

MIHAIL DRUMEȘ

INVITATE LA VALS

PARTEA ÎNTÎI

1

Totul s-a sfârșit: nu-mi rămîne decît să mă sinucid. Sînt ferm convins că orice aș face de aici înainte nu rezolv nimic. Așa că, neavînd încotro, mă văd silit să-mi plec steagul în fața morții. Sinuciderea se dovedește a fi un imperativ peste înțelegerea și voința mea, un imperativ aș zice organic — împotriva căruia orice rezistență pare lipsită de sens, ridicolă chiar. Nu exagerez deloc; în mine e viu numai un singur gînd: acela de a muri. În fața lui, celelalte gînduri au amuțit, paralizate de înfricoșata lui atotputernicie. Niciodată n-a fost în mintea mea atîta rînduială cuminte, pentru că nu mi s-a întîmplat să făptuiesc ceva cu acordul atît de unanim al gîndurilor. Mereu m-am izbit de împotriviri dîrze sau în cel mai bun caz de îndoieli, reticențe sau ezitări...

Ce s-a întîmplat? Piaza rea, care m-a păscut din leagăn, sădind în mine buruiana trufiei, a fost germenul nenorocirilor de mai târziu? Sau eu însumi mi-am creat orbește, de-a lungul anilor, situațiile nefaste care m-au îmbrîncit în coasta morții?

Nu știu, nu-mi dau seama... Ceea ce știu e că mîna destinului a aruncat cu o savantă precizie, un laț, care mi s-a strîns concentric în jurul gîtului, și samt cum mă sugrumă. Dar de-acum încolo, ce-mi pasă? Navighez pe apele resemnării și știu foarte bine încotro mă duce corabia neagră.

Doamne, ce frică-mi era odinioară de lumea umbrelor! Mă zguduiau spaime teribile, nu era chip să văd un mort fără să mi se zbîrlească părul. Acum această împărăție subpămînteană mi-a devenit dragă. ("Dragă" e o exagerare, mai degrabă "suportabilă".)

Și așa-zisa unanimitate a gîndurilor de care vorbeam mai sus e tot o exagerare, însă prea mică, aproape neglijabilă.

Pentru că mereu înregistrez opoziții lăuntrice, mereu . ascult glasuri care mă cheamă înapoi la viață. Dar sînt atît de șovăielnice și firave că nici n-ar trebui să le pomenesc. Așa am auzit-o pe mama (obsesia ei încă persistă), pe soția mea, Cecilia, și pe alți emisari ai ființei mele aflate în primejdie. Tuturor leram deschis poarta auzului, dar am rămas surd cînd era vorba de îndemnuri, poveți ori muștrări. Țărnuțul lumii pe care l-am părăsit e mult prea departe și chiar dacă m-ar ademeni calea întoarsă tot degeaba-i: nu mai am putere să vreau.

Adineauri mi-a făcut o vizită imaginară fostul meu profesor de la facultate, Ion Tîrnoveanu, decedat anul trecut. Era titularul catedrei pe care o ocup eu astăzi. I-am oferit un scaun să șadă — același

scaun pe care mă poftea să mă așez ori de câte ori veneam la el. Mă prețuia acest venerabil savant cu faimă europeană, doctor *honoris causa* al câtorva universități apusene, și această prețuire mi-a crescut aripi și mi-a înlesnit biruința. Cum i-aș fi îmbrățișat umbra pe care o simțeam prezentă în cancelarie și în sălile de cursuri ca și când s-ar fi aflat încă în funcțiune.

Am stat mult de vorbă. Cea dintâi frază care a precedat discuția a fost: "Tudor Petrican, știi cât te prețuiesc; dumneata ești cel mai inteligent student din toate seriile pe care le-am avut în ultimii treizeci de ani." (Odinioară îmi mai spusese asta de două sau de trei ori.) M-a descusut ce-i cu mine? Mă frământă probleme atât de grave și de nerezolvat încât trebuie să (recurg la un act deznădăjduit? Dar — conchidea — e o nebunie să mă sinucid în *primăvara vieții*? (Avea expresii de-astea, uzate). Se sinucide cineva ajuns în vârful piramidei sociale după oe a găsit cheia care descuie ușa tuturor demnităților și onorurilor? Nu, niciodată! Ce face în schimb? Luptă! Luptă! Luptă! Din clipa când nu onai ține la viață are toate șansele să devină erou. Numai că eroismul de acest gen s-a stins astăzi din lipsă de idealuri.

A mai spus că, întorcînd spatele vieții și bunurilor ei când aș fi putut să mă bucur din plin de ele, înseamnă că atentez odios împotriva propriei mele persoane.

Banalități, locuri comune, vorbe de clacă! Unde era elocința care mă entuziasmase cîndva? Frazele maestrului sunau calp de astădată, le lipseau căldura și forța.

Ce rost ar fi avut să-i înșir tot ce s-a întîmplat, că am răpus viața unei femei, că această femeie era unica mea iubită și că modul inedit cum am ucis-o m-a scăpat de rigorile legii penale, dar conștiința — tribunalul meu suprem — nu putea trece cu vederea acest lucru și m-a condamnat la pedeapsa capitală...

Nu, nu-i adevărat! Mint! M-am lăsat ademenit de o idee justițiară. Nici vorbă n-ar fi de autopedeapsă și de așa-zisele imperative ale conștiinței dacă n-aș iubi pe această femeie. Acum o iubesc mai mult, necuprins mai mult decît atunci cînd trăia. Și fiindcă m-a chemat, sînt gata să mă duc la ea. Știu, i-e frică și n-o las singură. Amîndoi înfruntăm mai bine veșnicia!

...Am pomenit mai sus de un fost profesor (căruia i-am pus în gură vorbele mele), de o femeie necunoscută care a fost iubita mea, de o crimă bizară care nu intră în prevederile codului penal și de iminența sinuciderii mele.

Cine pricepe ceva din toate astea?

Citește mai întîi, cititorule, istoria acestei iubiri și după aceea îți vei da seama de tot ce s-a întîmplat și dacă cineva, în locul meu, ar fi procedat altfel. O aștern în aceste pagini fierbinți, scrise la mare temperatură. Să nu crezi că-mi trag spuza pe turtă ca să mă arăt în ochii domniei tale altfel de cum sînt, pentru a-ți capta simpatia. Nu. Voi povesti faptele cu o sinceritate nudă, dezolantă, exact cum s-au petrecut în realitate. Știu că nimeni n-are să mă întâlnească vreodată ca să arunce cu pietre în mine. Nu mă preocupă emoția estetică, nici morala, nici mesajul generos. Nu fac literatură, ci

aștern în aceste file o mare pasiune care altfel ar fi rămas necunoscută, pentru bunul motiv că pasiunile fug de lumină — lumina le omoară.

...Și acum să iau povestea de la început.

Pînă cînd am intrat în cursul superior de liceu, viața mi s-a scurs liniștită, fără zguduiri, ca o apă molcomă de șes.. Nici o în-tîmplare deosebită n-a intervenit ca să-i modifice cursul. Aș zice că tot ceea ce am trăit eu, în linii mari, au trăit și ceilalți colegi ai mei. Așadar, o Viață anonimă, ca aceea a regnului vegetal sau animal. Abia mai tîrziu am început să mă diferențiez de ceilalți, să merg pe propria-mi matcă, în sfîrșit, să posed elemente pentru o biografie.

Firea mea avea o mulțime de ciudățenii, pe care uneori le ascundeam cu grijă. Eram ceea ce se cheamă în mod curent, un elev bun. Profesorii mă apreciau, nu numai prin operația rece a notării în catalog, ci arătîndu-mi încredere, chiar afecțiune. La drept vorbind acestea le atrăgeam nu atît prin sîrguință la învățătură, cît mai ales prin anumite artificii de conduită pe care mi le sugera inteligența.

Am fost însă elev bun, aș zice, numai în zona strict școlară. Îndată ce ieșeam pe poarta liceului, deveneam altul, intram într-o nouă piele. Și atunci nimeni nu m-ar fi recunoscut. Pentru că în aceste două aspecte contradictorii nu exista nici un punct de contact. Nu vreau să spun că la școală jucam doar rolul unui elev bun cu prefăcătoriea unui actor precoce și abia în afară de școală izbucnea adevărata mea fire. Nu... Și într-o parte, și într-alta eram firesc, sincer cu mine însumi. Ceea ce făceam acasă nu-mi stîrnea nici o umbră de remușcare, după cum nici strălucirea la învățătură nu mă umfla de auto-admirație. Întotdeauna am fost egal cu mine, între conștiință și faptele mele a existat un deplin acord.

La școală, aveam îndatoriri precise: trebuia să învăț lecțiile, să fiu ascultător, sîrguincios, disciplinat. Și îndeplineam corect toate aceste comandamente. Acasă nu mi se părea că fac rău dacă mă încurcam la un joc de cărți, uneori noaptea, dacă trăgeam un chef la toartă sau dacă întrețineam legături de dragoste cu fete. (Pe atunci, de obicei mai în vîrstă decît mine.) Principalul era să trec clasa. Și o treceam. De altfel pentru asta fusesem trimis la învățătură. Cui ce-i păsa de conduita mea extra-școlară?

Prin clasa a VII-a mă încurcasem cu o văduvioară de 35 de ani, care ținea un restaurant, cel mai bun din oraș. Se prăpădea după mine, mai precis după tinerețea mea. Nu cred că o iubeam, era prea mare diferența de vîrstă, dar ea întruchipa în ochii mei *femeia*. A avut mult de îndurat din pricina pasiunii ei nefericite pentru un adolescent atît de crud și de capricios. Suferințelor ei morale li se adăugau și serioase pagube materiale. Nu numai că luam masa într-o cameră a restaurantului special rezervată, dar aduceam cu mine o șleahță de prieteni flămînzi și însetați, care se înfruptau pe seama iubitei mele. Cînd, uneori, îmi făcea imputări din cauza vieții destrăbălate, mă supăram foc. Cîteva zile nu mai călcam cu piciorul pe la restaurant. Tot ea venea învinsă ca să mă împace.

...Și după orgii prelungite pînă-n zori, sau după nopți istovitoare de dragoste, a doua zi dimineța, luam frumușel ghiozdanul din cui și plecam la școală, ca să mă așez cuminte în bancă, lîngă colegii mei candidi și nevinovați, care dormiseră în patul lor curat de-acasă.

Conștiința aoestei stări de lucruri îmi conferea o ciudată superioritate asupra lor. Îi priveam de sus, ca pe niște copii, care habar n-aveau ce înseamnă o noapte de dragoste sau o emoție ucigătoare la jocurile de noroc.

În vremea aceea am cunoscut-o pe Dolly, fata unei moșie-rese văduve. Era mutilată de suferință: un ofițer chipeș de roșiori, după doi ani de dragoste și jurăminte veșnice, o dezvirginase părăsind-o apoi ca. să se însoare cu alta. În brațele mele uită repede decepția suferită și se întremă pentru altele viitoare.

Am avut legături cu sora gazdei, divorțată de bărbatu-său, cu o vecină, nevasta unui avocat, care mă aducea în casă, punîndu-mă să-i meditez copilul, elev într-a doua de liceu. Nu mai pomenesc că o droaie de școlărițe îmi făceau ochi dulci., Nu prea trăgeam foloase de pe urma acestor atenții, pentru că, la drept vorbind, nu-mi plăcea să mă încurc cu fete de școală, știind că-mi voi pierde vremea degeaba.

M-am legat numai de una, Ninon, elevă într-a VII-a, frumoasă și zglobie, de care era îndrăgostit tot liceul. Poate tocmai acest lucru m-a împins să-i fac curte, fiindcă — altminteri, nu mă simțeam atras de ea. Am vrut să mi-o fac amantă, dar văzînd că nu izbutesc, am lăsat-o în plata Domnului. Din pricina asta fata a încercat să se otrăvească. După cîteva săptămîni de suferință în spital, a scăpat cu viață.

Un amănunt nelipsit de importanță: viața mea ordonată și cuminte de școlar ținea toată ziua; cum se lăsa noaptea începea cealaltă viață, hoinară și aventuroasă. Această delimitare avea în ea ceva organic. Niciodată n-aș fi putut să chefuiesc ziua sau să învăț noaptea. Mai mult: prietenii mei nocturni nu-i recrutam dintre colegii de școală, ci dintre studenți sau funcționari. Aveam atunci nevoie de alți oameni, din altă categorie socială, deoarece tot ceea ce atingea mediul școlar constituia pentru mine ceva in-hibitoriu, un "tabu" care-mi paraliza orice inițiativă.

Mi-aduc aminte că odată îmi trebuia urgent o sumă de bani. Nu m-am putut repezi la negustoreasa mea, să-i cer un împrumut, pentru că era *ziuă*. Am așteptat să se înnopteze, dar atunci nu mai aveam nevoie de bani. Altădată, plecasem la o întîlnire și, ca să nu întîrzii, rămăsesem cu uniforma de licean pe mine. Simțeam că mă sufoc, mă frămîntam fără să găsesc astîmpăr, încît fata nedumerită de purtarea mea m-a întrebat:

— Ce-a cu tine? Ai *ucis* pe cineva?

— Nu, i-am răspuns prompt, ridicîndu-mă în picioare, automat ca la școală.

Am rugat-o să mă aștepte o jumătate de oră, în care timp am trecut pe acasă să-mi iau hainele civile. După aceea, m-am regăsit.

Viața dublă pe care o duceam mi se părea cît se poate de

naturală, așa că nu făceam nimic s-o schimb. Între noapte și zi poate să fie un contrast. Dar acest contrast nu tulbură cîtuși de puțin coexistența lor.

La fel se întîmpla și cu mine.

Nu putea fi vorba de o dedublare a eului, ca în cazul procurorului Hallers, pentru că îmi dădeam seama de tot ceea ce se petrecea cu mine. E adevărat, și alți colegi de-ai mei erau dezordonați, cu apucături rele, dar aceștia nu se bucurau nici la școală de o reputație mai bună: dintre ei se recrutau repetenții clasei. Deosebirea dintre noi era una singură: eu fuzionam atît însușirile bune, cît și pornirile rele, izbutind să stabilesc un echilibru, care constituia axa firii mele.

Pe atunci era greu să-mi dau seama de geneza apucăturilor mele ciudate. Azi știu că un orgoliu mai puternic decît orice pasiune mi-a dirijat latent întreaga mea viață sufletească. Amețeam iubitele cu jurăminte, le copleșeam cu atenții și măguliri și, după ce-mi cedau, le păraseam brutal, necruțător, definitiv.

De ce? Cine mă împingea la fapte atît de crude, pe care uneori le reprobam eu însumi? Ce rost tainic, irezistibil, declanșa aceste izbucniri ale firii mele? Ei bine, voiam să simt beția rară a vanității măgulite, cînd ele, prinse, se agățau de gîtul meu, im-plorîndu-mă, tînguindu-se să nu le părăsesc. Atunci se declanșa urgia: le umileam, călcîndu-le orice mîndrie în picioare și decretam că hotărîrea mea e nestrămutată. Plecau rănite, mutilate și nu știu cum se făcea, dar mă iubeau parcă mai mult după aceea.

La școală, nu învățam din datorie sau convingere, ci tot din vanitate. Voiam să ajung întîiul din clasă, să fiu remarcat, să dețin locul prim. Și izbuteam, oricîte osteneli m-ar fi costat. Dacă zmulgeam o laudă cît de neînsemnată din partea unui profesor, parcă apucam pe Dumnezeu de un picior.

Odată, dascălul de filozofie a exclamat în fața întregii clase:

— Bravo, Petrican, ești unul dintre cei mai inteligenți elevi pe care i-am avut!

Am roșit de plăcere și de îngîmfare. Părea că nu mai am loc în piele, că am devenit prea mare pentru clasa noastră. A fost una din cele mai de seamă sărbători ale ființei mele.

Dup,ă o vreme, nici aceste succese efemere nu reușeau să-mi astîmpere nepotolita sete de măgulire. Voiam excitante din ce în ce mai puternice pentru mîndria mea bolnavă. Și atunci ram ajuns la... umilirea profesorilor.

Cum aș putea să uit ora aceea; de pomină, din clasa a VIII-a? Profesorul nostru de istorie, un bătrîn mărunțel, care purta o barbă larg revărsată pe piept (unora le impunea așa de mult barbă aceea!), ne vorbea despre domnia lui Constantin Brîncoveanu. Cînd ajunse la executarea voievodului în închisoarea celor șapte turnuri din Stambul, m-am ridicat în picioare:

— Domnule profesor, nu înțeleg de ce n-a vrut Brîncoveanu să scape cu viață cumpărînd pe marele vizir?

Bătrînul dascăl găsi cu cale să-mi explice:

- Turcii țineau cu orice preț ca voievodul să treacă în legea lor.
- Inexact, domnule profesor, am replicat semeț, pe ton sigur.

Voiau averile lui Brîncoveanu!

El mă privi perplex, pe sub ochelari. Clasa încremenise, cu suflarea tăiată, și privirile tuturor se agățară de mine cu spaimă, ca într-un ajun de catastrofă. Atunci am continuat, senin, fără tremur în glas, înfruntînd pe toată lumea:

— Eu știu că Bostangi-Pașa a propus voievodului să-i redea libertatea în schimbul a 500 de pungi cu galbeni, dar Brîncoveanu a respins tîrgul.

— De unde cunoști acest amănunt? M-a întrebat profesorul, uitîndu-se lung la mine.

— Am citit în Xenopol, domnule profesor.

Mi-a părut bine că-mi pusese această întrebare... Colegii aveau prilejul să afle că eu nu mă mărgineam doar la... manualul de școală, ca ei, ci aprofundam materia citind cărți de specialitate.

Profesorul nu m-a contrazis. Dacă ar fi făcut-o, i-aș fi dovedit numaidecîț. Luasem cartea cu mine, pentru că lovitura era premeditată. Citisem dinainte epoca lui Brîncoveanu, pe larg dezvoltată în *Istoria Românilor* de Xenopol și pîndeam momentul să-mi arăt... erudiția. Sărmanul dascăl s-a văzut silit să adauge:

— Trebuie să știi, Petrican, că aici eu nu predau cursuri universitare.

Era o punere la punct care îl salva. Cu toate astea, triumful meu rămase în picioare, neștirbit.

În recreație, am surîs superior colegilor care s-au strîns cerc în juru-mi ca să mă felicite pentru "știința mea". Vorbind de profesorul nostru, le-am declarat cu toată obrăznicia:

— Habar n-are de istorie!

Astfel de scene se repetaseră și cu alți profesori, aleși dintre aceia pe care îi simțeam că nu stăpînesc destul de bine materia specialității lor.

Altădată, tot din cauza acelei bolnăvicioase nevoi de măgulire, am înscenat... o salvare de la înec, în înțelegere chiar cu victima.

Întîmplarea s-a petrecut în parcul orașului, unde era un lac destul de adînc. Știam să înot bine (copilărisem pe malul Oltului), victima tot așa. Fapta mea eroică stîrni senzație în oraș. Am fost dat la ziar, cu poză, iar directorul liceului îmi aduse elogii pentru curajul și abnegația mea în fața tuturor elevilor liceului adunați în careu în curtea școlii.

Multă vreme am rămas poreclit "Salvatorul". Și mărturisesc că nu-mi plăcea.

Într-o bună zi, văduva închise restaurantul. Se ruinase. A-tunci am părăsit-o fără nici o strîngere de inimă, așa cum scapi de un obiect nefolositor.

E drept, aveam uneori conștiința ticăloșiei mele, dar constatarea era rece, rațională, fără priză la inimă. Nu se producea nici o schimbare în bine. Cum s-ar fi produs dacă după un sfert de oră uitam de orice remușcare? Spuneam adesea, dialogînd cu mine:

Dacă mi-ar păsa de suferința pe care o las în urmă și aş căta s-o alin, nu m-aş abate mereu din cale? Prefer să merg înainte! Drumul învingătorului e înainte! Chiar dacă ar călca pe cadavre.

II

După terminarea liceului m-am înscris la Facultatea de drept din București. Tatei i-ar fi plăcut să urmez medicina veterinară, pentru că aveam pe moșie o întinsă crescătorie de vite. Ne trăgeam dintr-o familie veche boierească, avînd rădăcini în trecut. Un străbunic fusese în divanul lui Bibescu-Vodă, tata-mare luptase aprig pentru unire și era intim cu Domnitorul Cuza, dar o ceartă pentru o femeie și mai ales orgoliul său care nu cunoștea margini (credea că se trage, după mamă, din bazilei) l-a îndepărtat de la demnitățile care i se cuveneau. (Probabil că de la el mi se trage mîndria mea tiranică.)

În cei trei ani care trecură pînă să-mi iau licența, nu mi s-a întîmplat nimic deosebit. Am continuat, firește, același mod de viață, făcînd noi cuceriri și obținînd succese școlare. Era însă ceva care nu-mi venea deloc la îndemînă. În mediul universitar nu mă mai simțeam obiectul de admirație al colegilor, erau prea mulți și mereu alții, încît n-ajungeam niciodată să-i cunosc. Din cauza asta, mă sufocam ca într-o apă pe care nu poți s-o cuprinzi cu brațele... Și apoi libertatea fără restrîngeri mă scotea din fire. Fusesem croit să înfrunt primejdia, să calc porunca, să înfrîng disciplina. Or, aici aproape totul îmi era îngăduit. Încercam impresia celui scăpat din închisoare, căruia i se pune la dispoziție dintr-o dată deșertul Saharei, ca să se bucure de nemărginită libertate. De aceea simțeam că mă împrăștiu, că mă dizolv în marele anonimat, fără vreo posibilitate de regăsire.

Locuiam în strada Amzei, unde aveam o cameră la etajul al IV-lea, într-o clădire veche, cu o puzderie de chiriași, de toate profesiile. Cele trei etaje erau închiriate la diverse familii, iar în cel de-al patrulea, compus din vreo zece camere înșirate de o parte și de alta a unui culoar, locuiam *noi*.

Noi eram mai mulți studenți, care stăteau cîte doi și chiar trei în cameră, afară de mine, care n-aveam nici un tovarăș. Cele două odăi din fund erau ocupate de domnișoara Dorina și fratele ei, Virgilică, fost actor de operetă la Grigoriu, care dormea în bucătărie. Domnișoara se îndeletnicea cu croitoria și lucra toată ziua pentru clienți, iar actorul gătea la bucătărie fredonînd arii din *Pericola* ori *Vînzătorul de păsări*. Ca să cîștige un gologan în plus, dădeau masa la cîțiva dintre colegii mei, servind pe fiecare în camera lui în lipsă de sufragerie.

Odăile mansardei erau închiriate, afară de una singură, aflată lîngă camera mea.

Cel mai simpatic dintre colegi era Păunescu, poreclit Charlot, fiindcă semăna puțin cu actorul de cinema Chaplin. Deși înscris la Drept de vreo cinci ani, abia izbutise să treacă două examene. În

schimb, avea o îndemînare neobișnuită, unică aproape, de a măslui cărțile de joc. Datorită acestei "însușiri", avea bani de cheltuială, căci găsea zilnic naivi pe care să-i jupoaie.

Ne miram că nu dă de vreun bucluc. Se pare că era prea sigur de el, sau, poate, prudent. În afară de cărți îi plăcea și băutura. O noapte câștiga la joc, ca să aibă cu ce să petreacă noaptea următoare...

Mai aveam un bun prieten, pe Iliuță, și el tot la Drept, scurt și îndesat ca un burduf și enorm de gras. Ori de cîte ori suia scările pînă la al IV-lea, înjura pe proprietar de toți sfinții (și asta se întîmpla aproape zilnic) că nu instalează un ascensor. Cînta din frunză și de multe ori seara ne strîngeam la el în odaie ori ne urcam sus pe acoperișul casei, ca să-l ascultăm pînă tîrziu, după miezul nopții. Talentul acesta îl făcuse vestit în toată universitatea. Nu exista student să nu fi auzit de Iliuță și nu se putea concepe chef fără ca el să nu ia parte.

În prima cameră, pe stînga, locuia Pîrvu, căruia îi spuneam "doctorul" pentru că urma Medicina, iar alături de el, Gleber, un băiat înalt și vînjos, ca un uriaș, dar blînd și cumpătat. La el găseai oricînd zahăr, cafea, ceai și, în fine, orice ți-ar fi trecut prin gînd. El ne împrumuta oricînd aveam nevoie de bani de buzunar (și ne dădea chiar ultimul gologan) și tot el ne dregea broaștele de la uși cînd se stricau, ne repara lumina, aparatele de radio și țevile de apă.

Pe foștii mei colegi de liceu îi evitam. Nu prea găseam ce să le spun. Adevărul (și care nu-mi convenea) era că ei se așteptau să le povestesc lucruri extraordinare despre mine și aceasta mă puneam, cum e de înțeleș, în încurcătură.

Într-o zi, ducîndu-mă la Fundație să ascult o conferință, am dat peste Ninon, școlărița care încercase să se otrăvească din pricina mea. Era schimbată mult, se îngrășase, sprinteneala și zburdălnicia de odinioară îi pieriseră ca să facă loc unei rigidități de femeie matură, ordonată, care se potrivea cu firea ei ca nuca-n perete.

Am întîlnit-o și pe Dolly, țipător de elegantă și excentrică. Avea acum un cimitir de iubiți. Găsise pe cineva care-i oferea un trai princiar. E drept, se făcuse tare frumoasă și, pe deasupra, nu era nici proastă. Într-o seară, am invitat-o la mine acasă unde organizasem o petrecere și rezultatul a fost că toți colegii, afară de Charlot, pe care îl lăsa rece orice femeie, se îndrăgostiră de ea. Mă simțeam puțin măgulit fiindcă toți mă invidiau că pusesem mîna pe o femeie atît de fermecătoare.

Chiar Rița, servitoarea care ne făcea curățenie și ne spăla rufele, mi-a spus în treacăt:

— Aferim, domnule Petrican, așa fetiță mai rar!

Cunoștințele printre fete le făceam, de obicei, la balurile studențești, unde mă duceam cu doctorul, care, ca și mine, era un bun dansator. Odată, la balul mediciniștilor, am ochit o studentă, o poloneză blondă, cu un căpșor de păpușă și un trup subțire ca trestia. I-am făcut o curte îndrăcită și o dată cu mine încă trei sau patru colegi. Aveam impresia că mă preferă și am dansat toată

seara aproape numai cu ea. Din cauza asta, multe din prietenele mele mi-au arătat o răceală semnificativă. O colegă de la Drept, care venise însoțită de două prietene, m-a muștrat pe față:

— Cu noi de ce nu dansezi? Ori ne disprețuiești, urâciosule?

Am dansat cu una din ele; cînd a venit rîndul celei de-a doua, s-a ivit poloneza care ne-a stricat planul.

Colega de la Drept, Aurora, nu s-a dat bătută. M-a prins mai tîrziu și m-a certat din nou:

— De ce o neglijezi pe prietena mea?

Era vorba de o brunetă înaltă, subțire, îmbrăcată într-o rochie de mătase neagră. Ceea ce atrăgea în primul rînd atenția erau ochii ei mari și luminoși, atît de luminoși cum nu mai văzusem alții și nici n-aveam să mai văd. Păreau neverosimil de strălucitori, ca doi mici luceferi așezați sub bolta frunții.

În clipa aceea orchestra începu un vals. M-am dus întins la ea și, înclinîndu-mă ceremonios, am poftit-o la dans.

— A, *L'invitation à la valse*, a șoptit ea roșind brusc ca și cum ar fi spus ceva neîngăduit. (Se gîndise desigur la compoziția lui Weber pe care o cînta orchestra.)

Nu i-am răspuns nimic, pentru că a trecut pe lîngă noi poloneza, dansînd cu un coleg de care, instinctiv, mă temeam. S-a făcut nevăzută pierzîndu-se în vîlmășagul perechilor, iar eu am rămas cu stăpîna luceferilor pe care am învîrtit-o în zbor înaripat, făcînd de cîteva ori înconjurul sălii.

— Sînt amețită, mi-a spus ea și s-a desprins fluidă din brațele mele.

După ce am condus-o corect la loc m-am amestecat în mulțime, căutînd poloneza care mă atrăgea ca un magnet. Ea văzînd că sînt liber își părăsi brusc partenerul și alergă în brațele mele.

— Cu cine-dansate? m-a întrebat, iscodită pesemne de o ușoară gelozie.

— O colegă... de la Litere. Nici nu știu cum o cheamă, i-am răspuns afectînd nepăsarea.

Într-adevăr, nu mințeam. Ar fi putut oare să-mi treacă prin minte, în clipa aceea, ce rol hotărîtor avea să joace fata aceea în viața mea?

Poloneza n-a mai stăruit cu întrebările (probabil se temea de brunetă) și ne-am avîntat din nou în vîrtejul dansului. O strîn-geam cu putere la piept și ea sesizîndu-mă, Se lipea tot mai mult de mine, strivindu-și sîinii mici. Mi-a șoptit, într-o românească fermecător de stîlciță, închizînd ochii, ca-n extaz:

— Chit vrei se amețești la mine în noapte asta!

— Și eu, Wally! la fel!

Fără altă explicație (nutream se vede aceeași dorință), ne-am strecurat la garderobă, iar de acolo, în stradă. După o oră de hoi-năreală pe străzile pustii, am nimerit într-un local de noapte periferic, unde am încins o petrecere, în doi, pînă dimineața...

III

Unele întâmplări mărunte din viața noastră, în loc să ni se șteargă din minte îndată după săvârșirea lor, printr-un inexplicabil joc al funcției perceptive, ne rămân fixate în memorie, uneori cu o lumină și o limpezime atît de neașteptate în ceea ce privește detaliile, încît depășesc adesea evenimentele capitale care ne angajează soarta.

De pildă, din primii trei ani ai copilăriei nu-mi aduc aminte decît de cîteva lucruri de-a dreptul grotești: o scăriță cu trei trepte pe care urcam anevoie, cum priveam odată ploaia ghemuit la fereastră și altădată cum trăgeam cu o sfoară, prin fața casei, o cutie în care erau cîteva bețe. Cineva, un vecin, m-a întrebat ce am în *căruță*.

— *Molți*, i-am spus.

— Morți! Și unde-i duci, băiețuș?

— *La țimitil...*

Cred că împlinisem pe atunci patru ani și eram la Craiova, prin 1913, în timpul epidemiei de holeră (după campania din Bulgaria).

De ce tocmai aceste mărunte întâmplări mi-au rămas tipărite în memorie și ieșeau mereu la iveală din mormanul celorlalte?

Mă urcasem poate și mai-nainte pe scară, privisem și altădată răpăitul ploii și cărasem de nenumărate ori morții la cimitir (pentru că asta vedeam toată ziua, locuința noastră se afla la doi pași de "Eternitatea"). Mi se întîmplaseră desigur evenimente mai vrednice de ținut minte, așa cum i se întîmplă oricărui copil. Poate fusesem bolnav, poate mă fripsesem cu focul, poate mă mușcase vreun cîine, lucruri de bunăseamă mai importante, dar de care, ciudat, nu-mi aduc aminte deloc.

Tot așa îmi amintesc perfect ce mi s-a întîmplat în ziua aceea de februarie. Mă întorceam de la universitate. În dreptul Ateneului mă opri o bătrînă mică și uscată, care-mi ceru de pomană. Îmi plăcea să dau de milă, căci asta îmi măgulea amorul propriu. Am scos doi lei și i-am întins cerșetoarei. Țin minte și banii mărunți pe care-i aveam în portofel: 18 lei, dintre care opt monede de cîte doi lei și două de cîte un leu. Primul gînd a fost să dau bătrînei un leu, pe care îl și găsisem, dar numaidecît m-am răz-gîndit, hotărînd să dublez pomană. Am căutat celălalt leu care se ascunsese printre celelalte monede și lucrul acesta m-a enervat puțin.

Apoi am luat-o pe strada Ateneului și de-acolo, pe Corăbiei, în jos. Acum cînd scriu, revăd tot drumul parcurs ca și cum aș fi spectatorul propriului meu film. Mi se înșiruiesc casele de pe atunci (una, colț cu Franklin, era în construcție) și mai mult decît atît, îmi amintesc chiar figurile trecătorilor pe care i-am întîlnit. (O fată cu un geamantan pe care abia-l tîra — o clipă m-am gîndit s-o ajut, dar am renunțat descoperind că era urîță; — o femeie elegantă care a oprit o mașină — i-am adresat în sinea mea: ia-mă cu tine, frumoaso! — un țăran însoțit de un tînăr fercheș, care mergea puțin înaintea — e tată-său, îmi spuneam, și se rușinează de el.)

Și așa, pînă cînd am ajuns acasă, în strada Amzei. Dispoziția mea

de receptivitate se dovedea uluitoare în acea zi: Rița, servitoarea noastră, tocmai ieșea din pivnița ei, unde locuia, ducînd în brațe un coș plin cu rufe.

— Știi, domnule Tudor, că s-a-nchiriat camera de lingă dumneata?

— Cine a luat-o?

— O fată, boboc!

— Singură?

— Ba nu, e cu maică-sa. Apoi, depărtîndu-se, Rița a glumit, amenințîndu-mă cu degetul: cred și eu că ai fi vrut să fie singură, hoțomane!

Auzi colo: *hoțomane!* Expresia servitoarei îmi displăcu din cauza aerului ei de familiaritate. Am vrut să-i fac muștrări, dar m-am răzgîndit. Ce să-mi pun mintea cu o toantă?

M-am urcat la mansardă și pînă acolo, prins de alte gînduri, am avut destul timp să uit noutatea pe care mi-o dăduse Rița. În fundul culoarului, din bucătăria Dorinei, se auzeau strigăte disperate:

— Școala, școa-la, vaco! Că te dau cu capul de toți pereții! Piftie te fac!

Virgilică, actorul, făcea obișnuita lecție cu Gheorghiuța, fata servitoarei.

Ușa camerei proaspăt închiriate era deschisă larg, la perete. O femeie freca scîndurile de zor, iar în prag o fată înaltă și zveltă, care stătea cu spatele, supraveghea lucrul.

Cînd am trecut pe acolo nici n-a întors capul.

Trebuie să fie noua noastră chiriașă, mi-am spus cu indiferență. Intrînd în camera mea, am zvârlit servieta pe masă, apoi am ieșit în coridor fără nici o treabă. Întîi am vrut să văd dacă se-ntoarsese *doctorul* de la facultate, dar am revenit înainte de a bate la ușa lui. Era cît p-aci să intru la Charlot. Și de astă dată am renunțat... (Se întindea prea mult de vorbă și n-aveam chef de discuții.) Făcînd calea întoarsă, iată-mă ajuns din nou în dreptul camerei vecine.

De rîndul acesta fata mă cuprinse cu priviri cercetătoare ca și cînd mi-ar fi făcut prețul. Am simțit licărul luceferilor ei și mi-am spus: iată cei mai frumoși ochi din lume. Nu mă mințeam, așa am simțit în clipa aceea. Am salutat-o. A răspuns înclinînd ușor capul și mi s-a părut că a tresărit puțin.

Gestul ei mă puse în încurcătură. E drept, încă nu mă lămurisem ce aveam de gînd: să mă prezint, să-i fac cunoștință sau numai s-ro văd cum arată la față? Pînă să iau o hotărâre, s-au scurs cîteva clipe penibile de ezitare.

Dîndu-mi seama că încep să devin ridicol, am intrat în odaia mea. M-am trîntit pe pat și nu știu de ce mă simțeam dintr-o dată tare abătut. Îmi părea rău că apărusem fetei aceleia așa de stîngaci chiar de la prima vedere? Nu știu. Poate că da.

...Dar ea de ce o fi tresărit așa, dînd cu ochii de mine? Chiar încercase să-și ascundă gestul trădător. Ce fel? o impresionasem atît de puternic, sau...? Ce-o fi gîndind despre mine? La dracu, aș fi putut să-i fac cunoștință. Hm! nu era urîtă! Avea niște ochi de te

băga în răcori... Și păr cu reflexe ca smoala... Unde mai văzusem asemenea ochi? Chiar trupul... M-da, era mlădie, bine construită. Sînt sigur că am mai zărit cîndva perechea asta de ochi. Cred că din cauza acestor ochi îmi pierdusem cumpătul în fața ei, eu care — orice s-ar spune — aveam destulă experiență în materie de femei.

În definitiv, de ce-mi făceam sînge rău din cauza unei fete care nu mă interesa nici cît negrul sub unghie?

Am rămas multă vreme lungit, într-o toropeală plăcută, fără să mă gîndesc la ceva. Într-un tîrziu, am auzit pași apropiindu-se. Îi cunoșteam: erau ai lui Charlot.

— Mergi la masă?

— Nu mi-i foame! Vin mai tîrziu!

Charlot a plecat. După el a trecut Gleber să mă cheme la dejun, iar după Gleber — doctorul.

IV

Două săptămîni s-au desprins din calendar plecînd în trecut. Aproape că uitasem de vecina mea, ca și cum n-ar fi trăit alături de mine, la doi pași. Fără să vreau mi-au ajuns la urechi cîteva amănunte despre ea. care au făcut cu iuțea înconjurul mînsarilor noastre.

Pe fata brunetă o chema Mihaela, iar tovarășa ei de cameră era sora, nicidecum maică-sa, cum spusese netoata de Rița, la început. Părea să aibă 40-45 de ani (în realitate mergea pe 30) și, fiind oficianță la Poșta Centrală, pleca toată ziua de acasă. Cealaltă, Mihaela, era studentă, însă nimeni nu știa la care facultate.

Amîndouă surorile duceau o viață modestă, retrasă, nu căutau să intre în vorbă cu nimeni, nici să lege amicitii. Seara cinau în cameră, încălzind mîncarea la mașina de spirt, pe care o puneau pe culoar. Odată, domnișoara Dorina, trecînd pe acolo, făcu o gălăgie nemaipomenită:

— Cine a împruțit culoarul cu spirt! Brrr! Nu poți să-ți tragi sufletul de miros. Asta-i nesimțire curată!

De atunci surorile Deleanu (acesta era numele lor de familie) au mai întrebuintat mașina de spirt. Izolarea lor voită trezi, cum era de așteptat, o reacțiune vie printre locatari.

— Se țin mîndre parcă ar fi contese, perora Charlot, care era un misogin convins.

Porecla prinse, și de aici înainte nimeni nu le spunea decît "contesele". De pildă, doctorul anunța, malițios:

— Contesele cîntă în sufrageria cea mare.

Cînd pica găzarul, Charlot chema pe Rița:

— Anunță-l pe găzar — doamnelor "contese".

Alteori tot Charlot venea să ne informeze:

— Fraților, contesele au încurcat rău administrația. Cine le-a pus să concedieze pe administratorul general al domeniilor? Văd pe ușă 28 de liniuțe trase cu tibișirul, ceea ce însemnează că au consumat,

pe datorie, trei deca de gaz.

Iliuță adăugă îndată, cu ironie:

— Mi se pare că nu prea stau bine cu acțiunile petrolifere.

Și așa răutățile curgeau cu nemiluita.

Raporturile mele cu surorile Deleanu erau reci și corecte. O salutam pe domnișoara Mihaela de câte ori o întâlneam și atîta tot.

Într-o dimineață, pe cînd plecam la facultate, am întâlnit-o ca de obicei și am salutat-o. Ea surise ca unui vechi prieten și mă întrebă familiar:

— Ce mai faci, domnule Petrican?

I-am răspuns ceva de circumstanță (nu-mi aduc aminte ce) și am trecut mai departe. De altfel, nici ea nu voise să întrebe mai mult.

Nu-mi amintesc ce zi era, nici data (mi se pare era prin martie). Însă această întrebare însoțită de zîmbet a marcat începutul tragediei mele. Dacă nu mi-ar fi adresat cuvintele acelea în care am descifrat cît de cît o provocare, poate că viața mea ar fi curs altfel — apucînd alt drum, și n-aș fi ajuns să-mi închei atît de repede socotelile pămîntești.

Nu o remarcasem, nu descoperisem la ea nimic care să mă atragă, afară de ochi. Altfel; m-ar fi tulburat chiar din prima zi. Or, trecuseră cîteva săptămîni în șir fără ca persoana ei să mă preocupe cît de puțin, și ar fi trecut luni și ani dacă...

...Cine a pus-o să-mi surîdă? Ce demon, ce fatalitate? Cine a îndemnat-o să-mi adreseze acea stupidă și banală întrebare?

Din clipa aceea s-a născut în mintea mea gîndul că... nu-i sînt indiferent, că aș putea să-mi încerc norocul, că ar fi o amantă agreabilă. Ba mergeam pînă acolo, încît socoteam că mi-ar trebui o femeie în imediata mea apropiere, de care să dispun oricînd.

Mărturisesc, cînd mi-a venit acest gînd, nu numai că-mi era total indiferentă, dar nici nu mă simțeam prea măgulit că mă remarcase, cum se simt bărbații în asemenea împrejurări.

Așadar, inițial gîndul de a o. cuceri pe Mihaela n-avea nici o corespondență cu simțirea mea, ci pornea de-a dreptul dintr-un calcul cerebral.

Zilele următoare, hotărîrea mea era coaptă, și prinse aripi. Cine mai putea s-o împiedice de a zbura la fapte? Mi-am ascutit deci armele cu care trebuia să încep lupta, am făcut toate pregătirile încet, pe îndelete. Tocmai îmi comandasem un costum de haine și m-am grăbit să-l scot. Mi-am cumpărat cămăși, cravate, o pălărie "Borsalino", în fine, de toate. Evident, n-ajunge să fii doar bine îmbrăcat, dar ajută cînd ești, e o armă cu care pleci la luptă.

De aci înainte ori de câte ori întâlneam pe Mihaela o salutam, zîmbindu-i cu înțeleș. Ea răspundea rece și trecea mai departe. Instinctul ei sigur pricepea provocarea surîsului și căuta s-o apere opunîndu-mi un scut de răceală și indiferență, care-mi paraliza orice tentativă de apropiere.

Odată, am cumpărat într-adins două bilete de teatru. Mă gîndeam să-i ofer unul (sub pretext că erau studentești) ca să am prilejul unei convorbiri mai lungi cu dînsa. Am pierdut aproape toată

dimineața pîndind-o să iasă din cameră.

În fine, a ieșit. După un minut eram pe urmele ei. Am ajuns-o din urmă tocmai jos, pe cînd traversa strada.

— Domnișoară Deleanu, dă-mi voie să-ți ofer un bilet studentesc pentru astă-seară la teatru.

S-a uitat la mirie cu ochi mari, mirați.

— Regret, dar nu pot primi.

— De ce? Doar n-ai nici o obligație.

— Nu ies niciodată singură noaptea.

— Dacă-i vorba de asta, s-a rezolvat: te conduc eu.

— Nu-i mai bine să oferi biletul unui coleg? m-a întrebat insinuant, privindu-mă țintă, în ochi.

— Nu, pentru că prefer farmecul persoanei d-tale, i-am replicat cu îndrăzneala mea obișnuită.

— Eu cînd mă duc la teatru o fac numai pentru piesă.

Nu-mi displăcu riposta, Dar nu eram omul care să dezarmeze de la cea dinții săgeată fontă. Am reluat:

— Înțeleg, ți-e frică de gura lumii. La teatru s-ar putea să întîlnim pe cineva cunoscut.

M-a privit așa de nedumerită, de parcă-i vorbeam o limbă pe care n-o cunoștea.

— În acest caz ne întîlnim altundeva. De pildă la Șosea!

S-a înseninat dintr-o dată. I-am surprins chiar un zîmbet sfios în colțul gurii. Mi-a spus pe un ton voios, degajat:

— M-da, la Șosea e mai convenabil. Mi-ar plăcea însă un loc retras.

— O, cunosc atîtea... Sînt tufișuri cu bănci într-adins ascunse. Sau mai bine într-o cîrciumioară, vorba cîntecului...

— Drept să-ți spun aș prefera decorul de iarnă. Grozav îmi place gerul. Dar, știi, un ger să crape pietrele.

— Hm, ai gusturi bizare. Ce zici, domnișoară Deleanu, pe cînd te aștept?

— La 6 ianuarie...

— De-ce tocmai atunci?

— Fiindcă e Bobotează, cînd se lasă gerurile mele preferate.

Adică peste vreo zece luni. Deși răspunsul mă înghețase el însuși, nu m-am dat bătut. În orice împrejurare țineam să am ultimul cuvînt.

— Boboteaza îmi displace. Alege mai bine un sfînt.

— Ei bine, Sfîntul Așteaptă!

I-am întors spatele și am plecat opărit, punînd semnul exclamării pe ultimul ei cuvînt. Asta nu mi se întîmplase: o fetiță să-și bată joc de mine și încă în halul acesta! Conversația noastră îi dăduse prilejul de a-și goli tolba de săgeți în pieptul meu.

Eram silit să recunosc că avea o inteligență destul de vie și ascuțită. Mă apucă o ciudă înversunată împotriva ei, împotriva mea și pînă la urmă împotriva tuturor.

— Trebuie s-o îngenunchez cu orice preț pe trufașa asta! Orice s-ar întîmpla!

Amorul meu propriu rănit îmi cerea o satisfacție cât mai ne-întârziată. Într-o împrejurare ca asta, firea mă împingea să pun totul pe o singură carte, să-mi joc chiar viața pentru o izbîndă care nu avea poate nici un preț, chiar în proprii mei ochi. Dar orgoliul meu de învingător nu ținea de rațiune. Mai mult: îmi dădeam lucid seama că iubirile de pînă acum nu fuseseră atît ale mele, cît ale Zor. Pentru că, în definitiv, ce greutate am avut de învins, ce obstacole de înlăturat? Nici una. Nici unul... În ce consta meritul meu personal? Un chip frumos? (Simplă împlinire!) Educație, maniere alese? (Părinții, școala, mediul.) Spirit? (Hm! să zicem un pic.) Adevărul era că nu cucerisem nici o fată. Ele mă cuceriseră pe mine. Nu intram niciodată în vorbă înainte de a observa din parte-le un zîmbet, o privire, un gest (oferte, chiar angajamente). Totul se petrecea fără luptă, încît victoria mea avea o tristețe cu care mă împăcăm. Unde erau cetățile dispuse să se apere chiar după ce încetau de a mai rezista?

Numai inițiativa părăsirii o avusesem eu. Dar asta era atît de puțin. Îmi plăcuse să mă consider un cuceritor ale cărui cetăți au capitulat de bunăvoie ori au făcut totul să se predea? Hai-da-de! În asemenea condițiuni preferam înfrîngerea. Și pentru un bărbat o înfrîngere ca asta nu-i decît un succes mai puțin.

Iată de ce Mihaela începuse prin dîrzenia ei să mă intereseze. Pe ea o voi cuceri prin luptă și nu voi depune armele înainte de a capitula. Ca să ajung la inima ei, n-o să umblu pe căi ocolite, lăturalnice, ci pe drumul mare, zburînd pe cai înaripați. Nu mă vrea? O vreau eu și va fi a mea cu voia ori fără voia ei. Așa scriș-neam cu pumnii strînși, răscolit de ea, gîndindu-mă la vestita replică a voievodului moldovean.

Îmi trebuia răbdare și perseverență. Nu se poate să nu învingă cineva cu aceste arme. Perseverența picăturii de apă roade stîncă și o prăbușește de pe culme. Or, oare femeie are dîrzenia granitului ori a marmurei, afară de... Venus din Millo?

Frămîntat de aceste gînduri, purtam în minte imaginea ei, mereu trează. La facultate, pe stradă, la restaurant, la cinema, ea era în centrul preocupărilor mele. Îi simțeam prezența, întrețineam imaginar conversații aprinse, nesfîrșite. În ea predomina ca trăsătură fundamentală — contrazicerea. Și totuși o biruiam în închipuire, frîngîndu-i voința, o sărutam. În această lume devenise o jucărie docilă în mîinile mele.

Într-o zi, pîndind cînd pleca de acasă, m-am luat după ea, ca și rîndul trecut. Înainte de a o ajunge, s-a întors brusc din drum și m-a apostrofat:

- Te rog nu mă urmări. E urît ceea ce faci. Nu sînt ceea ce crezi.
- Dar de unde știi ceea ce cred?
- Purtarea dumitale mi-o spune.

Mi-a întors spatele și a intrat la împlinire într-un magazin. Am rămas buimăcit în stradă. Cîțiva trecători, martori involuntari, au surîs văzînd scena.

Totuși respingerea ei brutală nu mi-a făcut deloc sînge rău. Aș

zice că m-a bucurat într-un fel.

— Cu cât lupta e mai grea, gândeam, cu atîta izbînda va fi mai mare.

Și îndârjirea mea spori, alimentată de forța obstacolelor întîlnite în cale.

Fusesem, prin urmare, umilit în două rînduri de fata aceasta semeață și mîndră, care nu cunoștea supunerea. Era plămădită din aluatul învingătorilor, îi plăcea să poruncească, să fie ascultată fără cârtire, să nu-i iasă nimeni din voie.

Cine era? De unde venea? Ce voia? Încotro o mînau pașii? Pe care drum?

Numai semne de întrebare. Nu știam nimic din viața ei și iată, mă apucasem s-o ancorez de existența mea. Semeția ei era o abilitate în vederea unui scop? Sau o simplă asprime a unei fete inocente, care se apăra cu prea multă vigoare de o primejdie prea mică. În orice caz această intransigență excesivă mă puneă atîta pe gînduri, dar îmi trezise ambiții nemăsurate.

Am prins de veste că era prietenă cu fata proprietarului. (Familia acestuia locuia într-un mic palat alături de hardughia noastră cu mansarda despre care se vorbea că va fi dăruită pentru a i se asigura perspectiva.) Uneori cobora în curtea strîmtă și, intrînd la Cecilia (așa o chema pe fiica proprietarului Chintescu), stătea acolo ore întregi. Altădată ieșeau amîndouă în oraș cu automobilul și nu se întorceau decît seara tîrziu.

Nu mă dumiream: cum s-a înfiripat așa deodată strînsa prietenie dintre ele? Dar asta e altă socoteală.

În sfîrșit, întîmplarea făcu s-o întîlnesc într-o după-amiază pe cînd urcam scările locuinței. Ea tocmai cobora. Scara era îngustă, trebuia să mă rezem de balustradă ca să-i fac loc să treacă. Cînd am ajuns unul în dreptul celuilalt, am prins-o în brațe și i-am astupat gura cu o sărutare sălbatică, plină de ură. (Bineînțeles n-am simțit nici o plăcere.)

Uluită de gestul meu brutal, de spaimă, de rușine, Mihaela îngălbeni și cînd i-am dat drumul, căzu pe trepte, inertă ca o cîrpă.

Se scurseră cîteva clipe penibile pînă să iau o hotărîre. S-o las acolo leșinată și s-o zbughesc ca să scap de urmări, s-au s-o ajut înfruntînd orice risc? Fără să mă fi decis pentru una din aceste ipoteze m-am pomenit înșfăcînd-o în brațe și urcînd scările cu ea.

Sus pe coridor, am strigat din răspuțeri:

— Domnișoară Dorino! Domnișoară Dorino!

Croitoreasa a ieșit speriată din odaia ei, întrebînd:

— Ce este? Ce s-a întîmplat?

— Domnișoarei Deleanu i-a venit rău. Am găsit-o pe scară în nesimțire.

— Vai, biata fată, s-o lovit rău?

— Nu știu. E leșinată. Adu, te rog, puțin eter dacă ai.

— Eu n-am, dar poate să aibă Gleber.

Într-adevăr, Gleber avea și eter. Pînă să-l aducă, am pătruns în camera ei și am așezat-o pe Mihaela în pat cu toate precauțiunile.

Tocmai atunci a venit și Dorina cu eterul. (Avea suflet bun bătrîna croitoreasă.)

— Biata fată, ce-o fi pățit sărăcuța! Fir-ar a dracului de scară, aia e pacoste, nu scară. Toți o să ne spargem capetele cu dărăpănătura asta, sparge-și-ar capul proprietarul!

Am lăsat-o să bombăne în continuare și m-am strecurat afară. M-am dus glonț la Rița.

— Aleargă sus! Domnișoarei Deleanu i-a venit rău. Stai lângă ea pînă ce și-o veni în fire! Să nu te miști de acolo, înțelegi?

Rița s-a dus într-un suflet, dar n-au trecut nici zece minute și a venit înapoi.

— N-are nimic! Mai mult s-a speriat, decît...

Toată ziua am fost neliniștit. Are să dea Mihaela pe față cele petrecute sau nu?

Există unele fapte pe care dacă le dai în vileag suferă de pe urma lor mai degrabă victima decît agresorul. Se vede că Mihaela își dăduse la timp seama de asta, ca să facă prostia de a mă denunța că o sărutasem pe scări, fără voia ei.

Și totuși mai era ceva în dezavantajul ei. Tăcînd, devenea, vrînd, nevrînd, complicea mea. Amîndoi aveam cunoștință de o faptă neîngăduită și tăceam, ascunzînd-o. Această complicitate ne apropia mai mult decît ar fi făcut-o lucrurile pe față. Dețineam un secret și împreună trebuia să-l păzim cu grijă.

În definitiv, ce e dragostea decît o taină pe care o ascund îndrăgostiții și o poartă în umbră, de frica luminii? Îndată ce taina se dă pe față, dragostea vestejește, își pierde frăgezimea, vraja, devine ceva obișnuit, de toate zilele.

Vestea leșinului Mihaelei se răspîndi ca fulgerul în toată mansarda, dezlănțuind o avalanșă de ironii:

— Contesa leșinată! tragedie în opt acte, striga patetic Charlot.

— Era bine cu ea în brațe? mă întreba insinuant doctorul.

— Să punem o inscripție pe scară: aici a căzut contesa din cauza... unui pas greșit! sugera Iliuță.

...Ce-i drept pe mansardiștii noștri cam greu să-i întreacă cineva în răutăți.

Seara, cînd am umblat la cutia cu scrisori (fiecare locatar avea cîte una), am găsit un bilețel cu cîteva cuvinte. *Fapta dumitale e incalificabilă.*

Nici o semnătură! Nimic! Dar ce nevoie?

— Aha, a apucat pe drumul cel bun: îmi scrie. Foarte bine! Se cade să-i răspundem.

Nu scrisesem încă nici o scrisoare de dragoste. Nu pentru că nu m-aș fi priceput, dar nu se ivise nevoia. Iubitele mele din trecut nu-mi ceruseră așa ceva. Îmi cădeau în brațe și fără poezia scrisorilor.

Mihaela însă nu era plămădită din același aluat.

I-am răspuns așternînd opt pagini, cu litere de jar, motivînd gestul meu ca o fatalitate de care în orice caz nu poți fi răspunzător.

"La urma urmei cine e vinovat că mi-ai ieșit în cale și mi-ai

tulburat sufletul de nu mă mai regăsesc? O putere neînțeleasă, pe care nu o vedem, dar o simțim cum plutește deasupra capetelor, ne reglementează viața dincolo de voința noastră conștientă. Această forță a firii poruncește ca tu să fii a mea și eu al tău, pentru a nu se tulbura cerul iubirii. Antenele mele mai lungi au înregistrat porunca înaintea ta. Când și tu vei primi-o, nimeni și nimic nu ne va mai despărți..."

Fraze definitive, încît ai zice că universul nu există decît în funcție de mine. Adevărul e că i-am scris Mihaelei nu ceea ce simțeam, ci exact ceea ce nu simțeam. Dar o voce interioară îmi sugera că am pus bine problema și această constatare mă copleșea de bucurie.

Am aruncat scrisoarea în cutie, cu plicul nelipit. Era și asta o tactică. Prevedeam, chiar aveam certitudinea, că Mihaela mi-o va înapoia. Dacă i-o trimiteam însă deschisă, nu se putea să n-o citească. Or, ăsta era lucrul de căpetenie.

Am pîndit aproape două ceasuri pînă ce în sfîrșit am auzit-o deschizînd ușa și depărtîndu-se pe coridor.

— Să nu plece cumva în oraș, m-a fulgerat teama.

Însă după două minute am auzit-o făcînd calea întoarsă. Aha — de minune! Mihaela se afla acum în camera ei și fără îndoială citea scrisoarea.

M-am furișat repede afară ca să cercetez cutia de scrisori. Plicul nu mai era acolo. Da, ridicase răvașul. Am revenit în cameră și am așteptat. O jumătate de ceas? Un ceas? Două? Chi lo sa? Oricum, aveam impresia că timpul își suspendase zborul ca în poezia lui Lamartine.

— Ce o fi făcînd dincolo? Îmi răspunde, iubita? S-o fi apucat să-mi scrie? Vă implor, muzelor, inspirația-o cît mai bine!

Eram numai urechi. Din toată făptura mea încordată, funcționa parcă numai auzul. Trudeam să prind orice zgomot, cît de mic, de alături, din camera ei. Dar nu era chip, Rița făcea curat în odaia lui Charlot și auzeam cum scutura cearșafurile.

În sfîrșit, ușa de alături se deschise, pașii ei se depărtară pe coridor, în mers mărunț, ușor, sigur. Am așteptat încă un sfert, încă o jumătate de oră. Se va întoarce? Nu, nu s-a mai întors. Probabil plecase în oraș sau coborîse la Cici.

Fuga la cutia de scrisori. Ceva înăuntru! O scrisoare! Mi-a răspuns! Mihaela mi-a răspuns! Draga de ea!

Dar... trăsnit! Era chiar scrisoarea mea. Mi-o trimisese îndărăt. M-a durut această respingere, de ce-aș minți? Am simțit un junghi ascuțit în coșul pieptului, care s-a transformat pe urmă într-o ciudă amestecată cu necaz. Și doar prevăzusem eventualitatea... Era tot așa, cu plicul nelipit. Poate adăugase undeva pe marginea hîrtiei vreo frază? Nimic. În tot cazul o citise. De asta sînt sigur, așa cum trăiesc. Parcă descifram amprente degetelor ei, deslușindu-se pe albul hîrtiei, ca filigrana.

Am plecat în oraș cu sufletul pustiu. Așa cum te simți după o

înfrîngere sau o speranță năruită. Am luat-o în neștire, pe Calea Victoriei în jos, privind absent la vitrine, apoi, fără nici o deliberare, am intrat într-un debit să cumpăr țigări. N-am cumpărat nici o țigară, în schimb am cerut un plic și hîrtie. După aceea am luat-o spre Cișmigiu și acolo, pe o bancă, i-am așternut Mihaelei o nouă scrisoare:

"Tu ești, Mihaela, aceea pe care o caut fără s-o găsesc? Aceea pe care o aștepti și nu vine? Aceea căreia îi scriu și nu-mi răspunde? Mi se pare că te văd în toate femeile și nu te aflu în nici una. Te simt cînd prezentă, cînd plecată — totuși mereu actuală. Dacă uneori te prind de mină, făptura ta se topește ca un fulg de zăpadă..."

Îi spuneam pe nume, o tutuiam pretutindeni și căutam în-tr-adins frazele acestea, care-mi produceau o voluptate smintită. Scriindu-i, suprimam depărtarea reală dintre noi. Puteam să-i spun, fără ocol, tot ce-mi trecea prin minte, orice intimități și gînduri — și astfel o simțeam atît de aproape încît părea că-i aud bătăile inimii.

Într-un sfert de oră am acoperit cu slovă mărunță toate paginile pe care le aveam la îndemână, fără să răsuflu măcar. Ideile, frazele, *les bons mots*, parcă mi le dicta o prezență nevăzută și necunoscută, iar eu numai stenografiam, într-atît ieșeau de limpezi și legate de acea logică interioară care e pecetea unei lucrări bine gîndite.

Această constatare m-a neliniștit puțin. Numai un sentiment puternic ațîță funcțiunile cerebrale și le pune într-o stare de supraexcitație ca să producă mai mult decît pot da ele în chip normal.

Or, cu mine se petrecea același lucru. Eram într-adevăr îndrăgostit?

Nu, hotărît — nu! Totul se reducea la un plan de seducție conceput la rece, a cărui înfăptuire o susțineam din răspuțeri. Voiam să-mi verific, pentru întâia oară, armele încă nefolosite din arsenalul meu. Am mai spus-o: pînă acum nu dădusem nici o luptă serioasă în cîmpul iubirii. Voiam, mai ales, să îngenunchez pe această fată mîndră, îndărătnică, disprețuitoare (cum n-am întîlnit alta), care-mi opunea munții de împotrivire. Voiam totodată să dau o satisfacție amorului propriu rănit. În sfîrșit, tot ceea ce *voiam* era, după cum se vede, în afara dragostei.

Raționamentul mă împăca. Simțeam binefacerea certitudinii și mă bucuram de ea.

A doua zi, i-am trimis scrisoarea; apoi am așteptat să văd ce are să se întîmple. Mi-a înapoiat-o și pe aceasta.

Seara, i-am scris alta tot așa de fierbinte și de prefăcută. Am adăugat în final:

"Știu că rni-o vei înapoia. Nu-i nimic. Asta e soarta scrisorilor mele. Îmi ajunge s-o citești. Și ai să citești zilnic de acum înainte, luni, ani, secole (am tăiat cuvîntul "secole"), ceea ce se petrece în sufletul meu, dacă nu vii să-mi iei mîinile și să descoperi în ochii mei

marea dragoste pe care mi-ai sădit-o și pe care nu poți s-o sfărâmi orice ai face, pentru că e opera ta, nu a mea."

Uite o idee bună de pus în practică. Să-i scriu în fiecare zi! Mereu sîcîitor, obsedant... Cu o regularitate de ceasornic! Ca un ritm de rotație cosmic!

Numai că ea nu trebuie să se aștepte la așa ceva. În afară că i-aș răpi farmecul neprevăzutului, aș înarma-o eu însumi ca să se apere. Mai bine s-o las să creadă că fiece scrisoare va fi cea din urmă și totuși, ziua următoare, să se pomenească mereu cu alta nouă. Și asta timp de o lună, chiar două, oricît!

Am șters deci ultima frază într-așa chip să n-o poată reface și am expediat plicul. Parcă era un făcut. Scrisoarea mi-a venit înapoi. Era a patra. Pe a cincea tot așa. Planul meu începea să se clatine mult prea devreme, descurajarea scotea colții.

Să dau îndărăt? Nici gînd! Voi persevera pînă în pînzele albe și tot voi izbuti. În materie de dragoste perseverența e o armă care nu dă greș. Și afară de asta știu să aștept.

A șasea scrisoare avu aceeași soartă. Nu-i nimic! La fel a șaptea și a opta. Mergeam înainte, tot înainte! A noua și a zecea! Ei, drace, n-aș fi bănuir asemenea rezistență! Iubea pe altcineva? Avea vreo legătură pe care n-o cunoșteam încă? A început să mă frămînte îndoiala, neliniștea. Dar hotărîrea de a persevera m-a împiedicat să capitulez. Ce are a face? N-avea decît să iubească pe oricare Făt-Frumos din lume. N-avea decît să fie logodită cu toți prinții moștenitori. Mie trebuia să-mi răspundă. Sau măcar să-mi rețină o scrisoare, doar una. Pînă unde va merge îndărătnicia ei? M-a cuprins o ciudă care îmi răscolea ființa pînă la nebunie. Nu mă mai gîndeam la planul meu, la Mihaela, la dragoste, la nimic; singurul meu scop era ca această fată să rețină o scrisoare de-a mea. Atît și nimic mai mult. Restul nu mai prezenta interes. Ah, cum aș fi răsuflat din străfundul plămînilor. M-aș fi simțit cel mai fericit om de pe lume! Dar Mihaela, monstrul cu chip de om, nu voia, nu putea să înțeleagă. Ea nu știa decît una și bună: să-mi înapoieze la infinit răvașele. Să le citească, bineînțeles, și să le înapoieze. Pînă cînd, mă rog? Pînă cînd?

Ajunsesem la a 15-a scrisoare respinsă și totodată la capătul răbdării. Nu m-am dat învins, nu — în ruptul capului! Înainte! Mereu înainte! Perseverență pînă în pînzele albe! Încă zece scrisori avură aceeași soartă. Drace cocoșat; vom scrie pe a 26-a! Același destin: Ce importanță are? Vom expedia pe cea următoare... Și chiar pe a 50-a, a suta scrisoare! Și așa mai departe: la infinit!

N-a mai fost nevoie! Minunea s-a întîmplat: a 31-a scrisoare nu se mai întoarce. Fusese în sfîrșit reținută de monstrul cu luceferi.

M-am temut ca nu cumva vreo împiedicare fortuită sau un accident să fi zădărnicit restituirea. Toată ziua am dat tîrcoale cutiei de scrisori ca să văd dacă Mihaela n-a respins-o. Nu se întîm-plase nimic. Frica însă nu ceda.

Din cauza acestei neliniști nici n-am gustat bucuria victoriei care

căpătă certitudine abia a doua zi, când și scrisoarea următoare fu reținută.

Nu cred să se fi bucurat nici Columb când, după îngrozitoarea călătorie în necunoscut, a zărit pământul visului său, așa cum m-am bucurat eu de întâia mea biruință. Se vede că erau mai lesne de supus furtunile oceanului, decât o fată ca Mihaela.

Bucuria îmi pricinui o energie copleșitoare, care se cerea cheltuită, pentru că altfel aș fi explodat în milioane de bucăți. Ca s-o risipesc n-am găsit ceva mai bun de făcut decât așternînd un caiet întreg, cu slovă mărunță și deasă. Ce i-oi fi scris acolo, în fierbințeala mea smintită? Nu-mi aduc aminte nici o iotă. Știu însă că am umplut aproape douăzeci de pagini într-o oră. Numai o singură oră... N-am avut răbdare să revăd ceea ce scrisesem, pentru că nu mă înduram s-o las pe Mihaela să aștepte, nici cele cinci minute cît îmi cerea recitirea. Am aruncat caietul în cutie și m-am așternut pe așteptare, ca de obicei. Dar ea abia după două ore cercetă corespondența. N-am iertat-o multă vreme din cauza acestei întârzieri de care, la drept vorbind, nici nu era vinovată.

Nu mi-a restituit nici caietul. Atunci mi-a scăpărat prin minte să-i trimit îndărăt toate scrisorile pe care ea mi le refuzase atîta timp. Le-a reținut și pe acestea. Hotărît, eram pe drumul cel bun.

— Ce tot faci de nu te mai vezi? m-a apostrofat într-o zi Charlot.

— Mă prepar pentru primul doctorat.

S-a uitat surprins la mine ca la o dihanie, apoi mi-a aruncat o privire de milă. L-am întrebat:

— De ce, Charlot? Crezi că e mai bine să citesc în ajunul examenului, pe apucate?

M-a privit încă o dată, apoi, cu un gest larg de actor, a rostit ca o sentință:

— Te-am pierdut!

S-a depărtat pufnind, parcă-i făcusem un rău cu asta. M-am luat după el.

— Charlot, ia vino încoace.

— Nu se aprobă!

— Vino, măi, nu face pe nebunul. Ce zici dacă am aranja ceva?

Ochii lui Charlot sclipiră fosforescent:

— Când?

— Astă-seară!

În clipa aceea, Iliuță scoase capul pe ușă:

— Mi se pare că miroase a chef!

— Măi, ai un nas de copoi...

— Cine-i cu aprovizionarea? (asta, în limbajul nostru însemna: cine plătește?)

— Ce-ți pasă? Eu! i-am răspuns.

— Mă înscriu cu brio!

Doctorul nu venise încă de la clinică. Gleber, de asemenea, nu era acasă. Așa că am plecat tustrei. Charlot cunoștea un local, pe Grivița, aproape de Cimitirul Sf. Vineri.

— Fraților, are un vin care te scoală din boală și te bagă în

groapă.

Eram vesel, exuberant, într-o dispoziție de plenitudine cum nu mai fusesem de multă vreme. "Bolta verde" unde am poposit părea un local mizerabil dar, oricum, simpatic. Nu știu de "ce-mi plăceau atîta cîrciumile periferice care duhneau de rachiu. Înăuntru toate mesele erau înțesate de ceferiști, lucrători, băieți de prăvălie. Charlot însă nu ținea seama de asta. La el decorul n-avea nici o însemnătate, principalul era băutura. Am ochit o masă, care ne convenea. Din păcate, alții mai iuți de picior ne-o luară înainte. Chelnerul ne ghici gîndul.

— Da, da, se face!

A evacuat pur și simplu clienții trecîndu-i la o altă masă, mai în fund, iar noi ne-am așezat victorioși.

— Vedeți, exclamă Charlot mîndru, dacă ne duceam în centru, ni se făcea cinstea asta?

În apropierea noastră, pe o scenă mică și scundă era instalată orchestra, care avea o cîntăreață grasă și îndesată, cu ochii bulbucăți. Un afiș, înfipt în vîzul tuturor, anunța: "În fiecare seară debutează primadona Mița Drăgan".

Băutura ne încinsese.

— Măi, băieți, le-am spus, pradă unui avînt nesăbuit, știți că am făcut o cucerire formidabilă?

— Taci, nu mai spune! exclamă Iliuță.

— E vorba de o fată cum nu se mai află în sistemul solar.

— Dă-i drumul! Cine e individa? întrebă Charlot cu indiferență.

— Închipuiți-vă, o contesă.

— Contesa noastră? făcu Iliuță, gîndindu-se la Mihaela.

Am tresărit ca fript gîndindu-mă la nesocotința pe care o făcusem fără vrere pomenind de *contesă*.

— Nu aceea, gugustiucule... E vorba de una autentică... Ascultați, ici...

Le-am turnat la repezeală o poveste pe care de fapt o auzisem de la altcineva, cu o franțuzoaică, soția directorului unei întreprinderi industriale, ungur de origine.

— Măi, e așa de gelos ungurul că, auziți voi, în fiecare seară o pune să jure că nu l-a înșelat.

— Și ea îl înșală în fiecare zi și-i jură în fiecare noapte, exclamă Iliuță, rîzînd cu hohote.

— Dă-le încolo de muieri, toate sînt o apă și-un pămînt, făcu Charlot cu dezgust, răsturnînd pe gît un pahar cu vin.

Cînd taraful se afla în pauză, Iliuță luă o frunză și-i zise cum știa el o doină de pe valea Oltului, încît se făcu în local o liniște ca de cimitir. Cînd isprăvi, toată lumea aceea pestriță de mici slujbași, muncitori și oameni fără căpătîi, izbucni în aplauze.

Un vlăjgan de la o masă vecină, unsuros și negru, se ridică în picioare:

— Domnule *Frunzănescu*, să mă ierți dacă am o slăbiciune ca tot omul...

— Să fii dumneata sănătos, replică Iliuță.

— Îmi dai voie să mă prezint, sînt șofer, proprietar, am mașina mea, nu sînt va să zică fitecine. Dacă mai zici una, să fiu al dracului, vă plimb pînă la Otopeni. Am mașina în stradă.

— Se aprobă!

Iliuță mai zise o doină, apoi încă una și tot așa, pînă la miezul nopții.

— Să fiu al închinatului, pînă la Ploiești vă duc și vă aduc. Face, pre legea mea.

S-a ținut de vorbă: ne-a dus într-adevăr la Ploiești. Acolo alt chef, la Berbec, de rîndul ăsta cu șoferul. În revărsatul zorilor ne-am întors acasă amețiți de băutură și frînți de oboseală.

...Mă chinuiam să adorm învîrtindu-mă cînd pe o parte, cînd pe cealaltă, dar somnul nu se lipea de mine. Timpul curgea anevoie, cu picătura. Fără vrere, am înregistrat auditiv toată activitatea matinală a mansardei. Gleber plecă cel dintîi, la șapte, cu pașii lui greoi și măsurați. Apoi, sora Mihaelei, grăbită, ca întotdeauna. După ea veni la rînd Virgil, actorul, care se întoarse după o oră, cu coșnița de la piață. Auzeam, de asemenea, pe Rița dere-ticînd prin odăi, cum și glasul strident al Dorinei.

În fine, pe la nouă, îmi sunară în urechi, pașii mărunți ai Mihaelei, străbătînd coridorul. Pleca la facultate sau se ducea să cerceteze cutia de scrisori? Da, se dusesse după corespondență fără îndoială, deoarece după cîteva minute pașii ei făcură calea întoarsă, iar ușa odăii vecine se închise cu zgomot. Gîndeam în sinea mea:

— Na, de rîndul ăsta s-a întors cu mîna goală!

Prin asociație, îmi veni în minte o întîmplare petrecută mai demult la țară, într-una din vacanțele mele școlare. Obişnuisem o pereche de porumbei să vină la fereastra mea, unde le aruncam regulat firimituri de pîine. După o săptămîină-două controlam cu ceasul dacă matinalii mei oaspeți mă vizitau exact la aceeași oră. Ei da, așa de exact, parcă aveau și ei un ceas potrivit după al meu. Într-o zi, lenevind în pat, am neglijat să le pun porția obișnuită. Ei veniră, ca de obicei, fără să găsească nimic de mîncare. Se plimbau nervoși pe bordura ferestrei, gîngurind mirați, zburau pe aproape în văzduh, se întorceau iar bătînd cu aripile în geam, probabil ca să-mi dea de veste că uitasem. Mai bine de o oră s-au frămîntat încoace și încolo, dar nu se îndurau să plece cu... gușile goale. În cele din urmă, neavînd încotro, le-am pus porția cuvenită de pîine, după care m-au lăsat în pace.

Cu Mihaela se întîmplă la fel. După o jumătate de oră, *porumbița* mea plecă din nou să cerceteze cutia de scrisori. Se întoarse și de astă-dată cu mîna goală. După un timp, se duse iarăși, și iarăși reveni fără nici un rezultat.

Poate își dădea seama că făcea drumul degeaba fiindcă nu mă auzise trecînd pe culoar ca să duc scrisoarea, dar o nădejde absurdă o îndemna să mai caute, să mai încerce o dată.

Am avut o satisfacție diabolică. He-he, îmi venise, în sfîrșit, și mie apa la moară: o făceam să *sujere* din cauza mea. Așadar, scrisorile mele ajunseseră pentru ea o hrană sufletească de care nu

se mai putea lipsi atât de lesne. Ele îi polarizau toate gândurile în jurul meu, făceau să-i umple viața de mine, s-o alimenteze neconținut cu gândurile mele, să-i trezească nădejdi, dorințe, visuri. Ascultam cum umbla prin odaie, trântind orice găsea. O chemă pe Rița și o certă aspru (probabil fără nici un motiv) pentru că servitoarea ieșind afară, exclamă:

— Azi nu e în toane bune domnișoara...

He-he! așa te vreau, fetițo! Dumnezeu, ce bine îmi părea, așa de bine! Binecuvîntam gândul care mă îndemnase să-mi petrec noaptea la chef. Dacă nu se întâmpla așa, mai făceam oare o descoperire atât de importantă?

Aș fi putut să cobor din pat și să-i torn la repezeală scrisoarea *cuvinită*. Dar nu, ceva mă împiedica, îmi paraliza voința:

"Las-o să se perpelească puțin pe jeratic! Are să-i fie de învățătură".

Pe de altă parte, găseam că procedeul meu era absolut necesar, pentru că dădea loc unei verificări a propriilor ei sentimente. Numai lipsa unui obiect ori a unei ființe, care ne-a aparținut o dată, ne pune la lumină adevăratul preț.

I-am scris abia a doua zi. Stupefacție! M-am pomenit cu scrisoarea înapoi, nedesfăcută...

Așa e. aveam dreptate! Era supărată pe mine. Supărată pentru că o zi. numai o zi, nu-i scrisesem. Ah, draga de ea! Cît mă iubea! Și cum își dăduse în vileag sentimentele. Ce fel, își pierdea cumpătul chiar de la cea dintîi piedică întîlnită în drum?

Am vrut să-i trimit din nou scrisoarea, de astă dată deschisă, așa cum procedasem la început. M-am răzgîndit. Ar fi însemnat o totală lipsă de amor propriu din partea mea.

Ce? Adică ea să aibă toate capriciile din lume, iar eu să-mi calc în picioare orice urmă de mîndrie?

Supărarea mea n-a izvorît din simțire, căci în cazul acesta s-ar fi dezlănțuit spontan încă în clipa cînd dădusem peste scrisoarea refuzată. Era o supărare *voită*, care luă proporții neașteptate. numai după un șir de raționamente cît se poate de logice.

"Eu îi dau totul... Îmi istovesc materia cenușie și bunătate de timp scriindu-i în fiecare zi: ea nici nu se ostenește măcar să-mi răspundă, și tot ea face pe bosumflata dacă îmi îngădui un răgaz? Nu-i mai scriu o iotă, uite așa! Să se ducă la toți dracii! Puțin îmi pasă! Păcat de atîta osteneală!"

Eram așa de înfuriat că tare aș fi avut poftă să dau buzna în camera ei, s-o zgîlții de umeri și să-i arunc disprețuitor, în față:

"Ce crezi tu, prostuțo, mult o să mă joci tontoroiul? Nu ți se pare că ai întrecut măsura? Mai vezi de altul!"

Tocmai atunci a venit Rița să facă curat prin odaie.

— Ieși afară! m-am rățoit la ea.

Biata slujnică speriată o rupse la fugă fără a mai cere vreo lămurire. Gestul ei caraghios îmi stîrni rîsul și odată cu rîsul se duse pe copcă și îndîrjirea mea.

"La urma urmei, de ce-mi fac atîta sînge rău pentru un lucru de

nimic?"

Am ieșit în oraș ceva mai bine dispus. După-amiază, hai la cursul de istoria doctrinelor economice. Păcat! N-am putut să fiu atent, așa că mi-am irosit timpul degeaba.

Seara m-a luat Charlot la teatru. Nu prea aveam poftă, dar el a stăruit mult. Abia așteptam să se termine spectacolul ca să mă întorc acasă. (Dacă aș fi fost singur, plecam mai devreme.)

Primul lucru pe care l-am făcut intrând în cameră, a fost să mă așez la masa de scris. Mă obseda într-atât criza de timp, încât am economisit chiar secunda de care aveam nevoie pentru a-mi scoate pălăria. Și așa, cu pălăria pe cap, i-am scris Mihaelei, fără să răsuflu, opt pagini. I-aș fi scris și mai mult dacă nu mă doboră oboseala. Am adormit îmbrăcat. A doua zi, n-am dus scrisoarea la cutie pentru că draga mea vecină a găsit cu cale să plece dis-de-dimineață, pe când eram încă în pat.

Plecarea ei, care nu era, în fond, decît un gest demonstrativ, mă îndîrji și mai mult.

"Așa te porți, iubito? o amenințam imaginar. Ei bine, uite ce meriți!" Și pe loc am rupt scrisoarea în două.

"Să poștești acum să-ți mai scriu alta!"

Am luat jumătățile și prefăcîndu-le în bucăți mici le-am împrăștiat de-a valma în toată odaia.

"Cel puțin să dau de lucru toantei de Rița."

După această ispravă am plecat la facultate. Aveam un curs de drept roman și-mi plăcea. Era, de altfel, cursul cel mai populat. Profesorul, o stîrpitură de om, abia se zărea dinapoia catedrei. Îi curgea nasul în permanență, avea guturai de cînd îl știam. Mereu se ferea de curenți, ca de ciumă, și în timpul prelegerii stătea cu căciula pe cap, iarna ca și vara, după ce ne cerea scuze pentru asta. Dar cînd începea să vorbească (avea și o voce pițigăiată!) devenea altul. Ieșea parcă din proptia-i piele, făptura lui se mărea pe nesimțite, lua proporțiile unui uriaș care ne stăpînea cu forța verbului său sclipitor. Uitam de el, uitam de noi și ascultam o simfonie de cuvinte raii fermecătoare decît muzica beethoveniană. Astfel, dreptul roman încete să mai fie o disciplină aridă de care fugeau mai toți studenții, ci o artă care urca la creier, pe scări de mătase.

Cînd a isprăvit, m-am frecat la ochi cu necaz, ca după un vis frumos, dar prea scurt. Vrajitorul cu gura de aur plecase strîn-gînd grijuliu fularul în jurul gîtului și îndesîndu-și căciula pe capul pleșuv.

Această prelegere m-a potopit de remușcări. Îmi părea rău că mai bine de două luni de zile neglijasem îndatoririle mele de student, ca să-mi pierd vremea ca un nătîng ticluind scrisori de dragoste fără nici o noimă. Cîteva săptămîni am frecventat cu regularitate cursurile de la doctorat și în acest timp n-am mai așternut un rînd vecinei mele...

De altfel, nici n-am mai zărit-o, afară de o singură dată cînd mi-a părut așa de trasă la față și urîță, încît am schițat fără să vreau un gest de neplăcută surpriză. Am salutat-o, dar cred că nu mi-a răspuns. A trecut furioasă pe lîngă mine, aproape fugind, și s-a

închis în camera ei. M-am uitat lung în urmă.

"Nesuferita! Nu știe să se stăpânească."

Am mai întâlnit-o și altă dată, tot acasă. Părea foarte încurcată; ar fi vrut să se întoarcă din drum (a avut o ezitare), dar nu s-a întors. Când a trecut pe lângă mine, m-am prefăcut că n-o văd. La ce bun să-i mai dau bună ziua când ea nici nu catadixea să-mi răspundă la salut?

Așadar, iată-ne supărați unul pe altul. Nu ne cunoșteam încă bine și eram în dezacord. Mai mult: ne uram. Adică eu o uram puțin (sau mai degrabă nici nu-mi păsa de ea), dar ea mă ura îngrozitor. Simțeam asta numai după cum se uita la mine. Din ochii ei țîșneau săgeți otrăvite. Cîteva zile mai târziu am întâlnit-o întîmplător la universitate. Era cu Cici, fata proprietarului. De data asta n-am avut încotro: trebuia s-o salut din cauza lui Cici. Ea mi-a aruncat o privire mîndră, disprețuitoare, și n-am băgat de seamă dacă mi-a răspuns sau nu la salut. Ei și? Atîta pagubă! Mi-a răspuns, în schimb, Cici, care se uita la mine într-un fel ciudat. Poate că mă plăcea, cine știe? Păcat că nu era pe gustul meu, altfel...

Uite, o idee: să m-apuc să-i fac culte lui Cici, așa, numai ca să crape de ciudă Mihaela.

Prins în ițele acestui gînd, am luat-o agale pe Calea Victoriei. În dreptul Teatrului Național m-a oprit Dolly, cu o explozie de veselie.

— Încotro, Monstrule? Pe unde umbli de nu te mai vezi?

— Mă prepar pentru examene, am mințit-o fără a mă sinchisi de porecla ce-mi dăduse.

— Of, școlarul mamei silitor, auzi, s-a pus cu burta pe carte, sărăcuțul! izbucni ea într-un rîs zgomotos.

— Dar tu ce faci? am întrebat-o ca să schimb vorba. Ce elegantă ești!

— Da, găsești? a surîs măgulită. Uf, nu-mi place de loc cuna îmi vine taiorul ăsta, am o croitoreasă tâmpită. Apropo, știi că m-am logodit?

— Ei bravo! Felicitările mele! Cu cine?

— Un idiot, director la *Generală*. Moare după mine, mi-a făcut o curte nebună... și cadouri... nu-ți mai spun!

— Și ție nu-ți place?

— Nu-i genul meu. Mi-a promis că-mi cumpără o vilă în parcul Fiiipescu.

— Strașnic cadou de nuntă! Face să te măriți cu el, *ma parole!*

— Te cred, n-o să mor fată mare!

Dolly vorbea tare, gesticula și rîdea provocator, încît pietonii întorceau capul după noi.

I-am atras atenția: fără rezultat. În ea fremăta o bucurie frenetică de viață, tot ce făcea era în plin prezent, direct și simplu, fără reticențe feminine. La cei 20 de ani ai ei avea, după cum am mai spus, un cimitir de iubiți.

— Monstrule, când ne mai vedem? Cîteodată îmi lipsești mult. Știi, mi-e dor de un chef la cataramă...

— Uite, acum. Așa, pe nepusă masă.

— Acum nu pot. Mă așteaptă *idiotul* meu.

— Atunci, miine. Vino la mine, pe la cinci după-amiază.

Pînă una alta, am renunțat la ideea de a face curte fetei proprietarului cu toate că era mai indicată decît Dolly. Însă cu Dolly mergea repede treaba, oricînd o aveam la îndemînă. Afară de asta era mai frumoasă decît Cici și în plus avea o ingenuitate rară. Oricum, puteam să mizez pe orice că-i va face *rivalei* sînge rău cu nemiluita.

De fapt chiar asta urmăream; să-i arăt Mihaelei că nu mă mai preocupă persoana ei de vreme ce am ajuns s-o schimb cu alta. Dacă mă iubește, cu atît mai rău pentru dînsa. Are să sufere toate chinurile geloziei și mă va urî mai mult decît m-a urît pînă acum. Iar eu, nebun de bucurie, voi binecuvînta ura ei înverșunată care nu-i decît cealaltă față a iubirii.

Numai de un singur lucru mă temeam; dacă Mihaela nu-i acasă și-mi zădărnicește planul? Așa că a doua zi am pîndit cu grijă toate zgomotele care veneau din odaia ei. Am avut noroc, n-a plecat nicăieri.

În fine, după o mică întîrziere iat-o pe Dolly apropiindu-se zgomotos, după cum îi era obiceiul. Am deschis ușa și am întîmpinat-o pe coridor strigînd așa ca să audă și Mihaela de alături:

— Bună scumpo, de ce ai întîrziat?

— Uf, Monstrule, lasă-mă, abia am scăpat de *idiotul* meu.

Cînd am auzit-o pomenind de *idiot* î-am făcut repede vînt în odaie.

— Nu vorbi așa tare că se aude.

— Ei și? Ce-mi pasă mie de ăștia? Dă-i încolo de netoți. Ascultă, Monstrule, mi-a venit o poftă subită de șampanie. Numai o sticlă. Vezi să fie *Mott* 1900. Dacă nu găsești *Mott*, la *Very-Dry*. Debitînd acestea se dezbracă de tot într-o clipită.

— Aici nu se poate! Mai bine mergem la "Femina".

— Moașe-ta! De ce în altă parte? Aici! Haide, trimite pe toanta de Rița să cumpere.

— Nu se pricepe la așa ceva.

— Atunci du-te tu. Nu înțelegi, vreau șampanie!

Între închipuire și realitate se ivesc goluri care trebuie umplute pe loc. Uneori însă se deschide o adevărată prăpastie și n-ai cum s-o umpli. Atunci fapta rămîne neîmplinită, suspendată în aer. Închipuirea țese simplist, în linii mari, fără a vedea detaliile care de multe ori sînt mai importante decît principalul.

Cînd am invitat-o pe Dolly la mine, aveam un scop precis: acela de a stîrni gelozia Mihaelei. Lucrurile, în închipuirea mea, se conturau simplu: Dolly va veni și voi petrece cu ea cîteva ore agreabile, iar alături, Mihaela va crăpa de ciudă știind că la mine se află o fată care n-a venit pentru a-i citi poemele homerice.

Dolly, e adevărat — venise. Zărind-o, am avut din prima clipă o tresărire de neplăcere. Mai exact, o strîngere de inimă. Parcă aș fi vrut să nu vină. Se dezbrăcase repede, cum avea obiceiul, și nu mă rezezisem s-o cuprind în brațe; mă oprea parcă ceva.

Acest ceva se limpezi mai bine odată cu scurgerea timpului. Mai întâi se duse pe copcă dispoziția. Musafira îmi păru brusc vulgară, lipsită de farmec și feminitate. Știam de altfel că nu reușea niciodată să-mi stîrnească reverii erotice. Însă nu de asta era vorba. În orice caz trebuia să mă cotorosesc de ea cît mai repede. Adică, nu, de ce mă mint? Hotărîsem mintal să plecăm altundeva, în altă parte. Aici, în vecinătatea Mihaelei, n-o puteam *accepta*. Faptul că Mihaela se afla dincolo, la cîtiva pași de noi, mă stînjenea, îmi tăia orice avînt, constituia pentru mine ceva inhibitoriu. Atunci de ce o adusesem pe Dolly?

Pentru că, în închipuire, gîndeam că voi putea duce pînă la sfîrșit fapta. Dar nu prevăzusem opoziția neașteptată a conștiinței. De aceea, cînd ceru să-i aduc șampanie (în definitiv cel mai simplu lucru era să-i fac pe plac, dar găsisem în acel capriciu al ei un pretext de ceartă), i-am răspuns voit insolent:

— Te rog slăbește-mă cu pretențiile astea stupide.

Ea mă privi nedumerită, căutînd în ochii mei explicația unei atari comportări și, instinctiv, își acoperi goliciunea cu rochia. Am adăugat pe același ton:

— Astea, știi, sînt toane de... (voiam să spun de *cocotă*, dar m-am oprit la vreme).

Dolly, opărită, începu să se îmbrace febril fără să scoată un cuvînt.

— De ce te superi? am întrebat-o formal. În definitiv ce ți-am făcut?

Ea continua să se îmbrace din ce în ce mai nervoasă, necăjindu-se că nu nimerea să-și încheie copcile.

— E o prostie ce faci, am reluat fără convingere.

Înainte de a fi gata, a țîșnit pe ușă, fără o vorbă și graba ei mi-am explicat-o prin faptul că, simțind c-o podidesc lacrimile, preferase să fugă decît să plîngă în fața mea.

M-am trîntit pe pat, cu conștiința grea că mă purtasem prea aspru, prostește de aspru, călcînd în picioare o prietenie amoroasă.

Seara, am găsit în cutie toate scrisorile pe care le trimisesem Mihaelei, legate cu o panglică și rînduite cu grijă, cronologic. Nici una nu lipsea.

— Hm, mi-am spus, scumpa mea vecină se crede obligată să-și dea în petic.

Ajuns în cameră o grijă mă invadă subit. Dacă-i adevărat? Dacă Mihaela nu mai ține la mine? Dacă și-a dat seama că are de-a face cu un flușturistic care aduce femeii la el acasă și îl disprețuiește?

Cît timp scrisorile se aflau în păstrarea ei tot mai era o nădejde că lucrurile se vor îndrepta. În tot cazul, o simțeam foarte aproape pentru că deținea ceva de la mine. Acum îmi înapoiase totul, era liberă, descătușată, putea să facă ce voia, să înceapă altă dragoste, orice...

Pentru întâia dată am simțit o apăsare care mă neliniștea. Nu, nu voiam s-o pierd. O cucerisem prin luptă, trebuia s-o pierd tot prin luptă. Nu înțelegeam să dărim din cauza unei prostii, dealtfel

neconsumate, tot ceea ce clădisem cu atîta trudă.

Am recitat din simplă curiozitate, apoi cu interes tot mai crescînd, numeroase pasaje din scrisorile mele. Dumnezeu, eu le scrisesem? Fusesem în stare să aştern pe hîrtie frazele acelea de foc? Ceva de necrezut! Erau chemările înaripate ale iubirii, strigătele deznădejdii, tînguirile dorului neîmplinit, în fine, o avalanşă a tuturor elementelor dragostei, ale marii dragoste.

Cine-mi dictase toate astea? Cum se născuseră sub condei? Căci nu le recunoşteam ca fiind ale mele. Era opera altcuiva din mine, care nu ieşise încă la iveală?

Nu ştiu. Aş zice că totul nu părea să fie decît rezultatul unei stări anormale. Mă îndrăgostisem de Mihaela? Greu de crezut! Recunoşteam însă că măcar atunci cînd îi scriam o iubeam cu adevărat. Dar cum e ou putinţă să se transpună cineva prin efectul voinţei, într-o stare sufletească străină de simţirea lui, cu atîta convingere şi sinceritate?

"Mi se pare — spuneam — că deocamdată nu iubesc... decît iubirea!" Găsisem o explicaţie de moment pe care viitorul avea s-o infirme curînd... curînd!

V

Într-o după-amiază, pe cînd mă întorceam din oraş, am întîlnit-o pe Mihaela pe scară, aproape de locul unde o sărutasem cu două luni înainte. A încercat să mă ocolească (parcă se temea să nu i se întîmple acelaşi lucru) şi chiar o luă înapoi. Prea tîrziu! O prinsesem de mînă şi o ţineam pe loc.

— De ce mi-ai trimis scrisorile înapoi? am întrebat-o aspru, cu glas străin.

Ea se smuci să scape:

— Lasă-mă!

— Nu te las pînă nu-mi dai o explicaţie. Înţelegi, nu mai pot trăi aşa...

I-am spus aceste cuvinte greu, cu opintiri, iar vocea mea avea un tremur ciudat. Vorbindu-i, o fixam lacom, drept în ochi.

Mihaela, cu mîna cealaltă liberă, îşi acoperise faţa. Nu putea să-mi suporte privirile.

Intuind slăbiciunea care o cuprinsese, am muiat glasul şi i-am şoptit cald şi convingător:

— Nu simţi cît te iubesc de mult?

Fără a mai aştepta răspunsul ei, fără să mă gîndesc că în clipa aceea ar fi putut cineva să urce sau să coboare scările şi să ne surprindă, i-am răsturnat capul şi mi-am lipit lacom buzele de gura ei. În sărutarea aceea am descoperit o ţară nouă, minunată, din altă planetă, pe care, anexînd-o, m-am simţit stăpînul universului. Mirarea mirărilor: în loc să reacţioneze violent, aşa cum mă aşteptam, Mihaela se părăsi toată în voia mea. Nu scoase nici un cuvînt, nu făcu măcar un gest de împotrivire. Cînd i-am dat drumul,

mi-a fost frică să nu se prăbușească fără suflare. Avu, ce-i drept, și de rîndul acesta o clipă de amețală și se sprijini de balustradă. Dar își veni repede în fire. Se făcuse palidă, ca o moartă. Numai în ochi i-am surprins o licărire ciudată, neverosimilă, dar nici ochii nu mai erau parcă ai ei. Stelele își pierduseră strălucirea. Abia atunci mă năpădi teama de a nu ne surprinde cineva. Am fugit pe scări în jos ca un hoț, lăsînd-o acolo, buimăcită încă de neașteptata întîmplare.

Așadar, se întîmplase și minunea minunilor: cucerisem pe Mihaela. O sărutasem cu voia ei și asta însemna capitularea. Pînă aici fusese urcușul: greu, anevoios, plin de trudă, obstacole, primejdii. Dar pusesem piciorul pe culme. De aici se deschidea luminișul, paradisul, fericirea.

De multe ori, în reveriile mele, cînd îmi imaginam momentul acesta, mă treceau fiori de voluptate și-mi spuneam: "Îl voi trăi vreodată?"

Ce naivitate! Iată, îl trăisem, și acum mă simțeam copleșit de tristețe.

Așadar, asta fusese totul? De ce se topise așa de repede rezistența Mihaelei? De ce nu mă înfruntase mai mult? De ce nu mă chinuise încă o lună, două, un an? Atunci aș fi iubit-o, poate! Dar ea, numai după trei luni de zile, îmi căzuse în brațe, sfîrșită! Și mîine, poimîine, va fi a mea și totul se va îneca în obișnuință. Dragostea își va fi trăit viața.

Sînt, în *Prostul*, piesa lui Fulda, cîteva replici subtile, pline de adevăr. Eroul, Justus, povestește unei prietene:

"Îmi place să mă visez rege, dictator, actor mare. E pentru mine o fericire fără seamăn, singura fericire".

"Dar nu încerci niciodată să ajungi ceea ce visezi?" îl descoase ea.

"Nu știu dacă atunci mi-ar mai plăcea!"

E de neînchipuit cum nu-și dă seama femeia că dragostea nu-i decît drumul care duce la cucerire, după cum filozofia nu-i decît drumul pînă la aflarea adevărului. De aici încolo, se sfîrșește lupta și urmează supunerea. S-a dus farmecul necunoscutului, necunoscutul devine pe zi ce trece tot mai cunoscut și dragostea sucombă roasă de repetiție, obișnuință, saturație.

Nu știu de ce, dar cu celelalte fete nu mi-au trecut deloc prin minte asemenea gînduri. Probabil pentru că nu le dădeam nici o importanță. Repet: îmi părea rău că Mihaela se dăduse pe brazdă atît de repede. Acum nu-mi rămînea altceva de făcut decît să-i cer întîlnirea de rigoare. Aș fi putut s-o capăt adineauri, cînd o sărutasem. Nu-i nimic: îi voi scrie. Și i-am scris că o aștept în seara aceea la Șosea, în dreptul Bufetului. N-am adăugat un cu-vînt mai mult. La ce bun?

Ce nevoie mai era acum de poezie? Am aruncat biletul în cutie și, odată cu el, maldărul de scrisori pe care mi le înapoiase.

Am calculat la rece așa:

"Ne vom întîlni inocent, de două-trei ori, cu sau fără clar de lună. După aceea o deplasare cu automobilul la Băneasa. În program:

plimbări obligatorii prin "pădure, minimum două ore, pentru obținerea înfometării. Ospăț copios într-un separeu din restaurantul parcului; vin și muzică la discreție. Apoi ofensiva de rigoare și inevitabila cădere a gingașei cetăți".

La ora fixată mă aflu la locul întâlnirii. Am întârziat într-adins un sfert de oră ca s-o găsesc pe Mihaela așteptându-mă. (Era o satisfacție în plus.) N-am zărit-o; nu venise încă. Asta m-a mirat puțin. Am așteptat-o încă o jumătate de oră, dar degeaba. Nu m-am îndurat să plec, tot crezând că vine. Și iată-mă pierzând încă două ore.

— De acum e limpede: nu mai vine.

M-aș fi bucurat mult dacă venea. Totuși simțeam că-mi era parcă mai dragă fiindcă nu venise.

Din ziua aceea, două săptămâni încheiate n-a fost chip să dau ochii cu ea. Nu știam dacă este acasă sau nu, pentru că nu-i auzeam pașii ca înainte. Și totuși aveam credința că nu plecase nicăieri.

Ce se întâmplase? Se ferea de mine, mă ocolea? Îi era teamă să-mi întâlnească privirile? Încă mai lupta cu ea? Tot nu-și dădea seama că se isprăvisse cu împotrivirea ei?

Îi dădeam întâlniri peste întâlniri. În fiecare zi câte una. O așteptam mereu cu o încredere oarbă că vine și totuși nu venea deloc.

Ce-i cu fata asta?

Ajunsesem să nu mai înțeleg nimic. Mihaela îmi răsturna toate socotelile, ieșea din logica mea, sărea dincolo de orice previziune. Niciodată nu înfăptuisem ceva în legătură cu ea potrivit calculului meu aprioric.

De ce îndărătnicia asta inexplicabilă? Nu o sărutasem cu voia ei? Nu-mi tremurase în brațe? Când mă socoteam pe culme, abia atunci trebuia să-mi dau seama că mai am încă de urcat.

Un gând încercă să-mi deslușească taina. Tot ce obținusem pînă acum de la Mihaela nu-mi dăduse ea: îi smulsesem eu. Eu eram elementul activ, din impulsul meu pornise tot ceea ce întreprinsesem. Ea avea dreptul să se considere în proprii ei ochi (ca și într-ai mei, dealtfel) o victimă: nu voise s-o sărut; eu o silisem cu forța. Și ea, constrînsă, n-avusese încotro. Acceptase, cum accepti ceva impus dinafară, pe care nu-l dorești, dar pe care nici nu poți să-l împiedici. Dacă ar fi venit la întâlnire, se schimbau lucrurile. Nu se mai putea apăra în fața conștiinței că e silită să vină, pentru că în cazul acesta fapta pornea din voința ei.

Desigur că Mihaela se găsea în faza războirii cu propria-i conștiință.

Dacă așa stau lucrurile, mi-am spus, mă voi trudi să-i caut o scuză valabilă, care s-o pună la adăpostul muștrărilor de cuget. Dar timpul trecea fără să găsesc ceva potrivit.

Tot hazardul îmi puse la îndemînă un prilej la care nu mă așteptam. O doamnă, probabil prietenă a familiei, veni s-o caute într-o zi pe Alexa, sora Mihaelei. Rița, care era pe coridor, îi spuse cu voce tare:

— Domnișoara Deleanu e plecată în provincie și se întoarce mâine seară.

Am prins cu urechea noutatea din zbor. Va să zică, draga mea se afla alături singură-singurică și eu habar n-aveam. Uite, o ocazie cât se poate de nimerită pentru o explicație între patru ochi.

Nu era acasă. Nu-i nimic. Așteptăm să se întoarcă. Ce-i drept, nu m-a făcut să pierd mult timp. După o jumătate de oră pașii ei mărunți și pripiți, pe oare îi deosebeam diintr-o sută, îmi sunară la porțile urechilor.

Cît ne ajută uneori împlinirea! S-ar crede că anumite întâmplări care se iscă fără participarea noastră și care par, la prima vedere, lipsite de sens, nu sînt pentru noi, în fond, decît răsturnări de obstacole, neteziri de drumuri, complicități necesare!

Dacă femeia aceea ar fi venit doar cu cinci minute mai tîrziu, mi s-ar fi ivit vreodată o ocazie atît de prielnică de a mă apropia de Mihaela? Sigur că nu.

Am prins de veste cum a răsucit cheia în broască, apoi a încuiat ușa. Era alături, ne despărțea doar un perete. Am lăsat ușa întredeschisă ca să spionez orice mișcare de pe sală. Din fund, din bucătăria Dorinei, auzeam pe Virgil zbierînd din răsuputeri; făcea lecția obișnuită cu Gheorghiuța. Ceilalți locatari erau plecați. Numai doctorul nu eram sigur dacă ieșise sau nu.

Hotărîndu-mă să trec la acțiune, mi-am luat pălăria și, gata ca de plecare în oraș, am pășit cu precauțiuni de hoț pe coridor. În clipa aceea, doctorul ieși din camera lui. Neplăcută surpriză: va să zică nu plecase.

— Mergi în oraș? mă întrebă, dînd cu ochii de mine.

Ce era să spun?

— Merg!

Am coborît împreună. Na! Asta-mi lipsea, gîndeam înciudat. Iată-mă silit să-l duc pînă la poartă. Acolo i-am pus o întrebare cu intenția de a mă cotorosi de el:

— Încotro o iei?

— Mă duc la Colțea. Dar tu?

— Eu fac lectură la Șosea (adică în direcția opusă).

— La revedere.

Ne-am despărțit. După ce s-a depărtat puțin m-am întors aproape fugind. Am urcat scările, sărind cite trei trepte. Ajuns pe coridor, m-am pomenit față în față cu Mihaela. Am salutat-o. Mi-a răspuns speriată, roșie, pierdută. Unde se ducea? Poate să cerceteze cutia cu scrisori. Sau la fiica proprietarului să cînte la pian. De o ieșire în oraș nu putea să fie vorba, n-avea toaletă de stradă.

Acum e momentul să mă furișez în camera ei, ca să mă găsească acolo cînd se va întoarce.

Pe sală nimeni. O secundă, atît mi-a trebuit să mă strecur în odaie. Am închis ușa cu precauție și m-am ascuns după garde-rob. O așteptam cu sufletul la gură. Deodată, un gînd m-a înlemnit:

"Dacă se duce la Cici și se întoarce peste o oră, două, ce' fac?"

Din fericire îmi scapără prin minte și antidotul:

"Plecînd la Cici, ar fi închis ușa cu cheia. Or, ea o lăsase deschisă: deci se dusesse după corespondență și trebuia să se întoarcă dintr-o clipă într-alta."

Tot era bună logica la ceva.

Nici n-am prins de veste cînd s-a deschis ușa și s-a închis odată cu zăvorul yalei, într-atît eram de emoționat.

Dacă aș fi încercat să intru adineauri cînd plecasem, găseam desigur ușa închisă. A fost deci necesar să-l întîlnesc pe doctor și să-l conduc pînă jos ca să cîștig timp pînă ce Mihaela urma să iasă pentru a ridica scrisorile, deplasare pentru care nu era niciodată nevoie să închid ușa cu yala.

Întîmplarea complice, hazardul acesta miraculos îmi venise a doua oară în ajutor.

Într-adevăr Mihaela avea un plic în mînă. În clipa cînd îl rupse dădu cu ochii de mine.

I-am făcut semn să nu strige. Ea nu strigă, ramase locului înlemnită de spaimă, privindu-mă țintă și trudindu-se să înțeleagă. (Sînt unele lucruri neprevăzute, care ne cer un răgaz pînă să le pricepem.)

Momentul critic trecuse cu bine: groaza, încleștîndu-i gura, îi paralizase țipătul.

— Nu-ți fac nici un rău. Trebuie să-ți spun că...

Ea nu mă lăsă să isprăvesc:

— Aici, nu! Aici, nu!

— Dar unde? Spune-mi, unde?

— Oriunde, numai aici, nu. Nu pot! Pentru numele lui Dumnezeu, trebuie să pleci numaidecît.

Tonul era atît de imperativ, încît m-am precipitat spre ușă gata să plec. Înainte de a apăsa pe clanță mi-a venit ideea salvatoare:

— Dacă mă surprinde cineva ieșind de aici? Îți dai seama ce ar mai sporovăi gura lumii?

Ea păru consternată. În zăpăceala primelor clipe nici nu se gîndise la una ca asta. Aveam dreptate. Pe sală se auziră pași. Venea Gleber din oraș. Apoi răsună vocea lui Iliuță.

— Bine că ai venit! Ia vezi ce dracu are broasca asta?

— Stai să aduc sculele.

Îl auzeam cum bătea cu ciocanul, cum pilea, cum răsucea cheia în broasca ușii.

"Ah, prietene Gleber, îi transmiteam în gînd, cum să te fac să înțelegi că nu trebuie să pleci de acolo decît după cîteva ceasuri. Mi-ai face, știi, cel mai mare bine. Robotește înainte, dragul meu!"

Și bunul Gleber parcă pricepea îndemnul nevăzut. Mihaela începu să se împace cu situația. În ce mă privește, după primele clipe de buimăceală, îmi redobîndii stăpînirea. În definitiv, de ce să plec așa, ca un nătîng? Numai pentru că îmi poruncește ea? Dar ce, era să-mi spună chiar din capul locului: "Poftim, stimate iubit, rămîneți! Dacă doriți vă ofer chiar un scaun și vă fac o cafea..."

Haida-de! Nu era o neghiobie să scap această ocazie unică?

— Plec mai tîrziu, i-am spus, după ce s-or duce colegii la masă.

Atunci n-o să mai fie nimeni pe coridor.

Mihaela deliberă o clipă și conveni:

— Dar să pleci. Să știi că dacă nu pleci, țiip după ajutor...

Replica ei mă întărită. I-am înhățat brusc o mîină:

— Și dacă țiipi, ce? Mă sperii?

— Te rog nu vorbi așa tare. Să nu se audă alături.

— Ei bine, voi striga să se audă peste nouă mări și nouă țări. De ce mă amăgești? De ce nu vii la întîlniri? De ce mă lași în fiecare seară să aștept ore întregi ca un caraghios, spune?!

Ea tăcea, cu ochii plecați în pămînt. Frămînta parcă un răspuns.

— De ce nu-mi răspunzi? De ce taci mereu? Pentru ce n-ai venit niciodată la întîlnire?

— N-am putut!

N-am putut, ce frumos a spus-o! Ar fi voit să vină la întîlnire, fierște; chiar a făcut primii pași. Ce vină are dacă sentinelele ființei o împiedicaseră? Acești apărători ai ei erau de-o severitate excesivă.

Își lăsa capul în piept. Dădui s-o îmbrățișez, dar se trase repede înapoi, speriată:

— Nu! Să nu faci asta!

— Ascultă, Mihaela, încă nu simți că destinele noastre sînt legate pentru totdeauna? N-avem încotro: trebuie să ne supunem lor.

M-am bucurat că găsisem o frază de efect, care părea c-o impresionează puțin. Simplă iluzie; nu era chiar atît de naivă pe cît lăsa să se creadă. Luciditatea revenindu-i mă dojeni aspru:

— Nu umbla cu vorbe mari. Ești ușuratic!

— Sînt gata să jur că sînt sincer cu tine, absolut sincer.

— E mai bine să dovedești înainte de a jura. Dacă nu izbutești, abia atunci te apară jurămîntul.

Dacă mă lăsa aș fi jurat strâmb, pentru că acele *vorbe* mari n-aveau nici cea mai palidă corespondență cu simțirea mea.

Și totuși, adevărul adevărat e că mă înșelam pe mine însumi. Fraza debitată Mihaelei ascundea o presimțire grea, de care nu-mi dădeam seama atunci, dar care avea să se confirme tîrziu sau, mai bine zis, prea tîrziu.

Sînt unele presimțiri care țîșnesc parcă din străfundul neexplorat al ființei noastre. Ni se par străine ca gîndurile altcuiva și de aceea nu le recunoaștem după cum nu ne cunoaștem nici pe noi înșine.

Cineva bătu discret în ușă. Am tresărit brusc, ne-am uitat unul la altul, înghețați ca doi hoți prinși asupra faptului. O voce de afară strigă.

— Deschide! Eu sînt, Cici.

I-am șoptit să nu facă nici o mișcare. Trebuia s-o lăsăm pe Cici să creadă că nu-i nimeni acasă. M-a ascultat, supusă. Tăceam amîndoi împietriți, scrutînd orice zgomot, încît ne auzeam răsuflarea. Ce mi-a năzărit atunci prin minte? Da ce n-aș profita de ocazie ca s-o îmbrățișez? Mihaela n-are să se opună, nici n-o să protesteze, de frică să n-o audă Cici, de afară.

Am apucat-o în brațe și am strîns-o, lipind-o de mine. La început a vrut să reziste, dar nu era chip. Pe urmă foarte contrariată s-a

lăsat în voia mea. Nu făcea altceva, decît mă împrôșca mereu cu săgețile ochilor ei.

Cici mai bătu de două ori, apoi văzînd că nu-i răspunde nimeni, plecă. Zgomotul pașilor ei se stinse repede.

Mihaela răsuflă ușurată și, desfăcîndu-se brusc din brațele mele, mă apostrofă cu reținută mînie:

— E așa de urît ceea ce faci. Te rog pleacă imediat.

Am privit-o la rîndu-mi încruntat și mai ales pus pe ceartă:

— De ce mă alungi?

— Pentru că te disprețuiesc!

— Bine, plec. Dacă mă vede cineva ieșind de aici?

— Nu-mi pasă de nimic. Numai pleacă odată!

Nu-i păsa acum nici de asta! Grav, cît se poate de grav...

— Peste două minute voi pleca. Numai, te rog, lasă-mă să-mi vin puțin în fire.

— Dar ce ai?

Nu i-am răspuns. M-am așezat tăcut pe un scaun și mi-am sprijinit capul în podul palmelor. În felul cum spusese te *disprețuiesc*, simțeam că nu exagera deloc. Apostrofa ei mă duruse rău. Nu m-așteptasem să dea astfel drumul mîniei. Cu ea, nu știam niciodată cum să mă port. Mă cuprinse o descurajare adîncă. Așadar, era cu neputință să pun mîna pe fata asta? Oare toată truda mea se risipise în vînt ca o păpădie? Cu orice fată, cînd ajungi la sărut, a doua zi o iei de acolo de unde ai rămas. Numai cu Mihaela se schimbau lucrurile: cu ea trebuia întotdeauna s-o iei de la început. Tot ce clădisem între două săruturi se năruia peste noapte și zidirea trebuia reîncepută de la temelie. Într-adevăr, situația devenise critică. Intransigența ei, împinsă dincolo de orice limite, îmi aminti de eroina din *Le Disciple*. Ce ar fi dacă aș pune în aplicare faimoasa metodă a lui Robert Greslou? Adică s-o înduioșez prin suferințele mele, să-i trezesc compătimirea de soarta mea... nefericită?

Într-adevăr, prin compătimire ajungi mai repede la inima unei femei decît prin orice alt mijloc. Adesea, încercasem la școală să-mi provoc plînsul la comandă. Izbuteam fără greș. N-aveam decît să mă gîndesc la moarte ca să-mi vină lacrimile. (Oricine ar plînge — cu o fire ca a mea, gîndindu-se la propria sa moarte.)

Așadar, m-am izolat în mine, ca să mă văd aievea întins fără suflare pe catafalc. Mama aplecată asupra mea, mă jelea. Apoi auzeam pe Mihaela plîngînd în hohote. O înduioșare negrăită îmi copleși ființa, ochii mi se umeziră și am izbucnit în plîns, plîngînd de propria-mi milă. Dar plîngeam cu adevărat și asta era esențialul.

Am simțit ca prin vis o ușoară atingere pe umăr:

— Ce faci? Plîngi? Ce ți-a venit?

N-o ascultam. Dimpotrivă, mustrea ei gingașă mă întărâta și mai rău. Sughițurile îmi scuturau trupul, iar pîraiele de lacrimi îmi inundaseră fața. Mi se păru că aud o voce alintătoare, ca printr-un perete de vată.

— Nu trebuie! E o nebunie! Pentru ce? Și spunînd acestea,

Mihaela îmi mîngîia sfios părul, parcă s-ar fi temut să-l atingă ca să nu-mi aţîte durerea.

— Lasă-mă, strigam printre suspine. Tu n-ai suflet! Nu meriţi să te iubesc! O stîncă are mai multă simţire decît tine.

— Taci! Taci!

În dezlănţuirea mea vijelioasă, nu mai găseam frînele. Şi plîngeam tot mai vîrtos.

— Cu ce ţi-am greşit! Ce crimă am comis? Cine m-a blestemat să te iubesc, pentru că e un blestem iubirea asta de care fugi mereu.

— Doamne, taci, nu-i adevărat, nu spune asta!

— O, te încredinţez că voi tăcea de tot. Curînd, curînd... Ai să vezi! Nu-ţi voi mai spune nici un cuvînt care să te supere, nici n-am să te mai văd, ca să sufăr atît. Atunci voi fi liniştit, fiindcă n-am să te mai iubesc!

Dacă în clipele acelea aş fi avut la îndemîna un revolver, cred că mi-aş fi zburat creierii fără nici o ezitare. Nu mai jucam teatru de rîndul acesta. Toate cuvintele pe care le rosteam erau fotografii credincioase ale simţămintelor mele. Izbucnise, printre prefăcătorii, adevărata mea fire şi ea vorbea acum. Şi vorbea atît de cald şi de convingător că nici o forţă n-ar fi putut să i se împotrivească. Într-adevăr, cine s-ar fi încumetat să reziste acelui torent de simţiri dezlănţuite, în stare să rupă zăgazuri şi să dezrădăcineze pomi?

Şi iată miracolul se întîmplă.

— Nu, nu vreau să mori, strigă Mihaela, tremurînd de spaimă, podidind-o şi pe ea plînsul. Iartă-mă! Am să fiu bună cu tine, aşa cum nici nu te aştepţi.

Am tresărit ca în faţa unui fenomen supranatural:

— Adevărat, Mihaela, adevărat?

Kepetam mereu *adevărat*, dar îndărătul acestor cuvinte stăruia întrebarea nepusă: va să zică şi tu mă iubeşti?

Mihaela plîngea cutremurător şi n-auzea. O scuturam, îi luam capul în mîini, o întrebam mereu:

— Adevărat? Adevărat?

Nu-mi răspundea cu vorbe, dar plînsul ei nu era răspunsul cel mai bun? Şi dîndu-îni seama de asta, mă copleşi o fericire fără margini. O sărutam pe ochi să nu mai plîngă şi-i astupam gura să nu mai suspine.

— Iartă-mă, iubito! Iartă-mă, Aimée, că m-am îndoit de tine. Întotdeauna te-am învinovăţit pe nedrept. Tu eşti o mică minune!

— Aimée, murmura ea, ca-n vis, închizînd ochii. Ce frumos mi-ai spus... Îmi place aşa de mult!

Nu ştiu ce i-am şoptit şi cîtă vreme a ţinut dezgheţul nostru. Încetul cu încetul, faţa ei s-a luminat, cum se înseninează cerul după o furtună de vară. O mîna moale şi gingaşă se încolăci uşor, pe după gîtul meu şi-mi trase capul spre ea. Sărutarea aceea nu mai avu sfîrşit.

Plîngeam amîndoi şi ne sărutam, dar acum plînsul era de fericire!

— Dor, dragul meu, cît te-am dorit!...

Cînd auzii cum mă chema ea pentru întîia oară, m-au trecut fiori

de voluptate.

— Aimée, draga mea Aimée!

Și din nou ne îmbrățișam strângându-ne pierduți, ca în fața unei primejdii iminente. O sărutam pe ochi, pe față, pe gât, pe umeri, cu o frenezie smintită, parcă mi-era frică să nu se volatilizeze în aer ca o întruchipare sintetică, iar eu să rămân pururi însetat de ea.

Am întrebat-o:

— De ce m-ai ocolit pînă acum?

— Mi-a fost frică, a răspuns surîzînd cu tristețe.

— Frică? de cine?

Mi-a șoptit, lipindu-și obrazul de al meu ca să n-o văd, și în același timp o tresărire i-a zgîlțîit făptura:

— De mine!

Cercam s-o privesc, ochi în ochi, o rugam să-mi repete uluitoarea mărturisire. Ea nu voia și, ascunzînd capul după umărul meu, tăcea ori mă strîngea cu brațele, ca să nu mă lase s-o privesc.

— Adevărat, mă iubești așa de mult?

Tăcea mereu. Ce ar fi putut să-mi spună prin cuvinte mai mult decît dovedeau faptele? Se lăsă peste noi o liniște atît de mare încît ne auzeam bătăile inimilor. O, divină Venus, ele se potriveau în tact, parcă fuseseră făcute să trăiască împreună una pentru cealaltă! Am rămas așa, uitați, plutind în tăcere ca pe un ocean de pe altă planetă.

De undeva, de sus, ajunseră pînă la urechile noastre cîteva pocnete asurzitoare, stricînd liniștea. Parcă mergea cineva pe acoperiș. Ea se strînse în mine moale și fierbinte. Mă întrebă speriată:

— Ce-i asta?

N-a fost greu să pricep despre ce era vorba. Colegii mei ieșiseră sus pe terasă, adică pe acoperișul casei. Se auziseră glasurile lor amestecate cu rîsete. Am recunoscut pe Iliuță, Gleber și Charlot. Numai doctorul și cu mine lipseam, ca mascarada să fie completă.

O voce metalică de tenor răsună deodată pe deasupra capetelor noastre. Cînta Caruso o arie dintr-o operă.

— Ce fel, au cărat cu ei și un patefon? Unde l-or fi pus? s-a mirat ea.

— Cred că pe bordura coperișului...

— Să nu cadă jos, în stradă, pe capul cuiva.

— Îi privește direct și personal.

După un timp, s-a furișat pe poarta inimilor noastre ființa unui vals făcută numai din farmec și nostalgie.

Mihaela, recunoscînd bucata, tresări și se îmbujoră la față de plăcere:

— A, *L'invitation à la valse* de Weber, cîntată de orchestra lui Stokowsky... S-o ascultăm... e minunată!...

Într-adevăr, era o minune cântecul, o minune Mihaela, o minune întâmplarea care mi-o aruncase în brațe, o minune dragostea, și viața — o minune! Nu știu dacă în clipa aceea mai exista ceva pe lume care să nu fie tot o minune.

— Îți amintești seara aceea când m-ai invitat la vals? mă întreabă ea. De atunci ai intrat în viața mea.

Când o invitasem la vals? În care seară? Aiura Mihaela? Ce confuzie se ivise în mintea ei?

Ca să nu-i spulber o iluzie la care poate ținea, i-am bătut în strună:

— O da... cine poate să uite seara aceea!

— Și cu toate astea ai jucat mereu cu poloneza, nesuferitule!

— Ce voiai să faci? Se ținea scad de mine...

A! Acum îmi aminteam, mi se trăsesese o pânză de pe ochi. Mihaela nu era alta decât bruneta din grupul celor trei fete. E adevărat, o invitasem la vals îndemnat de Aurora, colega de la Drept, care de altfel mi-o și prezentase. Mi-am adus aminte că la început îmi șoptise:

— A, *L'invitation à la valse*, gândindu-se desigur la bucata lui Weber.

Dar cum se făcea că n-o mai recunoscusem deloc de când se mutase la mansardă? Se vede că atunci la bal, preocupat de poloneza aceea îndrăcită, nu-i dădusem nici un fel de atenție. E drept că, revăzînd-o pe coridorul mansardei, îmi păruse o figură pe care am mai întîlnit-o cîndva, dar așa ceva se întîmplă destul de des și de aceea nu-mi bătusem prea mult capul ca să deslușesc nedumerirea.

Și totuși, ea nu mă uitase! Abia acum îmi explicam de ce mă întîmpinase pe coridor cu o frază atît de familiară:

— Ce mai faci, domnule Petrican?

Și eu credeam că mă remarcase pentru prima dată și că-mi adresa acea replică pentru a-mi da prilejul să intru cu ea în vorbă! Oricum e cert că nu mă uitase. Și apoi, ea însăși afirmase că din seara aceea de bal intrasem în viața ei. Poate de atunci, mai știi, începuse să mă iubească.

Patefonul tăcu și, în locul lui, Iliuță se apucă să cînte o doină din frunza lui vrăjită.

— Ah, dacă ar ști ei cum îi ascultăm împreună! Uite, lipiți, îmbrățișați, gură-n gură.

Mă lipeam de ea, o îmbrățișam, o sărutam. Toate astea mi se păreau așa de ireale, de parcă s-ar fi petrecut în alt veac undeva departe, în cea mai frumoasă dintre cele 1001 de nopți.

— Mîine n-ai decît să bați toba, mi-a spus, insinuant.

Am lăsat-o brusc din brațe. Reproșul ei mă durea. Cum îi venise să mă învinovățească de atîta josnicie? Aș fi putut să-i jur că niciodată nu voi da pe față taina noastră, dar am socotit că îndatorirea de a păstra orice secret, fiind o însușire a firii mele, nu are nevoie de un stimulent ca jurămîntul. De aceea am tăcut. Ea simți instinctiv că mă jignise și se rugă:

— Iartă-mă! Am spus o prostie!

I-am mîngîiat absent părul, privind în gol, fără a-i răspunde, căci iertarea nu venise încă de la inimă.

Iliuță începu, de astă dată la chitară, balada lui Ciprian

Porumbescu. Asta ne făcu să uităm de-a binelea supărarea.

...Ascultam furați de muzică și dispoziția noastră de receptivitate era așa de lăcomă, încât cel mai mizerabil cântec ni se părea fermecător. Pesemne unde îl înfrumusețam cu cristalele proprii noastre bogății sufletești.

Chiar apostrofa Dorinei, care bombăni trecînd pe culoar prin dreptul camerei noastre: "Iar s-au cățărat nebunii pe acoperiș să ne facă muzică, parcă de muzică ne arde nouă acum", ni se păru cît se poate de amuzantă și am rîs cu poftă.

Concertiștii coborăseră de mult în odăițele lor, iar mansarda se cufundase într-o liniște de planetă stinsă. Numai noi, treji, stăteam în întuneric întinși la vorbă.

Mihaela îmi povestea crâmpoie din viața ei. Avusese parte de o copilărie senină, încălzită de dragostea părinților care o adorau împlinindu-i voile pînă la răsfăț. După ce isprăvi cursul primar o dădură la una din cele mai bune școli din Capitală, unde învăța și Cici (de aici se cunoșteau). După război, tatăl ei, care avansase general (era ofițer de carieră) luă comanda unei divizii din provincie. Și, deodată, piaza-rea se furișă în casa lor, aducîndu-le jale și pustiu. După un timp generalul arăta mereu îngrijorat, lipsea fără motiv, căuta singurătatea. Mihaela, cu ochiul ei ager, observă că se petrecea ceva neobișnuit.

— Nu-i nimic, încerca s-o liniștească mama. Tatăl tău are unele dificultăți. Dar le rezolvă el — nici o grijă.

Într-o zi, Alexa, sora Mihaelei, veni s-o ia de la școală după ora întîi.

— Ce s-a întîmplat? făcu ea speriată.

— Tata... nu mai este...

Își făcuse seama, acolo, la cazarmă, în biroul lui, cu un glonț de revolver în tîmplă. Gurile rele șopteau că era vorba de niște fraude.

— Bietul tata! Cum a trebuit să sfîrșească! Îți jur că era nevinovat. Dacă ar fi furat, ne-ar fi rămas ceva de pe urma lui. Or, mama n-a avut nici cu ce să-l îngroape. A fost silită să-și vină dă bijuteriile. Un subaltern, care a profitat dobîndindu-i încrederea și punîndu-l să semneze o hîrtie pe care n-a cercetat-o cum trebuie, e azi foarte bogat. Tata, după cîte mi s-a spus, ar fi scăpat cu fața curată din năpasta aceea. Dar era prea mîndru. Cînd a fost citat, a preferat să moară decît să urce scările parchetului militar. După aceea nevinovăția lui a ieșit la iveală, dar ce folos!

Mihaela avea ochii umezi. Glasul îi tremura, înecat de emoție.

— Mama n-a supraviețuit acestei nenorociri. S-a stins după cîteva luni, iar eu cu Alexa am rămas orfane, silite să ne cîștigăm singure existența. A fost un noroc neașteptat că ea a găsit un serviciu bun la Poșta Centrală. Dar ceea ce cîștigă nu ne-ajunge, nevoile sînt mari. Din cauza asta a trebuit să ne mutăm aici, unde chiria e mică. Nu știam că tatăl Ceciliei e proprietarul casei. Îmi vine așa de greu față de ea, care cunoștea situația noastră dinainte! Tăcu. O priveam emoționat, neîndrăznind să adaug ceva, ca să n-o jignesc printr-un cuvînt nelalocul lui.

— Acum când știi totul, nu-i așa că ai să fii bun cu mine?

Cuprins de un avînt de generozitate, i-am luat mîinile într-ale mele și-am rostit cu patos:

— Mihaela, te voi iubi toată viața și voi răscumpăra tot ce ai suferit pînă acum!

S-a uitat adînc în ochii mei, m-a mîngîiat cu mîna pe păr și n-a scos un cuvînt.

De obicei biografiile fostelor mele iubite se iroseau într-o oră, două... Biografia Mihaelei nu s-a epuizat în noaptea aceea, nici în lunile și chiar anii ce urmară. Mereu avea de povestit fapte noi, dar nu ineditul lor mă interesa, ci felul cum acele fapte se reflectaseră în sufletu-i plin de disponibilități și mai ales atitudinea ei față de viață.

...Ne-am despărțit înainte de revărsatul zorilor...

VI

Două săptămâni se topiră în sacul fără fund al trecutului și în acest timp — nici o veste din partea ei. Plecase undeva? De ce nu mai dădea nici un semn de viață? Se răzgîndise socotind o ușurință pasul făcut și acum mă evita sistematic?

Rătăceam în presupuneri și îndoieli ca într-un labirint. Aș fi vrut să-i scriu, dar îmi era teamă (în ipoteza că-i plecată) să nu pună mîna soră-sa pe scrisoare și să zădărnicească, de aici înainte, orice apropiere între noi.

Tot Mihaela mă scoase din încurcătură. Într-o seară găsii un bilet din partea ei, cu două rînduri: "Așteaptă-mă mîine, la Șosea, în dreptul vilei Minovici, pe la 6."

A doua zi eram cu o oră mai devreme la locul indicat. Nerăbdarea mă hărțuise atît de cumplit că n-am putut face altfel. În orice caz n-avea de ce să-mi pară rău: prelungeam întîlnirea cu o oră în plus.

Mihaela arăta tot timpul o veselie și o exuberanță aproape neobișnuită. Parcă adunase toată primăvara în ea. Vorbea însuflețit, rîdea zglobiu de toate lucrurile, se agăța sprintenă de crengi, alerga pe alei și făcea o mulțime de ștregării fermecătoare. Părea o Mihaela nouă cu însușiri noi, care n-avea nici o asemănare cu cealaltă pe care o cunoscusem pînă atunci.

— Știi, Aimée, că mă mut?

— A! slobozi ea un țipăt ascuțit, de surprindere. Tocmai în clipa asta aveam de gînd să-ți propun acest lucru. Mi-e teamă să rămîi mai departe acolo... Oricît ne-am ascunde, tot are să se afle într-o zi. Nu-i mai bine să evităm?

— Vezi cum au început să ni se potrivească gîndurile? Asta-i iubire, draga mea! Adică o înțelegere fără ajutorul cuvintelor.

Dacă m-ar fi întrebat cineva, după despărțire, cum era îmbrăcată, ce fel de pălărie purta, aș fi ridicat din umeri; nu știam. O sorbisem lacom cu privirile ca să-mi potolesc foamea de ea, mă îmbătasem de farmecul ce-l răspîndea, dar habar n-aveam încă ce

culoare au ochii ei. Plutea pesemne dincolo de materie ca o născocire a nevoii mele de a întâlni pe femeia visului de dragoste?

Cîteva zile am colindat Bucureştiul în lung şi-n lat în căutarea unei camere. Nu era vorba de o cameră obişnuită (îmi repugna aşa ceva), ci de un cuib cald, intim, în care faptul iubirii să afle condiţii cît xnai optime. Am găsit-o pe strada Triumfului, cu trudă puţină şi noroc mult. Era o odăiţă aşa cum dorisem, cu mobilă nouă, scoarţe, tablouri şi, mai ales, perdele care făceau noapte chiar ziua-n amiaza mare. În faţa casei un tei al cărui frunziş acoperea curtea ca o umbrelă, iar ceva mai departe o grădină cu pomi roditori.

— Aici, să ştii, e un adevărat paradis pentru amorezaţi, zise proprietarul, un bătrînel oacheş, adus de spate, cu chelie strălucitoare şi prietenos din fire. Pînă acum a stat o funcţionară de la C.F.R.; a făcut nunta duminica trecută. Plîngea cînd a plecat, pe cîntecul meu, pentru că, să vezi dumneata, casa asta poartă noroc chiriaşilor. Cum pune cineva piciorul, gata — îşi face un rost. Am avut înaintea ei un inginer care s-a însurat; pe urmă o studentă. Şi asta s-a măritat.

— După cîte văd, i-am spus surîzînd, *volens-nolens* va trebui să-mi pun şi eu pirostriile...

— De ce nu? Dumneata n-ai o fată? Adu-o-ncoace. Doamne tare-mi plac amorezaţii ăştia! Parcă întinerc şi eu pe lîngă ei. Şi iubiţi-vă cît vă place, tinereţea e scurtă şi pe urmă îi duceţi dorul ca mine. Aveţi colea grădiniţa, dincoace teiul cu umbra lui. Zău, nepoate, dacă te muţi aici, prinzi rădăcini ca pomul şi nu mai pleci. Dar să ne înţelegem: dacă n-ai o drăguţă, vezi de altul.

Moşul începu să mă intereseze. L-am descusut:

— Mai ai şi alţi chiriaşi?

— Da, încă o pereche. Nu pot să închiriez decît două odăi. La parter stau eu.

— Căsătorii, nu primeşti?

— Ferit-a sfîntul! Se ceartă mereu şi mie îmi place liniştea. Mai bine lipsă. Pe cîtă vreme prechile mele cîntă, joacă, fac un adevărat rai din casa mea.

Nu-mi venea să cred urechilor. Bizar omuleţ! Nu-l cunoşteam decît de cîteva minute şi parcă eram prieteni de cînd lumea.

— Închiriez camera, domnule Coleşiu.

— Ce Coleşiu? Ce domnule? s-a răţoit la mine. Mie să-mi spui *unchiule*, iar eu o să-ţi spun *nepoate*, şi am terminat. Fără multă tocmeală.

— Bine... unchiule, aşa am să-ţi spun. Dar să ne înţelegem: cît îmi ceri pe cameră?

— Îmi dai cît poţi şi gata, am încheiat tîrgul!

— Nu, nu aşa. Fixează-mi o sumă.

— Ia mai slăbeşte-mă, dumneata. Crezi că din chirie trăiesc eu? Cît timp am pensioara, slavă Domnului, nu duc grijă de nimic. Închiriez ca să nu mă simt singur cuc. Îmi place să aud freamăt în jurul meu, gîngurit de porumbei, într-un cuvînt: iubire...

I-am oferit o mie de lei, deşi după socoteala mea făcea dublu.

Spre surprinderea mea, bătrînul a acceptat pe loc:

— Bine, o mie să fie! Bate palma!

Colegii de la mansardă rămaseră stupefiați auzind că mă mut.

— Ce te-a apucat? Nu te simți destul de bine între noi?

Ce explicație aș fi putut să le dau? Cu toate astea Charlot intuitivul motivul plecării mele.

— Măi, sînt sigur că ți-ai găsit o dulcinee și vrei s-o duci la budoar. Ce-mi umbli cu șoalda?

Firește, am protestat fără convingere. Cînd mă întrebare de noua mea adresă le-am dat una fictivă. Nu voiam să știe nimeni unde mă mutasem, mai ales cei care-mi cunoșteau... *dulcineea*.

Chiar în prima zi m-am pomenit cu Mihaela. Nu m-așteptam să-i placă atît de mult locuința și grădinița. S-a aruncat fericită în brațele mele:

— Ah, dacă am avea o căsuță ca asta, nimic n-aș mai rîvni. Am sesizat numaidecît tîlcul vorbelor ei.

— Vom avea, Aimée, poate una și mai frumoasă. Numai tu să mă iubești.

— De tine atîrnă asta. Pe o femeie o cucerești ușor, dar o păstrezi greu.

La drept vorbind, nu-mi plăcea să discut această problemă. Nu mă ispitea deloc perspectiva unei căsătorii. De aceea evitam întotdeauna să iau un angajament, și am evitat și de rîndul acesta să mă leg față de Mihaela. Prea îmi intrase libertatea în sînge ca să mă pot împăca vreodată cu jugul căsniciei. Și apoi firea mea capricioasă, nestatornică, n-ar fi fost un izvor nesecat de amărăciuni pentru amîndoi? Mă dezgusta repede femeia după ce o îngenuncheam. Dacă nu-mi păstra trează pasiunea, ea înceta să mai existe pentru mine. Aș fi înșelat-o fără doar și poate, cu alta, apoi cu altele, m-aș fi depărtat tot mai mult de cămin. În privința asta mă cunoșteam bine. Pentru căsnicie se potrivesc anumite firi docile care se înămolesc în obișnuință și tabiet, abdică de la binefacerile independenței pentru o iluzorie comoditate. Și apoi văzusem atîtea căsnicii nefericite, încît ajungeam să încerc, prin experiența altora, o teamă inhibitivă de căsătorie.

După cîteva zile, proprietarul ne invită la el. Mihaela se cam codea să meargă, dar în urma stăruințelor mele se hotărî. I-am prezentat-o lui Coleșiu, cu un gest teatral.

— Iubita mea!

Moșneagul se uită atent la ea, făcîndu-i prețul ca un expert în materie. Cred că Mihaela reuși la acest examen cu bilă albă. De aceea mă bătui familiar pe umăr:

— Tîlharul, așa mîndrețe de fată mai rar! Dacă aș fi dat, la vremea mea, de una la fel, tare mă tem că-mi puneai popa pirostriile.

Mihaela roși toată, pînă în vîrfurile urechilor.

— Uite, Cosînzeana, ce sfioasă e! Îți vine s-o mănînci ca pe o piersică și, fără altă explicație, Coleșiu o sărută familiar pe obraz.

— Să nu mi-o scoți din minți, unchiule, i-am spus în glumă.

— Lasă, nepoate, că ai scos-o dumneata înaintea mea.

Proprietarul, sfătos, s-a apucat să ne povestească secvențe din lunga lui viață. Cea mai interesantă mi s-a părut aventura cu Yvonne Rossignol, vestita primadonă de la sfârșitul secolului trecut. Venise de la Paris, cu vreo 45 de ani înainte, să dea o serie de reprezentații la București. Pe atunci Coleșiu era un sublocotenent tânăr, chipeș, plin de vlagă. Îl remarcase la cofetăria Kübler și îl invitasese la ea, la Hotel Boulevard, unde ținea un apartament întreg. Ne descrise iubirea ei capricioasă, scenele de gelozie, certurile și împăcărilor.

— Aufurisita în-a ținut sechestrat în apartamentul ei două săptămîni încheiate. Nu voia să știe că sînt militar, că aveam obligații de serviciu cu care nu te joci. Îi făceau curte prefectul poliției, comandantul garnizoanei, colonelul Moruzzi. Nimic! Ea se uita la mine, un pîrlit de sublocotenent căruia abia îi dăduseră tuleiele. După ce isprăvi reprezentațiile plecă la Viena, pentru două săptămîni. Am urmat-o. După aceea m-a tîrît la Berlin, la Petersburg, la Roma, în fine, în toată lumea.

— Și cu milităria cum a rămas?

— Cum să rămîie? A trebuit să plec, asta-i! Ce era să fac? Dar nu-mi pare rău. Zilele acelea n-o să le mai trăiesc niciodată.

— N-ai vreo fotografie de la ea? I-a întrebat Mihaela curioasă.

— Numai una? Am aid un album întreg.

Ne-a arătat o movilă de poze ale celebrei cîntărețe imortalizată în diferite roluri. Mai cu seamă în *Cio-Cio-San* era fermecătoare.

Mihaela plutea de admirație. Din cînd în cînd exclama!

— Ce frumoasă e! Aici! Și aici... Acum, spune, ce face?

— E la Paris. S-a retras de mult din teatru. Nu m-a uitat însă. Ne scriem mereu, în fiecare lună cîte un răvaș...

— Și n-ai vrea s-o revezi?

Coleșiu o privi lung, clătinînd capul a tristețe.

— Nu, nepoată. De ce să-i omor amintirea? O port în mine tînră și frumoasă, așa cum arăta acum o jumătate de secol cînd am cunoscut-o. De ce s-o revăd devastata de cei 80 de ani ai ei?

Bătrînului i se umeziră ochii. Mihaela se apropie de el emoționată.

— Domnule Coleșiu, ești romantic pînă în măduva oaselor și acest lucru te înalță foarte mult în ochii mei...

El o mîngîie pe păr, cu privirile pierdute în gol.

— Iubiți-vă, nepoțelor, cît sînteți de tineri și frumoși. Uitați-vă la mine ca să vă dați seama ce o să facă timpul din voi.

Mai tîrziu veniră și chiriașii lui Coleșiu: un tînr înalt, mult mai înalt decît mine, și urît foc, care se recomandă Novac, atașat de legăție, și fata care-l însoțea, o blondă scundă și vioaie, plină de neastîmpăr.

— Iată și pe ceilalți nepoți ai mei: Veverița și 'Urangutanul! ni-i prezentă moșul.

Ne-am împrietenit repede. Amîndoi erau deopotrivă de veseli și dezghețați. El ne povesti întâmplări exotice din Țara Soa-relui-Răsare unde stătuse cîțiva ani.

În casă se făcuse cald. Am ieșit în curte și ne-am așezat la umbra teiului. Acolo Coleșiu ne așternu masa și ne ospăta împărătește.

Într-un timp, când proprietarul lipsea, mi-am exprimat mirarea că el face atîtea cheltuieli.

— O, nu-l cunoști, mi-a explicat atașatul, în fiecare seară ne pune masa, deși nu-i plătim decît chiria. La început făceam rezerve: asta merge o dată, de două ori, dar nu așa — la infinit. Ce să vezi? S-a supărat foc moșneagul și, nici una nici alta, ne pretindea să ne mutăm dacă nu ne place, că el nu ține chiriași mofturoși. N-am avut încotro: i-am bătut în strună. În cele din urmă ne-am obișnuit cu felul lui de a fi. Așa că în fiecare seară înfulecăm pe gratis.

— S-ar zice că-i un tip original...

— M-da... Mai degrabă om de viață...

După cîteva zile eram prieteni la toartă unii cu alții, tutuindu-ne de parcă ne cunoșteam de cînd lumea. Mihaela nu se sfia să șadă pe genunchii lui Coleșiu și să-i mîngîie, cu gesturi ștregărești, chelia strălucitoare. Nici Veverița nu găsea nepotrivit să-mi trîntească un ghiont în coaste (era fata asta o bătaușă și jumătate).

Într-una din seri, după ce ne-am ospătat ca de obicei, începuse concertul. Coleșiu avea un patefon enorm și cîteva sute de plăci, pe care abia am reușit să-l transportăm în curte cîteștrei bărbații. (Pînă acum fusese la reparat, numai de cîteva ore îl aduseseră înapoi.)

— Reîncepem concertele. Ei, ce vreți să auziți, nepoțelor dragi?

Veverița propuse *Trovatore* și *Bărbierul*, iar atașatul ei, *Faust* de Gounod.

— *Niet!* făcu moșneagul, astă-seară facem pe placul noilor mei nepoți.

— Aveți operele întregi? se interesă Mihaela.

— Întregi, firește, nepoțico, nu-mi plac lucrurile pe... jumătate. Vrei să-mi auzi *iubita* cum ciripește?

— Chiar Yvonne Rossignol? Vai, ce curioasă sînt!

Mihaela alese trei din operele lui Puccini: *Boema*, *Tosca*, *Madame Butterfly*. În timp ce patefonul reproducea glasul de privighetoare al irealei cîntărețe, Coleșiu ne explica:

— Uite, aici, Pinkerton o întreabă pe Cio-Cio-San ce virstă are? Copila surîde galeș, cochetă: "O, sînt bătrînă: am cincisprezece ani..." Rîde fata, rîde ofițerul, rîde orchestra, rîd florile din grădină, în fine, *ride la terra...*

...Și noi am rîs emoționați, numai bătrînul Coleșiu avea ochii umezi. Afară de Mihaela nimeni n-a băgat asta de seamă din pricina întunerului.

După ce bătrînul se retrase (uneori se retrăgea mai devreme) am continuat petrecerea fără el. Veverița avu poftă să dansăm, după care începu să alerge prin grădină fugărită de Urangutanul ei. Ca să nu fie, chipurile, prinsă, se cățără în tei cu o agilitate de pisică.

— Dă-te jos, că faci *buf!* o rugă Novac.

Ea nici gînd să asculte. Se auzea numai freamătul frunzelor răscolite.

— Mă supăr, să știi... Vrei să-ți rupi gîtul? stăruie el.

54

— Nu, nu vreau, țipă Veverița nevăzută. Am nevoie de gît. Vino să mă iei în spinare.

— Coboară și singură...

— Singură nu pot... Mi-e frică...

— Cine te-a pus să te urci?

— Ne-cu-ra-tul, silabisi ea.

Logodnicul ei încercă să se suie dar nu reuși; băuse vîrtos și nu-l mai ajutau picioarele. Se întoarse oțărît, în vreme ce Veverița cînta din tei:

— Cu-cu! Cu-cu!

— Stai, diplomațiile, că ți-o aduc plocon, cît ai zice pește, i-am spus și, dintr-o săritură, m-am urcat în pom. N-o vedeam, se cățăraseră tocmai sus, în vîrfurile teiului. Nu m-am dat bătut și înălțîndu-mă de pe o creangă pe alta am ajuns-o.

— Mă dau prinsă, zise Veverița, capitulînd.

— Hai, jos, cucuie, să te închid în colivie că, altminteri, faci pozne.

Am adus fugara înapoi pe pămînt și am predat-o Urangutanului, care o duse în casă. Fiind tîrziu, a plecat și Mihaela, iar eu am condus-o pînă la locuința ei. Pe drum n-a scos o vorbă.

— Ce ai? Ești supărată?

Din nou tăcere...

— Aimée, ce înseamnă asta?

Rămînea mai departe mută ca piatra.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, spune, ce ți-am făcut, cu ce am greșit față de tine?

În clipa aceea, într-o fulgerare a minții, avui pricina supărării cu o claritate desăvîrșită.

— Aimée, ești geloasă? Crezi că mă uit la Veverița? Ah, prostuță mică, de ce te cobori atît? Nu te-aș da pe o sută de veverițe.

Ea începu să plîngă și se cuibări la pieptul meu. Am înlănțuit-o cu brațele, am strîns-o, am mîngîiat-o, am sărutat-o... Noroc că pe stradă nu era țipenie de om.

De ce aș minți? Îmi păru bine de această întîmplare: era cea dintîi dovadă a iubirii ei.

Într-o duminică însorită, pe cînd prînzeam cu Mihaela în camera mea, ne-am pomenit cu o păsărică zburind deasupra capetelor noastre. Intrase pe fereastra larg deschisă și, după cîteva evoluții sprintene, poposi pe rama unui tablou.

— Uite, o ciocîrlie, strigă Mihaela plăcut surprinsă, gata să bată din palme, dar paralizînd gestul ca să nu sperie pasărea.

— Nu-i ciocîrlie, i-am spus, cred că e cintează.

— Ce drăguț din partea ei că ne-a făcut o vizită. Asta e de bine, ne-aduce noroc.

— Oricînd avem nevoie de așa ceva. I-o fi foame? S-o poftim la masă, ce zici. Hai, micuță cintează, nu vrei să guști ceva?

— N-o speria, Dor, să nu-și ia tălpășița.

— Nu-ți fie frică, neamul ei e curajos, lucru mare.

Mihaela stropși între degete o bucățică de pâine și împrăștie firimiturile pe jos, pe covor. Dar păsărică nepricepînd gestul zvîcni în aer, făcu mai multe cercuri deasupra noastră și se lăsă pe spe-teaza unui scaun în spatele meu. Voiam să mă întorc ca s-o văd, dar Mihaela, fricoasă, mă opri:

— Nu te mișca, Dor, că zboară pe fereastră.

Am rămas locului, statuie. Ea a fărîmițat din nou miez de pâine și cu mișcări moi l-a așternut pe marginea mesei. Cinteza tot n-a sesizat intenția gazdei și a zburat iarăși oprindu-se de astă-dată pe pervazul ferestrei.

— Vai, pleacă... ne părăsește, strigă Mihaela, cu sufletul la gură. Trebuia să închidem geamul.

Dar cinteza nu se gîndea să, fugă, ci, spre marea noastră mirare, ateriză de astă-dată chiar pe coșulețul cu pâine și începu să-și înfigă docul în miezul pufos. Ne uitam la ea încremeniți, fără a clipi din ochi, pînă cînd s-a hotărît să-și schimbe locul și a zburat pe șifonier.

— Bravo, drăgălașo, mi-a plăcut îndrăzneala ta, i-am spus micuței musafire.

— Ssst... nu vorbi... mi-a închis Mihaela gura cu mîna.

— Tu, Aimée, ești mai fricoasă decît musafira noastră mititică.

Aveam dreptate. Numaidecît cinteza coborî din nou la masă și ciuguli firimiturile puse de Mihaela cu cîteva minute mai înainte, fără să-i pese de vreo primejdie.

— Să-i dăm un pic de șnițel, ce zici?

— Fii serioasă, nu poate mînui furculița și cuțitul.

Mihaela rîse. Pasărea refuză să se înfrupte din friptură, dar înfipse de cîteva ori ciocul într-o perișoară moale și gustă o firimitură de tort. În acest timp noi continuam să mîncăm cu cea mai mare grijă, evitînd cel mai neînsemnat zgomot. Cinteza, cît un pumnișor roz de copil, fremăta fără astîmpăr, sărea din loc în loc, zbura, venea îndărăt, ciripea și, făcînd toate astea după plac, în cea mai desăvârșită libertate, simțea din plin bucuria vieții. Această bucurie ne-o transmitea și nouă și iată-mă întrebînd-o distih:

Cinteză, ia ciripește:

Mihaela mă iubește?

— Cirip! făcu pasărea ca la o comandă, parcă ar fi înțeles ceea ce-i ceream. Răspunsul ei ne inundă cu un val de bucurie.

La rîndu-i Mihaela îi adresă altă întrebare:

— Spune, pasăre măiastră,

Vei veni la nunta noastră?

Cinteza: cirip! cirip! de două ori... Draga de ea, primea invitația, iar eu, chiar dacă n-aveam de gînd să mă însor, tot trebuia să fac nunta măcar de hatîrul acestei minunate păsăruici.

Pe cînd duceam la gură un pahar de vin m-ai pomenit că-mi pică

drept pe vârful nasului ceva lipicios. Mihaela se topi de rîs.

— Un mic suvenir!

— M-da, rîdeam și eu de mica pățanie, asta-i plata. Cînteza noastră n-a vrut să ne rămînă datoare...

După asta, gîngașa musafiră a țîșnit brusc pe fereastră, în largul cerului și dusă a fost. Dar de vizita ei, o mică minune, ne-am adus aminte cu drag totdeauna.

Într-altă seară, cam pe la jumătatea lunii iunie, pe cînd ne aflam în salonul lui Coleșiu (afară ploua) Mihaela veni cu o veste:

— Azi împlinesc 21 de ani. Sînt, după cum vedeți, mai bătrîna decît Cio-Cio-San.

Parcă s-ar fi produs o explozie. Toți am sărit în picioare ca să izbucnim apoi în urale:

— Să trăiești! La mulți ani! Sănătate și noroc cu toptanul!

Coleșiu, profitînd de ocazie, o săruta mereu cînd pe un obraz cînd pe altul:

— Mîncă-o-ar pe ea unchiul de majoră...

Această aniversare fu o adevărată petrecere spirituală. După propunerea Mihaelei fiecare din noi trebuia să recite o poezie sau două pe care le știam pe dinafară. Ea, cea dinții, trecu la pian și improvîzînd inspirată declamă Luceafărul lui Eminescu. Efectul se dovedi uluitor. Coleșiu o întrebă dacă a încercat și altădată o recitare cu acompaniamentul pianului.

— Numai cu acompaniament de harfă.

Datorită succesului Mihaelei nici unul din noi n-a mai îndrăznit să recite. Ea n-a stăruit și a continuat să susțină singură tot programul, declamînd din Musset, Vigny, Gauthier, Verlaine, Samain, Arvers.

Mai ales sonetul lui Arvers ne impresionează adînc. În timp ce spunea versurile, cînta la pian unul din valsurile postume, atît de nostalgice, ale lui Chopin.

Mon âme a son secret, ma vie a son mystère:

Un amour éternel en un moment conçu.

Le mal est sans espoir, aussi j'ai dû le taire

Et celle qui l-a fait n'en a jamais su.

Mihaela nu rămase la clasicii francezi, trecu la Byron, dar fu silită să renunțe căci i se cerea să traducă versurile în românește, fapt care despuia recitarea de orice farmec.

Coleșiu, plutind în admirație, o întrebă:

— Scumpă *majoră*, cum de-ai învățat pe de rost atîtea versuri?

— Nu știu nici eu... Cred că mi-au plăcut... răspunse ea simplu.

...După recitalul de poezie am trecut în sufragerie unde ne aștepta masa întinsă, pregătită de menajeră, cu bucate aduse de la un restaurant din apropiere. Moșneagul ținea morțiș să golim 21 de sticle de șampanie (numărul anilor Mihaelei), dar el cel dintîi dădu bir cu fugiții, ducîndu-se la culcare pe două cărări.

Rămași singuri am mutat petrecerea în grădină continuînd-o sub umbrela teiului (ploaia stătuse între timp).

— S-a făcut târziu, i-am șoptit Mihaelei. Nu pățești nimic acasă?

— Soră-mea e în deplasare și nu se întoarce decât poimîine. ..

— O, ce bine! Atunci poți rămâne oricît, fără nici o grijă.

Am mai destupat o sticlă. Se făcuseră cinci și pînă la douăzeci și una aveam de străbătut un drum lung. Mihaela amețise, fredona o romanță la modă, cam deocheată, lucru care mă mira mult. Dar se opri pe la jumătatea cîntecului, speriată.

— A plecat masa cu mine...

— Vino să te odihnești puțin...

Am luat-o în brațe, pe sus și am pus-o pe pat. În schimb Veverița n-avea nimic. Le-am explicat:

— Nu-i obișnuită să bea.

Petrecerea în trei s-a spart repede. A început să plouă din nou și atunci ne-am hotărît să mergem la culcare. Trecuse de miezul nopții și afară de asta trebuia s-o conduc pe Mihaela acasă.

Am intrat în odaie cu pași tiptili, ca să n-o trezesc. Dormea întinsă pe pat, așa cum o lăsasem. Adică nu chiar așa — se întorsese în somn pe cealaltă parte și rochia, puțin trasă, dezvelea impudic pielea roză a unei pulpe, ceva mai sus de genunchi.

M-am tolănit pe un fotoliu ca să-i contemp lu goliciunea. Pentru întâia oară îmi veni în minte că aș putea s-o (re)țin toată noaptea, profitînd de împrejurarea că soră-sa era plecată în provincie, și s-o am. Cu toate astea am gonit ispita care îmi insulta un simțămînt curat de ocrotire față de o ființă aflată în paza mea. Legătura cu Mihaela era pură, îmi trezea avînturi de generozitate, îndemnuri la fapte mari. Aș fi făcut pentru ea chiar acte de eroism dacă vreo împrejurare le-ar fi cerut.

Ea se trezi brusc și se miră cînd mă văzu:

— Aici erai? Nu știam...

În aceeași clipă dîndu-și seama că-i dezvelită, slobozi un țipăt de spaimă și trase repede pătura pe ea.

— Vai, ce rușine!. .. În ce hal m-ai văzut!

— Haide, Aimée, nu-ți face muștrări pentru atîta lucru. Pe orice plajă se poate vedea cu decență mult mai mult...

— Ești un Cassanova! Apoi mai spuse: Ascultă, nesuferitule, te rog mai lasă-mă să dorm un pic. Numai un picuț și mergem. ..

— Nu prea e de mers, plouă cu găleata...

— Daaa? Atunci ce-i de făcut?

— Nimic mai simplu: dormi aici.

— Ah, nu, nu se poate... Așteptăm pînă stă ploaia... Și pe urmă plec. Hai, vino, culcă-te lîngă mine. Pînă atunci tragem un pui de somn.

Mi-am făcut loc lîngă ea, am cuprins-o în brațe și legănînd-o ca pe un copil, spre marea mea surprindere, a adormit. La început credeam că se preface, dar pe urmă m-am convins. Nu mult după aceea mă prinse și pe mine somnul.

Cît timp am dormit? Ce visuri ne-au legănat ființa? Nu-mi mai aduc aminte. Știu doar că într-un târziu (era parcă în revărsatul zorilor) m-am trezit brusc și în aceeași clipă (poate din cauza

mișcării bruște pe care o făcusem) se trezi și ea. Buimăciți de somn, fără să ne recunoaștem (n-avusesem, pînă atunci obișnuința de a dormi împreună), fără cunoștința limpede a situației, gurile noastre se sărutară lacom, trupurile noastre se lipiră arse de aceeași văpaie și, ascultînd de o poruncă ce nu avea nevoie de înțelegerea cuvintelor, se avură.

Totul se petrecu organic, nebulos, între somn și trezie. N-am întîmpinat nici cea mai ușoară împotrivire din partea ei. Dimpotrivă. Sînt încredințat că și ea suferi aceeași poruncă odată cu mine.

Camera era scăldată într-o lumină ireală, încît uitîndu-ne unul la altul, păream arătări străvezii ca dintr-o poveste fantastică de Ewers. Ea întinse mîinile și mă chemă cu ele. Apoi mă strânse în neștire, mă lipi de ea, mă sărută de zeci de ori într-o singură sărutare.

.. Cînd răscolesc clipele acestea care au ceva din adîncul nepătruns al firii, mă cutremur întotdeauna de voluptate și spaimă.

VII

Toată ziua următoare am fost într-o stare sufletească deosebită. Nutream convingerea certă că trăisem un eveniment hotărîtor, de care trebuia să atîrne soarta mea. (Și cîtă dreptate aveam!) Mă simțeam altul, cu alte gînduri, cu alte însușiri. Eram mai sprinten, mai încrezător, mai îndrăzneț, mai mîndru. Parcă ieșisem din existența mea și intrasem într-alta nouă. Și odată cu mine, toată lumea avea altă înfățișare.

Întreținusem multe legături cu femeii. În toate avusesem numai obiectul, fără corespondență cu dragostea. Poate de aceea încercam după mistuirea actului un dezgust de femeia cu care împărțisem patul. Cu Mihaela însă se schimbau lucrurile. Cu ea trăisem un proces de purificare, de urcuș către zonele înalte ale ființei, înlăturînd zgura care îmi îngreua zborul către fericire. Ceea ce se întîmplase aducea într-un fel cu o spovedanie zguduitoare, atît de necesară pentru regăsirea echilibrului moral.

Prea-plinul sufletesc îmi creștea dimensiuni uriase, sfîșiiindu-mi pielea care n-avea cum să mă mai încapă. Mă înălțasem în proprii mei ochi, deasupra tuturor oamenilor. Astfel, universului alcătuit din mine și Mihaela, i se subordonau toate celelalte universuri, iar eu eram regulatorul întregului cosmos, o zeităte de care atîrna viața și moartea. În această dispoziție sufletească, Bucureștiul îmi păru chircit, sugrumat, fără aer, încît aveam impresia că mă sufocă. Palatele de pe Calea Victoriei — jucării mărunte din vremea copilăriei, iar universitatea o mică uzină de vorbe, fără sens și conținut! Ce însemna oare știința dreptului, ce noimă aveau disciplinele filozofice și toate celelalte științe pe lîngă marea știință a dragostei?

Dacă școala nu ne învăța să descoperim țara iubirii și să întreținem nestinsă flacăra ei, la ce bun toată învățătura aceea

greoaie și uscată?

Cu aceste gânduri am trăit zile întregi, zburînd numai pe vîr-furi de munte, unde mă simțeam asemenea zeilor olimpici. Dacă ar trebui să dau un nume acestui zbor pe culmi, i-aș spune: *fericire*. O fericire necuprinsă, darnică, de lungă durată, așa cum niciodată n-a fost fericirea altora. Și asta datorită numai faptului că avusesem pe Mihaela.

După o săptămînă de colind prin universul meu mi-am adus aminte de zeiță și m-am abătut pe la mansardă nădăjduind să dau ochii cu ea sau măcar s-o simt pe aproape.

N-am avut noroc. În schimb colegii mei îmi făcură o manifestație zgomotoasă de simpatie. Fiecare dintre ei se crezu dator să mă înștiințeze că Charlot era în formă. Scuturase la cărți, cu sistemul lui infailibil, pe niște greci de o mare sumă de bani, pe care o topise chefuind, și acum dormea neconținut de două zile și două nopți. Ce mărunți și inexistenți îmi apărură semenii aceștia! Ce mă interesau pe mine Charlot și grecii lui, ce-mi păsa că doctorul căzuse la examenul de internat sau că Gleber suferise un accident (de altfel fără urmări grave). Eram asemenea celui care, ocupîndu-se de stele, e pus să observe viața furnicilor.

Mihaeia venea la mine de obicei după-amiaza, pretextînd soră-sii că are cursuri la facultate. Mă puneă să astup ferestrele cu hîrtie pînă se făcea beznă în odaie. Cînd era lumină, nu mă lăsa nici s-o sărut măcar. Avea stîngăcii, era jenată, paralizată. Dar în întuneric devenea îndrăzneată, nebunatică, chiar nerușinată.

Erau în ea două ființe care coexistau armonios: pe lumină arăta o față inocentă, uneori puțin stîngace din cauza timidității, dar cu rafinate de cocheta consumată. În discuții cîștiga repede înțîietatea descoperind fără ostentație o cultură care-i întrecă vîrsta. Cînd se lăsa întunericul, irupea nestîinjenită cea de-a doua fire: pasională, un clocot fierbinte de lavă. Vulcanul ei interior era în neconținută erupție.

Odată veni, ca de obicei, și începu să plîngă:

— Ce ai? am întrebat-o. Ți s-a întîmplat ceva?

Credeam că se certase probabil cu sora ei. Dar nu era asta.

— Pe cînd mă întorceam de la facultate un individ m-a acostat. Doamne, ce sperietură am tras! Nu e chip să ieși singură pe stradă!

— Cum, și pentru asta îți faci sînge rău?

— Crezi că e puțin lucru? De ce m-a urmărit, imbecilul, atît de stăruitor? M-o fi luat drept altcineva? Crezi că aș putea fi asemuită cu o femeie ușoară?

Am încredințat-o că este exclus așa ceva, dar că bărbații cultivă obrăznicia pentru că, în genere, femeile se apără rău. Cele care știu să se apere bine, de cele mai multe ori, nici n-au ce pierde...

În orice caz m-a mirat atitudinea Mihaelei față de o pățanie care în mod obișnuit se poate întîmpla zilnic unei femei. Desigur nu mințea, era sinceră, nu cunoștea prefăcătorie. O vedeam mereu egală cu ea, firească și limpede.

...Această legătură mă silea să-mi neglijez cursurile, să întrerup

orice activitate școlară. Toate preocupările se polarizau în jurul ei. Dimineața mă trezeam cu ea în gând și unde mă duceam o purtam cu mine. Dacă vedeam o femeie, involuntar o comparam cu ea. Bineînțeles comparația ieșea totdeauna în avantajul Mihaelei, chiar dacă celelalte femei aveau uneori calități fizice superioare. Noaptea adormeam cu ea în gând și tot ea îmi umplea visurile.

În după-amiezile când trebuia să vină, o așteptam cu neastîm-păr și încordare. Dacă se întâmpla să lipsească mă îmbolnăveam pur și simplu de dor. Nu știu dacă în patologia umană exista o boală mai crîncenă decît absența Mihaelei.

Și totuși, stăruia în mine o idee mereu trează, obsedantă:

— Nu, n-o iubesc. Totul nu se reduce decît la o beție a simțurilor, o sete căpiată de făptura ei. După ce-mi potolesc această sete, sînt sigur c-o voi uita ca și când izvorul ei miraculos nicî n-ar fi fost pe lume.

Sesiunea de iunie se sfîrșise. Nu m-am prezentat la examene, nu era chip, pentru că nu pregătisem nimic. Le-am amînat pentru la toamnă. În timpul verii aveam destul timp să revăd materia de studiu neglijată, fără obsesia chinuitoare a Mihaelei. În schimb ea se prezentă la examene și le trecu, afară de unul singur. Am sărbătorit succesele ei împreună cu vecinii noștri și cu proprietarul în frunte.

Odată Mihaela veni să mă anunțe:

— Știi că facem o excursie studentească, de două săptămîni, în Ardeal și nordul Moldovei?

— Și ai de gând să te duci? am întrebat-o.

— Nu știu. Stau în cumpănă, deși soră-mea s-a învoit și-mi dă banii. Dar...

— Atunci cine te oprește?

Ea se apropie și mă privi lung în ochi:

— Tu!... Ce m-aș face două săptămîni fără tine?

— Dacă-i așa, merg și eu. Se poate?

— Cred că da. S-au înscris și studenți de la Drept. Am să vorbesc cu președintele nostru.

A doua zi îmi aduse răspunsul. Era favorabil. Ne așteptau așadar două săptămîni de petrecere, într-o societate veselă și zgomotoasă, prin locuri și priveliști necunoscute.

N-aveam toți banii. I-am scris tatei și, mințindu-l că-mi trecusem cu succes examenele primului doctorat, îl rugam să-mi trimită o sumă bunicică în vederea excursiei pe care o proiectaseră... doctoranzii în drept. Peste cîteva zile am primit două mandate: unul era din partea mamei.

În ziua plecării, toți excursioniștii trebuia să ne întîlnim la șase dimineața în Gara de Nord. Eu venisem încă de la ora cinci și mă plimbam de-a lungul peroanelor trăgînd în piept aerul rece al dimineții.

Soarele abia răsărise; nu se vedea din cauza acoperișurilor înalte, dar prezența lui o simțiseră toți călătorii care forfoteau prin

gară: arătau mai sprinteni și mai voioși.

După puțin timp se ivi și Mihaela, grăbită, cu o valiză în mână. Era surîzătoare, fragedă și radia atîta viață și bucurie, încît un bolnav s-ar fi însănătoșit stînd numai în preajma ei. M-am mirat văzînd-o singură:

— Nu te-a condus Alexa?

— Nu, Dor, e de serviciu.

Am luat-o de mână, ca pe un copil, și ne-am plimbat pe peroane, privind cum se îmbarcau călătorii în trenurile gata de ducă.

— E așa de dimineată și uite cîtă mișcare e pe-aici. O viață pe care n-aș fi bănuț-o vreodată, viața Gării de Nord...

Mihaela părea de neînțeleș. Neastîmpărată ca o veveriță, întorcea capul cînd într-o parte cînd în alta, rîdea zglobiu, se strîn-gea de brațul meu.

— Ah, îmi vine să alerg nebunește, să mă iau la întrecere cu locomotiva, zise ea trăgînd aer mult în piept. Am văzut într-un film cum doi îndrăgostiți alergau pe o plajă. Așa aș vrea acum — să alerg ca ei. Dar unde-i plaja? Doamne, ce frumoasă trebuie să fie marea!

— Cum, tu n-ai văzut încă marea?

— Nu, Dor, închipuiește-ți. Dacă-ai ști ce rău îmi pare!

— De ce nu mi-ai spus pînă acum? Ți-o aduceam aici cu riscul de a fi înecat Bucureștiul...

— Cu noi cu tot?...

— Nu, *noi* rămîneam pe uscat...

— Așadar, tu ai văzut marea, prea-fericitule!

— Nu, n-am văzut-o nici eu... Sînt nefericit ca și tine...

Amîndoi am pufnit în rîs. Nu știu cît timp ne-a trebuit pînă să ne potolim. În clipa aceea, ca un făcut, treceam pe lîngă un tren care tocmai trăgea în stație, Mihaela întrebă:

— Unde merge trenul ăsta?

— Asta e chiar rapidul de Constanța.

S-a uitat lung la el, cu un fel de tristețe în priviri. Atunci mi-a scăpărat prin minte o idee, ca un fulger:

— Aimée, știi ce? Haidem la Constanța!

— Haidem! rosti ea spontan, fără nici o deliberare, parcă în clipa aceea ni se încrucișară în minte două gînduri gemene.

— Cînd pleacă trenul spre Constanța? am întrebat pe un ceferist.

— Cinci și douăzeci și cinci, răspunse laconic omul.

Mai aveam opt minute. O-ho! timp berechet!

— Urcă-te în tren, i-am spus Mihaelei, eu zbor să iau bilete.

Am lăsat-o nedumerită (parcă ar fi vrut să spună ceva) și am alergat la casa de bilete.

Ah, casierul se mișca așa de greoi, ca-într-un film *au ralenti*. Mi se părea că nu mai ajung să apuc biletele. În sfîrșit le aveam în mână. Într-o clipă eram înapoi pe peron. Am găsit-o pe Mihaela tot acolo unde o lăsasem. Nu se clintise din loc. Abia acum o apucase îndoiala: să meargă? Să nu meargă?

— Uite biletele! Hai, urcă în tren! Repede, că pleacă!

— Dar ce facem cu excursia? făcu ea sfios, cu jumătate de gură.

— O înlocuim cu alta. Renunțăm la munți în favoarea mării. Și vom fi singuri două săptămâni, de capul nostru. Alexa n-are de unde să știe că tu ai plecat în altă parte.

Avalanșa mea de cuvinte o ameți. Conducătorul fluieră plecarea. Trenul se puse în mișcare. Am apucat-o de mână:

— Sus! Sus!

Ne-am urcat la timp. Trenul începu să alunece încet cu noi ca un complice care nu pregetă să ne dea o mână de ajutor.

Plecam! Plecam împreună în necunoscut să cunoaștem oameni și priveliști noi — și mai ales pe noi înșine.

— Uite, aici e liber.

Am găsit două locuri într-un compartiment unde se aflau doi domni mai în vârstă, unul cu o barbă abundentă revărsată pe piept, și o doamnă cu un copil în brațe. Mihaela îmi șopti:

— Încă nu-mi vine să cred că am plecat.

— Dar mie? Prea a fost totul pe neașteptate. Pînă la Constanța o să ne obișnuim cu ideea, ce zici?

— Asta-i bună! Niciodată nu mi s-a întîmplat una ca asta.

Neprevăzutul călătoriei ne copleși de-o bucurie aproape smintită. Ea nu mai avea remușcări, se împăcase așa de repede cu noua situație, încît socotea o prostie dacă am fi plecat cu excursioniștii în munți.

— Dac-ar ști soră-mea unde sîntem acum!

— Ei și? Nu ești stăpână pe voința ta?

Avu un gest de revoltă:

— Nu-mi pasă de ea și de nimeni, înțelegeți tu? răspunse pe un ton răstit.

— Bine, bine, dar de ce strigi așa?

Pufni în rîs. Și rîse copios, cu toată ființa.

— Pentru că ești tartorul tuturor răutăților...

— Eroare profundă. N-am nici o vină! jur!

— Dar cine-i vinovatul?

I-am răspuns cu un gest larg:

— Marea Neagră!

Alt val de rîs. Și pe urmă altul... Eram inundați, exuberanța noastră nu ne dădea pace, clocotea în noi, neastîmpărată ca marea. Cum ar fi fost chip să stăm cuminți pe locurile din compartiment? Nici pomeneală!

— Ce crezi, n-ar fi cazul să reflectăm la gustarea de dimineață?

— Strașnică idee. Tocmai mă pregăteam să leșin de foame...

— Atunci haidem în vagonul-restaurant pentru refacere.

Ne-am așezat gravi la o masă, jucînd rolul unei perechi proaspăt căsătorite. Chelnerul a venit și ne-a luat comanda. Mereu ni se părea că ceilalți călători ne tot privesc pe furiș, trăgînd cu coada ochiului spre noi. Ei, și? N-au decît să se uite pînă le-or veni ochii la ceafă...

— Pe tine te admiră, Aimée, observi?... Ai dat gata pe toți bărbații din tren.

— Și tu, Cassanova, pe toate femeile de pe glob.

Amîndoi am izbucnit în rîs, ca la poruncă, după aceea am rîs de ceai, de lămâie, de unt, de nasul ascuțit al unei doamne de alături, de o reclamă agățată pe perete. Toate lucrurile, oricît de serioase ar fi fost, dacă ne ieșeau în drumul ochilor, erau pentru noi motive de rîs nesfîrșit.

— Ce drăguți sînt tinerii aceștia, am auzit pe o doamnă spunînd în spatele meu.

Exclamația surprinsă ne îndemnă la o serie întregă de variații pe aceeași temă.

— *Drăguțo*, nu vrei o cafea?

— Ia tu, *drăguțule*.

— Măcar o dulceată, *drăguțo*.

— Asta da, *drăguțule*, nu te refuz.

Și rîzi, rîzi... Lumea din vagon ne privea amuzată, molipsită de atîta veselie, dar nu vedeam pe nimeni, nu ne vedeam decît pe noi. Nu știu ce figură aveam, dar Mihaela era strălucitoare, parcă răsărea soarele din ochii ei. Întotdeauna îndrăgostiții au o lumină ciudată pe fața lor, care-i deosebește pe unul dintr-o mie de oameni.

Am aprins o țigară. Niciodată n-am fumat cu atîta voluptate.

— Tu nu iei o țigară, drăguțo? Haide, încearcă una.

— Ca să-ți fac pe poftă, drăguțule.

I-am aprins-o. Mihaela trase cîteva fumuri cu gesturi ștren-gărești, se înecă și începu să tușească. Apoi zvîrli neîndemînatîc țigara, încît sări din scrumieră tocmai în clipa cînd un pasager trecea printre mese. Acesta vrînd să se ferească, lunecă și căzu la picioarele unei bătrîne cu părul alb, care se sperie și slobozi un țipăt.

Acum toată lumea din vagon rîdea. Rîdea și bătrîna, și pasagerul, și mai ales eu cu Mihaela.

Ce frumoasă era! Avea atîta armonie în ființa ei, atîta spontaneitate, atîta viață! Cînd o priveam, ochii mi se umpleau de bogăția ei și bogăția asta nu se mai sfîrșea. Aș fi putut să mă consider cel mai bogat om din lume.

Ne-am întors în compartiment. Doamna cu copilul coborîse între timp. Și iată-ne legînd, fără premeditare, o conversație trăsniță de-a binelea, pe care tovarășii de drum o ascultară amuzați. Dealtfel, pentru ei ne apucasem să improvizăm. .

Mihaela făcu începutul, spunîndu-mi cu tonul cel mai serios de pe lume:

— Să vezi ce bucurie pe Marioara cînd s-o pomeni cu noi. N-am mai văzut-o de cînd s-a măritat.

M-am pretat jocului și i-am servit numaidecît replica:

— Trebuia să-i trimitem o telegramă că venim. Ne-ar fi așteptat la gară cu Paul.

— Am făcut rău, Tănăsică. Ai dreptate.

Tănăsică. Hm! Bine mă botezase! Lasă, ți-o coc eu domnișoară *nășică*.

— E mai bine așa, Froso, i-am răspuns, le facem o surpriză. Și, închipuiește-ți, tocmai la botez!

Trăsnăile noastre se legau spontan una de alta, alimentîndu-ne

surprinzător conversația... Uneori Mihaela își mușca buzele să nu pufnească în râs.

— Ce fericiți trebuie să fie! Și mai ales Paul care se topea să aibă un băiat.

— Iar Marioara, o fată. Pronia cerească le-a împlinit dorințele și le-a dat doi gemeni, un băiat și o fată.

Am izbucnit în râs. Nu mai era chip să-mi țin râsul. Mihaela, cu darul ei de improvizație, pusese vîrf la toate cu chestia gemenilor.

Domnul cu barbă găsi cu cale să se amestece și el în vorbă:

— Dacă îmi permiteți să vă întreb, nu vorbiți de profesorul Tomescu?

Am făcut un gest evaziv. El continuă, oarecum edificat:

— A, îl cunosc. Eu sînt directorul liceului. Bun băiat și fericit tată. Sînteți rudă cu el?

— Da, desigur, văr bun, văr primar. Am copilărit împreună, am făcut liceul, apoi universitatea.

Mihaela mă tot trăgea de mîneacă și tușea cu înțeleș. Dar nu rîdea: se stăpînea încă. Domnul cu barbă mă întrebă:

— Dumneata ești tot profesor?

— A, nu. Eu sînt... prim-secretar la legația noastră din... Tokio.

De rîndul ăste, Mihaela pufni în râs, dar ca să nu mă dea de gol, începu, în aceeași clipă, să tușească. Așa că naivul tovarăș de drum nu pricepu nimic.

— Frumoasă carieră, diplomația. Mi-ar fi plăcut și mie, drept să-ți spun. Și stați la Tokio?

— Da, de patru ani cu nevastă-mea. Acum ne-am întors în țară pentru cîtva timp, știți, într-o misiune.

— Foarte interesant. Ați învățat limba japoneză?

— Da, o vorbesc binișor. Dar dumneavoastră o cunoașteți?

— Ași, habar n-am... De unde s-o cunosc?

— Păcat! E foarte interesantă...

M-am apucat să povestesc despre Japonia și locuitorii ei tot ce aflasem de la Novac, veritabilul atașat de legație. Domnul cu barbă nu înceta să se minuneze, iar celălalt domn, care stătea în fața noastră, se mulțumea să tragă cu urechea și să surîdă din cînd în cînd.

Cînd se topiră patru ceasuri de drum? Parcă adineauri pornise trenul din Gara de Nord. Nu ne dădusem seama nici eu,, nici ea, în încîntarea noastră! Și unul și altul eram mirați de cele mai simple lucruri și totul ni se părea o vrajă anume creată pentru noi.

Acum eram pe culoar și priveam pomii înșirați pe drum care o rupeau la fugă înapoi.

— Uite, uite marea! i-am strigat Mihaelei ca să-i atrag luarea-aminte.

— Unde? Unde?

— Acolo! La stînga... Nu vezi? Ce frumoasă o! Era o bucată de argint viu culcată pe pămînt, care într-o parte se făcea una cu cerul.

Ea scurmă zarea cu privirile dar nu spunea nimic.

— Ce înseamnă asta, Aimée? Nu-ți place?

— Nu prea, Dorule... Era mult mai frumoasă în închipuirea mea...
— Și atunci ce-i de făcut?
— Hai să ne întoarcem!
— Ești nebună? Judeci marea după o bucățică din ea? Ce-ai zice dacă cineva văzîndu-ți degetul cel mic ar spune că ești urîță? Stai, ia uită-te acum...

De astă-dată marea se deslușea bine. Era albastră, sticloasă, imensă, ca un al doilea cer culcat pe pămînt.

— Iartă-mă, Dor, e frumoasă, dar altfel... altfel...

— Nu-mi cere mie iertare. Cere-i ei... Și nu aici, ci la fața locului...
Vezi să nu uiți...

— Nu, Dor, n-am să uit...

Gara se apropia... Macazurile pocniră asurzitor, trenul încetini mersul. Înainte de a coborî, ne-am luat rămas bun de la domnul cu barbă. Am salutat și pe celălalt tovarăș de drum, care se prezentă:

— Sachelarie, ministrul României la Tokio.

Stupefacție!

N-am știut cum să pier mai repede din fața lui. Auzi ce po-triveală! El, ministru plenipotențiar la Tokio! De aceea trăgea cu urechea și surîdea ironic auzind năzbâtiile pe care le debitam bă-trînului despre Țara Soarelui-Răsare.

Și rîzi, rîzi! Într-adevăr — era de necrezut această coincidență buclucașă! Mihaela însă hohotea să moară... Atrăgeam privirile tuturor cu rîsul nostru căpiat. Parcă scăpasem amîndoi dintr-un ospiciu!

— În viața mea n-am rîs atîta, rosti ea sfîrșită. Zău, nu-i d-a bună!

La rîndu-mi m-am adresat unud personaj imaginar:

— Stimată dragoste, în care nebunie nu ne faci tu să găsim plăceri?

Din pricina rîsuluî, nici n-am prins de veste cînd ne-a adus trăsura la hotel Palace. Amîndurora ne plăcu mult holul elegant și mai cu seamă prezența mării. Parcă venise și ea să locuiască la hotel. Am completat buletinele de pasageri: avocat T. Petrican cu soția.

— Să mergem, scumpă doamnă, în apartamentul ce ni s-a rezervat, m-am adresat Mihaelei oferindu-i brațul.

— Aici e!

Camera nr. 7 avea două paturi somptuoase, așezate unul lîngă altul.

— Patul acela e al... domniei voastre, doamnă Petrican.

— Voi pune să-l tragă lîngă perete, ca să nu-l confundați în timpul nopții cu al dumneavoastră.

— Ce vină am eu dacă sînteți răpitoare?

— Daaa? Găsiți? Atunci, poftim, stimate domn, și-mi trase în glumă o palmă. E pentru compliment. Aveți ceva de obiectat?

— De pe acum ați început să vă bateți soțul? Biine! Am să vă dau replica.

Mihaela întinse obrazul ca să-i întorc palma și închise ochii în

așteptare.

— Nu, n-ai să scapi numai cu atât...

Am tradus amenințarea în faptă îmbrățișînd-o și strivindu-i buzele cu o sărutare.

— Canibalule, strigă Mihaela, gemînd de durere, am să te bat toată viața.

După acest început promițător am pornit-o razna prin oraș, lipiți unul de altul, privind străzile, casele, vitrinele. Apoi am coborît pe malul mării, în apropiere de Cazino. Apa se întindea nesfîrșită, dincolo de bătaia văzului. Ne dureau ochii de atîta apă. Soarele rîdea de sus și mîngîia marea cu mîinile lui de lumină. Apa tremura înfiorată și-i plăcea, se vede, jocul. Din pricina asta avea fața strălucitoare, ca un om fericit. Prezența mării făcea să ne simțim uriași, ca Gulliver în țara piticilor, și simțămîntul acesta de grandoare era atît de puternic, încît credeam că am ieșit din noi, iar în spate se tîrau nevolnic rămășițele noastre. Și mergînd așa la braț cu marea, amîndoi îi sorbeam aerul, măreția, necuprinsul.

— Du-te și-i cere iertare, i-am spus Mihaelei. Ai făgăduit.

Ea coborî la mal, își trase ciorapii și îngenunche pe nisipul ud.

— Ce faci? Ce faci?

— Vreau s-o sărut.

Spunînd acestea se aplecă adînc și puse buzele pe apa neliniștită.

— E sărată? am întrebat-o surîzînd.

— O-ho, făcu Mihaela cu un gest plin de gingășie. Să știi că mi-ar fi displăcut dacă noua mea prietenă marea era... nesărată...

Am hohotit din nou. Doamne, nici într-un an n-am rîs ca în ziua aceea.

Eu și Mihaela eram de felul nostru reținuți, sobri, ponderați; priveam viața prin lentile care nu măreau realitatea. Ușurința, superficialitatea, exuberanța ne erau, oricum, străine. Așa cel puțin îmi conturam harta mea sufletească și cred că avea nu numai apropieri, dar chiar identități cu aceea a Mihaelei. Ce dovadă mai bună aș invoca decît greul și perseverentul urcuș pînă la mima ei, dar și dîrza rezistență a fetei pînă la capitulare care în fond se numea tot biruință? Și, deodată, după contopire, firile noastre încep să se transforme, capătă noi însușiri, devin revărsate, exuberante, chiar superficiale și se scaldă în valuri de rîsete.

Cînd am reconstituit mental scenele petrecute în tren, conversațiile noastre simple, aproape puerile, cu vorbe de toate zilele, m-a cuprins o mare nedumerire. Nu mă mai recunoșteam nici pe mine, nici pe Mihaela. Mă întreb, și pe drept cuvînt: ce ne-o fi venit să jucăm farsa aceea stupidă cu gemenii, ce m-a împins să mă dau drept atașat de legăție și să debitez atîtea baliverne gratuite?

Ciudat, chiar Mihaela mi-a mărturisit mai tîrziu:

— Cu tine mă simt alta, parcă am intrat într-o nouă existență.

Rid, glumesc, fac nebunii, sînt fericită!...

Găsise cuvîntul care explica totul? Fără îndoială! ne simțeam

fericiți! Mai mult decât atât, ne dădeam lucid seama de prezența fericirii, fapt care îi sporea prețul. Tineri și fericiți! Și această tinerețe și fericire ne cerea să rîdem fără a conțeni, să comitem orice prostie, să ne afirmăm ou toată obrăznicia călcînd peste reguli și conveniențe, să ne risipim ridicol energia și exuberanța care nu mai încăpeau în ființele noastre.

Ce bogată a plecat în trecut prima noastră săptămîină de zbor prin fericire. Numai un mic nor ne-a umbrit cerul în acest timp.

Într-o după-amiază, pe cînd mă întorceam din oraș cu ziare, am găsit-o pe Mihaela în holul hotelului, stînd de vorbă cu un tînar chipeș și destul de elegant. Nu pot spune că am observat în conversația lor un aer de complicitate. Însă numai faptul că ea vorbea cu un străin mă surprinse într-atît că refuzam să cred relatarea ochilor.

Am trecut pe lîngă ei, prefăcîndu-mă că nu-i văd, și am luat ascensorul ca să urc la etaj. După cîteva minute apăru și ea veselă, surîzătoare, puțin aprinsă la față. Nu i-am dat nici o atenție și ca să umplu timpul, am deschis un ziar prefăcîndu-mă că citesc. Se apropie de mine, cu pași tiptili și-mi șopti drăgăstos, la ureche:

— Ești supărat?

Întrebarea o puse în ochii mei într-o lumină de-a dreptul vinovată. Se vede că-și recunoaște greșeala și caută s-o justifice sau s-o minimalizeze. I-am răspuns făcînd pe miratul:

— De ce să fiu supărat?

— Pentru că m-ai găsit vorbind cu... domnul acela.

— Da? Nici n-am băgat de seamă... Cine e? Îl cunoști de mult?

— Hu, acum l-am văzut pentru prima oară. Era în hol și mi-a oferit c revistă. Am impresia că-mi face curte. Mi-a spus că locuiește la al doilea.

— Cum, tu catadicsești că stai de vorbă cu bărbați suspecti pe care-i cunoști întîmplător prin hoteluri?

— Nu înțeleg! Ce rău am făcut cu asta?

— Nu-mi place să faci cunoștințe singură. Acum înțelegi? Și mai cu seamă cunoștințe dubioase.

— Mai întîi nu e o cunoștință dubioasă, cum spui tu. Și al doilea, nu puteam să întorc spatele așa, tam-nesam, unui tînar atît de curtenitor și cu maniere alese. Doar nu sînt crescută în pădure.

Ah, femeia, cu capriciile ei bizare, se deșteptase în Mihaela și nu trecuse nici o lună de zile de cînd a plîns că un individ o acostase pe stradă. Mi-am ieșit din fire (și ca de obicei cînd mi se întîmplă așa ceva, cobor în vulgaritate).

— Să-l ia dracu! Să nu te mai prind cu individul acela că... Ea mă înfruntă cu privirile:

— Că?

— Nu știu, zău, ce se întîmplă!

— Eu, domnule, nu dau nimănui socoteală, în afară de conștiința mea. Dacă ea îmi spune că fac bine ceea ce fac, orice discuție este inutilă. Așa să știi dumneata...

Grav: îmi spunea *domnule* punînd între mine și ea o distanță de o

sută de kilometri. Cearta noastră se întee alimentată de îndârjirea amîndurara. Dacă Mihaela ar fi omis să-mi spună că tînrul acela *era un curtenitor și avea maniere alese* poate nu s-ar fi întîmplat nimic.

Și cu toate astea trebuie să adaug că aveam nevoie de o ceartă, indiferent de motivul care o aprindea, pentru a clădi cu ajutorul ei cele ce aveau să urmeze.

În timpul înveninatei noastre discuții, făcînd un gest cu mîna ca să subliniez o frază, am atins involuntar pălăria mea din cuier, care se rostogoli pe jos. Am ridicat-o și fără să o agăț la loc, am pus-o pe cap. Acest gest îmi dădu ideea plecării, singura soluție care curma cearta fără ca vreunul din noi să fi avut aerul că cedează.

Am plecat demonstrativ, evitînd să trîntesc ușa, deși tare aș fi avut poftă. Mihaela a rămas pe loc, uluită de brutalitatea gestului. Pe stradă, am întors de cîteva ori capul. N-a venit după mine și foarte bine a făcut. Între timp mi-am redobîndit calmul și judecata rece, dar remușcările pentru purtarea mea nesăbuită întîrziu să se arate. Ajuns la mare (căci la Constanța toate drumurile duc la mare), am început să mă plimb pe faleză înapoi și

Încolo fără nici o țintă. Într-un tîrziu, m-am așezat pe o bancă. Întorcînd ochii am zărit la cîteva pași de mine o bancnotă împăturită. Am luat-o în mînă: o hîrtie de cinci sute de lei.

— la te uită de unde sare norocul! am exclamat înseninîndu-mă și privind fără să vreau spre cazinoul care se afla la o sută de pași. Norocul cere noroc. Ce-ar fi să-l pun la încercare? E momentul cel mai prielnic și ar fi o prostie să-mi scape printre degete.

Zis și făcut. Am intrat cu pași siguri în sala principală. Masa verde era înțesată de jucători, cu fețele crispate și mîinile tremurînde, nervoase. Am urmărit cu interes jocul cîtva timp: după 21 de învîrtituri ale ruletei nu ieșise niciodată nr. 7. Prin asociație, îmi veni în minte!

— Șapte! E ziua cînd am cunoscut-o pe Mihaela (7 martie). Numele ei (Mihaela) e compus din 7 litere. E născută la. 14 iunie (de două ori 7). Numărul camerei noastre de la hotel e tot 7... Șapte, mereu șapte! Prea mult "șapte" ca să nu iasă! Să încerc puterea acestui număr copleșitor. Ce-o să pierd mai mult decît ceea ce am găsit? La urma urmei consider că n-am găsit nimic.

La jocul următor am pus o sută de lei pe 7, în plin.

— Faceți jocurile! Jocurile sînt făcute! Nimic nu mai cade.

Ruleta se învîrte, bila norocului alergă zăpăcită printre numere pînă ce osteni.

— Șapte!

Ieșise! Ieșise! Chiar 7, numărul destinului meu. Nu m-am mirat deloc. M-aș fi mirat dacă nu ieșea.

Crupierul îmi întinse cu lopățica o grămadă de fise.

— Faceți jocurile, domnilor.

Am pontat a doua oară, tot pe 7. Puteam să-l schimb? Nu, în ruptul capului! De rîndul acesta admiteam că voi pierde, dar ce importanță avea?

— Șapte!

Iată, ieșise a doua oară! De neînchipuit! Și iar maldărul de fise albastre sosi în fața mea, îngroșându-le pe cele dintâi. În ochii jucătorilor întorși asupra-mi se citea o reținută pizmă.

Am jucat din nou pe 7. De rîndul acesta privirile adunate pe mine surîdeau ironic. N-aveau decît. Cine putea să le împiedice? Bineînțele bila alese alt număr. Nu-i nimic, voi rămîne fidel dragului meu 7, care m-a răsplătit pentru statornicie. După cîteva tururi ieși din nou 7, apoi 12 și iar 7 de cinci ori la rînd, ca și cum nu mai existau alte numere decît acest șapte năzdrăvan. Ce uluire s-a stîrnit printre jucători!... În istoria cazinoului constăn-țean nu se mai întîmplase ceva analog. Am auzit pe cineva din spate:

— Dă-i înanite! Ai să spargi banca!

Mi-a venit în minte cazul englezului Wells care, pe la sfîrșitului secolului trecut, spărsese de trei ori banca la cazinoul din Monte-Carlo cîștigînd peste două milioane de franci aur. Dar, reîntors la Londra nu și-a mai găsit soția; dispăruse cu un proaspăt iubit. Am conchis mintal:

"E adevărat ce se spune: cine are noroc de bani pierde în dragoste".

O sonerie de alarmă țîrii strident în ființa mea. Ce-o fi făcînd Mihaela? Am lăsat-o singură și am fugit ca un bezmetic... Asta nu-i bine... Hai să dregem, ce-am stricat...

Gîndul îmi puse jar sub tălpi. Am schimbat la casă movila de fise și p-aci țî-i drumul. Cîștigasem peste o sută cincizeci de mii de lei, în cîteva minute. O avere picată din cer! Ce inspirație bună avusesem să-mi încerc norocul! Și ce înțelept lucru să spăl putina înainte de a pierde!

Deși hotelul era aproape, n-am avut răbdare să fac drumul pe jos și am luat un taxi. Cînd să cobor mi-a scăpărat prin minte, ca un fulger, ideea unei escapade năstrușnice: ce-ar fi să mă îmbarc cu Mihaela și, traversînd marea, să poposim pe malurile însorite ale Bosforului? Bani am doldora și pun forța lor în slujba dragostei ca să obțin un maximum de desfătare. Numai așa, în paradisul oriental de dincolo de mare, ademenesc fericirea și o arestez măcar pe timp de o săptămînă, cît ne-a mai rămas pînă la întoarcere.

Am strigat șoferului să mă ducă la cea mai apropiată agenție de voiaj. Acolo, în dreptunghiul unui ghișeu, s-a ivit un căpșor blond de fată:

— Cînd pleacă cel dintîi vapor spre Constantinopol?

— Astă-seară la ora 9.

— Cum aș face să nu-l pierd.

Căpșorul a zâmbit galeș:

— Foarte simplu, cumpărați un bilet.

— Bine, dar n-am pașaport.

— Atunci se schimbă socoteala. Scoateți mai întîi pașaportul și plecați peste patru zile, adică sîmbătă.

— Nu se poate, astă-seară vreau să mă îmbarc, înțelegeți? E caz de forță majoră. Nu există nici o soluție? Plătesc oricît!

— Dacă-i așa, există una. Puneți-vă în legătură cu domnul Iani...

— Cine-i acest Iani?
— Exact omul care vă trebuie. În trei ore vă scoate pașaportul.
Dacă aveți nevoie de luna de pe cer, v-o aduce și pe asta.
— Vorbiți serios?
— Foarte serios. N-aveți decît să vă interesați în oraș.
— Nu-i nevoie. V-aș ruga să-mi spuneți unde-l găesc?
Mi-a dat adresa. Pînă la opt seara pașaportul era obținut, biletele cumpărate, bagajele transportate la vamă și revizuite, în fine, toate formalitățile îndeplinite în vederea plecării. Faptul că a trebuit s-o trec pe Mihaela ca fiind soția mea a avut drept urmare dublarea comisionului. Fie — că făcea!

În vremea asta draga mea *soție* din pașaport mă aștepta. Am găsit-o palidă, cu ochii plînși, răsturnată într-un *chaiselongue*, avînd pe genunchi o revistă cu filele netăiate.

— Mai ești supărată? Iartă-mă, am fost barbar cu tine. Nu trebuia să plec așa.

Spunîndu-i astea, am îngenuncheat lîngă ea și i-am sărutat o mîină, apoi cealaltă.

— Nu-i nimic, Dor. Îmi pare rău că m-a durut purtarea ta.

Am trecut cu ușurință peste răspunsul ei tăios. Eram prea vesel ca să-i fac o imputare. De aceea, i-am propus:

— Hai să uităm totul, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Vrei?

— Asta nu putem s-o facem la comandă. Dar tu ce ai de ești așa de bine dispus?

Antenele Mihaelei înregistraseră pe loc starea mea sufletească. Era cît p-aci să-i destăinuiesc cele întîmplate și ceea ce pusesem la cale, dar m-am oprit. "Mai bine să-i fac o surpriză! Are să se bucure mai mult!" Așa că i-am răspuns dînd-o prin glumă:

— Da, sînt bine dispus, pentru că, închipuiește-ți, nici una din corăbiile mele nu s-a înecat în mare... Toate au ajuns la destinație.

— În schimb ale mele sînt gata să se înece.

— Atunci, repede, îmbracă-te... Mergem să le salvăm...

— Cum? a făcut ea mirată, acoperindu-și surîsul cu mîna.

— Foarte bine. Închiriem o barcă și pornim pe mare în căutarea lor.

— Ai dreptate, Dor, un naufragiu ar fi catastrofal pentru mine. Toate iluziile mele s-ar duce la fund.

— Te rog de-aici înainte să nu mai ții iluziile în corăbii. Haide, nu te faci gata?

Pretîndu-se acestui joc pueril, Mihaela fu învinsă, zîmbi și începu să se îmbrace.

— Ah, adă-mi aminte să trecem pe la bijutier. Aș vrea să-mi întărească rubinul de la inel.

— Stai! Mă reped chiar acum. Pînă te îmbraci sînt înapoi.

— Dar nu-i nici un zor. Mergem împreună.

Prea tîrziu. Plecasem în goană și coboram scările. Vezi, la așa ceva nu mă gîndisem: să-i fac un cadou Mihaelei, în afară de surpriza cea mare. Iată, acum se ivise și ocazia asta. Am alergat într-un suflet, cu inelul ei în mîină și am ales unul cu briliante care

sclikeau oa ochii ei. M-a costat o sumă frumușică. Dar cine se uita la bani?

Cînd m-am întors, Mihaela mă aștepta, gata îmbrăcată.

— Uite, ți l-am adus.

— Cum, l-a dres așa de repede?

— Cît ai bate din palme.

I-am pus în deget inelul cel nou. S-a uitat cu o mie de ochi la el, apoi la mine. Parcă nu-i venea să creadă atîtor ochi. Cînd s-a încredințat de realitate a întins mîinile:

— Doruie!

Atît a rostit, gîduită de emoție și m-a îmbrățișat cu toată ființa.

— Ce frumos e! șoptea mîngîind inelul ca pe o vietate gingașă. Trebuie să te fi costat o groază de bani. De ce ești mîină spartă?

— Crezi că mă uit la bani cînd e vorba să-ți fac o mică bucurie, iar mie una mare? i-am spus și am sărutat-o prelung.

— Uite, sărutarea asta costă mult. Așa că tot eu îți rămîn dator...

N-a răspuns nimic. S-a dus la fereastră, a deschis-o larg și a trimis priviri să adulmece spinarea mării. Nu pricepeam ce vrea să facă.

— Dorule, vino să-ți arăt ceva.

— Ce-i draga mea?

— Uite, acolo departe, sînt corăbiile mele. Le vezi?

— Da, văd patru, i-am cîntat în strune. Ba nu, cinci. Prin urmare, nu s-au înecat?!...

— Nu. Așa că n-am pierdut iluziile... despre tine...

— Doamne, ce bine-mi pare! Am să dau cinci acatiste la biserică...

...Am coborît veseli, împăcați, și am zburdat pe străzi bucurîndu-ne de tot ce vedeam, ca doi școlari în vacanță. Apoi am intrat într-un cinematograf ca să vedem pe Greta Garbo în *Dama cu Camelii*.

— Aimée, ce zid, mergem peste o oră în port?

— Ce-avem de văzut acolo?...

— Nu știi? Pleacă "Principesa". Hai s-o vedem și noi.

A primit bucuroasă. Pîină atunci ne-am hotărît să cinăm... Am lăsat-o pe Mihaela la restaurant, pretextînd un telefon cu Bucureștiul și am alergat la hotel ca să achit nota și să expediez bagajul.

— De ce-ai întîrziat atîta?

În loc să-i răspund, i-am spus:

— Haidem, Aimée, e timpul să mergem. Vaporul pleacă la nouă și trebuie să fim în port cu cel puțin o oră mai devreme.

"Principesa" mîndră, albă ca o lebădă, se afla sub presiune. O febră, un du-te-vino neconținut frămînta micul port. Călătorii se strecurau grăbiți, înghesuindu-se la revizia bagajelor. Dinspre mare se stîrnise un vînt răcoros care umfla rochiile femeilor și flutura fularele de mătase.

— Ce feridți trebuie să fie oamenii care pleacă spre țarmuri necunoscute, șopti Mihaela, urmărindu-i cu priviri jinduitoare.

Doamne, cît aș vrea să călătorim și noi o dată pe mare!

— Nu, zău, ai vrea?

— Ei, Dorule, mai întrebi? Nu cred să fie dneva mai lacom de lucruri noi ca mine. Și-apoi de când visez să văd un răsărit de soare pe mare. Asta mi-a rămas de la Pierre Loti.

— Dacă-i vorba de Loti, haide, s-o luăm pe urmele lui. Ți-ar surîde să vedem Bosforul?

— Ar fi, după cum spune Coșbuc, mai mult decît în visul meu. Poate are să vină și ziua aceea.

Am luat-o de mîină și am tras-o după mine.

— Ziua de care vorbești a binevoit să vină. Hai să mergem!

— De ce te grăbești? Stăm pînă pleacă vaporul.

— M-ai înțeles greșit. Nu-i vorba să mergem acasă, ci la...

Constantinopol.

Ea izbucni în rîs.

— Dor, ce sînt glumele astea?

— Ba nicidecum, vorbesc foarte serios.

Am împins-o ușor să urce puntea care ducea pe vas.

— Ce faci? Nu e voie! Ești nebun? Ce te-a apucat?

— Nu înțelegi că plecăm la Constantinopol? Doar nu vorbesc. .. turcește.

Ea n-avu vreme să mai spună ceva deoarece ofițerul de la capătul punții ne ceru biletele de drum. Le-am scos din portmoneu cu toată gravitatea și i le-am întins, sub privirile uluite ale Mihaelei. Acesta, după un control rapid, încuviință din cap și ne pofți să urcăm pe bord.

— Dorule, ce înseamnă asta, plecăm? E adevărat că plecăm?

Văzuse că am prezentat biletele, călcase cu piciorul pe bordul vasului și tot se îndoia de realitatea călătoriei. Dealtfel, în împrejurări identice, cui i-ar fi venit să creadă?

— Da, draga mea, plecăm! Ți-ai exprimat dorința să vezi Bosforul și eu m-am executat pe loc. Nimic mai simplu și natural...

Ea plînsese atunci de ciudă. Era într-o stare de surescitare cum nu văzusem încă: amețită, nedumerită, lacomă să știe totul dintr-o dată, încrezătoare că pleacă și totodată îndoindu-se.

I-am povestit tot ce se întîmplase în timpul lipsei mele, cum găsisem bancnota de cinci sute, cum cîștigasem la ruletă, cum îmi venise ideea plecării, cum aranjasem cu misitul grec obținerea pașapoartelor.

— Și bagajele? tresări ea. Plecăm fără ele?

— Sînt în cabină! i-am explicat cu superioritatea celui care n-a scăpat din vedere nici cel mai neînsemnat amănunt.

Pe Mihaela abia acum o cuprinsese o bucurie vecină cu nebunia. Mă îmbrățișa, mă sărută, plînsese și rîse, amestecîndu-și lacrimile cu lumina rîsului, ca într-o ploaie cu soare.

— Nebunule, îmi vine să te sfîșii, a scrîșnit printre dinți, cu ciudă mare. Ce vrei să faci cu mine?

— Nebun — zici? Mi-ar trebui prea multă înțelepciune pentru asta. Din păcate sînt zdravăn la cap.

Strigătul ei era cea mai frumoasă declarație de dragoste pe care nu cred s-o mai fi auzit cineva pe lumea asta în afară de mine.

Vaporul fluieră dogit și țipătul lui răni adânc văzduhul. Era semnalul de plecare. Puntea fu trasă, otgoanele desfăcute. Lebăda plutitoare, descătușată de chei, lunecă pe apă depărtându-se ușor de țărm. Batistele dintre cele două lumi, a apei și a uscatului, fluturau despărțirea. Din Constanța nu se mai văzură decât luminile împrăștiate pe spinarea ei. Farul de la Tuzla, intrat parcă în pielea lui Coleșiu, clipea șiret ca moșneagul, parcă ar fi vrut să-mi spună:

— Haiducule, pe ce fată ai pus mîna!

Pe măsură ce înaintam în larg, vîntul se întetea și aerul deveni mai răcoros, mai sărat. Nu mai deosebeam nimic în zare: întunericul mistuia în pîntecele lui marea laolaltă cu cerul. Numai luna rămăsese nemistuită și mergea cu noi călăuză pe nesfîrșitul pustiu de apă.

— Mi-i frig aici, șopti Mihaela.

Ne-am retras în spatele vasului unde curentul era mai potolit și noi mai la-adăpost. De aici auzeam clipocitul apei frămîntate de elice.

— A, acum înțeleg, nesuferitule, de ce arătai atît de bine dispus, zise ea. Te-am urît prea mult ca să nu cîștigi la joc.

— Am vrut să-ți fac o surpriză plăcută. Cred că n-a ieșit tocmai rău, ce zici?

De-a lungul cabinelor erau înșirate cîteva bănci de lemn. Mihaela se întinse pe una din ele și-și puse capul pe genunchii mei. Exclamă, închizînd ochii:

— Ce fericită sînt! De mult n-am fost atît de receptivă ca acum. Spune-mi, mai există vapoare de-astea pe lume?

— Ce vorbă! Sigur că există... cu duiumul!

— De ce minți? Nu coristă... N-am văzut nici unul. E pentru prima dată cînd mă urc pe un vapor. Și chiar dacă ar exista nu se pot asemui cu "Principesa" noastră.

— Asta da. E cea mai mîndră navă de pe mări și oceane pentru că ne transportă pe noi, nu-i așa?

A confirmat din cap foarte serios. Apoi mi-a propus:

— Tare mi-ar plăcea să rămînem aici pînă la răsăritul soarelui. Vrei?

— De ce nu?

I-am ridicat ușor bărbia și mi-am lipit buzele de ale ei.

— Ce faci? Să nu ne vadă cineva.

— Asta-i prima sărutare pe Marea Neagră!

— Aș vrea să mă săruți pe toate mările pămîntului!

— Făgăduiesc! i-am spus pe un ton cam teatral.

— Ah, dacă ai putea să te ții de vorbă...

A urmat un răgaz de tăcere, pe care tot ea l-a rupt:

— Încă nu-mi vine să cred în realitate. E adevărat, Dor, că navigăm? Mai spune o dată...

— Așteaptă mai întîi să ajungem la Istanbul. Pînă mîine dimineață ai destul timp să te convingi.

— Simt că nu mă voi convinge decât după ce ne-om întoarce. Dar atunci călătoria noastră n-o să-mi pară decât un vis frumos și scurt.

Pe cînd vorbea îi clănțăneau dinții. Am cuprins-o în brațe ca pe un copil, acoperind-o cu pieptul, ca să-i dau căldura mea.

— Ți-e frig și aici? Tremuri!

— Nu mai mi-e frig. Mă încearcă un sentiment ciudat... un fel de teamă...

— De cine ți-i teamă?

— Nu știu... Poate de tine, poate de necunoscut. Nu-mi dau seama...

— Dacă-i așa, îmi place că te temi de mine.

— Ești un dinozaur. De ce-ți place?

— Pentru că și eu mă tem de tine. Mai precis: de ochii tăi. Se cheamă că sîntem chit.

— Adevărat spui, mincinosule?

— Foarte adevărat. Aici, în ochii ăștia frumoși, locuiește puterea ta.

— Ți se pare. Puterea asta nu-i decît o reflectare: tot din tine izvorăște, să știi. Dinaintea ta, dragul meu Jupiter, chiar munții se pleacă.

— Bine spus! În schimb Jupiter, uite, îngenunchează în fața ta, scumpă Junonă!

Și am vrut să-i cad în genunchi, dar Mihaela m-a oprit cu un gest

— Să lăsăm glumele. Nu se potrivesc cu noaptea.

Le-am lăsat la o parte și am vorbit numai despre lucruri serioase. Chiar timpul care zbura pe lîngă noi era tot atît de grav ca întunericul. Ghemuită la pieptul meu, cu mîinile într-ale mele, Mihaela uitase de mișcare și nu mai scotea o vorbă. Dacă nu era caldă și nu-i auzeam răsuflarea domoală aș fi crezut că-mi murise în brațe. De o jumătate de oră stăteam în această plăcută inerție care aș fi vrut să se prelungească la infinit. Călătorind în țara străină a mării, între primejdia apei și a cerului, ne simțeam mai mult unul al altuia, fiindcă nu ne aveam decît pe noi.

Regina nopții, scăpînd dintr-un nor, ne-a inundat cu un val de argint. Mihaela deveni ireală ca o făptură descinsă din vis.

— În noaptea asta luna oficiază numai pentru noi. Nu crezi?

Ea a înclinat concesiv din cap. N-o interesa banalitatea ce-i debitasem, altfel ar fi găsit o replică. După un timp mi-a spus:

— Dor, nu vreau să aud din gura ta decît două, numai două cuvinte... Știi care sînt?

— Cum să nu? "Te iubesc!"

A încuviințat din cap: ghicisem. Apoi a spus:

— Nu m-aș sătura să le aud toată viața. Hai, spune-mi-le! Cît mi-ar fi plăcut să pornească de la tine, fără nici un îndemn...

— Doamne, ce capricioasă ești, Aimée... Ca o fetiță!

— Nu, nu-i deloc capriciu. Îți dai anevoie seama de un lucru dacă nu-i spui pe nume. După ce i-ai spus pe nume ți se pare că l-ai definit, îl vezi mai bine, îl simți chiar.

Aș fi putut s-o refuz? Timp de o oră și jumătate i-am șoptit încontinuu, cu pauze mici ca între bătăile inimii, cele două cuvinte magice care răsună în toate limbile și pe toate meridianele. De cîte

ori le-am repetat în acest timp? Pe puțin de trei mii de ori. Iar Mihaela nu se mai sătura de muzica lor.

— Dor, s-a mai întâmplat așa ceva? Oare totul sa fi fost spus în materie de iubire?

— Cine știe? De fapt marile pasiuni rămân necunoscute, se consumă în anonim.

— Marile pasiuni! a exclamat ea ca în extaz. Crezi că noi am putea să realizăm o mare pasiune, sau o *capodoperă de amor* cum zice Balzac?

— Sînt sigur că da, i-am răspuns cu încredințarea că n-o mințeam.

— Nu, Dorule, nici n-aș vrea. Ne trebuie o capacitate de a suferi prea mare și nu știu dac-o avem. Dealtfel, aleșii dragostei absolute sînt excepții tot atît de rare ca și geniile...

...Trecuse de miezul nopții și pe bord se întetise frigul. Mihaela începu să tremure mai tare.

— Rămînem aici pîn-la răsăritul soarelui?

— Mai bine ne retragem. M-a răzbit frigul!

Am coborît în pîntecele vasului unde se afla cabina noastră cît o cutie, în care abia era loc să ne mișcăm. Peretele avea un ochi rotund care privea departe, pe recea și mișcătoarea singurătate a apei.

— Aimée, parcă ar fi o celulă pentru deținuți.

— Nici la *Conciergerie* nu erau mad mari...

— De unde și cum îți amintești de închisorile franceze?

— Crezi că nu pot să mi le închipui? Odată am reconstituit ultima noapte a lui Camille Desmoluins și a frumoasei sale soții, Lucile Duplessis.

— S-avem iertare: Lucile a fost decapitată mai tîrziu, după ce a trimis lui Robespierre o scrisoare protestatară.

— După mine — nu. În cea din urmă noapte a lor au fost împreună. Am înregistrat mintal tot ce s-a petrecut...

— Asta-i bună! Ce ți-a venit să modifice istoria?

— Vreau să fie mai frumoasă. Nu fac bine?

Profesorul de istorie i-ar fi dat nota 3 pentru răspuns, în schimb cel de psihologie, nota 10. Pe mine însă aceste *haute caprices* mă surprindeau trezindu-mi admirația. Mihaela avea atitudini rafinate, un spirit prompt în fața noutății, idei personale, o sensibilitate care fremăta în preajma poeziei. Și peste toate — strălucitoarea avere feminină. Farmecul ei stătea în faptul că ignora aceste comori, arătînd modestă, firească, săracă. De ce n-aș spune? O invidiam subteran, dteodată intelectualitatea ei (deși lipsită de ostentație) mă înfrunta făcînd să presimt certurile care ne așteptau. Oricum — era de preferat iadul cu o femeie deșteaptă, decît paradisul cu una proastă...

În noaptea aceea Mihaela mi s-a dat cu o frenezie care pînă atunci nu mi se părea că-i este proprie. Dar n-o cunoșteam încă;

ființa ei complexă avea nevoie de mult timp pentru a se descoperi în întregime. Se zbuclia întruna, tresărea cuprinsă de o neliniște apăsătoare, mă îmbrățișa pierdută, ca în preajma unei primejdii. Și deodată o podideau lacrimile. Plîngea cu atîta sfîșiere încît m-am speriat:

— Ce-i asta? Ce ți-a venit? Te doare ceva?

— Tu uiți că în revărsatul zorilor vom muri?

— De ce? am bîguit prostește.

— Pentru că sîntem osîndiți... știi bine!... a ripostat nervos și ochii ei incandescenti s-au aprins mai tare.

Înțelegeam... Mihaela fugise în trecut și trăia un episod tragic din vremea terorii, pe care puternică ei închipuire izbutise să-l pre-schimbe în ralitate. (*Fortis imaginatio generat casum...*)

I-am răspuns jocului (nici nu puteam să fac altfel), de fapt nu era joc, ci realitate vie, concretă.

— Cîte ore mai avem?

— Patru... Atît!

În aceste patru ore trebuia să trăim pînă la adînci bătrînețe, transformînd minutele în luni și lunile în ani ca să ne recuperăm viața prădată, să stoarcem făpturilor noastre toată vlaga și volup-tatea pe care ne-o puteau dăruî.

— La ce te gîndești?

— Cum aș face să ne salvăm iubirea de călăul ei: *Timpul*?

Discutam chiar prostiile cu toată gravitatea cerută de împre-jurare.

Numai un Proust ar fi putut să descrie trăirea noastră în ajunul morții, analizînd pe întinderea unei cărți stările sufletești, rubedenii cu nebunia, care ne-au cutreierat. Dar această disecție, rece, fără dinamism, prea puțini cititori ar fi parcurs-o.

În orice caz, amîndoi aveam în ființele noastre cîte un mic nebun care trebuia să fie închis. Numai că nebunii noștri, înfuriați de lanțuri și cătușe, sfărîmaseră temnița ieșind afară, în libertate...

...Cînd la orizont se ivi sprinceană de lapte a zorilor, amîndoi zăceam istoviți, cu trupurile dogorind ca jarul. Suflam din greu, sacadat, aerul nu ne mai ajungea. I-am trecut ușor o mîină pe co-șițele inundate de nădușeală. Ea nu sesiză mîngîierea, rămase inertă, departe de mine, cu fața în sus, pe care se citea o vagă în-crunțare.

Cît m-am bucurat că nu murise. Îi respiram mireasma (numai a ei) și-mi plăcea că nu semăna cu a nici unei fete de pe pămînt. Delirul voluptății care atrage se consumase, e adevărat, dar de ce nu venea dezgustul care respinge? Ce s-a întîmplat cu legea firii menită să țină echilibrul între sexe? De ce o sorbeam și acum pe Mihaela tot nesătul de ea, ta de o ființă care nu mai sosește și pleacă mereu? Nu cumva dragostea sfărîmase acel echilibru sănătos și ne cufunda în nebunie?

Ea făcu o mișcare, parcă s-ar fi trezit.

— Ce-a fost asta? am întreb-o șoptit, la ureche, temîndu-mă să vorbesc tare. (Sînt unele lucruri în iubire care nu se pot spune decît

în taină.)

Răspunse tot în șoaptă:

— Nu te bucuri că trăim? Am învins moartea...

După un timp se întoarse și, trăgându-mi capul spre ea cu mîna, îmi mușcă buzele așa de sălbatic, încît era cît p-aci să țip de durere. Apoi rosti crispat la urechea mea:

— Vreau să-ți intru în sînge, pricepi?

În clipa aceea m-a trecut un fior prin șira spinării. Cert, Mihaela avea o sublimă forță de a iubi și această forță mă împiedica să respir alt aer decît al ei, să mă simt la locul meu altundeva decît în zona ei de atracție, să trăiesc altfel decît prin ea. Dacă voia să mă înlănțuiască astfel, nu era însăși Mihaela robită, în lanțurile mele?

Cînd am făcut ochi, soarele era sus pe boltă, la înălțimea unui om. Am trezit-o degrabă:

— Leneșo, ai scăpat răsăritul soarelui!

Mihaela bîigui ceva neînțeles și se întoarse pe partea cealaltă, cu un scîncet de fetiță năzuroasă.

Am descoperit-o trăgînd pătura de pe ea și am acoperit-o de sărutări.

— Mmm, lasă-mă, protesta cu ochii cîrpiți de somn... Vreau să dorm...

— Haide, sus, copăcel, ai dormit destul.

— Încă un pic... Te rog, Dor...

Nu era chip s-o trezesc altfel: am luat-o pe sus în brațe ca pe un trofeu. Ea se apăra, striga, zvîrlea din picioare... Dar numaidecît îi fugi somnul.

— Cît e ceasul?

— Nouă și un sfert...

— O! de ce m-ai lăsat să dorm atîta?...

— Nu-i inimic, pentru tine mai răsare încă o dată soarele.

— Crezi că merită?

— Da, pentru că tu ai realizat dragostea absolută.

PARTEA A DOUA

I

Am petrecut la Constantinopol o săptămînă alcătuită din 1001 de zile și nopți, într-atît mi s-a părut de lungă și plină. Îmi amintesc de toate amănuntele și, fără multă efort, aș putea să reconstitui tot ce am făcut, nu numai în fiecare zi, ci, aș zice, oră de oră. De pildă, cînd am fost la *Jardin du Bosphore* (unde am mîncat împreună înghețată de dovleac pe malul mării); cînd ne-am dus la Prinkipo, la Moda, la Kala-Miche; cînd ne-am plimbat cu barca prin fața palatului Dolma-Bagtche (Mihaela țipa ori de cîte ori ne săltau valurile); cînd am petrecut sus, la Tatavla, în grădina fabricii de bere și am băut bere Bomonti de la butoiaș, cu cepul; cînd am vizitat prima expoziție

de pictură turcească, la Galata Serai.

În fiecare dimineață, la 6 (eram dealtfel foarte matinali), luam vaporul de la podul Galata și plecam la Altîn-Koum, unde se varsă Marea Neagră în Bosfor. Ajungeam în mai puțin de o oră, apoi făceam plajă pe nisipul de aur. Era o priveliște rară. În stînga noastră se întindea Marea Neagră, și apele ei păreau că se ridică mai sus de nivelul Bosforului, pînă se pierdeau în văzduh.

Încercasem s-o învăț pe Mihaela să înoate, o țineam de mijloc ca să nu-și piardă cumpăna. Ea zvîrlea din picioare, dădea din mîini, și mișcările ei erau așa de drăgălașe că mă prăpădeam de rîs. Pînă la urmă ea se supăra și fugea pe plajă cu trupul muiat și sclipitor.

Odată i-am tras fără să vreau o spaimă: m-am avîntat în larg, ca să ajung la malul celălalt. Trecusem Bosforul înot, nu era prea lat în locul acela, dar Mihaela, nezărindu-mă în preajma ei, crezu că m-am înecat și începu să țipe. Lumea se alarmă, cîțiva barcagii plecară în pripă să-mi dea de urmă. Am zărit, de departe, o mișcare neobișnuită pe apă, fără să-mi, dau seama că eu o provocasem.

Lă întoarcere am găsit-o pe Mihaela leșinată pe nisip. O doctoriță franceză, care se afla întîmplător pe plajă, îi dădea îngrijiri. Nu și-a venit în fire decît după ce m-a văzut lîngă ea. Parcă văd ce ochi mari făcuse, zărindu-mă aplecat deasupra ei.

— Dor, tu? Ești cu adevărat tu? Trăiești... nu-i așa?

Se uita mirată la mine, mă pipăia, nu-i venea să creadă în realitatea mea.

— Ce fericită sînt! Unde ai fost? Cît m-am speriat! Să nu te mai dezlipești de mine. Făgăduiește-mi, Dor...

Bineînțeles i-am făgăduit. Și încă o dată mi-am dat seama cît de indestructibil era ancorată de mine. Dacă cine știe ce în-tîmplare va rupe lanțul, ființa ei s-ar da la fund.

Și eu o iubeam mult. Pînă la ea, femeia fusese pentru mine o pluralitate, de la ea încoace femeia deveni unică și o chema cu numele ei. Mihaela n-avea experiență erotică, eram primul ei bărbat, chiar prima iubire. Cu toate astea instinctul îi sugera lucruri de necrezut. De pildă: nu accepta să dormim în același pat și uneori zile și nopți întregi nu mă lăsa nici s-o sărut. Mă supăram foc, dar îmi trecea repede supărarea, pentru că avea un arsenal de drăgălășenii la îndemîină cu care se apăra. Dragostea e foamea de femeie unică, și dacă această femeie se pricepe să nu dea prea mult bărbatului ca să-l sature, ci dimpotrivă îl lasă mereu flămînd, iată secretul lui Polichinelle care ține iubirea proaspătă. Și Mihaela cunoștea acest secret, de care multe din semenele ei vîrstnice și cu experiență n-aveau habar.

Într-o zi, am văzut-o înveșmîntată în șalvari și voal de turcoaică pe care le cumpărase într-ascuns de la bazar. (Cu fiecare rochie nouă, femeia luptă să placă mai mult.)

— Luminăția ta, mi-a spus prosternîndu-se ca în fața sultanului, vreau să fac din mine haremul tău, eu fiind întotdeauna favorita...

M-au uluit vorbele ei. Așa era: se străduia mereu să fie alta... (poate juca puțin teatru) și sultanul din mine (care dealtfel există în

orice bărbat) avea într-adevăr la dispoziție prin ea un harem de femei.

Într-o seară am cinat la un restaurant francez de pe Pera. Mihaela consultă lista de bucate și ceru:

— *Espadon grillé...*

Era un pește alb, fără oase, care se frigea în țeapă, atașându-se între fiecare bucată foi de dafin. Înfuleca friptura cu atîta plăcere, minunîndu-se de gustul ei, încît vecinii de la mesele alăturate, toți străini, comandară și ei *espadon*.

Într-o zi s-a dus la bazar să cumpere mătase pentru o rochie, dar, după două ore, s-a întors cu brațele goale.

— Ce s-a întîmplat? N-ai găsit ceva pe gustul tău?

— Ba nu, am cumpărat cîteva păsărele...

— Ei, asta-i!... Păsărele? Ce fel de păsărele! Și unde sînt?

— Le-am dat drumul în văzduh.

Se aștepta s-o cert pentru risipă, dar n-am certat-o. Mi-a plăcut trăsnaia ei și am surîs.

— Știi, Dor, mi-am adus aminte de cinteza noastră. Mi se părea că una din păsărici e chiar ea. Păcat că n-am avut mai mulți bani...

— Neguțătorul ce-a spus văzînd o clientă atît de risipitoare? Nu s-a crucit?

— Ba da, era grec. Dacă ai ști cîtă lume s-a strîns: Cineva chiar m-a fotografiat.

— O fi fost reporter de gazetă?!

Nu m-am înșelat. A doua zi (ce surpriză plăcută!) fotografia Mihaelei a apărut în *Journal d'Orient*, sub titlul *Liberté aux oiseaux!* Dedesubt, un text scurt pomenea despre "o tînără franceză" care cumpără păsărele și le redă libertatea. Redacția întreabă pe cititori: Face bine sau nu?

Tînăra mea "franceză" a răspuns numaidecît trimițînd ziarului o telegramă de două cuvinte: *Très bien*.

...Cînd vacanța noastră s-a sîișit, Mihaela s-a mirat ca și cum se întîmplase ceva cu totul (neprevăzut).

— Abia s-a împlinit o săptămînă și mi se pare că sînt aici de cînd mă știu. De ce se tîrăsc zilele cu pași de melc?

Justă remarcă! De fapt și eu încercasem aceeași impresie. I-am pomenit de Alexis Karel care spune că timpul curge uniform pentru toată lumea, ca apa unui rîu. Numai că oamenii de pe mal nu merg la fel. Bătrînii se mișcă anevoie, rămîn mereu în urma apei și de aceea li se pare că timpul trece atît de repede. Noi, tinerii, alergăm vîrtos, lăsînd timpul mereu înapoia noastră.

— Foarte adevărat ce spui. Mi-aduc aminte că vacanța mare mi se părea nesfîrșită ca o veșnide...

...Absorbiți de noi, de noul decorului și de plinul vieții, m-am găsit o clipă ca să ne aducem aminte de Coleșiu, Novac și de Veverița lui. Nu le-am trimis măcar o ilustrată. Tot așa l-am uitat pe Loti și pe Azyade a lui, n-am mai luat-o pe urmele lor, ci pe alte drumuri, care au rămas numai ale noastre.

Zilele petrecute pe malurile Bosforului, pline pînă la refuz de

fapte și mai ales de încântare, nu semănau unele cu altele. Pretutindeni eram numai noi, lumea era a noastră și pluteam într-o fericire nesfârșită ca fiind elementul nostru. De fapt fericirea e scurtă, dar receptivitatea noastră îi modificase structura.

La plecare, i-am făcut Mihaelei o nouă surpriză: ne-am întors la București cu avionul. Nu zburase niciodată, știam acest lucru și voiam să-i leg de mine impresia pe care trebuia s-o încerce în noutate.

Primul capitol și cel mai frumos al romanului nostru de dragoste se încheiase. Avusesem decor, muzică, soare, lună, bogăție, în sfârșit, tot ceea ce-i trebuie dragostei să înflorească.

Cînd sub picioarele noastre se ivi așezarea policromă a Bucureștiului cu petele roșii ale acoperișurilor, spațiile verzi ale parcurilor și grădinilor și geometria încîlcită a străzilor, ni se strînseseră amîndurora inimile, ca dinaintea unei presimțiri.

Ne ajunsese din urmă oboseala fericirii? Se poate. Fericirea noastră se prelungise din cale-afară, iar ciudata fire omenească, dacă nu simte fericirea, că se umflă din ce în ce mai mult, ca broasca din fabulă (păzind gradația — evitînd egalitatea), devine de-a dreptul nefericire (*infelix — felicitas*).

Ne-am luat rămas bun, tăcuți, îngîndurați, cu sufletele pustii. Nici ea nu m-a întrebat ce am de sînt trist, nici eu nu am întrebat-o.

La ce bun? Ne înțelegeam uneori așa de bine și pe deasupra cuvintelor.

III

Ne dădusem întâlnire a treia zi după întoarcere, dar Mihaela, fiind împiedicată să vină, îmi trimise o scrisoare prin care își cerea scuze. I-am recunoscut numaidecît scrisul și, pentru că în momentul acela tocmai citeam un articol de ziar, am pus plicul de o parte ca să sfîrșesc mai întîi lectura. Mai mult decît atît: am citit gazeta pînă la anunțurile comerciale.

Uitasem cu desăvîrșire de răvaș, cînd, într-un tîrziu, am văzut plicul nedesfăcut pe masă. Atunci am tresărit, ca în fața unei descoperiri neașteptate:

— Dacă n-am devorat rîndurile ei din prima clipă, cînd scrisoarea a încăput în mîinile mele, înseamnă... Înseamnă...

Am clătinat capul a tristețe, dar mai mult teatral, pentru că, de fapt, mă simțeam inundat de o tainică satisfacție:

— ...înseamnă că dragostea agonizează...

În această stare de indiferență am parcurs rîndurile Mihaelei. Ea nu se scuza numai că nu putuse veni, ci îmi scria că mă iubește (repetare fără sens), că se simte alta (infatuare), că îi lipsește aerul cînd nu sînt lîngă ea (banalitate exasperantă). Am avut chiar impresia că împiedicarea invocată nu fusese decît un pretext ca să încredințeze hîrtiei tot ce avea pe suflet.

"Eu simt — scria în continuare — mi-o spune instinctul, care nu înșală niciodată, că tu nu mă iubești atît cît te iubesc eu."

Apoi chiar asta mi-ar trebui: să-mi pierd capul! gîndeam surîzînd cu superioritate și am aruncat scrisoarea cît colo.

Aș fi putut să-i răspund, aștepta desigur un răspuns. Dar n-am crezut necesar acest lucru. La urma urmei, ce rost are să-i îndrug fraze goale de conținut dacă nu mai am nimic de spus? Tot ce am avut de spus i-am comunicat la timp.

Din clipa aceea se născu în mine gîndul despărțirii. Era absurd un astfel de gînd, dacă nu chiar monstruos. Să te desparți așa pe nepusă masă, de o fată cucerită atît de greu, care ți-a jertfit fecioria și a cărei densă conviețuire ți-a lăsat în suflet urme adînci ca pașii uriașilor pe zăpada pură și proaspătă.

De ce mă frămînta acest gînd? De ce părăsisem atît de crud, fără certarea conștiinței, pe celelalte iubite ale mele, care, la fel, îmi dăduseră totul?

Unde voiam să ajung? Leșise din nou la suprafață acel demon al rațiunii care mă împingea la asemenea fapte, nu numai în dezacord cu simțirea, dar chiar primejdioase? Da, asta era. Nu încăpea îndoială. Îi simțeam prezența și îl auzeam perorînd cu obișnuita lui forță de convingere:

— Nu lăsa pasiunea să se urce la creier și să-ți ia mințile. Retează o încă de la inimă. Cine raționează în iubire e stăpînul celuiilalt. Cel mai sănătos lucru e să te consideri satisfăcut cu prima fază a legăturii, care dealtfel e primăvara dragostei. Acolo sălășluiește fericirea. După ce ai gustat din miera ei, ce mai aștepți? Paradisul n-are numai un șarpe, ci mai mulți. Vrei să te muște șarpele geloziei, al infidelității sau al abandonării? Veninul lor e rău, cîteodată chiar mortal. Du-te și caută altă femeie, mereu ia-o de la început. Nu sorbi prea însetat din fericire, căci fericirea e insațiabilă ca apa sărată a naufragiatului: cu cît bei, cu atît îți crește setea. O fericire egală e plictisitoare sau mai bine zis nu e fericire. Isprăvește cu Mihaela înainte de a face cunoștință cu șerpii paradisului ei.

Raționamentele îmbrăcate în haina asta abia acum le am limpezi în minte. Ceea ce izbuteam să deslușesc clar era doar partea finală, beția triumfului pe oare o încearcă biruitorul. Așa de pildă cînd, după despărțire, proprietara. restaurantului îmi aruncase cu fulgere în ochi și tunete la gură, ura și disprețul ei total — atunci, ei bine — atunci am trăit o voluptate smintită. Ah, cît mă iubea, sărmana; numai această ură era capabilă să-i măsoare dimensiunile pasiunii.

Tot așa avea să se întîmple și cu Mihaela? Cine ar putea să prevadă? În orice caz, trebuie să ajung la despărțire. Și dacă tot am pornit pe acest drum, nu-i mai prudent să fac pasul cu un ceas mai devreme pînă nu mă încinge jarul pasiunii? De ce aș minți? Mi-era teamă de ea, simțeam plutind în juru-mi primejdia de a fi prins în mreje. De aceea trebuia lucrat repede, la rece, fără menajamente și compromisuri.

Se irosiră cîteva zile în amînări de azi pe mîine. Ezitam gîndind să cîștig timp; probabil îmi lipsea curajul. Și căutam să amîn *sine die*

ruptura. De ce nu m-aș bucura încă de farmecele ei? N-ar fi o neghiobie să-i dau cu piciorul înainte de vreme?

— Nu, *acum* e momentul, striga demonul cuibărit în mine. În plină dragoste! Lovitura trebuie să cadă ca trăsnetul! Acel *mai târziu* e fără hotar. Poate să fie mâine, poimâine, niciodată.

Mi-am adus aminte de o nuvelă citită cândva. Un scriitor ajuns în culmea gloriei e sărbătorit de prietenii și admiratorii săi. Ospăț, șampanie, toasturi! *Maestrul* se ridică și, în aplauzele tuturor, spune:

— Iată-mă pe culme. Voi mă sărbătoriți, cărțile mele sînt citite de milioane de oameni, am 50 de ani și o femeie frumoasă care mă adoră. Toate acestea sînt *azi*, le simt și-s beat de ele. Dar mâine cînd voi îmbătrîni și pana mea neputincioasă va mucegai ce va fi — *mâine*? Se vor ridica alții, mă veți uita și voi rămîne să mor singur, neștiut de nimeni. Cîți oameni se pricep să dispară cînd trebuie? Adică atunci cînd sînt iubiți, stimați, în plin apogeu, între sușul luminos și coborîșul sumbru? Asta e *marea artă*, să știi să mori frumos!

Și scoțînd un revolver își trase un glonț în inimă.

Oare marea artă în iubire nu e să rupi cînd ești pe culme? De ce să aștepți descompunerea simțămintelor, inevitabilele certuri, înjosiri, invective, care scoboară în mocirlă cerul dragostei? De ce să aștepți mușcăturile înveninate ale șerpilor de care pomeneam adineauri și să nu isprăvești în plină strălucire?

...Chiar în seara aceea am așternut Mihaelei scrisoarea de despărțire. La aceasta a mai contribuit și faptul că intrasem în vacanța mare și trebuia să plec acasă, la țară.

Îi spunem că alesesem calea scrisului ca s-o feresc de lacrimi și explicații care ar fi putut degenera în ceartă. Îi propuneam să păstrăm unul despre celălalt o amintire frumoasă și neîntinată. Un băiat și o fată s-au întîlnit, s-au iubit și apoi s-au despărțit. E așa de firesc, așa de simplu! Totuși, am lăsat o porțiță deschisă; dacă voia neapărat să-mi ceară deslușiri mă găsea acasă în fiecare după-amiază, ca de obicei. De fapt, voiam proteste, reproșuri, lacrimi. Adică întreg cortegiul de implorări care îmi gîdilaseră plăcut orgoliul de atîtea ori în astfel de împrejurări.

Am expediat scrisoarea prin poștă și în clipa cînd a lunecat în cutie, am simțit o ușoară strîngere de inimă. După aceea mi-am văzut de treburi, dar tot ce am făcut în ziua aceea a fost sub semnul unei apăsări lăuntrice.

După cîteva zile de așteptare răspunsul încă nu sosise. Mă întrebam: îmi va scrie Mihaela sau va veni la mine? Are să mă acopere de reproșuri amare, o să-mi arunce în față toată mîrșăvia purtării mele, mă va implora să n-o părăsesc?

La drept vorbind, credeam mai degrabă că are să vină, decît să aleagă calea scrisului. Dar timpul curse ca apa rîului și Mihaela nu se arată. Nu se arată și nici nu scrise măcar un rînd. Faptul mă puse pe gînduri. Nu mă așteptam ca ea să primească vestea cu atîta indiferență. Va să zică prea puțin îi păsa de ruptură, ca și cum acest fapt ar fi fost ceva obișnuit, de fiecare zi. Sau mă disprețuia atît de

total încît nu mă socotea vrednic să-mi adreseze măcar un cuvînt? O fi gîndit poate în sinea ei: e un om de nimic, m-aș înjosi ocupîndu-mă de el două minute.

La urma urmei, ar fi avut la îndemîină un pretext: putea să-mi ceară înapoi lucrurile rămase la mine. Așa fac de regulă fetele cînd epuizează toate mijloacele de salvare a despărțirii (deși în fundul inimii ar voi să le lase amanților, drept amintire). Numai Mihaela singură procedă altfel. Tăcerea ei îndărătnică, disprețuitoare, mă obsedă mai mult decît m-aș fi așteptat, sau poate pentru că nu m-așteptasem.

Pentru ce tăcea? O apucase din nou semeția de odinioară pe care i-o îndurasem atît de greu? Voia să mă învingă cu această îngrozitoare arma? Dar uita că acum jucam amîndoi cu rolurile schimbate, ea nu mai avea ce să-mi ofere, îmi dăduse totul, era săracă lipită. Și totuși, în pofida acestor constatări, țineam cu orice

88

preț să primesc o știre din partea ei, în orice termeni ar fi fost concepută. Această nesăbuită necesitate care mi se înfipsea în creier, m-a împins să-i scriu din nou. Îi explicam, de astă dată, rostul primei scrisori ca o simplă încercare de a-i verifica simțămintele.

"Și iată, conchideam, adevărul a ieșit la iveală ca untdelemnul deasupra apei. Nu, nu m-ai iubit, e limpede. Dacă m-ai fi iubit cît de puțin, ai fi alergat ca o nebună, după primirea scrisorii cu pricina, ca să vezi ce s-a întîmplat cu mine. Nu te-ai clintit însă din loc. Ce-ți pasă ție, care ai o inimă de piatră, de dragostea mea? Și dacă ție nu-ți pasă, îmi pasă mie. Și abia acum vine despărțirea adevărată, acum cînd îmi dau seama cît de indiferent eram pentru tine. E mai sănătos așa. Tu nu poți să-mi dai dragostea după care alerg, pentru că, hotărît lucru, îți lipsesc marile resurse pasionale".

Altă așteptare încordată, alte zile scurse încet, lung, nesfîrșit. Nimic! Nici un semn de viață. Mereu — tăcere, tăcere!

— Ei bine, ducă-se la naiba această fiică a Sfinxului, am strigat scos din fire și am plecat acasă la țară...

III

Acolo, în alt mediu, cu alți oameni și alte preocupări, nadăduiam să sugrum tot ce mai rămăsese viu din dragostea mea.

Cîteva zile n-am îndurat aproape deloc amintirea ei și eram vesel din cauza asta. Munceam în grădină, mă oboseam fizicește și noaptea dormeam buștean, fără vise. Însă, în săptămîna următoare, dulcea ei otravă se revărsă ca un val asupra-mi și-mi inundă gîndurile. Degeaba căutam să mă eliberez de obsesia amintirilor scriind primele capitole ale unei lucrări juridice pe care o concepusem. Munca aceasta se dovedea un paleativ fără nici un rost. Mihaela îmi polariza gîndurile, le îndruma spre ea cu acea forță cu care gravitatea atrage lucrurile spre centrul pămîntului. Mă sim-

team dezarmat împotriva acestei atracții copleșitoare. Și poate aș fi înfruntat-o, în orice caz i-aș fi opus o dîrză rezistență, dar ea — oiudat — nu venea din afară, ci chiar dinăuntrul meu. Mihaela era în mine atotstăpînă...

Neavînd încotro, mă lăsam pradă vrajei. O vedeam cu spaima pe față, atunci cînd o sărutasem întîia oară pe scara mansardei; îmi tiuia în urechi obsedant: șapte, șapte, șapte! de la cazinoul din Constanța; retrăiam nebunia posesiunii sau mă înfioram de strigătul ei: "Aș vrea să-ți intru în sînge!"

Aceste puține gări din calea fericirii noastre aveau un farmec inedit pe care nu-l descopeream decît foarte tîrziu.

"Dacă Mihaela o fi acum în brațele altuia?"

Simpla insinuare a unui astfel de gînd îmi turna otravă în sînge. Săream în sus ca mușcat, simțeam în carne colții înveninați și durerea toată se aduna la inimă. După asta îmi veneau gînduri mai bune:

"Nu se poate. Nu m-a uitat încă. Poate și ea se zvârcolește așa cum fac eu. Poate mai vîrtos decît mine, pentru că (a spus-o chiar ea) m-a iubit mai mult decît am iubit-o eu".

Era o alinare superfluă care-mi ungea rana cu alifie. Și încă nu aveam certitudinea unei infidelități.

Gîndurile se hărțuiesc între ele cîinește, luptînd să cucerească postul de comandă. Cînd unul cade trăsmit se ivește cu iuțeala fulgerului altul mai puternic și-i ia locul. Pe cîmpul de bătălie mor în încăierare zeci și sute de gînduri, pînă ce unul, născut din viața celorlalte și chiar în timpul ostilităților, învinge și pune mîna pe frîne. Cine va putea să descrie cîndva acest război tăcut, cu armele logicii, ale intuiției sau învățătura experienței care se sfîrșește ca să reînceapă iarăși de pe aceleași poziții sau de pe altele, fără a conțeni vreodată?

Astfel un gînd îmi sugeră cu cruzime:

"Dacă, pentru a se răzbuna, Mihaela și-a găsit un... amant?"

Un altul, potrivit, interveni numaidecît:

"E o femeie demnă, și femeile ca ea nu se dau decît aceluia pe care-l iubesc. Or, pînă acum n-a avut timpul material ca să înceapă o nouă iubire".

"Nu-i un motiv. Dacă vrea să se răzbune, răzbunarea ține loc de orice. E una din absurditățile femeii, care, în orbire, comite cele mai iraționale fapte".

"N-ai decît să faci și tu același lucru. Găsește o femeie și înlocuiește-o. Cui pe cui se scoate!"

Nu-mi păru rea ideea. În orice caz, trebuia să încerc. O nouă legătură îmi va umple viața sufletească, micșorînd din ce în ce teritoriul ocupat de Mihaela.

Făcusem de cîtva timp cunoștință cu învățătoarea cea nouă din sat. Era o fată fără însușiri deosebite. Puțin scundă, puțin grasă, cu ochii languroși, cu gesturi moi, abulice. Din toată ființa ei se desprindea o lenevie, o visare oientală, care în fond nu-mi plăcea.

Timp de două săptămîni i-am făcut o curte asiduă și am cucerit-o fără bătaie de cap. Dar mi-am dat seama că noua mea legătură nu era decît o prelungire a dragostei cu Mihaela. În odaia ei făceam întineric beznă. Și astfel mi-o închipuiam tot pe cealaltă, pe Mihaela, nu numai pentru că n-o vedeam, ci pentru că acest obicei de a stinge lumina era al ei și o definea. La început învățătoarea (o chema Elena, eu îi spuneam Lena) nici nu voia să audă. Ei îi plăcea iubirea... pe lumină, dar pînă la sfârșit se obișnuie și cu această ciudățenie. Mai mult decît atît, am dăruit învățătoarei o sticlă din parfumul pe care-l obișnuia Mihaela, impunîndu-i aproape să-l întrebuințeze, pentru că nu-i plăcea.

90

Efortul de a o înlocui în acest chip era mare și-mi cerea străduințe prelungite. Deși simplistă, Lena simți jocul meu, cu instinctul ei de femeie. Așa că, într-o bună zi, îmi spuse pe șleau:

— Tu iubești pe alta, asta-i!

Uluiala mea (căci într-adevăr a fost o uluire) luă proporții atît de neașteptate, încît nu numai că nu i-am răspuns ca să mă apăr, dar am mers pînă acolo încît am luat-o la fugă ca un hoț descoperit asupra faptului. De atunci n-am mai revăzut-o.

Aș fi putut tăgădui foarte bine, invocând un motiv de circumstanță, orice. La ce bun? Din clipa cînd Lena îmi dezvălui brutal jocul meu subconștient, am simțit că se sfîrșise farmecul care dădea viață acestei legături auxiliare.

După înfrîngere, haita gîndurilor asmuțită de simțiri se năpusti mai sălbatic asupra-mi, dezlănțuind o adevărată răscoală în ființa mea.

În definitiv, pentru ce părăsisem pe Mihaela? Ce anume mă determinase să fac acest pas necugetat? Îmi era frică de ea, frică de dragostea ei atotputernică? Mă temeam să n-ajung sclavul Mihaelei? Ce rațiune avea teama asta obsedantă? Ea mă iubea (de asta eram sigur), eu nu știu dacă o iubeam (poate că o iubeam, de vreme ce toată făptura mea o dorea). Atunci, pentru ce provocasem ruptura prostește? Ca să n-ajung să-mi pierd capul și s-o iau de nevastă?

La urma urmei, pentru care motiv să n-o iau? Fusesse o fată cuminte pînă la mine, fusesse a mea, era frumoasă, cultă, inteligentă (chiar scriitor de inteligentă). Avea în plus nenumărate însușiri sufletești. Și apoi ne iubeam și asta era principalul.

Am observat, cu surprindere, că nu întîmpinam nici o împotrivire lăuntrică punînd această problemă a însurătorii. De ce atunci rezistasem cu atîta înverșunare contra acestei sperietori închipuite? Era doar atît de simplu s-o iau de soție. Aveam o carieră bună în perspectivă, ea tot așa, peste un an devenea profesoară. Chiar părinții mă iscodiseră, de cîteva ori, dacă n-am de gînd să mă căpățuiesc odată. Cred că n-ar fi avut ce obiecta dacă le aduceam pe Mihaela, drept noră.

Acceptarea acestui gînd îmi pricinui o destindere, o ușurare. Mi se ridicase parcă o greutate de pe suflet. Totuși, trebuie să adaug că îndărătul acestei bucurii, stăruia o teamă nedeslușită, care lucra

mocnit. Din cauza ei mă trezeam, uneori, cu hotărîrea zdruncinată, gata, gata să se prăbușească.

Luptam încă... Reclădeam, cu o sumedenie de argumente nod (izvorau potop) zidăria surpată și reușeam s-o consolidez.

Aș fi vrut să-i scriu Mihaelei, să-i aduc la cunoștință hotărîrea mea, să-i fac o bucurie. Luasem plic și hîrtie, eram gata să încep. Dar teama aceea subconștientă îmi paraliza tentativa.

"Nu te pripă — îmi sugera monologul interior. Chibzuiește pe îndelete. Dacă între timp ea și-a mutat gîndul și rămîi descoperit? Tatonează mai întâi în ce ape se scaldă și apoi..."

Nu i-am scris. Bineînțeles, nu renunțasem la proiect, îl amî-nam doar. În orice caz aveam un punct de plecare cîștigat: hotă-rîsem să mă însor în principiu. Asta era esențial: restul avea să urmeze de la sine.

Săptămînile următoare, ideea căsătoriei pierdu o bună parte din teren. Un argument neașteptat veni să-mi răstoarne, încă o dată, hotărîrea coaptă și mă conduse la un compromis. Judecam astfel:

— De ce să mă însor de pe acum cu Mihaela? Cine mă zorește? Voi continua să trăiesc cu ea un an, doi, trei, pînă ce ne vom acorda reciproc însușirile: Dacă conviețuirea noastră înfrunta mai departe vremea, era indiciul cel mai sigur că ne-am căsătorit. Trecerea pe la ofițerul stării civile nu mai însemna în cazul acesta decît o simplă formalitate, pentru că principalul se făcuse deja.

Se părea că ajunsesem la soluția cea mai bună.

Angajat în aceste preocupări m-am întors în Capitală decis să mă împac cu Mihaela. Din Gara de Nord m-am dus direct la fosta mea locuință din strada Amzei. Nu călcasem cu piciorul pe la mansardă de cîteva luni și aveam impresia că trecuseră de-atunci ani întregi. Nu era nimeni pe-acasă la ora aceea. Inima îmi bătea năvalnic, cuprinsă de emoție că, poate, voi da cu ochii de Mihaela. Dar timpul nu sade pe loc, schimbă multe lucruri. Pe ușa odăii unde locuia, apăruse o carte de vizită cu nume străin. Un fior rece mă spintecă de sus pînă jos. Va să zică se mutase Mihaela? Unde s-o fi mutat, cerule? Și mai cu seamă pentru care pricină?

Am bătut pe la ușile colegilor. Nu răspundea nici unul. Numai Charlot era acasă, dormea încă la vremea prînzului. Cam morocănos că-i tulburasem bunătate de somn, dădu drumul glasului:

— Mansardiștii noștri sînt plecați toți în pîr. Numai eu am rămas să mă prăjesc aici toată vara.

— Dar, încolo, ce noutăți? Am văzut că aveți un chiriaș nou, l-am întrebat cu intenție.

— Apoi au plecat "contesele de Vilafranca".

— Ce-or fi pățit de s-au mutat? l-am descusut mai departe.

— Aia mică (era vorba de Mihaela), nu-i prea pria atmosfera. Slăbise ca o scîndură.

l-am mai pus cîteva întrebări ca să aflu adresa Mihaelei, dar Charlot habar n-avea. L-am lăsat în pace să-și continue somnul și am plecat cu neliniștea în suflet, avînd presentimentul că se întîmplase ceva grav.

Unde s-o găsesc în necuprinsul Bucureștiului? Pe cine să întreb unde sade? Cine ar putea să-mi îndrepte pașii pe urmele ei?

Am căutat pe Aurora, colega de la Drept (aceea care mi-o prezentase în seara balului mediciniștilor). Nădăjduiam că îi cunoaște adresa, și pe ea aș fi putut s-o întreb deschis. Ghinion: era în provincie. M-am gândit atunci la Cici, prietena ei. Dacă nici asta nu știa unde șade Mihaela, nu răminea decât să mi-o descopere întâmplarea. Mă păștea însă nenorocul. Rița îmi dădu de veste că fiica proprietarului plecase la mare.

Ce fel, toată lumea părăsise Capitala — gonită de arșiță? (Era, într-adevăr, pe la sfârșitul lui august.) Poate plecaseră și ele, surorile Deleanu. Ce era de făcut? Să aștept așa *sine die*? Pînă cînd? N-aveam răbdare, trebuia s-o găsesc cît mai repede chiar dacă s-ar fi refugiat la capătul pămîntului.

Hoinăream, buimac, toată ziua pe străzi, nădăjduind absurd că aș putea s-o întîlnesc din întâmplare. Orice fată pe care o zăream de departe mi se părea că e ea! Șd tresăream cu sufletul la gură. În cele din urmă ini-am dat seama că e pur și simplu stupid ceea ce făceam.

Reveneam acasă, frînt de oboseală, în camera mea pustie. Coleșiu cu care îmi împărțeam urîtul (Veverița și Urangutanul erau și ei plecați) mă mustra mereu:

— Rău ai făcut, nepoate, că v-ați certat. (Nu știa, nu-i spuseseam adevărul, știa numai că ne-am certat.) Mare greșeală! Caută și împac-o! O fată ca ea nu găsești de două ori. Nu te uita așa la mine, că știu ce spun.

Moșneagul descoperindu-i valoarea pe care orbirea mi-o minimalizase, îmi împlînta cuțite în rană. Și astfel întărit de marele ei preț, îmi dublam și triplam eforturile de a o găsi.

Dar unde s-o caut? Cum să dau de urma ei? Epuizasem toate mijloacele omenești și așteptam acum să-mi vină în ajutor o întâmplare cerească, o minune...

Ciudat! De unde izvora încrederea asta oarbă în hazard? Și într-adevăr, se întîmplă ceva neașteptat... așa de neașteptat!...

IV

Menajera lui Coleșiu mă anunță într-una din zile:

— Domnule Tudor, vă caută o doamnă.

Am zvicnit ca la atingerea unui curent electric.

— N-o fi Mihaela?

Pe loc am respins ipoteza. Cum să fie ea? Dar cine alta? Care din cunoștințele mele știa unde stau și venea să mă caute?

Am ieșit în antreu s-o întîmpin. Și iată-mă față în față cu... Alexa, sora Mihaelei. Trăsnet ca din senin! M-am uitat lung la ea. N-am recunoscut-o decât după cîteva clipe, într-atît mă uluise surpriza.

— Pe mine mă căutați? am îngăimat cu glasul pierit.

— Da, vreau să-ți vorbesc. Pot să intru?

N-a așteptat s-o poftesc. A pătruns în cameră cu pași siguri și aer de stăpînă. Era voluntară, chiar marțială, ca un comandant de oști. Oricine intră într-o încăpere străină, mai ales o femeie, o examinează sumar transformînd-o la dimensiunile sale. Alexa refractară acestui proces de adaptare s-a așezat direct pe scaun și cu un gest autoritar mă invită să stau pe alt scaun, în fața ei. Apoi zise:

— Cred că bănuiești motivul pentru care mă aflu aici. De aceea găsesc că-i potrivit să intru de-a dreptul în chestiune. Dar mai înainte de asta, vreau să-ți pun o întrebare:

— Vă rog.

— Ai știut, pînă acum, că Mihaela e însărcinată?

M-am uitat la ea îngrozit, făcând un gest involuntar de surprindere.

— Habar n-aveam! Vă dau cuvîntul meu de cinste.

— Nu-i nevoie! Am ghicit din tresărirea dumitale. Ei bine, află că sora mea trebuie să nască.

— Vorbiți serios? Cum s-a întîmplat?

Alexa avu un surîs acru, ironic.

— Cred că în privința asta dumneata trebuie să știi mai bine decît mine.

Am îndurat greu săgeata.

— N-a încercat să scape de sarcină?

— S-a ferit de mine, singura care o puteam ajuta. Cînd am aflat era prea tîrziu...

— Așadar, trebuie să nască? am îngăimat îngrozit.

Alexa a confirmat plecînd capul.

— Am dus-o la un medic, rubedenie cu noi, care ar fi ajutat-o cu orice risc. Nu s-a putut. Aceasta e situația... După cum vezi, nu-ți fac nici o imputare pentru că ai abuzat de nevinovăția ei. La ce bun? Eu sînt mama ei de cînd am pierdut-o pe mama noastră adevărată, și acum, cînd pe Mihaela o pîndește dezonoarea, vin și te întreb: știi care este datoria dumitale?

— Datoria mea? Ce vreți să spuneți?

— Am pus o întrebare clară. Dacă ești om de onoare, dacă ai simțămînt omenesc, trebuie, ai obligația morală de a repara tot răul pe care l-ai făcut. A fost o fată cinstită și nu merită situația pe care i-ai creat-o.

— Domnișoară Deleanu, e adevărat că între noi a existat o legătură, asta n-o pot tăgădui. Chiar merg mai departe și vă mărturisesc că și acum țin la ea și dacă ne-am despărțit vina e numai a Mihaelei.

— În ce fel s-a făcut vinovată față de dumneata?

— Nu mi-a răspuns la ultimele două scrisori pe care i le-am trimis și asta mi-a dat să înțeleg că nu mai ține la mine.

Cu toată minciuna grosolană, apărarea mea păru de-a dreptul lamentabilă.

Alexa surîse mușcător, ca adineauri (un surîs care îmi provoca

durere fizică).

— Mi se pare ciudat că nu ți-a răspuns la scrisori, dar ți-a jertfit totul. Care lucru cîntărește mai mult? Eu nu vreau discuție multă. Nu cunosc intențiile dumitale de viitor. Poate visezi o partidă bogată, poate urmărești o situație. N-ai însă dreptul să zdrobești o viață pentru aceste ambiții.

— Mă rog, cum vedeți ieșirea din impas?

— Nu-i decît o singură soluție: să te căsătorești cu Mihaela, pentru a da o legitimare copilului. După asta, ești liber să divorțezi, pentru că o conviețuire împotriva sentimentelor dumitale nu-ți impune nimeni. Așadar, e vorba de o căsătorie de conveniență. N-ai dreptul să i-o refuzi. Ce-mi răspunzi?

— Primesc!

Alexa se ridică și-mi întinse mîna.

— Ești mai corect decît m-așteptam.

— Domnișoară Deleanu, de vreme ce ați venit aici aș vrea să nu vă pară rău de cele ce s-au întîmplat. Poate a fost un rău, dar de atîtea ori răul aduce binele! Un lucru aș vrea să vă rog: să nu-i spuneți Mihaelei că m-ați găsit. Ea nu trebuie să știe că între noi a intervenit o învoială. Cred că ar prefera să i se întîmple orice, decît să fie umilită astfel.

— Habar n-are că mă aflu aici. Mai mult: nici nu-i trece prin minte că te-am descoperit.

— Cum nu v-a mărturisit chiar ea?

— Nici gînd. Mai repede ar fi amuțit decît să rostească numele aceluia cu care a avut legătura.

— Atunci de unde ați aflat adresa mea?

— Am pus mîna pe două scrisori, pesemne ultimele.

— Bine ați făcut. Sînt cel dintîi care mă bucur. Voi căuta să mă apropiu de Mihaela, de data asta cu consimțămîntul dumneavoastră. Apoi, cuprins de o generozitate subită, care făcu să mi se umezească ochii, am continuat: De altfel, domnișoară Alexa, (mi-o apropiam spunîndu-i *Alexa* în loc de *Deleanu*), mă gîndeam să mă însor cu ea, chiar înainte de a veni dumneavoastră aici. Dar stăteam la îndoială. Din anumite motive. Acum sînt hotărît: nu vreau o căsătorie de conveniență, ci una adevărată, din dragoste. Și, știind că sînteți ca și mama Mihaelei, vă cer mîna ei...

Cum să descriu uimirea și bucuria biete fete bătrîne? M-a îmbrățișat cu ochii în lacrimi, iar eu i-am sărutat mîinile copleșit de fericire. Apoi, pus pe destăinuiri, i-am mărturisit într-o avalanșă de fraze cît o iubeam pe sora ei, cum, ars de dor, revenisem în Capitală, cum o căutasem la vechea adresă, apoi străduințele de a o regăsi cu orice preț.

— Du-te la ea și liniștește-o, sărmana! m-a îndemnat Alexa. Vă las timp până diseară.

Și vrednica femeie mi-a spus unde se mutaseră, apoi a plecat cu inima mai ușoară. Am condus-o cu privirile pînă s-a făcut nevăzută pe după colțul străzii.

Așadar, se întîmplase *minunea* pe care o așteptam cu o încredere

atît de nejustificată. Însă, în ruptul capului nu m-aş fi gîndit la intervenţia Alexei şi la situaţia în care se afla Mihaela, deşi, la drept vorbind, trebuia s-o prevăd măcar ipotetic.

Am lăsat în plata Domnului toate considerentele cu şi fără rost şi m-am repezit la cea mai apropiată staţie de taxiuri.

— Strada Sapienţei...

Maşina gonea destul de iute, dar nu pe măsura nerăbdării mele.

— Mîină, te rog, mai repede.

Şoferul stopă în faţa unei case cu mai multe etaje. Am urcat treptele cîte trei şi am ajuns în faţa unei uşi pe care sta lipită o carte de vizită: *Alexandra Deleanu*.

Inima îmi bătea să se spargă. Nu atît din pricina scării urcate în grabă, ci a... emoţiei care mă copleşise. Doamne, ce surpriză pe Mihaela cînd m-o vedea. Şi cum va sări în sus de bucurie, auzind că-i propun să ne căsătorim...

Am ciocănit discret, cu răsuflarea tăiată. Uşa se desfăcu îndărăt, iar în deschizătură se ivi capul iubitei mele.

— Bună ziua, draga mea...

N-am îndrăznit să-i spun *Aimée* din capul locului. Ea s-a tras brusc înapoi, slobozind un ţipăt. Ce însemna asta? Se speriasse de mine?

— Ce cauţi aici? m-a întrebat după aceea cu voce aspră, care nu era a ei.

— Ce caut? am bîiguit privind-o lung ca pe o străină.

Doamne, n-o mai cunoşteam. Avea faţa palidă, suptă, parcă zăcuse luni întregi în spital, luptând cu moartea. În jurul ochilor se iviseră cearcăne vinete, iar privirea nu mai semăna cu a ei. Unde era Mihaela, unde frăgezimea, neastîmpărul şi frenezia ei de viaţă? Mă duru că o găseam aşa de schimbată faţă de cealaltă pe care o purtasem în mine. Cît trebuie să fi suferit! Şi asta numai din cauza mea. Pentru că un gînd scelerat mă îndemnase să-i trimit scrisorile acelea blestemate. Cum de nu mi-am dat seama ce prăpăd avea să se dezlănţuie în urma mea! Dar, lasă — de acum încolo lucrurile se vor îndrepta, totul va merge pe făgaşul normal. Dealtfel pentru asta venisem. (Gîndurile şi întrebările acestea îmi veniră şi se consumară în mai puţin de o clipă.)

— Te rog, domnule, să pleci, rosti Mihaela cu glas poruncitor.

Bineînţeles am luat în glumă concedierea. Eram prea bine dispus ca să mă supăr dintr-atîta. Ş-apoi acel *domnule* suna atît de strident în gura ei!

— Bine, am să plec, dar nu m-ai întrebat pentru ce am venit. (Cînd o afla că am de gînd s-o iau de soţie are să leşine, fără îndoială.)

— Nu ştiu şi nici nu mă interesează! mi-a retezat-o brusc.

Am surîs. Eram prea sigur de mine, ca s-o iau în serios. Probabil că acest surîs al omului călare pe situaţie care miji imper-tinent pe faţa mea o durea, o jignea chiar, în contrast cu suferinţa ei. De aceea îmi azvîrîi, necruţător, în obraz:

— Tot ceea ce s-a petrecut între noi a fost o eroare!

Eroare? Greul cuvînt mi-a izbit auzul ca un ciocan. În felul cum îl pronunțase, părea că rănille ei cicatrizate o aduseseră în fața unei hotărîri coapte.

— Chiar la o *eroare* ai redus dragostea noastră? Se vede atunci cît preț puneai pe dînsa. Ți-am mai spus și repet: scrisoarea de despărțire n-a fost decît o simplă încercare de a-ți verifica simțămintele, o capcană pe care ți-am întins-o.

— Parcă eu spun altfel? Și ți-ai dat seama că n-am decît dispreț pentru tine. Și cu asta am isprăvit.

— Dar n-am isprăvit eu. Admit că am comis o greșeală cînd ți-am scris scrisoarea aceea prefăcută...

— Prefăcută? Nu. Era singura scrisoare sinceră din cîte mi-ai scris.

— Mihaela, îți dai seama ce spui? Tot ce s-a petrecut între noi a fost o minciună?

— Nici atît: uneori minciunile sînt așa de frumoase! Ceea ce s-a petrecut între noi a fost ceva odios, înțelegi? Așa cum e odios să semeni un crin în mocirlă. Dar am vorbit prea mult și nu-mi face bine. Te rog să pleci.

Nu numai că-mi pierise cu desăvîrșire buna dispoziție, dar simțeam că-mi fuge pămîntul de sub picioare. Ca un disperat, care în clipa primejdiei se agață de un pai, așa m-am agățat de o frază pe care o citisem cîndva. (Credeam că va face efect.)

— Nu voi pleca de aici pînă nu voi simți în tine pe mica mea Aimée de odinioară.

— Aceea a murit. Din cenușa ei s-a născut alta care vede limpede și judecă sănătos...

— Dacă judeci sănătos, de ce mă judeci așa de aspru? De ce nu-mi dai posibilitatea de a repara greșeala?

— Să reperi? Acum? Tocmai acum?

Și fixînd un punct în spațiu, adăugă cu un zîmbet disprețuitor:

— Sînt greșeli care nu se mai pot repara!

— Exagerezi, Mihaela, nu poate să fie vorba de așa ceva.

— Dimpotrivă, tocmai de asta e vorba. Dealtfel, n-ai să înțelegi niciodată unele lucruri. Iată de ce e mai bine să ne vedem fiecare de drum. Te rog, încă o dată, să pleci; soră-mea poate să Se întoarcă dintr-o clipă într-alta și n-aș vrea să te găsească aici.

— Dar vreau eu.

— Nu înțeleg ce mai urmărești? Nu ți-am dat totul?

— Aimée, draga mea! (Am întins mîinile ca s-o îmbrățișez și să-i spun în clipa aceea: fii soția mea.) Ea mă respinse cu violență. Fără să vreau am surprins în gestul ei o grimasă de oroare, care îmi sugrumă orice avînt. Covîrșit m-am lăsat pe un scaun, cătînd la ea cu durere și uluire. Mihaela rămase în picioare impasibilă, parcă fugise din ea. O tăcere grea a coborît între noi ca să ne despartă și mai mult.

Situația, devenise intolerabilă, trebuia întreprins ceva ca să-i pun capăt. Și n-am făcut altceva decît să mă apropiu de ea, să-i iau mîinile și să-i spun:

— Aimée, vreau să ne căsătorim... Ce-mi răspunzi?

N-am observat nici o tresărire pe fața ei, nici o clipire a ochilor măcar. Era toată o marmură pe care n-o muia nimic.

— Soția ta? Niciodată! strigă răspicat, clătinînd negativ capul.

— Niciodată? De ce? Cum poți să spui asta? Te-am jignit atît de greu?

Tăcere. Tăcea ca piatra, cînd și piatra ar fi trebuit să grăiască într-o asemenea împrejurare.

— De ce? am întreat-o din nou, așteptînd răspunsul cu sufletul la gură. Spune, de ce?

— Prea tîrziu! Chiar dacă aș consimți e tot degeaba. Simt că n-aș mai putea fi soția ta.

Auzisem limpede răspunsul, dar nu-mi venea să cred urechilor. Eram pradă unei halucinații sau mă voiam așa? Era cu putință? Îi propuneam căsătoria într-o împrejurare grea pentru ea și mă refuza cu dispreț, tăinuindu-și situația cînd ar fi trebuit să-mi sară de gît și să-mi mulțumească fiindcă o scăpăm de dezonoare? Atît de mîndră să fie fata asta încît preferă să îndure orice consecințe decît să accepte propunerea mea?

— Dacă voiai să mă iei de nevastă, trebuia să mi-o spui la timp.

— Cînd? la care timp?

— Atunci cînd te iubeam.

— Și acum nu mă mai iubești? (Numaidecît îmi păru că-i pusesem o întrebare atît de nepotrivită, stupidă chiar.)

— Nu... hotărît, nu!

— Dar te iubesc eu și ai să mă iubești și tu mai tîrziu. (Și de rîndul acesta am dat în gropi.)

— Crezi că pentru o căsătorie e de ajuns să iubească numai unul din noi? Doar n-ai de gînd să te însori cu un obiect.

— Mihaela, pentru numele lui Dumnezeu, nu pot să cred că te-am pierdut. Vreau să devii soția mea și pentru asta am venit, ea să te cer sorei tale.

— Întîi trebuie să mă ceri mie și pe urmă... Dacă nu vreau eu, ce poate să facă sora mea?

Trebuia să-i arunc în față, sălbatic, fără cruțare: "Nebuno, gîndește-te că ești însărcinată, că soarta ta e în mîinile mele, afară de cazul dacă nu vrei să rămîi stigmatizată în fața societății și să-ți creezi dificultăți grave angajînd viitorul".

N-am făcut-o: dădeam în vileag intervenția Alexei înlăturînd pînă și ultima frîntură de nădejde ce mai rămăsese în picioare. Pe de altă parte, gestul n-ar fi părut că pornea din inițiativa mea proprie, ci îndemnat, chiar impus din afară., adică despuiat de orice prestigiu. Asta mai lipsea s-o afle, ca să prăbușesc singura șansă de înțelegere.

Dar ceea ce mă contraria mai mult era faptul că Mihaela nu-mi pomenise încă nimic de sarcina ei. Își ascundea taina cu o mîndrie uluitoare, cînd ar fi putut s-o speculeze în favoarea ei, adăugind:

"Uite, sînt gravidă, iar tu ești tatăl copilului pe care-l port în pîntece, prefer însă dezonoarea decît să mă mărit cu tine."

Impasul în care mă aflam era pînă una-alta fără ieșire și a rezolva ceva în aceste condițiuni părea iluzoriu. De aceea i-am spus:

— Te rog nu-mi răspunde acum! (Ge caraghioslîc: o rugam să-mi răspundă și, cînd îmi răspundea, îi ceream să amîne răspunsul.)

Acum ești prea pornită împotriva mea. Îți dau răgaz să te gîndești, să reflectezi, să cântărești pe îndelete. Mai aștept o săp-tămînă, două, o lună, cît vrei. Nu trebuie să ne pripim cînd e vorba de o hotărîre ca asta.

— Hotărîrea mea e luată de mult și va fi întotdeauna aceeași.

— Nu anticipa. Poate că te îmbunezi cu vremea, adică te întorci la sentimente mai bune. N-aș putea să vorbesc cu sora ta?

— La ce bun? Ea nu poate schimba nimic, nu poate trece peste voința mea.

— Bine! atunci mă văd silit să renunț la un rezultat pentru astăzi. Revin săptămîna viitoare. La revedere...

Am coborît scările cu un munte în spinare. Pînă acasă, mutilat de prăpădul revederii, n-a fost chip să mai leg o idee. Simțeam o imperioasă nevoie de a fi singur și intrînd în odaie am nimerit drept în pat. Poziția orizontală, cu mîinile reazem sub cap, îmi dădea parcă senzația unei ușurări.

Trebuia să chibzuiesc ce aveam de făcut, cum să ies din acest îngrozitor impas. E adevărat, o jignisem destul de grav pe Mihaela părăsind-o fără nici un motiv, după ce îmi dăduse atâtea dovezi de dragoste. Ea nu-mi reproșase, dar, desigur, gîndea că o luasem drept o femeiușcă ușoară, căreia, după ce te sature, îi dai cu piciorul, ca unui lucru nefolositor. Și cine îndrăznise să comită această fărădelege? Cine îi amăgise simțirea cu o ploaie de cuvinte nesincere? Cine s-a înduioșat cu ipocrizie de tragedia ei familială făgăduindu-i s-o apere de orice năpastă? Cine i-a jurat, numai într-o noapte, de mii de ori c-o iubește? Cine a izbutit prin ingenioase tertipuri să se strecoare în sufletu-i ca să-i jefuiască? Acela eram, bineînțeles, eu. Judecînd la rece, Mihaela avea dreptate cu carul să-mi întoarcă spatele și mai mult decît atît — să se răzbune pe mine. Mai ales că roata se întorsese în favoarea ei. Putea foarte bine să raționeze astfel: Ah, ticălosul, a revenit la sentimente mai bune, acum vrea să ne căsătorim. S-o creadă el! Dacă mă iubește, se cheamă că justiția imanentă l-a pedepsit. Nici nu-i doresc o pedeapsă mai mare...

...Vezi, eroarea mea pornea de acolo că socoteam pe Mihaela plămădită din același aluat ca fetele dinaintea ei care, după ruptură, încercau să-mi schimbe hotărîrea umilindu-se în fața mea, plîngînd (nelipsitele crize de lacrimi), acoperindu-mă de reproșuri și ocări. Un singur gest din partea mea ar fi fost de ajuns ca să le împac. Nu-l făceam, evitînd întoarcerile, și apoi venea timpul, care vindeca rănile. Așa se întîmplase cu văduva, cu Dolly, cu Ninon, cu poloneza, cu toate.

Singură Mihaela nu catadixise măcar să-mi răspundă, necum să mă roage ca să n-o părăsesc. Își închisese durerea și revolta în ea, suferise cumplit (dovadă slăbirea ei înspăimîntătoare), fără să-mi

adreseze un cuvînt; se ivise sarcina aceea neașteptată și ea tăcea mereu, cu îndărătnicie, preferind să piară de rușine decît să se înjosească cerîndu-mi s-o ajut. Rămăsese asemenea unei naufragiate pe o insulă pustie. Cui să-i ceară un sprijin, căci nu se putea destăinui nimănui, și totuși nu apelase la mine. Fără îndoială aș fi scăpat-o de sarcină și dacă n-am făcut-o la timp (și nu din vina mea), voiam măcar acum să îndrept tot răul cerîndu-i să-mi fie soție. Dar ea-mi opunea un *nu* categoric, crispant, definitiv.

M-am umilit pentru prima dată în fața unei femei... Și dacă aș fi cîștigat măcar ceva cu prețul acestei umiliri! Nu, umilirea nu merge mîna-n mîna cu biruința.

Deși aveam uneori porniri de revoltă împotriva Mihaelei, ele nu țineau mult și, cînd îmi revenea luciditatea, începeam s-o prețuiesc, s-o admir chiar pentru atitudinea ei intransigentă. Ah, draga de ea, era demnă, dintr-o bucată, și bucata aceasta avea tăria oțelului. Făcuse o greșală cedîndu-mi în afara căsătoriei, dar știa să îndure consecințele cu fruntea sus.

Remarcasem cu surprindere că ideea căsătoriei cîștigase în mine un teritoriu considerabil. Fusesse de ajuns o intervenție din afară (a Alexei) ca să înlăture orice piedică. Fără acel îndemn exterior poate aș fi ezitat, mai aveam încă rezerve de făcut, dar toate acestea dispăruseră brusc, cînd mi se pusese în vedere că aveam de îndeplinit o datorie de onoare. Desigur, un compromis. Dacă nu mi-ar fi plăcut s-o iau pe Mihaela, chestiunea datoriei de onoare nu n-ar fi stîmjenit nici cît negru sub unghie.

De la un timp am început să văd cu alți ochi situația în care fusesem pus prin refuzul atît de categoric al Mihaelei. N-o mai consideram atît de gravă, ba, din contră, privind dintr-o anumită perspectivă ea prezenta unele avantaje pentru mine.

Ce aș fi spus, de pildă, dacă în urma celor întîmplate, Mihaela mi-ar fi sărit de gît cînd i-am propus căsătoria? Fără îndoială, aș fi prețuit-o mai puțin decît o prețuiam acum, deși la una ca asta mă așteptasem oricum. Înlăturam din capul locului bănuiala că în atitudinea ei ar fi ceva preconceput, în sensul că-mi întindea o cursă. Nimic nu fusese pregătit, habar n-avea că voi reveni pocăit, cu cenușă pe cap. Nu, Mihaela era deschisă, francă și nu se preta la jocurile vicleniei feminine.

Aveam nevoie de Alexa. Trebuia să stau de vorbă cu ea, să-i comunic, în primul rînd, rezultatul întrevederii și, în al doilea rînd, să chibzuim împreună ce era de făcut. Acum. Îmi devenise aliată și luptam cot la cot pentru a muia îndîrjirea Mihaelei. Poate avea o părere, o soluție, oricum, ea era aceea care trebuia să aducă pe soră-sa la sentimente mai bune. I-am scris cîteva rînduri la serviciu, că vreau s-o văd cît se poate de repede. Cum a primit scrisoarea mi-a telefonat și ne-am întîlnit în aceeași zi. Punînd-o la curent cu cele întîmplate, m-am mirat că nu citeam pe fața ei dezaprobarea mult așteptată. Mi-a spus răspicat:

— E prea mîndră, trebuie s-o luăm cu duhul blîndeții. Pînă la urmă n-o să aibă încotro. Dealtfel, în situația ei, nici nu are de ales.

Am pus în aplicare un plan de lucru bine organizat, cu stăruințe zilnice, corespondență asiduă și intervenții de-ale rudelor. După un timp Alexa începu să arate îngrijorare:

— E nemaipomenit ce se întâmplă; Mihaela opune o rezistență inexplicabilă. Nu vrea să audă în ruptul capului de măritiş. Nu o singură dată mi-a spus: mai bine moartea decât o căsnicie în asemenea condițiuni. E de ajuns să deschid vorba ca ea să pălească, s-o apuce un tremur nervos.

Ascultam îngrozit, mi se părea că-i vorba de altcineva, nu de Mihaela. Și totuși...

— S-ar mărita cu primul venit, spunea Alexa, oricine ar fi și oricum: urît, sărac, numai s-o vrea, dar cu dumneata — nu. Și probabil are să-l găsească. Altfel, zice că știe ce-i rămîne de făcut.

— Se gîndește la sinucidere?

— Vezi bine. Asta mă îngrijorează mult. După ce am atîtea necazuri pe cap trebuie de-aici înainte s-o supraveghez îndeaproape.

Cu adevărat, lucrurile se înrăutățeau din ce în ce. Chiar Alexa, femeia călită, care luase aprig viața în piept, își cam pierduse cum-pătul.

O ascultam, mai mult înțelegeam intuitiv ceea ce spunea, pentru că gîndurile mele zburau în altă parte și nu puteam să prind decât crîmpeie din frazele ei. Și starea asta de golire și apăsare nu mă părăsi tot timpul.

După cîteva zile, am primit un bilet din partea Alexei:

"Nici o îndreptare, îmi scria. Dimpotrivă, s-a mai întîmplat ceva nou care agravează situația. Un tînăr, nu știu prea bine ce-i cu el, de unde și cum a răsărit, o cere de nevastă. (Citind: un *tînăr*, am văzut cu ochii minții pe individul cu care o surprinsesem știind de vorbă în holul hotelului, la Constanța.) Mihaela e dispusă să-i mărturisească adevărul și dacă el își menține hotărîrea, atunci..."

— E o nebunie! am gemut ca și cînd o mîină criminală îmi înfipsea un cuțit în piept. Nu voi îngădui niciodată una ca asta! Mai degrabă se va prăbuși pămîntul în neant, decât să fie Mihaela a altuia.

N-aveam timp de pierdut. Am ieșit afară în stradă urmărit parcă din spate de-o armată de ucigași. Nu era greu să opresc o mașină, dar inerția în care aș fi fost silit să stau pe pernele ei nu cred că puteam s-o îndur. Mie îmi trebuia goană, mișcare, risipă de energie, istovire fizică. Mă loveam uneori de trecători, care întorceau capul după mine, mirați parcă ar fi avut de-a face cu un nebun scăpat din balamuc. Nu mă sinchiseam — ce-mi păsa de ei? Ajuns la locuința Mihaelei, am urcat scările tot în fugă sărind vijelios treptele, amenințat în fiecare clipă să-mi rup gîtul. Am bătut puternic în ușă, gîfîind, cu sufletul la gură.

— Cine e? răsună o voce.

— Eu, deschide!

O femeie înaltă și voinică (un adevărat Goliat) se ivi în prag și mă cercetă ca pe o dihanie.

— Ce, vrei să spargi ușa? Mai încet nu știi să bați?

— Scuzați, n-am știut că...

— Pe cine cauți dumneata?

— Nu stă aici domnișoara... domnișoara... cum îi spune?!

Buimăcit de surpriza că nimerisem în altă parte, cât și de săpuneala pe care mi-o trăsesese namila de femeie, am avut un lapsus penibil de memorie. Nu-mi aminteam numele Mihaelei.

— Cată-ți de drum, băiețele, că aici nu stă nici o domnișoară.

Și femeia, privindu-mă cu dispreț, îmi trânti ușa în nas.

— Ce-a mai fost și asta? mi-am spus opărit.

Greșisem etajul. Urcasem la al patrulea și Mihaela locuia la al treilea. Pășania, prin ridicolul la care mă expusesem, îmi muie ca prin farmec îndîrjirea.

Am coborât scara încet, treaptă cu treaptă, și chiar, am avut poftă să rîd puțin de ridicola întâmplare. Asta îmi produsese o des-tindere reconfortantă a nervilor.

Am ciocănit sfios la ușa Mihaelei, adică exact invers de cum procedasem la etajul cu bucluc.

Chiar Mihaela mi-a deschis fără să se arate surprinsă de vizita mea. Învăța pesemne, am văzut pe masă un vraf de cărți și caiete. (M-a mirat lucrul acesta — cum, mai avea răgaz să-și prepare examenele?) Intrînd în odaie m-am simțit întrucîtva stingher, ca și cînd prezența ei nu-mi venea tocmai la îndemînă, cu toate că pentru ea venisem. Ca s-o ignorez am făcut cîtiva pași călcînd ca pe vată pentru a nu stîrni un zgomot cît de mic care ar fi putut s-o supere. Și tot așa m-am cufundat ușor, cu zeci de precauțiuni, într-un fotoliu de lîngă fereastră. Mihaela s-a așezat pe scaunul de la masa ei de lucru, fără să se uite la mine. Aștepta probabil să deschid eu întîi gura. În această așteptare, se juca, preocupată, dese-nînd cu creionul figuri pe o foaie de hîrtie.

Între noi coborîse o tăcere de plumb. Îmi sta pe buze să o întreb ce avea de gînd să facă, s-o acopăr de muștrări pentru îndărătnicia ei și mai cu seamă pentru ceea ce îmi destăinuise Alexa. N-aveam însă autoritatea morală s-o judec tocmai eu, vinovatul numărul unu. Ar fi reacționat numaidecît înăsprind tot mai mult rela-țiunile dintre noi și așa destul de șubrede. Cel mai cuminte lucru era s-o iau cu binele (sau cu duhul blîndeții cum spunea soră-sa), să-i trezesc, cu ajutorul amintirilor, simțămintele de odinioară care dormeau somn greu. Poate în felul acesta voi reuși cît de cît s-o înduplec. Nu trebuia în raptul capului să scap prilejul. Pentru că, nu știu, dar simțeam că e un prilej unic, decisiv. Ciudat: pentru prima oară nu mă pricepeam cum să deschid poarta unei discuții. Mă frămîntam pe loc, căutînd cuvinte alese, convingătoare. Dar ele nu veneau și cu cît timpul fugea, cu atît neliniștea sporea. Ah, ar fi trebuit să-mi pregătesc dinainte frazele de efect, să studiez din vreme anumite gesturi, nu să dau așa buzna peste ea la voia întâmplării. O descurajare adîncă mă cuprinsese din cauza neputinței de-a face față situației. Tăcerea care creștea mă înnebunea și nu puteam întreprinde nimic din cauza fricii aceleia inhibitorii, ca să nu stric totul printr-o nechibzuință.

Mihaela, Mihaela pe care a strînsesem în brațe și fusese una cu

mine, mă intimidă acum, ca o augustă față.

Apoi... (și aici vine o ciudățenie) mi se păru că tăcerea mea e poate mai... elocventă decît vorbirea însăși. Ce aș fi putut să-i spun mai mult decît îi spuseseam de rîndul trecut? M-aș fi repetat, repetînd și rezultatul pînă la urmă. Tăcînd însă, îi stimulam închipuirea, lăsîndu-i cîmp liber să se întrebe orice despre mine: "Ce vrea? Pentru ce a venit? Și dacă a venit de ce tace? E supărat pe mine?" Atîtea întrebări stîrnite de-o simplă atitudine. Și poate și altele. Încă. (înt-un rînd mi-a trecut prin minte să mă ridic și să plec fără să-i fi adresat un singur cuvînt. M-am răz-gîndit însă — venisem doar să rezolv o problemă de viață și moarte, nicidecum să adopt atitudini livrești.)

Mihaela, văzînd că mă complac în tăcere ca într-un nou mod de comportare al cărui sens nu-l înțelegea, nu socoti potrivit să deschidă ea cea dintîi vorba și s-apucă să răsfoiască o carte pârînd că mă ignorează. Mi-am făcut de lucru privind absent, pe fereastra deschisă, acoperișurile caselor învecinate și o construcție nouă la care lucrau mai mulți oameni.

"De aici, de sus, strașnic loc pentru sinucidere, îmi miji prin cap un gînd năstrușnic. Cred că pînă jos să tot fie cincisprezece metri. Destul ca să te faci una cu pămîntul. Ce-ar zice Mihaela dacă m-aș arunca pe fereastră."

Mi-am închipuit actul sub toate aspectele sale posibile. Auzeam țipătul ei de groază, îi urmăream fuga nebună pe scări, apoi o vedeam prăbușindu-se pe trupul meu zdrobit de cădere.

"De ce, Dor? De ce ai făcut asta! Te iubeam atîta! De ce m-ai pedepsit așa?"

O vedeam cum plmgea cu hohote și își smulgea părul. Lumea se strînsese în jurul ei, fiecare întreba în stînga și în dreapta ce s-a întîmplat? Atunci Mihaela, înnebunită de durere, striga către mulțime ca o autentică eroină de tragedie: eu sînt vinovată, eu l-am ucis pentru că l-am iubit prea mult.

Jalea care mă cuprinsese de propria-mi soartă îmi umezise ochii. O lacrimă lunecă ușor pe valea obrazului stîng, apoi alta, pe celălalt obraz. Închipuirea continuă să lucreze febril țesînd noi scene.

Astfel, prin perdeaua lacrimilor priveam înmormîntarea mea ca spectator nevăzut. Mihaela era într-o trăsură cu mama, dinapoia dricului; mama o mîngîia duios, strîngînd-o în brațe mereu și aceste mîngîieri parcă îmi sporeau deznădejdea. Îi spunea: "De acum vei fi copila mea, tu ai să mi-l înlocuiești dacă n-am avut parte de el". Mihaela se ghemuia la pieptul mamei, frîngîndu-și mîinile, plîngînd amar: "nu, nu pot. Eu sînt marea vinovată! Din cauza mea a murit! Și n-am liniște pînă nu voi fi lîngă el".

Trăiam aceste scene imaginare cu atîta forță, încît m-am pomenit plîngînd în hohote. Ca și odinioară, în odăița scundă de la mansardă, cînd o cucerisem întîia dată tot cu ajutorul lacrimilor, am simțit și acum pașii ei care se apropiau șovăielnici, o mîină care îmi mîngîia părul. Apoi șoaptele ei îmi sunară în urechi, încet, ca o adiere!

— Taci... nu trebuie!

Deși mina era gingașă iar șoaptele sfioase, în clipele acelea de crispăre mi se păsură monstruoase, sfidătoare, adevărate unelte de tortură.

— Lasă-mă! am strigat năbușit, dîndu-i la o parte mîna.

Și continuam să plîng mai tare, mai înversunat decît pînă atunci, de parcă aș fi fost într-adevăr la un pas de moarte.

Mihaela se apropie din nou. De astă dată îngenunche lîngă mine, îmi luă capul în mîini și-l puse pe pieptul ei.

— Pentru numele lui Dumnezeu, încetează! Liniștește-te... Haide, fii cuminte!

N-o mai ascultam. Dezlănțuit, cu zăgazurile rupte, lacrimile îmi curgeau potop pe față. Am respins-o cu asprime:

— Nu mă atinge!

Deodată, ca sub imperativul unui gînd despotic am sărit în picioare și m-am precipitat spre ieșire. Mi-a sesizat intenția de a fugi și m-a împiedicat la timp, baricadînd ușa cu spatele.

— Nu se poate! Ești nebun? Cum ai să pleci în halul ăsta?

— Lasă-mă să trec! Ce-ți pasă? O clipă nu mai rămîn aici.

Voiam s-o dau la o parte, dar ea rezista cu îndîrjire. O luptă scurtă se încinse între noi. (Mă războiam cu ea folosind, bineînțeles, numai o mică parte din forța mea.) Mihaela, simțind că o voi răzbi, începu să țipe de spaimă. Poate îi era frică să nu mă sinucid ajungînd acasă. A nutrit cert această teamă, deoarece, după ce am renunțat de a pleca, a închis numaidecît fereastra. Ceva mai liniștit, dar neeliberat încă de impresia zguduitoare a celor trăite în închipuire, mi-am șters fața udă cu batista. La drept vorbind, mă simteam foarte nenorocit.

Mihaela și-a reluat locul în fața ușii ca o strajă. Se temea încă să nu mă răzgîndesc și să fug? De acolo mă întrebă cu grijă excesivă:

— Nu vrei un pahar cu apă?

Întrebarea mi se păru deplasată, aproape comică. Am dat negativ din cap.

— Dar o cafea? insistă ea. Lasă-mă să-ți fac o cafea. Ai să te simți mai bine.

Ah, aș fi avut o poftă nebună să sorb o cafea, dar mi-a fost peste putință să primesc, ca să nu abdic de la superioritatea situației pe care mi-o creasem.

De aceea nu i-am răspuns. Ea luă tăcerea mea drept încuviințare și se apucă să pregătească ceștile.

— Nu vreau nimic de la tine, înțelegi, absolut nimic!

— De ce ești atît de rău?

Am ridicat din umeri. Ce aș fi putut să-i răspund? După o nouă tăcere, Mihaela se apropie de mine și, cu gesturi tandre, îmi șterse ochii, îmi aranjă părul, îmi potrivi cravata. Am lăsat-o să facă ce voia sau, mai bine zis, n-am avut tăria a-o împiedic. După ce isprăvi cu dichisul am întreat-o:

— Acum pot să plec?

— Cum vrei!

Aș mai fi rămas (o, cum aș fi rămas!), dar mă angajasem să plec și nu mai puteam da îndărăt. Mi-am luat pălăria.

— Adio!

Ea îmi prinse o mână și strângînd-o încetișor, șopti angajat:

— Nu, *la revedere!*

M-am uitat lung în ochii ei. În expresia lor era ceva care aducea cu implorarea. Nu-mi venea să cred... Dumnezeuule, o adusesem pe calea cea bună: «a mă ruga acum. I-am răspuns laconic:

— Bine, la revedere...

— ...pe mîine, la tine, a adăugat sfios parcă îmi fixa pentru întîia dată o întîlnire.

De astă dată m-a copleșit o imensă bucurie. Am avut grijă să n-o dau pe față, păstrînd-o doar pentru mine.

Zei îndurători, mîine are să vină Mihaela!

Nu-mi spusese *te vreau*, era prea bruscă și neverosimilă această parcurgere de la o extremitate la alta. Dar îmi făgăduise tot pe atîta, cu alte cuvinte. Mîine va veni! Era acceptarea, întoarcerea, reînceputul dragostei noastre.

Va să zică îi biruisem îndîrjirea, mi-o apropiasem din nou cu ajutorul lacrimilor tocmai cînd era cît pe-aci s-o pierd definitiv. Ceea ce nu făcuseră făgăduielile, stăruințele, constrîngerile și amenințările, reușiseră să facă lacrimile. Inima unei femei nu se topește chiar dacă ai arunca-o la cuptoarele soarelui, o lacrimă însă o înmoaie.

...Ciudate sînt unele lucruri! Plecasem de-acasă în goană, ars de fierul roșu al geloziei (cînd Alexa îmi destăinuise că un tînăr ceruse pe Mihaela de nevastă). N-aveam limpede în minte ce trebuia să fac, eram prea înfierbîntat, cu temperatură mare. Poate mă gîndeam să conving pe Mihaela de a renunța la o căsătorie nepotrivită de care s-ar fi căit toată viața; mai sigur însă că i-aș fi făcut muștrări aspre, chiar numai pentru faptul că socotise posibilă o căsătorie cu altcineva. Aș fi întărit-o desigur mai rău cu intervenția mea nesăbuită, tocmai cînd aveam mai multă nevoie s-o recîștig pentru mine. Și, iată, întîmplarea făcu să urc cu un etaj mai sus, să bat la o ușă străină, o femeie necunoscută să-mi trîntească ostentativ ușa în nas, și pățania asta neprevăzută și comică să-mi tempereze furia inițială, ca o binevenită supapă de siguranță.

Domolit și calm (căci aceasta era singura atitudine cerută de împrejurare) am intrat apoi în odaia Mihaelei. Cine-mi dictase să mă cufund în tăcerea îndărătnică ce se dovedește atît de necesară? Sînt convins că dacă i-aș fi vorbit Mihaelei, conversația noastră s-ar fi transformat vertiginos în ceartă. Privind pe fereastră, îmi venise gîndul sinuciderii. Clădisem pe acest gînd o dramă imaginară. Nu era oare pretextul ca să-mi văd lacrimile și odată cu ele — rezolvarea impasului în care mă aflam?

Spuneam mai sus că pornisem la atac fără nici un plan preconceput. Chiar dacă aș fi avut vreunul, sînt sigur că praful s-ar fi ales de el. Am mers la voia întîmplării, și întîmplarea aranjase lucrurile mai înțelept decît ar fi făcut-o cea mai înțeleaptă minte.

Mie nu-mi rămăsese altceva decît să ascult supus sugestiile care porunceau voinței mele. Oare acea rațiune necunoscută alcătuisese deasupra conștiinței mele un plan de recucerire fără greș?

Un lucru e sigur: din mecanica faptelor petrecute, mie personal nu-mi aparținea decît executarea.

Am așteptat-o pe Mihaela toată ziua. Îmi spusese că vine fără să precizeze ora. Eu n-o întrebasem, nu puteam s-o întreb, pentru că sînt unele împrejurări cînd vrei un lucru cu tot dinadinsul, spunînd *nu* sau măcar tăcînd. Înțelegerea se stabilește pe deasupra cuvintelor, printre cuvinte, prin gesturi și atitudini semnificative, sau prin glasul mut al ochilor.

În așteptarea ei, țeseam febril, închipuindu-mi tot ceea ce mi-ar fi plăcut să se întîmple după sosirea Mihaelei.

O doream cu atîta rîvnă încît mi se părea că se născuse în mine o nouă dragoste mai puternică decît cea dintîi (sau era tot cea dintîi care datorită constrîngerilor suferite crescuse atingînd proporții uriașe gata să-mi înăbușe ființa).

Parcuream mintal istoria legăturii noastre, faptele care o alcătuiam, atît de minunate, atît de proaspete! Mi-aduceam aminte de prima sărutare smulsă Mihaelei (pe scară), de concertul mansardiștilor de pe acoperiș, de vizita temerarei cinteze care ne-a pricinuit o bucurie fără margini. Dar călătoria de dragoste pe meleagurile Bosforului? Dacă ar exista raiul biblic nu s-ar 'putea asemui nici pe departe cu raiul construit de noi în cele două săptămîni de plutire prin reverie.

Visarea mea cu ochii deschiși se prelungea de cîteva ore, fără a lua seama la curgerea timpului. Dar mult așteptata mea iubită încă nu se arăta. Atunci am făcut un calcul al probabilităților în legătură cu venirea ei, ca să-mi dau seama în ce proporție previziunea mea are să fie verificată de realitate.

Așa, bunăoară, spuneam:

1. Vine Mihaela. 2. Nu vine. La punctul 1 (dacă vine) adăugam diviziuni și subdiviziuni: a. Va fi supărată; b. Nu va fi supărată; o subdiviziune: ce vom vorbi. Astfel, punctul 1 (dacă vine) se dilua într-o serie nesfîrșită de probabilități. Asupra punctului 2 (nu vine) n-am insitat deloc. (Dealtfel, nici nu-mi convenea.)

Mihaela veni pe înserat și-mi răsturnă tot calculul, pentru că... era însoțită de Alexa și acest lucru nu-l prevăzusem. Le-am poftit să șadă, dar ele nevrind să rămînă am plecat cîteștrei să cinăm în oraș.

Am nimerit fritr-un restaurant și acolo, timp de două ore, am pus la cale căsătoria noastră, fixîndu-i data, locul și celelalte amănute. (Îmi stătea pe buze s-o întreb pe Mihaela cine era tînărul care o ceruse, dar mi-am reprimat curiozitatea amînînd-o pe altă dată, cînd aveam să fim singuri.) Eu trebuia să fac un drum în provincie pentru a cere părinților consimțămîntul. Mi-era indiferent dacă mi-l dădeau sau nu (eram major de mult). Îmi făceam mai mult o datorie filială. Dacă mi-l dădeau, aveam de gînd să facem nunta acasă, la țară, într-

un cadru mai pitoresc și firește pe socoteala babacilor.

Mihaela se opuse. Stăruie să facem nunta în Capitală, simplu de tot, cu cheltuieli cât mai mici. În sfârșit, asupra acestei chestiuni rămînea să mai discutăm. Deocamdată trebuia să îndeplinim formalitățile la ofițerul stării civile și, peintru că fixasem nunta peste trei săptămîni, am renunțat la logodnă.

Mihaela păstră tot timpul o rezervă neînțeleasă și nu se amesteca în discuție decît dacă o întrebam ceva. (Mu-mi plăcu atitudinea ei, dar ce-mi păsa: consimțise, și asta era principalul.) Am întreținut conversația mai mult cu Alexa, care îmi dădea prea multe sfaturi (evident, bune) și-mi modera înflăcăările cu mult tact.

În sfârșit! De acum înainte burlăcia mea putea să-și ia tălpășița. Zilele următoare le-am folosit cu formele la ofițerul stării civile și cu pregătirile în vederea plecării mele la țară. Părinții rămaseră foarte surprinși de sosirea mea neașteptată. (Trebuia să-i anunț telegrafic.) Fără să mai pierd vremea cu ocoluri, le-am arătat deschis scopul venirii. Tata m-a măsurat din creștet pînă-n tălpi, fără sa scoată o vorbă, apoi s-a interesat, firește, de zestrea Mihaelei.

— E săracă, i-am spus, însă de familie bună. Vom munci amîndoi și ne vom ține. N-o să murim de foame. Ce vrei, n-au toți parte de avere.

— E o prostie ce vrei să faci. Așa sînteți voi tinerii: vă înflăcărați la cea dintîi fantezie și apoi vă smulgeți părul din cap. Băiete, căsătoria nu e dragoste, s-o știi de la mine că eu am văzut răsăritul soarelui înaintea ta. Întîi e foamea și pe urmă dragostea. Voi le inversați întotdeauna.

Și dă-i, dă-i, mi-a făcut o morală aspră și cît se poate de paternă. Îl ascultam posomorît și cînd sfârși (și era sigur că mă convinsese) i-am retezat-o brusc.

— Ei bine, sînt hotărât să mă însor!

— Dacă ești așa de hotărît, ce rost mai avea să mă întreb?

— Și dumneata cînd ai luat pe mama ai trecut peste voința părinților. *Tel père, tel fils!*

L-am văzut pälind. Lovisem în plin.

— Nu i-am ascultat, e drept, dar nici n-am depins de ei. Afară de asta tu n-ai copii care să-ți judece faptele.

Atmosfera era încărcată. Seara, la cină, se instaură o tăcere de gheață. Nici el nu mai adusesese vorba de însurătoare, nici eu.

Numai mama, cînd am rămas singur cu ea, mă întreabă discret, cu duioșie:

— E frumoasă?

I-am arătat fotografia Mihaelei pe care o luasem într-adins cu mine. Își puse ochelarii, o cercetă cu luare-aminte și o luminează de mulțumire i se ivi pe față.

— Mititica, e aproape o copilă!

Exclamația mamei avu asupra-mi efectul unei mane cerești. Am sărutat-o de mai multe ori pe amîndoi obrazii, apoi, înșfăcînd-o în brațe am făcut cîteva tururi prin odaie. Și acum, cînd îmi aduc aminte de această scenă, mă cuprinde o duioșie fără margini.

— Dacă o iubești, ia-o, mi-a spus. Dumnezeu să vă ajute! Cît despre Stroie (tata), o să se înduplece cu vremea, nici o grijă în privința asta.

Am revenit la București fără un cuvînt de dezlegare din partea tatei. Era intransigent, cu prejudecăți, nimeni nu-l scotea din ale lui.

Pregătirile de nuntă urmau febril. Am închiriat un mic apartament pe care-l găsisese Mihaela și era pe gustul ei. N-aveam mobilă: aveam însă economiile mamei, vreo treizeci de mii de lei, bani pe care mi-i strecurase fără știrea tatei. Mă gîndeam:

— Hei ce bine ar fi prins acum banii cîștigați la ruletă. De la sine înțeles că nu-mi părea rău de felul cum îi întrebuițasem: am cumpărat cu ei atîtea bucurii...

În acest timp, Mihaela se arăta mai prietenoasă cu mine. Constatam însă cu surprindere că evita să vorbească despre ruptură, care constituia pentru ea un subiect *tabu*. Am încercat, bineînțeles, să-l aduc de cîteva ori în discuție, nu de alta, dar ca să-mi ușurez vina. Nu voiam să trec în ochii ei drept un ticălos, care ademenește o fată credulă și pe urmă o abandonează, fără scrupule. O țineam sus și tare că tentativa de despărțire a fost prima dată o simplă cursă pe care i-o întinsesem. Atît și nimic mai mult.

Oare nu eram în drept să fac, pentru liniștea mea sufletească, acest sondaj, în fond nevinovat? Mă simțeam prins de tine iremediabil și țineam cu orice preț să-mi dau seama cît e de adîncă apa în care te scalzi. Dacă am văzut însă că nu reacționezi în nici un fel, că puțin îți pasă de ruptură, am înțeles că nu mă iubești. Ce era atunci mai firesc decît să ne despărțim? Așa am judecat.

— Te rog. Dor, dacă nu vrei să mă superi, schimbă subiectul. N-am auzit ce ai spus: eram cu gîndul în altă parte. Vreau să uit ceea ce s-a întîmplat și tu îmi aduci mereu aminte.

Nu mă lăsam cu una cu două. Trebuia s-o conving, chiar cu de-a sila, sau măcar să-i vîr în cap raționamentele mele. Astfel reluam mai tîrziu:

— Dacă tu crezi că nu te iubeam aș mai fi venit la tine? Aș mai fi căutat să te regăsesc? Ți-aș fi propus să devii soția mea? După cum știi, habar n-aveam că ai rămas gravidă, cine era să mi-o spună? A, dacă aș fi cunoscut situația în care te găseai, ți-aș fi dat, desigur, o reparație, ca orice om de onoare. Am făcut eu una ca asta? Nu. Te iau de nevastă nu dintr-o obligație, ci numai pentru că te iubesc. Și atunci, dacă te iubesc, ce rațiune mă silea să rup legătura noastră?

— Dor, fii bun, nu mai stărui, mă ruga ea cu o voce duioasă, plîngătoare. Te cred, cred tot ce-mi spui. Ce mai vrei? Îmi dau seama că mă iubești mult. Merg pînă acolo și-ți spun că nu există oameni de onoare care să repare prin căsătorie o greșeală, dacă nu-i îndeamnă iubirea. Dar, te rog, să numai vorbim de asta. Nu înțeleg de ce îți place să deschizi mereu rănile vechi?

Tot așa evita orice discuție despre sarcina ei. Abia am reușit să-i smulg o destăinuire.

— Cred că am rămas grea din noaptea aceea pe mare.

M-am bucurat, dar vestea nu mă surprinsese. (Cînd aflasem de

la Alexa că Mihaela e gravidă, mi-a venit spontan în minte noaptea de dragoste petrecută în cabina vaporului.)

— Dacă o fi băiat, i-am propus, îi punem numele *Catarg* iar dacă o fi fată, o botezăm *Principesa* (numele vasului).

Într-o zi, când ne pregăteam să ieșim în oraș, Mihaela scăpă poșeta din mână. Toate nimicurile aflate acolo se împrăștiară pe jos.

— Nu s-a spart oglinda? țipă ea speriată.

Nu se spărsese. Am strâns lucrurile în grabă și le-am pus la loc. Printre ele era și o carte de vizită. Aruncându-mi ochii în treacăt am citit: *Nenișor*, subadministrator financiar (sau administrator).

N-am dat nici o importanță faptului, dar numele acela îmi rămăsese tipărit în minte. (Dacă ar fi fost un nume obișnuit l-aș fi uitat poate de atunci.) Ba îmi amintesc că am vrut chiar s-o întreb în glumă: "Cine-i acest *Nenișor*? Vreun *puișor*?" Ea îmi luă vorba din gură și după aceea am uitat de *Nenișor* și cartea de vizită.

Am găsit însă ocazia potrivită ca s-o descos despre o chestiune care mă rodea mai de mult, dar nu îndrăzneau de teamă să n-o supăr:

— Apropo, Aimée, cine te-a cerut de nevastă?

— De unde știi? făcu ea surprinsă.

— Alexa mi-a spus.

— Ce importanță are dacă nu-l cunoști? N-ai afla decît un nume.

— Nu cumva e domnișorul de la Constanța cu care te întrețineai în holul hotelului? am spus într-o doară, mai mult s-o necăjesc. (Ce tot aveam cu tînărul acela? De ce mă obseda neconținut?)

Mihaela păli subit. O prinsesem, se trădase... La una ca asta nu mă așteptam deloc.

— Așadar, te-ai mai întîlnit cu el de atunci?

Îmi destăinui, fără să insist, tot ce a fost. Da, îl zărise întîm-plător (bineînțeles după ce o părăsisem) într-o seară, la un film. Chiar a condus-o acasă sub pretextul că era tîrziu. După aceea o aștepta ca un cîine credincios ceasuri întregi, în fața casei, s-o vadă ieșind în oraș.

— Așadar, te iubea?

— Sigur că da, mi-a răspuns cu un gest de cochetărie. Altfel m-ar fi cerut?

— Și l-ai fi luat, am descusut-o mai departe, dacă nu erai în *situația aceea*?

A ridicat din umeri, nepăsătoare.

— Nu știu! Se prea poate!

Auzi, colo, asta găsise să-mi răspundă tocmai în ajunul căsătoriei noastre, i-am luat brutal mîinile:

— Îți dai seama ce spui?

Începu să rîdă, veselă, degajată:

— Nu înțeleg de ce te temi de omul acela? Și atunci la Constanța mi-ai făcut o scenă...

Avea dreptate! Observase și ea frica ciudată care mă stăpînea.

E ridicol, mi-am spus, să mă împiedic de o umbră! Dacă Mi-haela se mărită cu mine, înseamnă că mă preferă. Atunci ce noimă are să-

mi fac griji, de asemenea natură?

Acest raționament mi-a redat liniștea, și pe bună dreptate.

V

Nu mă împăcăm cu gândul de a face o nuntă după tipic (fugeam de stereotip). Îmi plăcea ca această sărbătoare să aibă ceva inedit, original, care să fie totodată o surpriză de efect pentru Mi-haela (ca plecarea neașteptată pe malurile Bosforului) pentru a-i lăsa amintiri cât mai tari.

Mult mi-am mai bătut capul să găsesc ceva pe plac, dar n-a fost chip. Mă gîndeam, de pildă, să duc mireasa undeva, pe vârful Bucegilor, și acolo, într-o bisericuță de lemn improvizată ad-hoc, să ne cununăm... Sau în largul mării, pe o navă anume închiriată... Sau deasupra norilor, într-un avion de pasageri.

Visuri născute moarte.

Lucrurile se petrecură simplu de tot, pe pămînt. Căsătoria civilă am făcut-o într-o sîmbătă, iar a doua zi, nunta. Am avut parte de vreme bună și răcoroasă. (În ajun plouase cu găleata.)

Pe la amiază m-am dus cu mașina în strada Sapienței să iau pe Mihaela și pe Alexa, care mă așteptau dimpreună cu două rubedenii de ale lor.

— Unde mergem? La ce biserică? se interesă Mihaela.

— La Sf. Petru și Pavel.

— Pe unde vine? N-am auzit încă de ea, întrebară celelalte persoane.

— Aveți răbdare. Într-un ceas sîntem acolo.

— Așa departe?

Automobilul ne transportă în goană la biserica din... Colibași, un sat destul de cuprins, situat cam la 30 de kilometri de București, unde fostul meu coleg de facultate, Bogdan, care avea acolo un conac spațios moștenit de la părinți, ne oferea o largă ospitalitate. Invitații bucureșteni, veniți ceva mai înainte cu un autobuz, ne așteptau. În fruntea lor se afla Coleșiu, ca un comandant de companie.

O mulțime de săteni și sătence se adunaseră în curtea bisericii ca să vadă nunta de la București.

Alexa se minuna de ideea mea care nu era deloc năstrușnică. (În orice caz renunțasem la avion și la vapor.)

— Nu m-așteptam la o surpriză ca asta...

Și Mihaela părea că se bucură, surîdea mereu și își plimba fără satur ochii incandescenti pe decorul rural, dar nu spunea nimic. M-aș fi bucurat dacă participa mai mult la propria-i nuntă. După slujba religioasă, mare îi fu mirarea cînd veniră să ne facă urări foștii mansardiști, cu Iliuță în frunte. Charlot, încă treaz, mă bătui pe umăr, cu superioritate:

— Bănuiam că nu-i lucru curat cu *mutatul*. Va să zică, la mijloc

era tot... *contesa*.

Tot așa, bătrînul Coleșiu, beat de bucurie, ca și cînd venise la nunta propriilor lui copii, ne îmbrățișă emoționat (avu încă o dată ocazia s-o sărute pe Mihaela) și grăi:

— Nu vă spuneam, nepoților, că oricine șade la mine e obligat să-și pună pirostriile? Asta-i lege, s-a isprăvit!

— Casă cu noroc, unchiule, i-am răspuns surîzînd.

În curtea conacului ne aștepta masa întinsă și un taraf de lăutari băștinași. Am jucat hora miresei laolaltă cu flăcăii și fetele satului, într-o însuflețire de zile mari. Iliuță, la rîndul lui, se apucă să cînte din frunza-i fermecată. Țăranii se mirau și căscau gura la bucureșteamul care se pricepea așa de bine să zică doina și alte cîntece populare. Adevărul era că Iliuță, deși purta straie nemțești, neam de neamul lui nu fusese bucureștean, se trăgea tot din opincă.

Nuntașii petreceau în lege, băutura îi antrenase la joc și veselie. Numai eu sufeream de o grijă apăsătoare, absurdă, care în răstimpuri lua forme de spaimă neînțeleasă. Încercam s-o alung cu rațiunea (dealtfel n-avea nici un sens) și izbuteam pentru o bucată de timp; dar după aceea revenea tot mai obsedantă și neliniștitoare.

Aveam simțămîntul că se petrece ceva anormal cu această căsătorie, că-i lipsește ceva, că nu-i decît o simplă înscenare. Iată, mă aflu la propria-mi nuntă și totuși nu eram convins că mă însor. Oare lipsa părinților sau altceva neconform cu festivitatea să fi contribuit la sporirea acelei stranii îngrijorări? Nu știu, nu-mi dau seama ce anume a fost.

Nu-mi venea de nicăieri o încurajare, nici chiar din partea Mihaelei. Ah, dacă ar fi apărut cînteza noastră dragă așa cum ne făgăduise cu ciripitul ei, cum mai zburau gîndurile absurde, ce încredere pogora peste mine. N-a venit, n-aveam s-o mai văd nicio dată.

Trăiam clipe cînd mi se părea că pămîntul de sub picioare prinde a se scufunda cu mine. De teamă apucam mîna Mihaelei și o strîngeam...

— Ce ai? mă întreba ea, cam contrariată.

Nu înțelegea... Ce-i drept nu înțelegeam nici eu atunci. Acum, da... Numai că acum e prea tîrziu!

VI

La o lună după căsătorie am fost numit avocat într-un contencios al Ministerului de Comerț, în urma unei recomandății a profesorului Tîrnoveanu, bun prieten cu secretarul general. Slujba nu era grea; studiam dosare, obțineam termene și amînări, iar mai tîrziu, cînd m-am familiarizat cu lucrările, am început să redactez avize și chiar să pledez procese. Șeful contenciosului mă prețuia. L-am auzit odată spunînd cuiva despre mine:

— Are spirit juridic, băiatul!

Nu știu dacă aveam sau nu, dar mă pricepeam să aștern pe hîrtie, cu abilitate, un aviz într-o formă care nu lăsa nimic de dorit.

În același birou lucra și prietenul Bogdan, la conacul căruia făcusem nunta. (De fapt el îmi indicase vacanța postului.) Era gras, mătăhălos, cu un cap enorm, dar foarte simpatic și bun ca pîinea caldă. Cu timpul, se împrieteniră și soțiile noastre. Ne făceam vizite reciproce, ca să omorîm după-amiezile plictisitoare de duminică, sau ne duceam împreună la teatru.

Odată, cînd Bogdăneștii veniră la noi, se încinse o discuție aprinsă pe tema unei drame pasionale care stîrnise multă vîlvă.

Era vorba de cunoscutul autor dramatic Dimitrie Albu, însurat cu o frumoasă și talentată actriță, Iolanda Manole. Căsnicia ținea de trei ani, fără zguduiri, pînă cînd o anonimă vesti pe soț că soția îl înșală cu un prieten, el însuși scriitor. Torturat de gelozie, acesta făcu o mare scenă soției (ca în actul al II-lea al pieselor sale) ca să afle adevărul gol-goluț. Ea plînsese, își smulse părul, leșină, susținînd pe toate tonurile că-i rămăsese credincioasă fiindcă îl iubea — și-l iubise totdeauna. Într-un cuvînt, femeia se apără cu prea multă înverșunare ca să fie crezută. Soțului nu-i fu greu să-și dea seama că actrița juca teatru și acasă, nu numai pe scenă. Cedînd unor reminiscențe ale educației religioase, o tîrî într-o biserică punînd-o să jure în fața Sfintei Fecioare că nu l-a înșelat. Jurămîntul era pentru el, în aceste circumstanțe, suprema dovadă de inocență. Soția îngenuncha în fața icoanei și jură cu evlavie că-i nevinovată ca o mieluşea. După acest act solemn căsnicia zdruncinată își relua mersul, bărbatul se liniști. Dar nu pentru multă vreme. Îndoiala scoase din nou colții: dacă a jurat strîmb?

Și într-o zi, prefăcîndu-se că pleacă în provincie chemat de o telegramă apocrifă, o pîndi în preajma locuinței amantului ascuns într-o mașină de piață. După ceasuri grele de așteptare, în sfîrșit a apărut grăbită, deschise poarta și se făcu nevăzută în casă. Bărbatul năvăli în cuibul îndrăgostiților și cinci gloanțe de revolver curmară viața rivalului.

...Acum se judeca procesul. Toți eram de părere că *acuzatul* avea să fie achitat, chiar dacă crima fusese premeditată.

Doamna Bogdan însă (Amely, cum îi spuneam) osîndea cu înverșunare pe soția infidelă.

— Cum a putut, ticăloasa, spumega ea, cum a răbdat-o inima să jure în fața icoanei că-i nevinovată?...

— Nu, Amely, nu trebuie s-o condamni astfel, zise Mihaela, nu știi ce s-a petrecut în sufletul ei...

— Eu cred că nu s-a petrecut nimic... interveni Bogdan. Multe actrițe nu sînt altceva decît simple mașini de fabricat plăcere. Ceea ce mă miră însă e că bărbatu-său i-a cruțat viața.

— Așa se întîmplă de obicei: suprimi pe adversarul cel mai periculos, care, la rîndu-i, te-ar putea ataca, am spus eu.

— Racine a făcut *altfel*, reluă Mihaela, a otrăvit-o pe femeia infidelă, pe actrița La Duparc.

— Care Racine, autorul *Andromacăi*...? făcu Amely.

— Da, da,' chiar el.

— Habar n-aveam că a fost autorul unei drame familiale.

— Și cum s-a întâmplat, Mihaela, tărașenia asta?

— Nu se știu prea multe în privința asta... În orice caz tandrul Racine, omul sensibil și delicat, adolescentul pios de la Port-Royal, poetul iubirii eterne, nu era chiar așa cum ni-l închipuim noi, ci, dimpotrivă, un om excesiv de crud, egoist și tern. Se îndrăgostise de celebra actriță La Duparc, o frumusețe a vremii, care avea darul de a inspira *des folles passions*. Unii afirmă că Racine s-ar fi căsătorit cu ea în taină. Și după cîtva timp artista a murit în împrejurări nelimepizite pînă azi...

— Ce s-a întîmplat, în fond?

— Ceea ce, fatal, trebuia să se întîmple. O femeie ca La Duparc, curtată de celebritățile vremii, Corneille, Moliere, Boileau, și ea însăși fără virtuți deosebite, nu putea să rămîna credincioasă unui singur bărbat. Racine a preferat s-o otrăvească decît să i-o fure alții. Aceasta este *Le Drame des Poisons*. Ministrul justiției scria consilierului de stat Bazins de Bezons, însărcinat cu anchetarea cazului: "Ordinul regelui pentru arestarea lui *Sieur Racine* vi-l trimit îndată ce-l cereți". Bineînțeles, consilierul n-a cerut niciodată arestarea lui Racine, poet ilustru, autorul unor capodopere și în plus coleg la Academia Franceză pentru că a dispus fără impunitate de viața unei femei ca de un lucru al său personal.

— Am deplasat chestiunea peste... două secole și jumătate, zise Amely. Pornind de la această faimoasă Iolanda Manole, ajunseseam la... cînstea sufletească a femeii. Mă întreb de ce ea și-amintit bărbatul jurînd strîmb și n-a jucat demn rolul de soție, divorțînd de un om pe care nu-l mai iubea?

— De unde știi că n-a încercat să-l lase? Dar sînt bărbați crampon care, deși duc o viață infernală, nu se pot despărți de femeile lor. În orice caz, Amely, e foarte greu ca un om să judece pe alt om,

— Ce-i cu tine, Mihaela? lei partea unei infidele? am intervenit mai mult în glumă (dar puțin și serios). Nu cumva te simți cu musca pe căciulă? Să știi, astă-seară te pun să-mi juri în fața icoanei... că nu mă înșeli.

— Dor, te credeam ceva mai inteligent, a ripostat ea enervată. Ceea ce faci e lipsă de tact. Nici în glumă nu trebuie s-o spui.

— Mihaela are dreptate, încercă Bogdan să-i ia apărarea. (O făcea mai mult din curtoazie decît din convingere.) E greu să crezi în virtutea Iolande Manole ca și a consorei sale mai vîrstnice, La Duparc: nimeni n-a alergat după ele ca să-și tocească picioarele pînă la genunchi. Greșeala e a bărbaților care și le-au făcut soții, cînd de fapt ele erau flori prea parfumate ca să nu se încaiere fluturașii pentru polenul lor...

— Exact: soțul Iolande Manole n-a știut să se oprească la timp. A voit să sechestreze numai pentru sine grațiile acestei femei talentate.

— Ascultă, Mihaela, eu nu mă refer decît la necînstea actriței. În

loc să mărturisească bărbatului: da, iubesc pe altcineva, ea a *mințit* și această minciună a provocat drama.

— Crezi că e chiar așa de ușor să spui soțului că iubești pe altcineva? izbucni Mihaela puțin contrariată.

— Nu prea miroase a bine, draga mea. Prea faci cauză comună cu femeia adulteră, am exclamat cam surprins de atitudinea ei dîrză, dar, ca să nu atrag atenția Bogdăneștilor, dădui cuvintelor un aer de glumă.

Musafirii izbucniră în rîs. Odată cu ei rîdeam și eu într-o dezlănțuire care mi se păru cam exagerată. Soția mea se mulțumi numai să zîmbească (ce-i drept, cam acru) și să conchidă:

— În orice caz natura umană este foarte complexă. Ceea ce n-admite ca o ființă să dispună de altă ființă mergînd pînă acolo îneîț s-o suprimă. Dragostea nu dă nimănui această prerogativă.

I-am dat dreptate în sinea mea. Desigur Mihaela se referea la propria noastră soartă.

...Tîrziu, înainte de culcare, pe cînd soția mea își făcea rugăciunea obișnuită (era, dealtfel, evlavioasă), îmi veni în minte discuția pu Bogdăneștii.

— Haide, jură-mi că nu mă înșeli.

— Te rog isprăvește cu glumele de prost gust, se îmbufnă ea și întorcîndu-mi spatele se vîrî în patul ei.

A doua zi sau a treia zi, Zamfira, slujnica noastră, mă întrebă pe cînd ne servea la masă:

— Conașule, dacă nu vă e cu supărare, l-au osîndit pe *artistu* acela?

Uite — și Zamfira știa de poveste.

— I-au dat cinci ani de temniță grea. A scăpat destul de lesne.

— Și nevستی-și, cît...?

— Nimic. Au pus-o în libertate.

— Rău, rău, conașule. Pe ea trebuia s-o bage la pușcărie, nu pe el, trăzni-o-ar Sfîntul de pațachină...

— Firo, vezi-ți de treabă, o apostrofă Mihaela. Lasă justiția în pace; nu-i de nasul tău.

Slujnica plecă opărită, trîntind ușa după ea.

— Toanta! De ce s-o fi amestecînd unde nu-i fierbe oala?

Atitudinea ciudată a Mihăelei îmi dădu de gîndit mult timp după aceea. De ce luase partea soției infidele dacă n-avea nimic pe cuget? Și de ce o apăra cu atîta îndîrjire? Trebuie că s-a petrecut ceva cu ea. Prea e cu ochi și cu sprîncene...

Pe de altă parte îmi veneau și gînduri bune:

— Ar fi prea proastă să-și dea astfel în petic. Cred că o face mai degrabă din încăpățînate, din spirit de contradicție.

În tot cazul aveam prea multă încredere în mine, în puterea mea asupra ei și-mi spuneam cu o certitudine care nu suferea cea mai ușoară contradicție:

— Să mă schimbe Mihaela cu altul? Pe mine, cuceritorul atîtor femei cărora le-am stîrnit rîuri de lacrimi? Nu, hotărît lucru, pentru Tudor Petrican nu exista, nu se născuse încă infidelitatea. Cu toate

astea îndoiala (deși pînă acum străină de simțămintele mele) mă sfredelea mereu ca burghiul. Și ca să mă conving de șubrezenia acestor bănuieli stupide și să scap de pacostea obsesiei, am urmărit-o într-o zi pe Mihaela cu mașina, tot așa cum făcuse bărbatul Iolandeii Manole, eroul tristei drame. După ce parcurse cîteva străzi, ea ajunsese la fosta mea locuință și intra la Coleșiu, iar seara la masă îmi povesti că făcuse mai devreme o vizită Veveriței.

Ceea ce era foarte adevărat. În sinea mea i-am mulțumit Mihaelei bucuros că o cunoșteam tot mai bine — fericit că era așa, cum o voiam, și în fine trăind un simțămînt plinar că amîndoi mergeam pe drum sănătos.

VII

Relațiile mele cu tata fuseseră întrerupte de cînd cu înșurătoarea. Nu îmi mai scriam (mama îmi scria totuși), iar eu deocamdată nu mă gîndeam la o împăcare, deși uneori remușcarea scotea capul cînd și cînd fiindcă mîhnisem pe bătrîn. Cam așa stăteau lucrurile, cînd mama, într-una din scrisori mă anunță că babacul vine la București să se arate unui internist și are de gînd să tragă la noi. Suferea de o boală la stomac căreia medicii de acolo nu-i dăduseră de hac. L-am așteptat la gară. M-a strîns în brațe și mi-a vorbit atît de prietenos ca și cînd n-am fi fost niciodată certați.

M-a mișcat gestul lui. L-am condus la cuibul nostru unde ne aștepta Mihaela cu masa pusă. Tata era un fel de arbitru al eleganței, așa zice un Petronius contemporan, scrupulos în arta de a se îmbrăca pînă la prețiozitate. Purta haine de tăietură clasică din stofă englezească, mănuși tot englezești, guler răsfrînt (Take Ionescu) chiar pe arșița cea mai mare, ghetre albe, monoclu cu șnur și baston de trestie ou miner de ivoriu. De cînd îl știu exala din făptura lui o ușoară mireasmă de paciuli.

Cînd Mihaela îl zări, i-am surprins pe față o mirare, ceea ce însemna că i-a făcut o bună impresie. Nu-i vorbă, și tata o plăcu de la prima vedere. O sărută părintește pe frunte, apoi mă bătu pe umăr cu un gest ștregăresc:

— Haiducule, n-ai avut gust prost. Și eu așa fi luat-o de soție dacă eram în locul tău.

Mihaela roși copleșită de complimentul străveziu ce-l adresase. Tata prețuind acest gest îmi spuse cînd ea nu era de față:

— O fată care roșește să știi că-i soi bun.

La rîndu-i Mihaela îmi destăinui:

— Îmi place bătrînul... E bine pus la punct, nu numai pentru București, dar chiar pentru Paris...

Adevărul e că și la Petricanii noștri, unde nu-l vede nimeni, tot așa se prezintă... Stilul face parte din firea lui.

...L-am dus la un profesor reputat care, după multe și anevoioase analize, îi stabili diagnosticul. Nu știu nici pînă acum ce avea, dar

doctorul acela îi descoperise boala. Îl internă într-un sanatoriu unde rămase trei săptămâni ca să iasă de acolo complet vindecat, în timpul acesta, Mihaela, fără nici un îndemn din parte-mi, se ducea zilnic la sanatoriu să-i țină de urît. Îi aducea reviste, jurnale, cărți, dar mai ales îi povestea cu darul ei neîntrecut câte în lună și în soare. În felul acesta câștigă pe teta (fire închisă) care începu s-o prețuiască. Îmi spunea despre ea:

— Nu știi ce e mai mult: deșteaptă sau frumoasă? Bașca — instruită... Când o fi avut timp să citească atîta?

— Ast? e zestrea ei, tată. Banii se pot cheltui, chiar pierde. Avera minții rămîne însă neatinsă: nu s-a născut pînă acum hoțul care s-o fure.

— Știu unde bați... Dacă aș fi cunoscut-o mai demult, nu m-aș fi împotrivit s-o iei, fii sigur. Ba, dimpotrivă, te-aș fi împins...

N-am apucat să-i exprim bucuria pentru această schimbare de atitudine în favoarea noastră. Ușa s-a deschis și Mihaela a pătruns în rezerva spitalului unde se desfășura acest dialog. Venise de la un control făcut la "maternitate". Sarcina evolua normal, iar sorocul fericitului eveniment era după calculul medicului peste două luni.

— Ah, abia aștept flăcăul... să-l joc pe genunchi, se bucură tata. Mihaela coborî ochii.

— Dacă o fi fată?

— Ce-o da Dumnezeu! Dar parcă tot mai mult mi-ar plăcea băiat, ...Cu o zi înainte de a ieși din spital, bătrînul mă chemă la el și se-apucă să mă descoasă, lucru pe care nu-l făcuse pînă atunci:

— Cîte parale câștigi pe lună, băiete?

— Opt mii, tată.

— Numai atît? Hm! Și v-ajung vouă banii ăștia?

— Nu se ajung, dar ne mai strîngem și noi. Când n-avem încotro, ne împrumutăm.

Nu-mi răspunse nimic. Urmărea în sine firul unui gînd care-l munea. Într-un tîrziu, reluă:

— Măi, băiete, cu leafa ta n-ai să faci mare scofală; copilul vine și cere, mai vine al doilea, poate și al treilea și greutatea cresc. Eu știu ce înseamnă să ții o familie.

— Ce vrei să spui, tată?

— Taci și ascultă. Nu te băga în vorbă! Ce m-am gîndit eu: băiatul meu n-ar trebui să fie hărțuit de grija zilei de mîine. Hrana, să zicem c-o scoate el, de bine de rău. Dar dacă-i mai pui pe cap și chiria, tare mi-i frică să nu i se moaie șira spinării. D-aia m-am hotărit să vă fac o căsuță. Să fie a voastră, s-o stăpîniți sănătoși și să nu vă mai bateți capul cu chiria. Că o căsuță e mare lucru, băiete!

Eram gata să-l îmbrățișez, dar el mă opri, aspru, la jumătatea gestului.

— Lasă, fără înduioșări. Asta nu mă încălzește pe mine. Prin urmare, să ne înțelegem: tu află un locșor bun, să nu treacă de 300000—550 000 lei. Sau dacă găsești o locuință gata, cu atît mai bine. Se cheamă că m-am curățat de o jumătate de milion. Numai

nu te grăbi. Caută pe îndelete și când ochești ceva bun, bate-mi o depeșă. Eu vin și facem treaba. Ne-am înțeles?

Nebun de bucurie m-am repezit acasă să-i duc Mihaelei minunata veste:

— Vom avea casă! Căsuța noastră! O vilă!

Mă așteptam să exulte de bucurie, să mă îmbrățișeze, cu regretul că n-are decît două brațe pentru asta, și să mă copleșească de sărutări pe care să nu le uit ușor. Teribilă cădere din cer! Surîse preț de o clipă, murmură un do? întrebător, convențional, sec și atîta tot

Eram pur și simplu consternat de această atitudine glacială și nu mă răbda inima să n-o întreb:

— Cum, ție nu-ți pare bine?

— Desigur, răspunse. Doar n-oi fi vrînd să țin de bucurie. Vom avea o casă. Foarte bine! Trebuia s-o avem mai devreme sau mai tîrziu.

M-am vîrît în pat cu nefericirea în cîrcă. După explozia de bucurie de adineauri nici că se putea un duș mai rece. Oare Mi-haela mai purta pică tatei că se împotrivise la căsătoria noastră? E adevărat, îl îngrijise și-l acoperise de toate atențiile, dar toate astea le făcuse corect, rece, dintr-un anumit calcul. Poate (știu eu?) sarcina o făcea capricioasă, iritabilă, plină de ciudățenii.

Trebuia s-o cruț, să trec cu vederea aceste neajunsuri și chiar așa făceam. Niciodată nu m-am purtat mai concesiv și curtenitor cu ea ca în timpul sarcinii.

Într-o zi, când m-am întors acasă, după ce colindasem un cartier întreg căutînd o căsuță după spusele tatei, Mihaela avu o amețeală puternică. Se prăbuși jos, albă ca varul, apucată de dureri atroce. Am chemat un medic care dispuse să fie numaidecît trimisă la sanatoriu. Avea o hemoragie puternică și viața îi era în primejdie. Fără să stau pe gînduri am internat-o la Maternitate, și acolo lepădă copilul.

Deși scăpată de sarcina care îi cășunase atîtea neajunsuri, Mihaela arăta tristă, abătută, dusă pe gînduri. N-o mai interesa nimic și trăia o viață vegetativă, asemenea unei plante. Uitasem de când n-am mai văzut-o rîzînd. Parcă o izbise o nenorocire fără leac, un taifun crunt care-i devastase ființa pe dinăuntru.

Căutasem s-o consolez ca să-și regăsească echilibrul.

— Ce-i cu tine, draga mea? În loc să mulțumești cerului că ai scăpat teafără, tu îi faci muștrări? Dar, ce? S-a întmplat ceva ireparabil? Lasă, copii mai facem noi, nici o grijă. Știi ca nu-i lucrul cel mai greu.

— Voiam să-l am, susținea ea, îmi făurisem atîtea nădejdi. Mai bine aș fi murit. Nu știi ce are să se întîmple cu mine...

— Aimée, iarta-mă că-ți spun: exagerezi peste măsură. Dai proporții de tragedie unui fapt mărunț, fără importanță. Dacă toate femeile cărora li s-a întmplat același lucru — și sînt milioane în toată lumea — ar proceda ca tine, unde am ajunge? Viața nu se poticnește dintr-atîta, merge înainte. Și noi trebuie să ținem pasul cu

ea.

— Ce vrei să fac dacă *simt așa...*? Nici o femeie nu seamănă cu alta. Țineam cu orice preț să am copilul... Ar fi fost pentru mine icoana vie a dragostei mele *de atunci...*

— Înțeleg. Însă din nenorocire n-am avut parte de el. Dacă am concepe un altul?

— Nu, n-aș mai putea. Nu-i totuna...

Era cu neputință s-o aduc pe linia de plutire. Am trecut în mîna timpului această îndatorire, vraci infailibil, care tămăduiește fără nici un leac rănile sufletului. Dar el lucra mai încet de-cît melcul și în primul rînd mă acomoda pe mine cu noua stare de lucruri, făcîndu-mă s-o accept prin puterea obișnuinței. Ce-i drept și Mihaela înregistrează o ameliorare, dar prea puțin perceptibilă. O duceam la concerte, la teatru, chiar la baluri, fără a reuși s-o înveselesc decît la suprafață. În fine, dacă nu se putea altcum, tot era ceva și atît.

Cici, care venea uneori pe la noi, părea c-o mai trezește din abulie. Era veselă, plină de viață și în prezența ei Mihaela se transforma subit. Amîndouă prietenele pălăvrăgeau ceasuri întregi, scor-monind amintiri din timpul școlii. Rîdeau cu hohote de ticurile profesorilor, de maniile pedagogilor, de toate nimicurile. Retrăiau, în acele clipe, gingășia vieții școlare, cînd totul era soare și surîs.

Observînd influența bună pe care Cici o exercita asupra nevestimii, o rugam să vină mai des pe la noi. Ea făgăduia, dar tot rar venea. Aveam impresia că e o împiedicare la mijloc, dar că nu se îndura să ne părăsească definitiv.

Odată, după ce petrecu prietena pînă la poartă, Mihaela reveni în casă, răsuflînd ușurată:

— Uf, bine că a plecat și *asta*.

Am rămas înmărmurit.

— Cum, nu-ți place tovărășia ei?

— Niciodată n-am putut s-o sufăr.

— Adevărat? Credeam că sînteți cele mai bune prietene. Cînd colo...

— Te înșeli. Nu mă poate suferi nici ea.

Eram din ce în ce mai uluit.

— Cum se explică atunci prietenia voastră?

Mihaela ridică din umeri, n-avea poftă de explicații. De fapt n-ar fi trebuit să mă mir deloc, pentru că între femei se petrec atîtea lucruri ciudate.

— M-a pizmuit totdeauna, adăugă Mihaela. Dar nu mi-a arătat-o niciodată pe față.

— Aimée, exagerezi. Am impresia că Cici are un suflet de aur.

— Are aur fără suflet, atîta tot!...

— În cazul ăsta aș zice că s-a lins pe bot de împărăția cerurilor.

— Nu. Cei săraci cu duhul au acces și acolo.

Reluînd tonul serios am întrebat-o:

— Dacă n-o suferi de ce o cultivi?... De ce prelungești fără rost o situație echivocă?

— N-a venit încă timpul. Și afară de asta nu mă deranjează...

Dimpotrivă...

După un timp, mai spuse:

— Dacă ai ști cât am suferit datorită faptului că i-am fost chiriașă. Habar n-aveam că tatăl ei era proprietarul mansardei.

— Bogăția nu constituie o superioritate, e un bun temporar. Adevărata bogăție e a creierului.

— O știe și ea. I-am demonstrat-o ori de câte ori s-a ivit prilejul. În anul I de facultate ne-am înscris la concursurile "Tinerimii române", eu — mai mult îndemnată de Cici. Au participat peste 800 de studenți și studente de la toate universitățile din țară.

— Și rezultatul? Ai obținut premiul întâi?

— Nu, al doilea.

— Și Cici?

— N-a câpătat nimic. Nici o mențiune măcar. Deși s-au acordat douăzeci de mențiuni. Când a citit lista, s-a făcut albă ca varul, mi-a întors spatele și o lună de zile n-am mai văzut-o.

Într-o seară, pe linia preocupărilor mele de a distra pe Mihaela, am dus-o la o conferință a profesorului meu, Tîrnoveanu. Trata un subiect liber (mi se pare despre *Femeia în societatea modernă* sau cam așa ceva). Ea manifestă, de la început, un interes viu pentru acea temă. Îmi păru bine că rămase încântată, chiar cucerită de elocința maestrului meu, deși avea unele rezerve în privința unor concluzii. Pe când ieșeam de la Fundație, m-am întâlnit față în față cu distinsul conferențiar, care tocmai pleca.

L-am salutat, iar el s-a oprit ca să-mi strângă mîna. I-am prezentat atunci pe Mihaela și după un schimb de amabilități, s-a urcat într-o mașină, iar noi am pornit-o pe jos spre casă.

Mihaela îmi luă brațul și șopti înfiorată:

— Ce bărbat distins! Apoi adăugă pe același ton: ce mare lucru e să fii profesor universitar!

Nu știu ce mă împinse s-o contrazic (poate aluzia unită cu regretul ei că nu eram și eu profesor).

— Te înșeli, dragă. Nu prea e chiar așa de mare lucru!

Ea pufni, ușor contrariată. M-am prefăcut că nu bag de seamă. I-am spus oarecum sfidător:

— Crezi că eu n-aș putea să fiu profesor universitar?

Zîmbi ironic, disprețuitor, poate și una și alta. Dar nu-mi răspunse. Zîmbetul ei mă jigni adînc, atît de adînc, încît am simțit aproape o durere fizică.

Tot drumul pînă acasă n-am mai scos o vorbă. Mihaela, dîndu-și seama că-mi rănise amorul propriu, încercă să repare greșeala. Și luînd un ton de glumă, rosti!

— Știu, Dor, că ai putea să ajungi profesor universitar... Dar nu vrei, băiatul mamei, asta-i!

Izbucni în rîs (o spusese atît de caraghios) și totul se mistui în uitare. Cu toate astea mi-a rămas crîncen înfiptă în creier exclamația ei: *ce mare lucru e să fii profesor universitar*, și nu mi-am dat seama de asta decît mult mai tîrziu.

VIII

Din cauza avortului Mihaelei am întrerupt cîtva timp alergăturile pentru găsirea unei case. Le-am reluat însă cu mai multă rîvnă după însănătoșirea ei. După-amiezile, cînd n-aveam serviciu, colindam cu jurnalul în mînă cercetînd anunțurile și verificînd la fața locului imobilele de vînzare. Nu găseam însă ceva potrivit pentru noi. Sau dacă găseam era prea scump, peste prețul indicat de tata.

În acest timp (era prin ianuarie), Novac se căsătorește cu Veverița și ne invită la nuntă. Făceau cununia religioasă tocmai la Turnu-Severin, unde locuiau părinții ei.

— Apropo, Coleșiu de ce n-a venit? I-am întrebat pe ginere, nu cumva ai omis să-l inviți?

— Se putea una ca asta? Am vorbit cu el la telefon și mi-a promis că vine.

— V-ați mutat de mult din casa lui?

— Numai de cîteva săptămîni. Am găsit un apartament într-un blokhaus...

Cam după o lună de la nunta Veveriței, m-am, pomenit ca un domn. Era și Mihaela de față. S-a prezentat:

— Sînt avocatul moștenitorilor defunctului Coleșiu.

Trăsnet! A murit Coleșiu! Cînd? Cum? De ce? Am aflat pe loc amănuntele de care aveam nevoie. Închisese ochii la cîteva zile după nunta lui Novac, în urma unei crize care l-a dat gata în cîteva zile. Și noi n-am știut nimic. Măcar să-l mai fi văzut o dată! Mihaela izbucni în plîns.

Bietul moșneag, înainte de a pleca în neființă tot avusese un gînd pentru noi... Îi lăsase Mihaelei, prin testament, albumul cu fotografiile Yvonnei Rossignol și plăcile de patefon care-i plăceau atîta! Și acum avocatul venise să i le aducă.

— Dar casa, cui a rămas? I-am întrebat într-o doară.

— Unui nepot de soră. (Și noi care ne credeam singurii lui nepoți!...)

— Și ce face? Se mută în ea?

— Nu, locuiește la Iași. E locotenent într-un regiment de acolo. Casa e de vînzare.

Da? De vînzare? Cine s-ar fi așteptat la așa ceva? Ar trebui s-o luăm noi. Asta le-ar întrece pe toate: casa lui Coleșiu, proprietatea noastră. Cuibul acela unde ne-au rămas atîtea amintiri scumpe. De ce nu? Sîntem cumpărătorii cei mai îndrituiți. O parte din noi sălășluiește încă acolo... Mă rog — cît costă? Moștenitorul pretindea 700.000, bani peșin. Hm, cam scump. Face, firește, dar să lase mai jos pentru noi. De obicei vînzătorul cere mai mult ca să aibă de unde scădea. În orice caz, trebuie tocmai multă, tocmai la sînge.

Am trimis tatei o telegramă să vină imediat. Aș fi crăpat de ciudă scăpînd o ocazie atît de rară de a pune mîna pe locuința lui Coleșiu.

Tata sosi fără întârziere și după cîteva zile de tratative ajunse la

înțelegere. Moștenitorul căruia îi crăpa buza după bani, reteză din preț și ne vîndu casa cu o jumătate de milion, așa cum voia tata. Dacă ar fi stăruit o obținea poate mai ieftin.

Așadar, cuibul unde ne adăpostisem dragostea, în care avusesem pe Mihaela și unde trăisem cele mai senine zile, era de acum al nostru. Ale noastre, curtea, grădina, teiul uriaș la umbra căruia întindeam mesele prelungite pînă în zori.

Mihaela spusese odată:

"Ah, dacă am avea o căsuță ca asta, nimic n-am mai rîvni..."

Iată, i se împlinise dorința. Aveam nu o casă asemănătoare, ci chiar casa mult visată. Ce noroc neașteptat! Trebuia să moară Coleșiu ca să ne iacă parte de norocul acela. Ceilalți oameni mereu ne sînt piedici și așteptăm să dispară ca să punem mîna pe slujba sau pe casa lor.

Mihaela se bucură, dar și de rîndul acesta aveam impresia că bucuria ei e prea zgîrcită cînd ar fi putut să fie mai darnică. (Parcă făcea toate lucrurile pe jumătate.) Pînă la urmă i-am dat dreptate.

"Poate din cauza morții lui Coleșiu".

Adevărat, bucuria noastră avea un sîmbure de tristețe și cred că sînt rare bucuriile întregi.

Casa nu era liberă decît după cîteva luni. Iar micile reparații de care avea nevoie ne mai răpeau cel puțin o lună. Oricum înainte de Sf. Dumitru nu puteam să ne mutăm în ea.

Veni și Alexa să viziteze locuința. O cunoștea prea puțin (se abătuse numai de două ori pe la mine, o dată însoțită de Mihaela), dar acum cînd o cercetă cu de-amănuntul se arată foarte entuziasmată.

O plimbam din odaie în odaie, iar Mihaela îi explica:

— Uite aici facem o ușă, cu glaswand, aici înlocuim scara cu una de beton (asta-i aproape dărăpănată), dincolo instalăm dormitorul că-i mai multă lumină și-l tapetăm cu albastru. (Ar fi de preferat mătase plisată, să te interesezi cît costă; cred că nu costă prea scump.)

— Aici o să trăiți fericiți o sută de ani ca-n sînul lui Avraam, ne-a spus Alexa cu fața luminată de fericire. (Ținea mult la Mihaela, încît toate bucuriile soră-și erau și ale ei.)

A, dacă ar fi presimțit ce avea să se întîmple! Și curînd, curînd...

PARTEA A TREIA

I

Pînă la prînz totul s-a petrecut ca de obicei. Am plecat de dimineață la serviciu într-o dispoziție de plenitudine. Aveam o lucrare pe care trebuia s-o isprăvesc chiar în acea zi. Muncind cu trageră de inimă o dădui gata mai repede decît mă așteptam. Norocul făcuse să fiu angajat într-un proces de moștenire, cu cîștig

de cauză aproape sigur și care îmi aducea un beneficiu însemnat. Am primit chiar un aconto de 10 000 lei.

"Azi îmi merge din plin", gîndeam, și o euforie plăcută se plimba prin toată ființa mea. În cît sîntem astăzi? (Voiam să-mi însemn ziua în agendă.)

Calendarul din perete arăta 14 iunie! E ou puțință? Dumnezeuule, dar azi e aniversarea Mihaelei, împlinește 22 de ani. Mi-am amintit ce bine petrecusem acum un an de ziua ei, deși n-am reușit să destupăm cele 21 de sticle de șampanie oferite de Coleșiu, și cum în noaptea aceea o avusesem pe Mihaela...

Uite, trecuse un an și parcă toate se întâmplaseră de cînd lumea. M-a mirat faptul că ea n-a adus deloc vorba de sărbătoarea asta. Voia probabil să mă încerce dacă nu-mi voi aminti și singur. De ce să mint? Mă bucuram că procedase astfel pentru că îmi dădea prilejul s-o conving că nu uitam aniversările ei.

În fine eram vesel, vesel, și capacitatea mea părea prea strimță ca să cuprindă atîta voie-bună. Bogdan, care lucra la biroul din față, mă întrebă:

- Ce ai de ești așa de bine dispus?
- Azi e ziua de naștere a Mihaelei.
- Da? Atunci, mulți ani înainte!

Mă felicitară toți colegii; chiar doamna Rozina, dactilografa, nu se lăsă mai prejos, cu toate că era supărată pe mine. (O admonestasem o dată cam aspru din pricina unor erori la mașina de scris.)

Mă gîndeam ce cadou să fac nevastă-mi. O brățară, un inel, cercei? Nu mă hotăram deloc, nu mă satisfăcea nimic. Dactilografa propuse:

- Cumpără-i o poșetă.

Poșetă? Haida-de! Voiam ceva mai deosebit care s-o încînte. Mai degrabă i-aș oferi o cruciuliță de aur cu 22 de briliante — cîți ani împlinește ea.

Am cutreierat cîteva magazine de bijuterii pînă să găsesc ceva pe plac. După cîteva ore, pietrele scumpe erau gata încrustate. Seara, încă nu știam nimic: vom invita pe cineva sau petrecem în doi undeva într-un restaurant? Rămînea ca Mihaela să ia o hotărîre în această privință. Cînd am ajuns acasă, ea nu se întorsese încă din oraș.

- A ieșit pe la patru, îmi spusese Zamfira.

Am trecut în odaia de lucru, și fiindcă n-aveam ceva mai bun de făcut, m-am apucat să citesc o carte. Din cînd în cînd consultam ceasul.

- Opt și jumătate... nouă... nouă și jumătate...

Ea nu se întorcea. Începeam să-mi pierd răbdarea:

- Pe unde o fi umblînd?

Am telefonat fără rost la Bogdănești. Amely mi-a spus că nevastă-mea nu călcase pe acolo.

- Trebuie să fie la Cici.

Am ridicat receptorul și am întrebato. Același răspuns.

— S-o fi dus, poate, la soră-sa...

Alexa n-avea telefon acasă; întrebînd la poștă îmi răspunse chiar ea (era în tură de noapte). Prin urmare nu se afla nici acolo.

— E la cinema, cu siguranță. (Obişnuia să se ducă uneori singură cînd aveam de lucru.) Dar de ce întîrzie atît? Şi mai ales de ce, tocmai de ziua ei, preferase să meargă la un film? E cu putință să fi uitat ea însăşi de aniversare?

Semnele de întrebare se înmulţeau, dar pînă una-alta nu-mi dădeau de gîndit. Se făcuse ora zece şi ea încă nu venea. Mă cotropi neliniştea...

— Niciodată n-a întîrziat atîta. Să se fi întîmplat ceva?

Nu mai eram în stare să citesc un rînd. Grija mă rodea, neliniştea cucerea cu repeziciune teritoriu. O vedeam în nesimţiri prinsă sub roţile tramvaiului. Alungam groaznica imagine ca să-mi apară în locul ei un pat alb de spital. Oricum, trebuia să se fi întîmplat ceva. Mai ales că umbla pe stradă cu capul în nori. (Be cîte ori nu i-am spus: fii atentă, draga mea, mergi cu ochii-n patru, fiindcă Doamna Mor-Mor abia aşteaptă să găsească pe cineva în greşală.)

Mă plimbam fără astîmpăr prin odaie, ca un leu în cuşcă, fumînd ţigară după ţigară. Îmi ascuţeam atenţia ca să aud soneria sau paşii ei apropiindu-se.

De cîteva ori mi se păru că ţîrîie soneria. Trimiteam pe Zamfira să vadă cine e, dacă nu venise cumva.

— N-a sunat nimeni, conaşule.

— Du-te şi vezi, îi strigam, am auzit că a sunat.

Degeaba. Nu era nimeni.

Grija sporea, legată direct de minutarele ceasului care goneau fără odihnă şi mai ales fără cruţare.

— Ce s-o fi întîmplat? Cu siguranță că s-a întîmplat un accident. Altă explicaţie nu e!

M-am apropiat de telefon, am pus mîna pe receptor să întreb la Salvare. O frică paralizantă m-a înlemnit... Am învins-o pînă la urmă, căci îndoiala era mai greu de îndurat. Nimic. Cineva de acolo m-a sfătuit să mă adresez Prefecturii de Poliţie.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce-o fi păţit? strigam tulburat cu glasul gîndului. Şi tocmai astăzi de aniversarea ei! O pacoste ca asta mai rar!

Mă înăbuşeam în casă. Nori groşi de fum inundau odaia şi nu mai puteam suferi nici fumul. M-am îmbrăcat să ies.

— Plecaţi? se miră slujnica.

Nu i-am răspuns. Abia jos, în stradă, m-am întrebat:

— În definitiv, ce trebuie să fac? Încotro s-o apuc?

Nehotărît, am rămas deocamdată locului, scurmînd cu privirile în dreapta şi în stînga, doar-doar voi zări-o apropiindu-se. Nici gînd. Mi se părea că pietonii trag cu coada ochiului la mine, şi mă miram stupid că unii oameni pot să umble atît de liniştiţi pe stradă.

Ceasul blestemat arăta unsprezece şi Mihaela nicăieri. Dispăruse în neant, unde era, ce făcea, ce gîndea? Am alergat înapoi în casă, îmboldit de o nădejde absurdă. Poate — ziceam — s-o fi întors între

timp (deși n-ar fi fost chip să se întoarcă fără s-o zăresc.) Degeaba! În odăile lipsite de prezența ei se cuibărise pustiu. (Niciodată n-am simțit mai acut pustiu.)

Înnebuneam de grijă și tortură. Cerule, ce-i cu ea? E vie — e moartă? Unde s-o găsesc? Am cutreierat ca un zănatic prin toate încăperile apartamentului. Poate o fi leșinat în dormitor, poate zace în baie și eu habar n-am. Nici nu îndrăzneam să rîd de neghiobia ce-o făcusem căutînd-o prin casă. Masa era pusă, scaunul ei ședea gol și o aștepta și el. Toți o așteptam, și ea nu mai apărea.

Hotărît lucru: s-a întîmplat un accident. Altceva nu poate să fie. Imposibil să întîrzie de bunăvoie pînă la 11 și jumătate, fără să mă anunțe la telefon. Trebuie să întreprind ceva. Nu-i altă soluție. Un taxi m-a dus în cîteva minute la Prefectura Poliției. Comisarul de serviciu a ridicat din umeri, după ce i-am spus ce mă aduce la dînsul.

— N-am nici o cunoștință, nu mi s-a raportat nimic. Apoi adăugă: de altfel nici nu trebuie să mergeți cu gîndul așa departe.

Comisarul m-a liniștit într-un fel. Bine, nu voi merge cu gîndul prea departe, dar Mihaela unde-i? Unde-i? Unde-i?

Voiam să plec. Totuși în pragul ușii, am zvîrlit o întrebare așa într-o doară:

— Nu s-a întîmplat. nici un accident azi după-amiază?

— Ba da, însă nu cred să aibă vreo legătură cu ceea ce vă interesează. E vorba de un accident de automobil petrecut la Șosea. Să vă arăt cazul? Adu condica, băiete. Un agent alergă în alt birou și o aduse. Comisarul o răsfoi:

— Vedeți aici...

Am citit sărind peste cuvinte: "Mașina de piață... viteză o sută km... derapat... scoși răniți... Nenișor cu soția... spital Filantropia".

— Nenișor? De unde cunosc numele ăsta?... Parcă am auzit de el? În nici un caz nu mi-i străin... De asta sînt sigur...

M-am adresat comisarului:

— Altceva nimic?

— Nimic, pînă la ora asta.

Am pufnit de nemulțumire ca și cînd îmi părea rău că nu se întîmplase nimic. (Nenișor, mare comedie!) Am plecat repede. (Nenișor, hm! Nenișor!) Graba mea fu remarcată de comisar printr-o ridicare semnificativă din umeri. (Nenișor! Ne-ni-șor!)

Și tocmai pe cînd coboram scările interminabile (ascensorul nu funcționa) am avut o iluminare subită, asemenea unui fulger, care mi-a descoperit adevărul.

— Mihaela e aceea cu accidentul. Și Nenișor? Nenișor, numele pe care-l citisem în cartea de vizită lunecată din poșeta Mihaelei. E tînărul care o ceruse de nevastă.

Nu era o simplă bănuială, nici vorbă! Bănuiala implică ezitare, nesiguranță, îndoială. Eu aveam o certitudine așa de netăgăduită ca însuși faptul că trăiam. Era acea siguranță revelatorie cu care vine minții noastre dezlegarea unei probleme îndelung frămîntate.

Am oprit un taxi care tocmai trecea prin dreptul meu.

— La spitalul Filantropia!

Circulația după miezul nopții era redusă, automobilul gonea spintecînd aerul ca o săgeată. Deși voiam să ajung cît mai repede, ca să am o clipă mai devreme confirmarea teribilei bănuieli, totuși mi se strîngea inima.

— Mai încet!

Aș fi vrut acum să nu mai ajungem, să întîrziem cît mai mult clipa revederii (pe care mi-o închipuiam grea), așa cum un bolnav amîină mereu ceasul operației.

Capul îmi vuia, mă scuturau amețelile, stoluri, stoluri de gîn-duri contradictorii se încrucișau învîlmășindu-mi mintea, creînd un haos din care nu mai putea să răsară o hotărîre cuminte.

— Mai încet!

Am strigat cu atîta furie încît șoferul stopă speriat. Acum mașina abia se tîra pe asfalt, altele mai grăbite ne-o luau înainte sau claxonau din spate nerăbdătoare, să mergem mai repede. Nu mai puteam răbda. Trebuia să se sfîrșească odată cu chinul ăsta.

— Mîină repede! Mai repede!

Nu-mi păsa de ce avea să creadă șoferul, chiar dacă m-ar fi luat drept nebun. Pagubă-n ciuperca! Atunci numai de părerea lui nu mă sinchiseam.

Portarul spitalului m-a oprit să intru. Vizite după miezul nopții? Unde s-a mai pomenit așa ceva? I-am explicat că e vorba de un caz special, soția mea a fost accidentată, nu știu în ce stare se află, trebuie s-o văd neapărat... Ce importanță are că-i așa de tîrziu?

— Nu se poate, avem dispozițiuni aspre. Vreți să mă dea afară? Văzînd că rezistă pe poziție, am schimbat tactica.

— Cum să te dea afară dacă am bilet de intrare?

— Să-l văd...

I-am strecurat o hîrtie de o sută. Ochii cerberului sclipiră și împotrivirea se duse pe copcă.

— Luați-o pe aici, numai să nu faceți zgomot. Salonul 7 e la al doilea, pe coridor la dreapta...

În timp ce urcam la etaj, o femeie cobora scara. Cînd ajunse în dreptul meu, am recunoscut-o: era sora Mihaelei. Uluitoarea surpriză a fost de ambele părți.

— Alexa, dumneata?

Ea încremeni locului fără grai. Nu se aștepta să mă întîlnească.

— Nu te supăra, eu sînt!

— De unde ai aflat? făcu ea încă nedezmățită.

Ce puteam să-i răspund? Părea atît de complicată povestea bănuielilor mele cu tînărul din holul hotelului și cu cartea de vizită al cărui nume era același pe care îl citisem în condica prefecturii de poliție, încît înșirînd toate acestea n-ar fi priceput o iotă. Am preferat să ocolesc întrebarea.

— Ce-i cu Mihaela?

La rîndu-i Alexa a ocolit răspunsul. Recăpătîndu-și stăpînirea de sine, m-a luat de mîină, ca să fac calea întoarsă.

— Vino cu mine, Tudor...

— Unde să merg? De ce nu-mi spui ce s-a întâmplat? E atât de grav?

— Liniștește-te, nu-i nimic grav. Are o fractură la piciorul stîng, așa mi-a spus internul de serviciu...

— Bine c-a scăpat cu atît. S-ar fi putut întâmpla mai rău. Totuși mă duc s-o văd.

— Nu te duce... Renunță, te rog.

— De ce? Doar pentru asta am venit...

— Ascultă ce-ți spun... Nu e bine!

— Dar lămurește-mă, de ce? De ce?

Alexa ezită cîteva clipe frămîntate, apoi rosti cu o voce gravă, care venea parcă dintr-o prăpastie:

— E o *ușuratică*. Nu trebuie s-o vezi.

Acest cuvînt din gura Alexei a prăbușit un munte pe mine. Strivit de greutate mai mult decît de durere, m-am lăsat tîrît de ea, ca un obiect, pînă ce amîndoi am ajuns în curtea spitalului și de aici în stradă. (Mi-aduc aminte că trăgeam cu nesațiu în piept aerul rece al nopții, ca un bolnav care se sufocase pînă atunci.)

Pășind agale pe panglica trotuarului ca o pereche întîrziată, Alexa îmi destăinui aproape în șoaptă:

— Acum o oră și jumătate, pe cînd mă pregăteam de culcare, o infirmieră trimisă de Mihaela îmi aduse un bilețel: *Sînt în spital, rezerva 81, vino urgent*. Fug într-un suflet să văd ce s-a întâmplat? Am vorbit cu medicul-intern de serviciu. "Ce-i cu sora mea, internată în după-amiaza asta? E așa de grav?" Nu vă speriați, doamnă, n-are decît o simplă fractură. Mai prost stăm cu soțul ei..." "Cum, au fost împreună?" (Știam că-mi telefonasei mai devreme după ea și acest lucru m-a pus în încurcătură.) "Atunci zic, trebuie să fie o eroare la mijloc, nu-i sora mea..." Internul s-a mirat: "Nu vă interesați de soții Nenișor?" Ca să nu stîrnesc o bănuială care ar fi pus pe Mihaela într-o lumină atît de urîță, am mințit. "Da, chiar de ei mă interesez... Nu sînt la rezerva 81?" "Da, da, la 81, a confirmat internul", iar eu am înțeles ce *anume* se întîmplase.

— Și ai văzut-o? Ai vorbit cu ea?

— Eu? De azi înainte n-o mai cunosc.

Spunînd acestea au podidit-o lacrimile. Dumnezeu! Alexa, femeia aceasta de granit, plîngea pe stradă în văzul și auzul trecătorilor care întorceau capul după noi.

Marile dureri nu dor la început. Sînt *mari* pentru că deschid o rană care nu se mai vindecă. Poate de aceea mă simțeam atît de liniștit după destăinuirea Alexei, ca și cum nu se întîmplase nimic. Chiar am găsit în mine tăria să dau curaj Alexei pentru a suporta fapta soră-si. I-am strîns brațul, am dojenit-o cu blîn-dețe, ca pe un copil:

— Ce faci, Alexa? Dumneata care-mi cereai să mă stăpînesc îți pierzi cumpătul? Desigur, e destul de grav ceea ce s-a întîmplat, dar trebuie să ne păstrăm capul acum cînd avem atîta nevoie de el. Să chibzuim pe îndelete ce-i de făcut. Cred că o judecăm prea aspru. Chiar dacă ar fi făcut ceva reprobabil, n-o să rămîină pe drumuri...

În timp ce îi vorbeam astfel, aruncînd nenorocirea pe spinarea amîndurora (ca s-o îndurăm mai lesne), ea se căina mereu:

— Nefericita! Cum a putut să apuce pe drumul ăsta?

— Mă duc la ea, nu mai pot răbda, i-am spus pierzîndu-mi brusc cumpătul, pradă unui impuls covîrșitor. Vreau să aflu adevărul din gura ei.

— Nu, a țipat Alexa ca mușcată de șarpe. Nu te duce! Nu trebuie să te duci! Mai ales *acum!*

— Nu-ți fie teamă: n-are să se întîmple nimic. Nu vezi cît sînt de calm?

Ou toate asigurările, ea se agăță îngrozită de brațul meu:

— Nu, Tudor, ascultă-mă, ai să regreti. Fă cum îți spun.

— De ce? Pentru care motiv te împotrivești așa?

— Sînt convinsă că e mai prudent. Mîine, da, poți să faci ce vrei. Lasă măcar să treacă o noapte... Înțelegi?

Din vorbele ei se desprindea atîta fermitate încît, pentru a le nesocoti, trebuia să opun o tărie de care nu dispuneam. M-am supus, deși toată ființa răscolită mă. Îmbrîncea să fac exact contrariul.

— Ai dreptate, i-am spus neconvins, e mai cuminte s-o văd mîine. Dar mi-e așa de greu să rămîn singur o noapte întreagă.

— Vin la tine. Îmi dau seama cîtă nevoie ai de cineva în preajma ta.

Am schițat gestul de a opri o mașină care tocmai trecea pe lîngă noi. Alexa mă împiedică.

— Mai bine mergem pe jos.

— Dar e prea departe.

— Nu-i nimic. Trebuie să ne obosim ca să cădem apoi frînți de oboseală. Așa vom putea dormi și unul și altul.

Am ascultat-o, incapabil de a mă opune voinței ei. Mergeam încet, fără grabă (deși se făcuse ora unu), ca atunci cînd ai de străbătut un drum lung. Ne duceau mai mult pașii pe străzi ocolite, întunecoase, pustii... După două ceasuri de umblet, în sfîrșit, am ajuns acasă.

În bucătărie era lumină. Zamfira nu se culcase, ne aștepta încă.

— Conița e la spital, a lovit-o o mașină, dar nu-i nimic grav. Peste cîteva zile se întoarce acasă.

Femeia făcu ochii mari, speriată, și izbucni în plîns.

— Vai, biata coniță, presimțeam eu că nu-i a bună.

În sufragerie masa aștepta întinsă, așa cum o lăsasem. Alexa observă cruciulița împodobită cu briliante pe care voiam s-o dăruiesc Mihaelei, dar ezită să mă întrebe ce-i cu ea. I-am citit pe față gîndul.

— Trebuia să sărbătorim aniversarea ei. Tocmai îi cumpărasem... asta.

Părea că nici n-a auzit ce i-am spus și a schimbat vorba ca să ocolim o durere mai mult.

— După cum văd n-ai pus astă-seară nimic în gură, mi-a spus. Stai și mănîncă, doar n-o să rabzi de foame...

— O aşteptam... pe *ea*... să vină. Şi vremea a trecut... (Voiam să spun pe *Mihaela*, dar ceva mă împiedica să-i pronunţ numele, aşa cum se face cu un mort scump). Acum nu mai mi-e foame.

M-am cufundat într-un fotoliu şi am rămas inert în poziţia iniţială (care dealtfel nici nu era comodă) multă vreme! fără să fiu capabil de a mai face o mişcare măcar s-o corectez. N-aş putea spune că mă gîndeam la ceva. Oboseala mă secătuisese, iar starea de toropeală îmi dădea o plăcută senzaţie fizică. Într-un târziu, prin-tr-o lentă tranziţie am simţit o apăsare şi dinăuntru şi dinafară. Mă apăsa materialitatea gîndurilor prefăcute în plumb, mă apăsa inima îngheţată, aerul, pereţii şi tavanul care sta să cadă. Prins între aceste două forţe opuse, care-şi exercitau presiunea asupra-mi. mă vedeam neputincios de a întreprinde ceva pentru a mă elibera. Cu privirile încremenite, fixam în neştire o dungă de covor, pînă mă dureau ochii. Îmi alegeam atunci alt punct şi acelaşi joc reîncepea monoton, obsedant, exasperant.

— Nu vrei să te culci? m-a întrebat Alexa, care stătea mută şi străină pe alt fotoliu din colţul sufrageriei.

Întrebarea m-a făcut să tresar, aşa cum faci cînd primeşti o excitaţie puternică din exterior. Uitasem cu totul de prezenţa ei. Am scuturat din cap negativ.

— Eşti destul de obosit, trebuie să te odihneşti, a insistat ea.

— Dacă vrei, treci dincolo în dormitor şi culcă-te. Doar n-ai să-mi ţii de urît toată noaptea.

Ne solicitam unul pe altul, cu atenţii şi menajamente, arătîndu-ne o tandreţe cît se poate de exagerată. S-a apucat să-mi facă patul şi n-am reuşit s-o împiedic. La rîndu-mi stăruiam să ia o pijama nouă (voia s-o ia pe cea veche a Mihaelei) şi alte nimicuri ridicole în fond.

Am prins de veste că de cînd plecasem de la spital n-am rostit nici un cuvînt despre Mihaela, deşi prezenţa ei copleşitoare o simţeam amîndoi. Era parcă o moartă scumpă pe care trebuia s-o învăluim în tăcere şi uitare ca să nu ne scormonim în zadar suferinţa...

M-am întins istovit pe pat, aşa cum mă găseam, căci n-am avut energia să-mi scot nîci cel puţin haina. (Socoteam la început să mă odihnesc încă o jumătate de oră, apoi să mă dezbrac, ca de obicei.) Dar am adormit după aceea cu hainele pe mine.

— Ce dreptate avea Alexa să ne întoarcem pe jos.

Mă simţeam bine, negrăit de bine! Aş fi vrut ca starea mea de voluptate fizică în care mă cufundasem să se prelungească la nesfîrşit. Dar o tresărire bruscă mă aduse din nou în zona realităţii. Din nou am îndurat greutatea aceea nevăzută. Era o apăsare materială, care-mi oprea parcă bătăile inimii şi-mi sugruma răsufierea. Şi cu toate acestea inima îmi funcţiona normal şi de respirat — respiram.

În răstimpuri un burghiu nevăzut îmi sfredelea creierul cînd ici, cînd colo, cînd dincolo. Această unealtă de tortură părea că-i vie şi avea glas, un glas care nu ştia să articuleze decît două cuvinte, mai rele decît otrava:

— M-a înșelat! M-a înșelat!

Deși vorbea la persoana I, ca pentru mine, îi răspundeam ca unei alte prezențe, legînd cu el unul din acele dialoguri intime care-mi erau așa de familiare.

— Și ce dacă m-a înșelat? *Je m'en fiche!* Eu nu i-am dat cu piciorul după ce ne-am întors de la Constantinopol? Sîntem chit!

— Nu prea! Căci după aceea ai luat-o de nevastă, insinua interlocutorul din mine.

— Ce are a face? Faptul că am luat-o era în măsură să-i schimbe firea? Nici vorbă! E și ea ca toate femeile o... (aici îmi veni în minte eroul lui Gdb Mihăescu din *Grandiflora*, care afirma sus și tare că femeile sînt niște *cîrnățărese*; am completat deci cu o satisfacție imensă) și ea este tot *cîrnățăreasă*!

Părea că obținusem o biruință strălucită asupra mea. Repetam: o *cîrnățăreasă*, și din nou mă copleșea bucuria. Auzi colo: *cîrnățăreasă*! Cu cît repetam cuvîntul acela de total dispreț, cu atît mă simțeam mai bine.

— *Cîrnățăreasă! Cîrnățăreasă!*

Acum rîdeam cu hohote, pradă unei voioșii fără seamăn, uitînd tot ce se întîmplase, nepăsător de ce va mai fi, agățîndu-mă ca un deznădăjduit de unicul colac de salvare apărut în cale.

— *Cîrnățăreasă!*

.. .Reluam în închipuire subiectul nuvelei *La Grandiflora* citită nu de mult. Într-un oraș de provincie, tînărul Manaru își prinde soția înșelîndu-l. Nu se revoltă, nu strigă, nu omoară. O mentalitate curentă a grupului de oameni în care trăia îi aduce alin în acea clipă de răscruce: toate femeile sînt la fel! Adică — niște *cîrnățărese*. De ce aș cere nevaste-mi mai mult?

Adevărat, *cîrnățăreasă* durdulie din piața centrală își oferea grațiile oricărui client care i le rîvnea, fără nici o alegere. Dar "principiul" lui Manaru nu era dobîndit dintr-o experiență proprie de viață. Îl propagau alții, iar el îl accepta. Și acum venise sorocul să încerce o verificare, căci era el însuși în joc. Trebuia, pentru liniștea lui sufletească, să se încredințeze dacă într-adevăr toate femeile sînt *cîrnățărese*. Și tînărul frămîntat ide adevăr începe o furibundă luptă de cuceriri. Una după alta femeile îi cedează, învinse de puterea supranaturală a acestui deznădăjduit. Și tocmai cînd e pe cale să aibă confirmarea, intervine ceva neașteptat care-i răstoarnă, din temelie, credința. Soția unui proaspăt cunoscut îi rezistă cu o dîrzenie pe care numai virtutea poate s-o dea. Dar pentru Manaru nu există obstacole. El o îngenunchează cu forța și o siluiește. Dacă a doua zi femeia va tăcea (și-i va deveni astfel complice) principiul e confirmat. Însă femeia batjocorită reacționează: bestiala faptă i-a frînt echilibrul sufletesc. Mutilată de remușcări și rușine își curmă zilele.

Ce lovitură de trăsnet pentru Manaru!

— Cum, nu toate femeile sînt *cîrnățărese*? Există, prin urmare și femei *cînstite*? Dacă-i cu puțință așa ceva de ce (nu se află și soția mea printre ele?

Abia atunci vine pedeapsa: o împușcă.

Pendula bătuse ora trei după miezul nopții când am coborât din pat și, scotocind prin bibliotecă, am dat peste cartea lui Gib Mihăescu.

Voiam să recitesc povestea (am parcurs câteva pagini), dar n-a fost chip să continui pînă la capăt. Morala care se desprinde din acele pagini mă zguduia:

— Și Mihaela ar fi putut să *nu* fie cîrnățăreasă! Și totuși a fost! S-o pedepsesc așa cum a făcut Manaru cu nevastă-sa? Nu știu... nu știu încă... Sînt atît de obosit! Nu pot să mai leg un gînd...

Am adormit din nou. Când am făcut ochi se luminase de ziuă. O durere ascuțită mă încerca în coșul pieptului. Cred că această durere mă trezise. Încă buimăcit de somn, aveam impresia că tot ce se întîmplase azi-noapte nu fusese decît un vis urît și o clipă mă scaldă o bucurie imensă. Dar frumoasa amăgire nu ținu mai mult de o clipă. Luciditatea îmi reveni și, odată cu ea, conștiința îngrozitoarei realități.

Atunci am suferit o sfîșiere îngrozitoare: parcă o mîină de fier s-a introdus în coșul pieptului nimicind tot ce se afla acolo. Nu era însă o durere fizică, ci una sufletească. Degeaba încercam s-o alung invocînd justificări neroade sau gîndindu-mă la falanga ineputabilă a cîrnățăreselor. Cumplita sfîșiere interioară stăruia, e drept, cu intermitențe, dar tocmai din cauza asta devenise mai insuportabilă. Era de ajuns să-mi închipui pe Mihaela în brațele lui Nenișor (ce nume!) dîndu-i-se cu frenezie, așa cum făcea cu mine odinioară, ca să-mi simt toată ființa măcelărită de acele degete vrăjmașe, adevărate cuțite.

Mă înăbușeam. Am deschis larg ferestrele spre cer. Aerul rece al zorilor năvăli în odaie și-mi schimbă direcția gîndurilor. M-am îmbrăcat (mi-era frig) și această operație pe care o prelungeam cît mai mult îmi îndepărta pe Mihaela din actualitate. Cu atît mai bine. Pendula bătu patru lovituri sonore, prelungi. Așadar, nu dormisem decît o oră și mie îmi părea că sînt în pat de o săptămîină încheiată.

M-am așezat la fereastră, rezemînd coatele de pervaz. Respiram nesățios aerul proaspăt al dimineții și, prin asociație, îmi amintii că citisem cîndva că omul și-ar prelungi viața cu cel puțin o cincime dacă ar inspira adînc aerul în piept, de cel puțin cincisprezece ori pe zi.

Am făcut și eu la fel o dată, de două ori, de zece ori. Căutam să mă angajez în tot soiul de preocupări, nu pentru a-mi prelungi existența, ci numai să scap de hărțuiala gîndurilor.

Nu era cu puțință. Abia acum, îmi dădeam lucid seama de gravitatea "faptei". Otrava ei, care lucra mocnit încă de aseară, reușise în fine să-mi cuprindă toată ființa.

Cum s-a putut întîmpla acest atentat împotriva mea? Eram incapabil să concep așa ceva. Cum să-mi închipui pe Mihaela tremurînd în brațele altcuiva, — ea, pe care o consideram atît de a mea? Cum de nu prinsesem nimic de veste? Am avut, e drept, o bănuială vagă de cînd cu discuția la Bogdănești; toți acuzam pe

soția adulteră a dramaturgului, și numai Mihaela singură îi lua apărarea. (De ce nu i-ar fi luat-o dacă era în aceeași situație?) Aveam prea multă încredere în mine și încrederea asta nesfârșită mă orbise. O urmărisem după aceea fără convingere, încredințat că fac o prostie. Nu descoperisem nimic, o protejase norocul, în-demnînd-o în ziua aceea să se ducă la Veverița. Știu, nu trebuia să mă declar mulțumit numai cu atît, ci s-o supraveghez mai departe, s-o urmăresc mereu. Știu, dar ce folos?

Și limpezeam în continuare atîtea lucruri care mai înainte îmi păruseră oarecum *ciudate*. Acum știam de ce nu explodase de bucurie cînd îi spusese că tata ne cumpără o casă. Ce-i păsa ei de casă cînd avea alte preocupări? Îmi explicam de ce mereu era îngîndurată, nervoasă, de ce nu-i intra nimeni în voie? (Păcătuiuse și o chinuiau fără îndoială muștrările de cuget.) Tot așa, după avort, cînd o consolam de pierderea suferită și îi propuneam să concepem alt copil, ea îmi spusese: simt că n-aș putea. Nu știu ce are să se întîmple cu mine. (Hm, nu era greu de ghicit!...)

Poate altcuiva i-ar fi stîrnit bănuiala și mai puține elemente decît acestea. Numai eu n-ajungeam s-o bănuiesc, chiar dacă mi-ar fi dat să înțeleg pe șleau. Într-atît eram de orbit de orgoliul fără margini care mă stăpînea.

— Ai văzut, tată, ce soi bun este femeia oare roșește? Și tu, Alexa, care spuneai c-o să trăim o sută de ani în casa lui Coleșiu? Hotărît, ne-ai dat prea mult. Poate nici n-apucăm a ne muta acolo.

În defintiv de ce îmi fac atîta sînge rău? Mă revoltam încercînd o eliberare; doar nu sînt nici primul, nici ultimul încornorat. Apoi am strigat cu pumnii strînși:

— Și ce dacă m-a înșelat? Doar nu se va sfîrși lumea și pămîntul din pricina asta.

Fraza rostită cu glas tare mă convinsese de zădărnicia chinurilor mai mult decît sugerarea mută a gîndului.

...Și cu toate acestea mi se părea că nu sufăr destul. Aș fi voit (ciudățenie!) să parcurg toată întinderea suferinței omenești pînă la hotarul morții. Or, mă aflam încă departe de acest liman primejdios.

Se vede că nu iubeam integral pe Mihaela și disprețul care luase locul dragostei îmi era o salvatoare supapă de siguranță, în orice caz, starea mea sufletească era asemănătoare cu aceea a soldatului din primele săptămîni de luptă: se miră că nu dă piept cu dușmanul și se întreabă: oare asta-i războiul? El vrea războiul din închipuirea lui, crîncen, îngrozitor — și dă peste războiul adevărat care poate să aibă zone de acalmie.

Am vrut să răsucesc o țigară, deși nu prea aveam poftă de fumat la ora aceea. În drum spre cutia cu tutun, m-am oprit în dreptul ferestrei și m-am rezemat din nou de pervaz. Priveam de acolo pe strada pustie, fără să văd sau, mai precis, vedeam proiectate propriile mele închipuiri. Am rămas așa, nemișcat (deși îmi era frig), mai bine de o oră. Uitasem complet de fumat.

Acum mă preocupa ceva de care încă nu-mi dădeam seama, pentru că altfel cum se explica nevoia aceea de încremenire și

liniște absolută? Hotărît — trebuia s-o pedepsesc pe Mihaela. (Pedeapsa includea divorțul — de asta nici vorbă.) Dar ce pedeapsă, oricît de crudă, m-ar fi satisfăcut din plin? Dacă o prindeam asupra faptului poate aș fi omorît-o, fără discuție. Însă felul cum aflasem de necredința ei excludea o asemenea răzbunare sîngeroasă, prin aceea că pregătirea calculată cu sînge rece m-ar fi lipsit de spontaneitatea gestului și în acest caz impulsul ar fi fost sugrumat, anulat de tendințele bune ale eului.

— În definitiv, am destul timp să hotărăsc ce-mi rămîne de făcut.

Gîndeam fără gînduri, sau mai precis în absența conștiinței. Situația era desigur cîntărită în străfundurile inconștientului, care lucra febril fără să-mi comunice deciziunile. (Și acest lucru aveam să-l verific mult mai tîrziu.) Deocamdată în conștiința mea domnea pustiul, acalmia, haosul — ca după o catastrofă.

Cum stăteam așa plecat, am prins de veste că și fereastra de alături, din dormitor, era tot deschisă. Cînd m-am uitat mai bine, am descoperit un cot subțire de femeie.

Alexa! Ea era! La ora asta! Probabil că și ea avusese o noapte de insomnie.

Am lăsat-o acolo netulburată, din nevoia de a rămîne mai departe singur. Și oricît ar părea de ciudat, chiar azi-noapte îmi păruse rău că o luasem cu mine.

Cînd a venit la micul dejun, era palidă ca un cadavru. Tot timpul ne-am ignorat unul pe altul, ca doi străini care întîmplă-tor luau gustarea de dimineață într-un local prea aglomerat, siliți să șadă la aceeași masă. Într-o vreme ea rupse tăcerea și mă întrebă:

— Te duci la birou?

— Cred că nu.

Numai de lucru n-aveam poftă. Și cînd mă gîndeam ce vor spune Bogdăneștii, Cici, Veverița și ceilalți prieteni auzind că... Fulgerul unui gînd neașteptat m-a făcut să tresar.

— Ziarele! Dac-or afla din ziare?

Pîna acum nu-mi trecuse prin minte o asemenea eventualitate. Zamfira a coborît să-mi aducă repede gazetele de dimineață. Le-am frunzărit în pripă. Nici unul nu dădea în vileag adevărul întreg. Toate anunțau la fel: "Accidentul de la Șosea... D-l Ne-nișor și soția, grav răniți" (grav — era o exagerare și bineînțelese altă poveste).

Surîdeam acru, malițios:

— Auzi, domnul Nenișor și soția. Adică doamna Nenișor! Mihaela Nenișor! Strașnic sună! Nimic de spus.

I-am trecut Alexei gazetele:

— Citește, e interesant, foarte interesant! Păcat că nu le-a pus și pozele: față, profil și *trois quarts*... Știți, ca la delicvenții de drept comun.

N-a scos un cuvînt: s-a uitat prin ziare și le-a pus grămadă alături pe o măsuță. Clătina doar din cap a dezaprobat și atîta tot. N-o mai puteam suferi nici pe ea, ca dealtfel tot ce venea din partea Mihaelei.

II

Dintru început hotărâsem ca tot timpul cît femeia adulteră va rămîne la spital, să nu calc cu piciorul pe acolo. Nu de alta, dar voiam să evit *explicația* dintre noi care s-ar fi produs în condiții defavorabile. Mai întîi ea fiind suferindă iar eu sănătos, diferența aceasta dintre condiția noastră fizică ar crea un dezavantaj de oare nu mă gîndeam să profit, cu atît mai mult, cu cît nici nu aveam nevoie. În al doilea rînd locul unde se afla (și unde bineînțeles trebuia să purtăm discuția) era total nepotrivit: rezerva mai adăpostea trei pacienți, deci șase urechi în plus care aveau ce auzi și difuza. Astfel stînd lucrurile m-am gîndit: de ce n-aș lăsa pe Mihaela să treacă mai departe în ochii personalului medical drept soția *celuilalt* așa cum fusese considerată din capul locului? Prin absența mea (atitudine care însemna pur și simplu abandonare) îi aplicam cea dintîi pedeapsă pentru fapta ei, dîndu-i totodată a înțelege la ce trebuie să se aștepte cînd se va întoarce acasă.

Cu toate astea, după cîteva ore, mi-am schimbat hotărîrea cu alta exact contrarie. Nu aveam clar în minte mobilul ce-l urmărisem, am acționat mai degrabă datorită unui impuls lăuntric. Știu că eram foarte neliniștit și ieșind în oraș ca să scap de inerție, cel dintîi lucru pe care l-am făcut a fost să opresc un taxi.

— La sanatoriul Filantropia!

Aș fi rămas de o sută de ori și aș fi plecat o singură dată. Și totuși am plecat. Străzile, casele, pomii, oamenii — toate erau *altfel* decît *ieri* dar nimic nu mă reținea. Deși între *ieri* și *azi* se lăsase a barieră grea, de netrecut, ca între două țări vrăjmașe, eu încercam să dobor bariera. Să fi fost capitularea sau mai precis "acceptarea" noii stări? Încă nu-mi dădeam lucid seama.

Trecînd prin fața unei florării i-am spus șoferului să oprească. Am revenit cu un buchet uriaș de crini albi ca neaua.

Ce mă apucase? Pînă în clipa cînd imaginea magazinului de florărie mi-a apărut pe retină, nu m-am gîndit absolut deloc să dăruiesc femeii adultere candizii crini care de cînd lumea simbolizau nevinovăția. Și cu toate astea!

Ce se întîmpla cu mine? Ascultam peste voința mea de porunci străine, neconforme cu propria-mi fire? Îmi ieșisem din conștiință acționînd ca un automat sub stăpînirea altei forțe mai puternice?

Am pătruns în camera ei albă de spital, cu o teamă de copil. Mihaela, surprinsă (nu se aștepta probabil să mă vadă), slobozi un țipăt ușor, ascuțit. (Mai repede cred că era de spaimă decît de surpriză.)

M-am precipitat spre ea, îngînîndu-i numele de alint:

— Aimée, draga mea!

Apoi am întrebat-o convențional:

— Cum te mai simți?

Înainte de a-mi răspunde, zări florile și uluirea luă pe fața ei locul

spaimei. Întinse o mînă șovăielnică spre buchet de parcă s-ar fi îndoit că am să i-l ofer. I-am luat-o înainte:

— Ți-am adus *astea!* Iartă-mă, n-am găsit altele mai frumoase.

Nu mi-a mulțumit. Înțelegeam cît de greu îi venea. Gestul meu (în fond un omagiu de prețuire) mai mult o contraria și dacă primise florile n-o făcuse decît călcînd pe mîndria ei. (Mă întreb: ar fi putut să le refuze în prezența celor trei tovarășe de suferință, care ne priveau ca pe scenă)

M-am așezat pe marginea patului (nu era nici un scaun în cameră) și i-am vorbit cît mai cald și prietenos cu putință. (Făceam un efort mare, aproape vizibil.)

— Știi, Alexa a fost acasă la noi. A petrecut noaptea acolo. Sper că va veni și după-amiaza asta. Nu te neliniști din cauza fracturii. După cît am înțeles nu-i ceva grav. Într-o săptămîna te faci bine. Dacă ai nevoie de Zamfira...

— Da, trimite-mi pe Zamfira, mi-a spus fără să mă privească. (Îmi evita privirea și o făcea destul de stîngaci.)

În atmosfera încărcată a camerei de spital plutea amenințătoare explicația, *marea explicație*. "Cum ai ajuns *aici?* Ce s-a întîmplat? De ce m-ai înșelat?"

Totuși, în ciuda acestor întrebări inevitabile pe care trebuia să i le pun și la care trebuia să-mi răspundă, continuam să conversăm despre lucruri indiferente, fără nici o legătură cu teribila faptă. Se cunoștea că-i un joc penibil, apăsător, pe care mă încăpăținam să-l duc pînă la capăt cu toată sfortărea supraomenească pe care mi-o cerea.

Zîmbeam înghețat, vorbeam cu sufletul pustiu și mîna care trebuia s-o sugrume o mîngîia, ca și cum nu se petrecuse nimic. Numai dacă cineva a trăit vreodată o întîmplată identică, ar putea să-și dea seama de cîtă stăpînire am dat dovadă ca să-mi înăbuș clocotul de revoltă care-mi fierbea sîngele. Am plecat făgăduindu-i că voi reveni. Și m-am ținut de vorbă. Am revăzut-o de cîteva ori, dar explicația tot nu s-a produs. Îi povesteam de reparațiile casei care erau pe sfîrșite, o întrebam ce tapet i-ar plăcea pentru salonaș, o consultam de unde să ne procurăm mobila. Uneori, îi priveam pe furiș chipul senin, cu aerul ei inocent de copila. Mînia mă aprindea brusc:

"Ah, ticăloasa!"

Ce putere stranie mă împiedica să dezlănțui urgia? De ce nu-mi răcoream sufletul care mă ardea, în loc să continui acel joc stupid de om iertător care întoarce răul prin bine? Oare conștiința că era bolnavă (deci într-o stare de inferioritate) să fi fost cauza? Nu știu! Mai mult decît atît: bizarul joc începu să mă amuze cu timpul prin aceea că sîcîia pe Mihaela pînă la exasperare. Ea nu mai putea întîrzia la infinit explozia explicației. Orice amîinare o scotea din fire, îi nimicea pînă și simulacrul de mîndrie ce-i mai rămăsese. Simțind-o nervoasă, evitam să mai calc cu piciorul pe la spital cîtva timp. În schimb se ducea Alexa.

Fractura mergea spre vindecare. Alexa mă asigură că Mihaela se

va întoarce acasă în săptămîna viitoare.

III

Într-adevăr se întoarse. După o absență de aproape o lună. Zamfira, cum o zări la poartă, coborî fuga în curte s-o întâmpine și să-i ducă valiza cu lucruri. Zburda slujnica de bucurie, ca un cîine credincios la vederea stăpînului. Vazînd scena de la fereastră, mă întrebam: cum azi, sîmbătă, trebuia să iasă din spital — nu poimîine — luni? Îi dăduse probabil drumul mai devreme cu două zile la stăruința ei.

— Ai fi putut să mă anunți, Mihaela. Veneam la spital să te iau.

— Credeam că ești la serviciu, n-am vrut să te deranjez.

— Să mă *deranjezi*? Ce vorbă e asta? Intre noi menajamentele de acest fel sînt fără sens. De ce n-ai chemat-o pe Alexa?

— N-a putut veni... M-am descurcat și singură după cum vezi.

Am ajutat-o să urce scările, șchiopăta destul de rău; aș fi luat-o pe sus, în brațe, dar nu m-a lăsat. Cum ajunse în apartament dădu o raită prin odăi. Cred că nu i-a displicut inspecția sumară, toate erau în ordine, așa cum le lăsase. Pe măsuta toaletei zări o cutiuță de a cărei existență încă nu știa. A luat-o în mîină și, curioasă, i-a deschis capacul:

— O cruciuliță cu briliante? Vai, ce frumoasă e? De unde a răsărit aici?

— Închipuiește-ți, soțul ți-a dăruit-o cu prilejul aniversării tale.

S-a posomorit brusc:

— Ah, uitasem de ziua asta...

— Vezi, eu n-am uitat...

Răspunsul meu era zdrobitor, fără replică. A tăcut, stînjenită, fiartă, și discuția luă numaidecît alt curs fără să-mi adreseze un cuvînt de mulțumire. (Nici nu era nevoie.)

— Ești bun să mă lași singură? Aș vrea să mă odihnesc măcar o oră... M-a obosit drumul...

— Da... De ce nu? Mă duc la mine în birou, tot am de făcut concluzii scrise la un proces.

Lucram de o săptămîină la aceste blestемate concluzii fără nici un spor. Cîteodată ore întregi nu izbuteam să leg două fraze. Nici acum nu era chip să lucrez, mai ales *acum*... Mă tot întrebam de ce venise Mihaela fără să mă anunțe? O făcuse într-adins pentru a-și lua lucrurile personale în lipsa mea ca să evite iminența explicației dintre noi? Sau fusese doar o simplă întâmplare?

Apoi, la naiba, ce-mi venise s-o urc în brațe pe scări, ca să-i ușurez eu însumi consecințele pasului ei greșit? Bine că n-a vrut, aș fi fost de-a dreptul ridicol.

Și de ce s-a retras în dormitor, rugîndu-mă să n-o tulbur? Niciodată n-a simțit nevoia să fie lăsată *singură*: Probabil că a încuiat chiar ușa. Se teme de vreo obligație conjugală? Haida-de!

Chiar dacă aş muri după o îmbrăţişare a ei încă n-aş cerşi-o. Când am revăzut-o adineauri mi-a părut, e drept, atît de frumoasă şi fragedă (însăşi şchiopătatul nu era lipsit de graţie), încît bogăţia ei feminină m-a durut pur şi simplu ştiind că nu-mi mai aparţine... Dacă accidentul acela ar fi urîţit-o fizic anulîndu-i farmecul, trădarea ar fi fost mai suportabilă?

Abia trecuse o jumătate de oră şi Mihaela se arată în pragul uşii. Toată încăperea se umplu de fiinţa ei. (Doamne, tot mai bine că scăpase de ciopîrtire: Mihaela urîta părea un nonsens, ceva de neconceput.)

— Te-ai odihnit aşa de repede?

— Am încercat, dar n-am putut.

— De ce?

A surîs imperceptibil dîndu-mi a înţelege că ştiam tot atît de bine ca şi ea *motivul* care îi zădărniciise odihna. După aceea faţa ei îşi reluă gravitatea.

— Trebuie să-ţi vorbesc!

Ce avea să-mi spună pe tonul acesta dictatorial? Nu-i de crezut că intenţionează să atace problema infidelităţii care fierbea mocnit în noi, pentru bunul motiv că avantajul e întotdeauna de partea *nevinovăţiei*, şi nevinovăţia are primul şi ultimul cuvînt. Afară de cazul cînd *vinovăţia* pierde măsura şi vrea să acuze în loc să-şi pună cenuşa în cap...

Am întrebat-o ce vrea să-mi comunice, dar ea tăcea, oscilînd între îndrăzneală şi lipsă de curaj, ca în pragul unui verdict care odată rostit nu mai poate fi schimbat.

— Ce este?

— În urma celor întîmplate, spuse cu privirile călătorind departe, în afară de noi, nu mai putem rămîne împreună

— Cum vrei! am replicat sec, fără glas, străpuns de o sabie rece.

— Ştiu că nu se poate altfel.

...Aşadar, tot "vinovăţia" avusese primul cuvînt. Mihaela îşi recunoscuse greşeala şi trăgea consecinţele.

— Cînd ai de gînd să pleci?

— După-amiază...

— De ce nu aştepţi să te faci bine de tot?

— Nu se poate! Ar fi lipsit de sens.

O, zei, ce înfrîngere ruşinoasă! Unde-mi erau minţile? Ce se va întîmpla cu mine? Evadasem din propria-mi fire? Sau ascultam de un stăpîn necunoscut? În loc s-o alung necruţător din casă, aşa cum merita, şi mai ales cum ar fi cerut nevoia mea de răzbunare, uite, pleca singură, din proprie iniţiativă, ca şi cînd voia să mă pedepsească ea pe mine.

De ce nu i-am zvîrlit în obraz josnicia trădării, umilind-o, zdrobind-o în picioare ca să trăiesc voluptatea răzbunării de care aveam atîta nevoie pentru a-mi răcori sufletul? Acum era prea tîrziu! Trecuseră 27 de zile şi 27 de nopţi de la descoperirea faptei şi timpul acesta îmi măcinase forţa. Aş fi fost de-a dreptul ridicol cerîndu-i socoteală după o lună de păsuire fără sens. Scăpasem ca un

neghiob frînele din mîini și acum mergeam la voia întîmplării.

Cu toată furtuna mea lăuntrică arătam pe față cel mai desă-vîrșit calm. (Calmul stîncii izbită de valuri.) M-am așezat pe colțul biroului, adăugind sub mine și cîteva cărți groase. De acolo, de sus, o dominam. Nu-i lipsită de semnificație nevoia acelei poziții. (Probabil de aceea instinctul mă îndemnase să-mi schimb locul.)

— Bine, i-am răspuns consimțind să plece după-amiază, așa cum voia.

— Și pentru că am ajuns aici, trebuie să-ți explic ce-a fost...

— Nu e nevoie...

— Nu ești deloc curios să afli?

— Nu!

Păru contrariată, foarte contrariată de refuzul meu.

— Rău faci. Sînt unele lucruri care ar aduce lumină.

— Nu mă interesează deloc.

Mă privi îndelung, apoi ridică din umeri:

— Fie!

Cîștigam teren. Ah, cît aș fi vrut s-o descos, în ce împrejurări mă înșelase, de cînd începuse legătura ei extraconjugală, în sfârșit, toată istoria trădării. Nu înțelegeam ca să-mi facă aceste destăinuiri înainte de a i le fi cerut și mai ales (așa cum probabil urmărea Mihaela) să tragă profiturile disculpării.

După o tăcere destul de lungă ana întrebă-o cu o ușoară nuanță de ironie:

— Ai de gînd să te duci la *el*?

Întoarse ochii, nu-mi suportă privirea. Răspunse fără glas, dînd negativ din cap.

— Te rog să fii cît se poate de sinceră.

— Nu! (Cuvîntul părea turnat în bronz.)

— Foarte bine. Atunci pînă la pronunțarea sentinței ai să locuiești în casa *noastră*...

— Aici? (Pe fața ei poposiră semnele mirării și întrebării.)

— N-am spus *aici*, am spus în casa unde trebuia să ne mutăm și care e gata cu reparațiile.

— Prefer să mă duc la soră-mea. (O replică reținută a mîndriei.)

— Te rog foarte mult să faci așa cum îți spun.

Mihaela tresări, mirată de tonul meu poruncitor. Parcă ar fi voit să spună ceva, dar se răzgîndi și tăcu.

— Vom face acțiune de divorț prin consimțămînt mutual pentru a nu irosi timpul degeaba. Eu îți dau scrisoare la mînă, tu — la fel.

— Bine... (Cuvîntul avu o rezonanță gravă).

— Și acum ceva foarte important. După pronunțarea sentinței te vei mărita cu *el*.

Ea nu mai putu să rabde. Sări de pe scaun și-mi ripostă:

— Nu-ți dau voie! (Țipase mîndria rănită.)

Am continuat imperturbabil:

— Mihaela, am fost adînc jignit și am dreptul la o stisfacție.

Repet: după pronunțarea sentinței ai să te căsătorești cu omul acela. (îmi stătea pe buze să-i spun *amantul tău*.) Aș înțelege să te

revolți dacă ți-aș impune o căsătorie în afara voinței tale. Dar când ți-ai ales singură viitorul soț, reacțiunea ta e absolut deplasată. În felul cum îți vorbesc, cred că-ți dai seama că nu glumesc deloc. Tu nu ești femeia cu care cineva poate să-și satisfacă un capriciu și apoi să-i întoarcă spatele.

Aproape se sperie de glasul meu și plecă în piept capul. Adevărat, nu glumeam deloc.

— După cum vezi m-am gândit la toate și-am hotărât ca în actul de proprietate să trec casa lui Coleșiu pe numele tău. Ea va constitui zestrea ta.

— Nu! Pentru numele lui Dumnezeu, nu pot primi. E prea mult! Asta, nu! (Câte răni pe ființa ei!)

— Mihaela, de ce nu mă înțelege? Nu vreau să te las, nu pot să las soția mea în voia soartei, fără nici un sprijin. Am fost legați unul de altul, ne-am iubit, asta n-o poate nimeni tăgădui, și avem îndărătul nostru un trecut care va trăi cât vom trăi și noi.

La auzul acestor cuvinte Mihaela, mutilată, izbucni în plîns. O furtună violentă se dezlănțuise în ea rupînd zăgazul lacrimilor. Se căina cu respirația întretăiată și îngăima printre suspine:

— Ce nenorocită sînt! Cît mă doare nenorocirea mea!

— Nu spune asta... ești nedreaptă cu tine. Doar n-ai să oprești viața în loc din cauza unei greșeli. Ai curajul de a privi înainte.

Vorbele n-o potoleau, era nevoie de o forță mai mare decît a lor. Plîngea tot mai amarnic scuturată de sughituri. Văzînd așa, am cuprins-o în brațe și am acoperit-o de sărutări pe fața răvășită de lacrimi, pe gura arsă. Surprinsă de această neașteptată atitudine surise palid a bucurie și se lăsă copleșită de mîngîieri. Nu-mi trebuia mai mult. Am ridicat-o pe sus ca pe un trofeu și deschizînd ușa dormitorului cu piciorul am depus-o pe pat. Într-o clipă storul fu lăsat, zăvorul tras, îmbrăcămintea zvîrlită pe jos. Și cu complicitatea întunericului de, zi am avut pe amanta *celuilalt*, într-un delir care se lua de mîină cu nebunia. Pasivitatea ei inițială se topi ca gheața peste care torni apă clocotită. Și după aceea prinși de șuvoiul simțurilor, beți de licoarea pasiunii, n-am mai știut de noi. Ne trezeam uneori și forța aceea uluitoare a firii ne înlănțuia din nou, storcînd trupurilor vлага pînă la sleire.

Mi-aduc aminte că într-un moment de relaxare Mihaela îmi șopti la ureche:

— Nu te-am înșelat, Dor... Dor... N-a fost decît o năpastă la mijloc...

Tăceam. Încerca să se dezvinovățească, să-și justifice infidelitatea, tincturînd-o fără necesitate și cu puțin tragism. Trudă zadarnică! Mai convingătoare decît orice argument pleda pentru cauza ei chiar situația în care ne găseam: era a mea din cap pînă-n călcîie și își trăda cu mine proaspătul iubit. Dovadă evidentă că puterea mea asupra ei se menținea încă la altitudine mare.

Mi-a mai spus că bărbatul acela îi făcea curte, o urmărea mereu și, de ziua ei, întîlnind-o din întîmplare (absolut din întîmplare) i-a propus să meargă la Băneasa pentru a ciocni împreună o cupă de

șampanie. L-a refuzat, el a stăruit (stăruia ne-cotenit, fără sens). Piaza rea făcu să treacă prin dreptul lor o mașină. El a oprit-o ca și când voia s-o pună în fața unui fapt împlinit. (N-am înțeles când s-a întâmplat accidentul: la ducere sau la întoarcere?) Aș fi putut s-o întreb dacă dădea vreo importanță acestui basm de adormit copiii, când convingerea mea era deja făcută.

În vreme ce Mihaela zăcea consumată pînă la inerție de arșița pasiunii, m-am îmbrăcat, am așternut lucid scrisoarea prin care consimțeam divorțul (pentru a-i servi la proces, după cum îi făgăduisem), apoi i-am spus Zamfîrei:

— Conița pleacă după-amiază. Ajut-o să-și împacheteze lucrurile și să le ducă la noua ei locuință...

— De ce pleacă, Doamne, iartă-mă? făcu slujnica uluită, crucindu-se.

— Nu întreba, fă ce-ți spun. Eu iau masa în oraș și nu mă întorc decît noaptea tîrziu...

Am coborît scările ușor, plutind într-o dispoziție sufletească de plenitudine.

Ce nerozie! În loc ca nesăbuita patimă cu care avusesem soția să mă pună pe gînduri, asemeni unui clopot de alarmă al ființei pîndite de primejdie, dimpotrivă, îmi gîdila orgoliul avid de satisfacții:

— Măcar de și-ar da ea seama ce-a pierdut înșelîndu-mă!

IV

Eram așa de calm și de împăcat cu *situația* încît mi se părea că mă aflu într-o zonă din stăpînirea neverosimilului. Cum? Mă despărțeam de femeia căreia îi dădusem numele și îmi legasem viața de a ei, nu numai fără nici o zguduire sufletească ci, dimpotrivă cu un sentiment de ușurare? Atunci, era limpede: n-o iubeam și nici n-o iubisem vreodată. Dragostea noastră fusese doar plăsmuirea mea, frumusețea Mihaelei — creația mea, toată bogăția asta izvora din mine. Dacă în noaptea aceea mă duruse *infidelitatea ei*, ce putea să fie altceva decît o simplă rănire a amorului propriu?

Am intrat, la întâmplare, într-una din cafenelele de pe bulevardul Elisabeta. La o masă, Bogdan își sorbea tacticos șvarțul. Fiind un virtuos al biliardului ne-am apucat să jucăm cîteva partide de carambolaj. Am pierdut pe toată linia, ceea ce făcu pe adversar să constate:

— Azi nu prea ești în formă.

Înainte de plecare, Bogdan (referindu-se la "familie") mă întrebă:

— Ce faceți mîine? (A doua zi era duminică.) Dacă n-aveți vreun proiect, veniți la noi.

— Imposibil, dragul meu.

— De ce?

— Pentru că... ne-am despărțit.

Bogdan holbă ochii. (N-am să uit niciodată mutra lui cara-

ghioasă.)

— Vorbești serios, Tudore?

— Foarte serios.

— Și, mă rog, când s-a întâmplat povestea asta?

— Chiar adineauri. Mai precis: ou o jumătate de oră înainte de a intra aici.

— Și arăți atât de calm? Ai avut răbdare să joci cu mine trei partide?

— De ce nu?

— Acum înțeleg de ce jucai atât de prost.

Nu mă descusu mai mult, prietenul meu avea tact. Convorbirea se opri aici. După ce ne-am despărțit mă tot întrebam: ce m-a împins să dau în vileag cu atîta grabă *secretul nostru*? N-aveam decît să-i spun că ne ducem la Alexa sau în altă parte. Nu cumva țineam să mă angajez cît mai puternic în hotărîrea de a divorța, dînd sfoară printre oamenii grupului în care trăiam despre acest lucru, de teamă că dacă l-aș ascunde s-ar putea să dau îndărăt fără inconvenientul rușinei?

Foarte posibil!

Pe la ora cinci (supunîndu-mă unui gînd) m-am dus întins la Filantropia să stau de vorbă cu domnul Nenișor, rivalul meu. Nu l-am găsit: părăsise spitalul (ca și Mihaela) în cursul dimineții; nu era încă vindecăt, continua tratamentul medical acasă. (Faptul presupunea o prealabilă înțelegere între ei.) l-am aflat adresa din fișier și iată-mă în strada Clopotarii Vechi sunînd la ușa unui apartament de la etajul al cincilea. O bătrînică (probabil servitoarea) veni să-mi deschidă.

— E acasă domnul Nenișor?

— Da. Sînteți doctorul?

— Nu. Anunță pe avocatul Petrican.

Am așteptat cîteva minute pînă să se întoarcă. Încă nu știam ce trebuia să fac în caz că ar fi refuzat să mă primească. (Și motive avea destule.) Din fericire nu se întâmplă acest lucru. Slujnica se ivi din nou:

— Poftiți!

În timp ce parcurgeam vestibulul, ea adăugă grijuliu:

— Vă rog, nu-l țineți mult, e tare bolnav, chiar azi a ieșit din spital.

— Știu, știu...

Rivalul mă aștepta în dormitor, întins pe pat. Era palid, cu capul bandajat și mîna dreaptă în ghips. Paliditatea lui crescuse dînd cu ochii de mine. Mi-l reaminteam ca pe o veche cunoștință, într-atît mi-l păstrase de proaspăt memoria în cele două sau trei clipe cît îl zărisem în holul hotelului *Palace* din Constanța. Acum aveam prilejul să-l examinez cu amănuntul. Avea fruntea înaltă (la ce i-o fi servind?), ochii lipsiți de expresivitate, nasul puțin borcănat, o gură mare cu buze groase. (Dumnezeule, buzele astea pe gura Mihaelei? — nu concepeam ceva mai monstruos, mai împotriva firii.)

Trăsăturile feții nu armonizau laolaltă, păreau separate, asimetrice. Nu, nu mă înșelam, era urît individul, semăna cu cel puțin un milion

de oameni. Cît m-a bucurat descoperirea asta! Va să zică nu avea asupra-mi avantajul superiorității fizice, tot eu eram mai bine decît el, mie la sută... Și dacă scumpa mea doamnă alesese un bărbat inferior mie, să-i fie de bine și la mulți ani!

Plutind pe valurile acestei satisfacții, am ținut din capul locului să domin pe rivalul meu prin orice mijloace pentru a atinge scopul urmărit. Trebuie să recunosc că n-a fost deloc greu.

— Probabil că te așteptai la vizita mea, i-am spus așezîndu-mă pe un scaun la o distanță convenabilă, înainte de a fi poftit.

Pe fața lui se citea neliniștea, ochii îi jucau sperioși în orbite și chiar tremura. (Dacă era teafăr, cred că ar fi luat-o la sănătoasa.) Frica bietului omuleț îmi aducea apă la moară.

— Nu trebuie să te temi de mine, am continuat pe ton înalt, protector. N-am venit să te ucid, nici să te provoc la duel, deși aș fi fost îndreptățit s-o fac, pentru că te-ai amestecat în viața mea și mi-ai distrus căsnicia...

— Eu... să... să vedeți... se bîlbîi el nevolnic...

— Nu mă întrerupe, n-am terminat, i-am retezat-o cu asprime. În urma celor petrecute știi care este datoria dumitale?

— Dar, vă rog, nu s-a întîmplat nimic incorect... Să vă explic.

— Nu am nevoie de explicații. Incepînd de azi m-am despărțit de soția mea. Ea nu poate să rămînă dezonorată dacă a făcut greșeala să răspundă sentimentelor dumitale. Singura soluție care împacă lucrurile este s-o iei de nevastă... Asta numesc datoria dumitale. Înțelegi s-o îndeplinești sau nu? Una din două.

— Da, desigur... desigur...

— Țin ca acest răspuns să nu fie de circumstanță. Bagă bine de seamă ce angajament îți iei...

— Vă dau toate asigurările... vă dau chiar în scris dacă vreți...

— Nu e nevoie. Prin urmare sîntem înțeleși, nu-i așa?

— Noi, da... Dar *dînsa*? Credeți că e de acord?

— Va fi! Dacă în prima săptămînă după pronunțarea divorțului nu introduci actele la starea civilă, te împușc oriunde te voi găsi, înțelegi?

Un țipăt de femeie, de undeva din apropiere, ne strivi auzul. Am înțeles numaidecît despre ce era vorba.

— Cum, dumneata permiți servitoarei să asculte ce vorbim?

— N-am servitoare. E mama!...

Bătrîna se ivi și cu toată spaima pe care o trăsesse, îmi ceru scuze.

— Liniștiți-vă, doamnă; fiului dumneavoastră nu i se va în-tîmpla nimic dacă de aci înainte înțelege să se poarte corect. Trebuie să recunoaștem însă că pînă acum corectitudinea lui a lăsat mult de dorit... Dovada e chiar starea în care se află...

— Of, of, l-a pedepsit destul Dumnezeu!

— Mamă, te rog, lasă-ne singuri... Nu înrăutăți lucrurile.

— Numai un minut, doamnă, și am terminat.

Bătrîna se retrase supusă. Rămași din nou singuri i-am luat un scurt interogatoriu. Era titrat (absolvise Facultatea de drept), avea

28 de ani (mai vârstnic decât mine), de curînd fusese avansat administrator financiar (va să zică tot administrator era).

— Dar vicii? Ce vicii ai?

S-a uitat la mine descumpănit. (Împingeam sondajul peste măsură?) Totuși mi-a răspuns:

— Nu am vicii. Îmi place să joc cărți, dar asta se întîmplă atît de rar, încît nu poate fi considerat un viciu.

Voiam să-i mai pun și alte întrebări, dar a venit un medic și atunci am renunțat.

— Așadar, sîntem înțeleși, nu-i așa?

— Vă puteți bizui pe mine...

Am plecat pe deplin satisfăcut. În stradă, trecînd pe lingă un afișier, privirile mele reținură un titlu scris cu litere de-o șchioapă: "*Magnificul încorporat*". (Ce tîmpenie mai e și asta?) Cum poate să fie magnific un simplu încorporat? (Sau mai bine zis *recrut*.) O fi făcut un act măreț de arme? În acest caz îi spunea: Eroicul încorporat, nicidecum magnificul. Ducă-se naibilor de prostie — ce-mi pasă?

Mai departe, dădui peste altă pancartă cu afișe multicolore și din nou *Magnificul încorporat* îmi captă atenția. Pe legea mea, unii autori dramatici (era vorba de o comedie) sînt bătuți la cap cu leuca, își aleg niște titluri pur și simplu absurde.

— Ce faci, iubite conte?

Mă abordase Charlot. (Acum îmi spunea *conte* pentru că mă căsătorisem cu *contesa*, așa cum o porecliseră mansardiștii în derîdere pe Mihaela.)

— Măi, explică-mi și mie ce înțelegi tu prin *Magnificul încorporat*? Uite, citește aici...

— *Încornorat* nu încorporat, rîse el, corijîndu-mă.

Formidabil! Aș fi putut să zgîiesc ochii o zi și o noapte și tot greșit citeam. În speță era vorba de *Magnificul încornorat* de Cormmelink, care se juca la Teatrul Comedia. Rîdeam cu poftă de ceea ce mi se întîmplase, dar în același timp eroarea mea simptomatică mă pune pe gînduri: de ce evitasem persistent să citesc corect? Ce mecanism subtil mă ferise de veninul acelui cuvînt modificîndu-mi datele percepției vizuale din pricina actualității mele sufletești căreia nu-i convenea să se vorbească de funie în casa spînzuratului?

Am intrat cu Charlot la Continental. I-am destăinuit și lui, firește, că mă despart de *contesă*. (Mă angajam tot mai adînc în hotărîrea de a divorța.)

— Condoleanțele mele, baroane, spuse el primind vestea cu obișnuita-i indiferență. (Îmi schimbase totodată și... titulatura.) Ai prins-o în flagrant delict?

— A, nici vorbă!... Nu ne înțelegeam... Asta a fost pricina...

— Va să zică nepotrivire de *caracteriologie*?

— Chiar așa... Ne despărțim prin consimțămînt mutual...

— Dacă *mulier* nu e *doloroza* să știi că are în vedere un *homo-homini* lupus. *Attent, il treno!*

...M-am întors acasă devreme (pe la ora 9), sătul pînă-n gît de

vocabularul lui Charlot și de el însuși. Zamfira mă aștepta cu masa întinsă și mai ales cu ochii umflați de plîns. Am înțeles numaidecît că Mihaela plecase. Foarte bine. Chiar asta voiam...

— Ai dus-o la noua ei locuință?

— Nu, n-a vrut conîța...

— Nu te-ai gîndit cum o să se descurce singură cu bagajele? Mai ales că avea piciorul bandajat?

— Ba m-am gîndit, da' dacă mi-a spus să rămîi acasă? De dus i-am dus geamantanele la mașină... (În definitiv ce-mi păsa de toate astea?)

— Nu ți-a lăsat nici o vorbă?

— Nu. Cînd să plece m-a podidit lacrimile. Conîța a zis să nu mai plîng și mi-a dat o sută de lei.

Am făcut o scurtă inspecție prin odăi. Dumnezeule, ce pustii arătau, deși toate imobilele rămăseseră pe locul lor. Poate lipsa Mihaelei provoca această impresie pur subiectivă. Nu-i nimic, ne obișnuim și cu asta; peste o săptămînă-două ne va părea că așa a fost de cînd lumea.

Dar nu "pustiul", ci altă chestiune mă preocupa în clipa aceea. Voiam să știu dacă se dusesse în casa *noastră* așa cum îi poruncisem) sau preferase alt domiciliu? Nu s-o fi mutat chiar la el? Tare aveam poftă să mă reped pînă la Alexa ca să aflu din gura ei unde trăsesese Mihaela. Mi-am reprimat îndemnul și bine ana făcut pentru că, după o jumătate de oră, m-am pomenit chiar cu Alexa. Pentru întîia dată ne priveam rece ca doi străini. Deși ardeam de nerăbdare să cunosc noul domiciliu al Mihaelei, am lăsat-o pe ea să vorbească mai întîi. Ca și cînd intuiise ceea ce mă interesa, mi-a spus:

— Mihaela se află la mine acasă. (Hm, nu era chip să asculte de mine.)

— De ce ai primit-o?

— Ce era să fac? Sînt sora ei și dacă am fost cea dintîi care i-am reproșat fapta, tot eu o iau sub scut și o apăr cînd se află în primejdie.

— Nu înțeleg. De care primejdie e vorba?

— Ai izgonit-o și ți se pare că n-o amenință nici o primejdie? Alexa mă privea disprețuitor și-mi zvîrlea săgeți de ură. (Tocmai ea care spusese: n-o mai cunosc, nu e sora mea.)

— Dragă cumnată, nu m-am gîndit nici o clipă să lipsesc pe Mihaela de sprijinul meu. Ar fi fost din parte-mi o răzbunare josnică de care nu sînt capabil. Dimpotrivă, am căutat să-i asigur o stare materială destul de bună, s-o pun la adăpost de orice nevoi. Și ca să te convingi că nu pălăvrălesc verzi și uscate, află că am trecut casa pe numele ei.

— Ai făcut într-adevăr asta? mă întrebă ea numai mirare.

— De ce nu? Peste cîteva zile actul de proprietate, autentificat și transcris, va fi predat sorei dumitale. (Mihaelei îi spuseseam că era deja făcut; o nevinovată minciună pe cît de necesară pe atît de inofensivă.)

— Și tu rămîi aici mai departe să plătești chirie?

— Ce-ți pasă?... Poate cu vremea devin încă o dată proprietar...

— Ascultă, Tudor, neînțelegerea voastră e mare numai în închipuirea ta. Am stat de vorbă cu Mihaela, am conjurat-o să-mi spună tot ce a fost. Ei bine, n-a fost nimic, absolut nimic.

— Soția mea s-a găsit într-o mașină cu bărbatul care îi făcea curte asiduă. Contești acest fapt?

— Nu. Dar atîta nu-i suficient ca să vă stricați căsnicia. O mică slăbiciune se poate oricum ierta femeii.

— Unii iartă și slăbiciuni mai mari. Eu nu pot. Dacă am ră-mîne mai departe împreună sînt sigur că tot aici vom ajunge. Firea mea nu cunoaște tranzacții în această materie. Recunosc, sînt un om ciudat, dar așa sînt, ce vrei? Cine altul în situația mea i-ar dăruia o casă — unica mea avere personală?

— Ai mai spus-o, și cu toate astea încă nu-mi vine a crede.

— Cum, te îndoiești?

— Iartă-mă, e așa de neobișnuit... încît...

— Îți dau cuvîntul meu de cinste că-i trec casa pe numele ei.

Ajunge?

— Da, da, te cred, șopti ea emoționată.

— I-am spus și Mihaelei, știe și ea de acest lucru. Chiar am rugat-o să locuiască acolo. N-a vrut să asculte, a venit la dumneata. Foarte rău a făcut.

— Lasă că o conving eu pînă la urmă.

— Te rog chiar. De ce să șadă în altă parte și nu în casa ei? Mută-te și dumneata acolo, de ce n-ați sta împreună? Unde găsești o grădină ca aceea în tot Bucureștiul?

— Ești un om deosebit — nu *ciudat* cum ziceai, izbucni Alexa, și-mi strînse bărbătește mina. Dacă hotărîrea de a te despărți e definitivă, nu-i rămîne nefericitei decît să-și spargă capul de pereți. Își va da ea seama odată ce a pierdut.

A plecat tare bucuroasă de dania mea, dar a lăsat mai multă bucurie în urma ei. Da, Alexa, ai spus bine ce-ai spus. Mihaela are să-și dea seama cîndva de ceea ce a pierdut...

...Se întîmplă atîtea lucruri ciudate în viață!"

Am auzit de sute de ori repetîndu-se fraza asta, am citit-o tot de atîtea ori și chiar eu am întrebuițat-o în cursul acestei spovedanii. Niciodată însă nu i-am dat vreo atenție. Adevărul e că, în relațiile dintre oameni, nu se întîmplă nimic ciudat. Ce înseamnă *ciudat*? Cînd spui: s-a petrecut ceva *ciudat*, înseamnă că faptul, purtînd o haină nouă, care-i schimbă înfățișarea, iese din ordinea firească. Și te oprești la această constatare (cum fac cei mai mulți) ridicînd nepăsător din umeri. Există însă o explicație pentru cine știe s-o caute. Dacă scrutezi sub înveliș, dacă înnozi întîmplări din trecut de altele actuale, dacă analizezi efectele și le legi de cauză, vei descoperi fără îndoială resortul care a declanșat fapta, logica ei lăuntrică, și atunci ea apare nudă, fără acel voal de mister.

Auzind că am constituit casa drept zestre soției necredincioase pentru a-i înlesni căsătoria cu amantul ei, oricine ar striga, sus și tare:

— Asta-i o ciudățenie, dacă nu nebunie curată!

Într-adevăr, chiar mie pe atunci mi se părea așa. Acum însă îmi dau seama că era o faptă logică, normală, pe linia firii mele, născută în subteranele inconștientului care urmărea un scop cu adevărat diabolic. (Despre restul și urmările lui voi pomeni la timp.)

Peste câteva zile, am trimis Alexei actul de proprietate, așa cum fusese vorba. Săptămîni întregi, Mihaela nu vru să audă de dania aceea.

Ținea morțiș că nu poate să primească nimic de la mine, după cele întîmplate între noi. (N-am înțeles la ce se referea?)

Alexa o convinse în cele din urmă. Probabil îi evocă spectrul mizeriei îndurate după moartea tatălui lor, cînd fuseseră silite să locuiască în mansarda din str. Amzei, îi aminti că din salariul viitorului soț nu va putea să trăiască fără lipsurile care otrăvesc viața, pînă cînd Mihaela vrînd-nevrînd se hotărî să accepte.

De atunci n-o mai zării nici la înfățișările procesului. Sora ei motiva:

— Îi e rușine să dea ochii cu tine.

V

Alexa n-a crezut că voi duce divorțul pînă la capăt, socotindu-l un simplu joc din parte-mi ca s-o sperii pe Mihaela și s-o cumințesc pentru multă vreme de aci înainte. Dacă ar fi fost posibil să-i fotografiez gîndurile atunci cînd i-am vorbit de casa dăruită soră-și, sînt sigur că Alexa își spunea în sinea ei:

"E viclean, face pe generosul; locuința tot a lui va fi pentru că nu-l lasă inima să se despartă de soție — o încearcă numai."

De aceea, cînd peste câteva luni sentința fu pronunțată și transcrisă, vestea o puse pe gînduri mai abitir decît prima dată cînd aflase de această hotărîre.

Așadar, se încheia un capitol din viața mea, poate cel mai strălucitor de fericire, dar și întunecat de furtună.

Cînd tata află de ispravă, veni la București, cu o falcă-n cer și una-n pămînt să-mi ceară socoteală. (Habar n-am cine îl informase.) Niciodată nu l-am văzut așa de enervat:

— Ce-i cu tine, băiete, ți-ai pierdut mințile? Mi-am călcat pe inimă și am vîndut pădurea să-ți fac rost de banii aceia pentru casă și acum te lipsești de ea cu atîta ușurință. Spune-mi și mie, din ce aluat ai fost plămădit? În ce lume trăiești?

Îl priveam absent, pietrificat, cu gura cusută. Cum să mă apăr? Ce argumente ar fi putut să-mi. acopere fapta? Nici unul. Am făcut așa — pentru că așa *simțeam* că trebuie să fac. Dar asta nu era o justificare valabilă decît pentru mine. Mă gîndeam cît e de greu să judeci un om cînd n-ai puțința de a privi în ființa lui. Într-una din grelele clipe cînd ochii noștri își încrucișară privirile, tata scăzu vocea și se apropie de mine apucat de o subită grijă. Ce proces

psihic s-o fi petrecut cu el, ce i-o fi spus fața mea ca să-și schimbe radical atitudinea? Îmi luă mîna, o mîngîie tăcut și stîngaci (nu era sentimental) și zise:

— Nu-i nimic... Ducă-se pe pustii! Banii se fac la loc! Numai tu să fii sănătos.

Nu cred că eram bolnav (nici vorbă!), mai degrabă într-o stare sufletească de continuă febrili cate care, din pricina duratei, înclinam s-o consider destul de normală. Am renunțat la slujbă și m-am pus cu burta pe carte, ferm decis să-mi iau doctoratul neglijat. De unde-mi venise rîvna aceea de învățătură? Pentru că citeam încordat, frenetic, cîte 10—15 ore pe zi, tomuri groase de criminologie, fără a-mi îngădui o odihnă cît de mică. (De altfel nici nu încercam nevoia.)

Nenișor nu respectă termenul de o săptămînă pentru introducerea "actelor de căsătorie", așa cum își luase obligația față de mine. Nu era bineînțeles vina lui. Nu înțelegeam pentru ce se împotriva Mihaela? Oportunismul ei n-avea nici o rațiune. I-am atras atenția Alexei că potrivit clauzei puse într-adins în actul de donație, fosta mea soție pierde casa dacă nu se căsătorește cu Nenișor. În sfîrșit, după luni de tergiversări și amînări, cununia lor civilă fu oficiată la Primăria de Negru. N-avea noimă să iau parte la festivitate, însă le-am trimis o telegramă de felicitare. (Nu-mi aduc aminte conținutul ei, știu numai că am pierdut o oră întreagă ca să redactez două fraze pe cît de calde pe atît de nesincere.)

Am trecut doctoratul cu "*magna cum laude*", iar după cîteva luni numai am fost abilitat docent pentru specialitatea *Psihanalizei judiciare*. La banchetul pe care decanul facultății l-a dat în cinstea mea am invitat-o și pe Alexa. Țineam să cunosc succesele mele pentru că la rîndu-i le comunica Mihaelei. (De ce aș minți? — nu-mi dispăcea acest lucru.)

— Ce mai face Mihaela? am întrebat-o într-o doară.

— Așa și așa. Și-a luat licența și vrea să obțină o catedră...

— Ce nevoie are de catedră? Soțul nu cîștigă destul de bine?

— Nu prea. Ea se plînge că nu le-ajung banii.

— Cum se poate? Administratorii financiari au buzunarele doldora.

— Afaceriștii, dar... El e un fricos și jumătate...

— De ce nu-l avansează?

— N-are protecție. Dacă ar trece în administrația centrală a ministerului s-ar schimba lucrurile.

— Bine că mi-ai spus. Voi interveni eu.

Am profitat de faptul că secretarul general de la finanțe era fratele profesorului Țîrnoveanu. În cinci minute se făcuse treaba. Decizia fu semnată și Nenișor se văzu peste noapte transferat în minister așa cum dorea.

Tot în ziua aceea m-am pomenit cu Alexa.

— Mihaela îți mulțumește din suflet pentru *gentilețea* ta.

Mi-a dispăcut termenul *gentilețe*. (Hm! crede ea că-s *gentil*?

Rău se mai înșală!)

— Zici că s-a bucurat mult, nu-i așa?

— Nu prea mult. Dacă binele acesta venea din altă parte sau în alte împrejurări, poate că...

— N-o înțeleg. De ce să nu se bucure dacă vine din partea mea? De fapt pentru ea am făcut intervenția, nu pentru Nenișor. Ajuți uneori un necunoscut pe care-l vezi pentru întâia oară, dar nu o femeie de care ți-ai legat viața și căreia îi datorezi cele mai frumoase zile.

Totuși o înțelegeam! Îi păruse rău? De minune! Era o dovadă că mă *regreta*. M-ar fi întristat însă dacă i-ar fi părut bine. Lasă să-i pară rău! Cu cât îi va părea mai rău, cu atât va fi mai bine. Am s-o copleșesc și pe ea și pe soțul ei netot de bunuri și de bine, cu voia sau fără voia lor, oricâte jertfe m-ar costa, numai și numai să mă regrete Mihaela cât mai mult, să mă regrete și să plângă după mine pînă i-o seca de tot izvorul lacrimilor...

...Acum țineam un curs liber la facultate în specialitatea docenței (păcat că nu-l frecventau decît prea puțini auditori, în special studentele), lucram la o carte *Principiile de bază ale Codului Penal* și ceva mai rar conferențiam la Fundație ori Ateneu. La una din aceste conferințe luă parte și Alexa fără s-o fi chemat. (Ce-i drept făceam multă publicitate.) O, dac-ar ști cît m-am bucurat!

— Mihaela n-a venit?

— Nu, n-a putut... Era cam... indispusă.

"Cam indispusă"? Numai pentru atîta lucru? Credeam c-o interesează tema (era vorba de *La Drame des Poisons*) mai ales că odată (ce mult mi se pare de atunci) discutasem cu Bogdăneștii despre "crima" lui Racine. De curînd, citisem în *Conferencia* un studiu foarte documentat în legătură cu această *afacere*, iscălit de academicianul Henri-Robert.

După plecarea Alexei mi-a mijit în minte întrebarea:

— Oare pentru Mihaela am ținut conferința asta?

Am gonit furios gîndul și mi-am văzut de treburi.

Ascensiunea mea continua vertiginos, drumul îmi era larg deschis. Nici o barieră nu mă ținea în loc și toate împrejurările, vorbite parcă între ele, îmi creau cele mai prielnice condiții. Profesorul Tîrnoveanu, împlinind limita de vîrstă ieși la pensie, iar catedra lui deveni vacantă. Ne-am înscris cinci candidați la concurs. Unul se retrase, mai rămaseră patru adversari. Adversari? — vorbă goală: i-am lăsat înapoi la mare distanță și cred că aș fi dăruit universitatea dacă vreunul din ei mi-o lua înainte.

Ajunsesem la 28 de ani profesor universitar, ținînd la un braț prezentul și la celălalt viitorul, iar în amîndouă mîinile cheia miraculoasă cu care se deschide orice ușă. Am fost sărbătorit de colegi la Athenée-Palace. Toasturile, departe de a-mi gîdila amorul propriu, mă indispuceau știind că sînt de regulă apologetice. În schimb m-a emoționat elogiul fostului meu profesor Tîrnoveanu care îmi prezicea un viitor strălucit. (Ce păcat — după o lună s-a stins din viață). Au

venit și părinții mei, mai fericiți ca oricând. Altă petrecere, alt banchet, de astă dată intim, cu prietenii mei, printre care Bogdăneștii, Veverița cu Urangutanul ei și câțiva *mansardiști* (Gleber, Charlot, Iliuță).

Dar toate astea mă lăsau rece, indiferent. Nu mai vibra nimic în mine, parcă mă transformasem într-un bloc de piatră. Era golul visului împlinit? Nu, încă nu!

Numai când mi-a telefonat Alexa (destul de târziu) ca să-mi spună că Mihaela aflate de numirea mea și mă felicită din toată inima, abia în clipa aceea blocul meu de piatră s-a cutremurat și am trăit plener bucuria succesului.

— A plîns, sărmana, când a citit în ziar.

"Cred și eu, mi-am spus lăsînd receptorul în furcă. Vedeți, stimată doamnă Nenișor, că pot să ajung chiar profesor universitar când *vreau*? Și dumneavoastră care vă îndoiiți de posibilitățile mele, cu o fină și reținută ironie... Cred că vă aduceți aminte în ce împrejurare, nu? Ei bine, v-am dovedit-o acum cu vîrf și îndesat. Sînteți satisfăcută?"

Din pricina acestei emoționante destăinuiri nu mi-am găsit astîmpărul toată ziua. În sfîrșit, mă felicitase Mihaela! Și plînsese pentru ea, pentru tot ceea ce pierduse ea! Deși o durea, desigur, succesul meu, ținuse totuși să mă felicite. Mie îmi ajungea numai să fi știut că a plîns.

Îi doream să fie fericită, i-o spuseseam pe toate căile, dar cine i-ar fi îngăduit să fie fericită cu *altul*? Pentru nimic în lume!

VI

Urcușul vertiginos continua. Voiam să ajung sus, tot mai sus, în vîrfurile piramidei, și truda mea nu mai găsea astîmpăr. Ca să cuceresc un pisc social, gîndeam, trebuie să fac politică militantă, să mă înregimentez într-un partid. Eram tînăr, aveam timp înainte. Dar trebuia s-o iau de la început, să activez cel puțin câțiva ani.

Câțiva ani? Cerule, cine avea atîta răbdare? Eu, nu, în nici un caz. Voiam imediat, la repezeală, o demnitate cît mai înaltă. Parcă mii de brațe mă împingeau din spate fără a-mi da răgaz să răsuflu.. După o scurtă chibzuire m-am înscris la democrați. Acolo aveam câțiva prieteni și într-acolo mă îndreptau dealtfel și convingerile mele.

La una din ședințele comitetului executiv, unul din frații profesorului Tîrnoveanu mă prezentă fostului ministru Chintescu, tatăl Ceciliei, pe care nu-l cunoșteam încă personal, deși locuisem atîta vreme în casa lui, la mansardă. El mă întîmpină foarte amabil și mă trată ca pe o veche cunoștință.

Aflase despre mine lucruri bune și părea că mă apreciază. (Știa și de divorț, probabil de la Cecilia.) Mă pofti de cîteva ori la el acasă și astfel, în scurt timp, am ajuns colaboratorul lui cel mai prețuit. Se ocupa de un proiect de lege cu privire la reorganizarea serviciilor

publice pe o bază științifică de raționalizare a muncii.

(Era și președinte al Cercului de studii al partidului.) Am debătut proiectul cu pricina în câteva ședințe prelungite, uneori după miezul nopții, după care l-am așternut pe hîrtie. Fostul ministru s-a arătat foarte satisfăcut de lucrare și de atunci nu s-a mai putut lipsi de serviciile mele.

Într-o zi, ducîndu-mă la el ca de obicei, nu l-am găsit acasă. În schimb mna întîmpinat fiică-sa, Cici.

— Tata te roagă să-l scuzi, a fost chemat urgent la club și se întoarce peste o jumătate de oră. Pîna atunci am să-ți țin de urît.

— O, dacă-i așa, i-am spus în glumă (de fapt era un compliment) aș prefera să se întoarcă peste... cinci ceasuri.

— De cînd ai început să-mi faci curte? surîse glacial Cecilia, amenințîndu-mă cu degetul.

Am privit-o lung, încordat, și mi s-a părut că abia atunci o vedeam bine pentru prima dată. Era o frumusețe marmoreeană, cu un corp dăltuit de măiestria unui sculptor, căruia îi ședea mai bine pe un soclu decît pe pămînt. Așa că aveam de ce să mă mir văzînd că ea se mișcă și chiar vorbește ca toți oamenii.

— De ce mă fixezi așa? Nu vrei să stei?

S-a trîntit într-un fotoliu, punînd picior peste picior. (Făcu gestul acesta cu o grație neîntrecută.) Cum stătea așa, arăta tot ca o statuie, însă în altă poziție.

— Ce-i cu dumneata? Am impresia că mă studiezi...

— Iartă-mă, fără să vreau... Regret că nu sînt sculptor. De pildă un Canova sau un Rodin...

— De ce?

— Pentru că te-aș fi immortalizat în marmură.

Statuia vie zîmbi imperceptibil în loc să rîdă cu poftă.

— Știi că ai intuitii? Am primit două oferte de acest gen pe care, bineînțeles, le-am refuzat numaidecît...

— Rău ai făcut, rău, domnișoară Cecilia...

— Nu, deloc. Nu-mi place cum sînt. Aș vrea să fiu alta, zburdalnică, vie, plină de viață. Eu încă nu mă pricep să rîd. Din cauza asta, la școala, Mihaela devenise *simpatia* mea.

— Ai fi vrut să fii ca ea?

— Nu mă refer la fizic, ci la firea ei exuberantă, dinamică, pasională...

Profitînd că tăceam, Cecilia mă întrebă:

— Ce mai face *ea*? Am auzit că s-a remăritat...

— Da, cu un funcționar de la Finanțe.

— În fond, de ce v-ați despărțit? Iartă-mă că sînt indiscretă. Nu v-ați înțeles?

Ce puteam face decît să-i dau un răspuns vag, lăsîndu-i loc pentru orice interpretare:

— Cu toate străduințele mele n-am putut obține un echilibru între noi. Ne deosebeam prea mult. Dumneata ai mai văzut-o?

— O singură dată. Ne-am întîlnit întîmplător pe stradă. A fost pur și simplu insolentă cu mine. De-atunci m-am jurat că nu-i mai

vorbesc.

— Credeam că sînteți bune prietene.

— Numai la suprafață... În fond mă invidia. Și nu știu, zău, pentru ce...

— E greu de ghicit? Pentru că ești foarte bogată.

Cecilia strîmbă din nas.

— O, asta îmi displace profund. Înțeleg să fiu pizmuită pentru calitățile mele proprii, dacă le am, nicidecum pentru ceva *exterior* cum e averea, care de fapt nici nu-i a mea, ci a părinților.

— Nu te mira. Un prieten rîvnește la celălalt tocmai ceea ce îi lipsește lui. Mihaela nu îndura sărăcia, după ce trăise în opulență. Dar să lăsăm asta. Răspunde-mi mai bine la o întrebare care mă obsedează de la un timp încoace: de ce nu te-ai măritat pînă acum?

— Știi de ce? Pentru că nu iubesc pe nimeni și nimeni nu mă iubește pe mine.

— Cum, n-ai avut nici o dragoste, nici un flirt măcar?

— N-aș zice că nu mi-a plăcut nimeni, dar asta e atît de puțin! M-au cerut cîțiva, nu pentru mine ci tot pentru avere.

— Nu se poate... Dă-mi voie să nu cred.

— Ba da, ba da... sublime ea cu o tărie mai mult decît trebuia.

Un țîrîit strident ne întrerupse: suna telefonul. Cecilia, solemnă, cu fruntea sus, parcurse cu pași rari distanța care o despărțea de receptor.

Mersul ei mă încîntă mai mult decît un sonet shakespearian. Hotărît era o regină neîncoronată care-și purta majestatea simplu, firesc, fără ostentație. Iar preajma ei degaja o impresie de grandoare, de fastuos, proprie unei curți regale.

Pe legea mea, mi-am spus, fata asta răspunde integral nevoii mele de trai pe picior mare. Cum se face că n-am remarcat-o pînă acum, deși împrejurările au adus-o în cîmpul meu de atîtea ori? (Din păcate rar ne uităm unii la alții cu ochii deschiși.) Și iată-mă la porțile concluziei:

"Dacă aș lua-o de nevastă?"

Am tresărit, ca odinioară Arhimede în scaldătoare. Găsisem ceea ce căutam prin haosul meu. Doamna Cecilia Petrican? Da, sună frumos, numele acestea se leagă, prezintă din capul locului garanții de trăinicie.

Cu siguranță că ideea căsătoriei nu se născuse spontan, ci îmi venise abia acum în actualitatea conștiinței coaptă gata, de aceea mi-o însușisem fără a întâmpina cea mai mică rezistență. Toate bune, numai ea dacă...?! S-ar putea oare să nu m-accepte? Greu de crezut... Am cucerit galoane strălucite, mă trag dintr-o familie tot atît de bună ca și a ei, dispun de o avere care-mi asigură independența, cine ar cere mai mult?

Convorbirea telefonică se sfîrși. Nu durase, dealtfel, nici un sfert de minut.

— Tata mi-a comunicat că se întoarce peste o oră...

— Foarte bine. Îl aștept...

Am reluat dialogul de unde îl lăsasem.

— Mă îndoiesc, domnișoară Cecilia (Cici, numele de alint, îl abandonasem; parcă o micșora), că nu te-a iubit cineva... pînă acum. Probabil că n-ai dat nimănui puțința să se apropie de dumneata... N-o fi asta?

— Ai dreptate, sînt cam *distantă*... Am auzit ades spunîndu-se pe seama mea: e *inaccesibilă*. Ce vrei, asta mi-e firea, nu pot ieși din mine. Poate se va ivi cîndva un bărbat temerar pe care să nu-l intimidez și...

— Și?...

— Să-mi placă, bineînțeles. Cred că i-aș fi o soție bună...

— Ce înțelegi prin *bună*?

— Nu mă preocupă cotidianul care ne umple viața, nu sînt geloasă și îmi repugnă aventurile extraconjugale. N-ajunge? Pentru mine căsătoria e un sacerdoțiu.

— Mă închin, domniță, în fața acestor principii sănătoase.

— De ce îmi spui *domniță*?

— Pentru că — nu simți? Încep din clipa asta să-ți fac curte...

Pe fața ei poposi un nou surîs.

— Ce ți-a venit?

— Nu știu... Poate că tocmai eu sînt bărbatul temerar pe care îl aștepti să-ți ceară mîna.

— Vorbești cu adevărat serios?

— Foarte serios. Vrei să mi-o dai? Bineînțeles în ipoteza că nu-ți displac total.

— Nu, nu-mi displaci. Ca să fiu sinceră, m-am văzut cîteodată alături de dumneata.

— Cînd?

— Ori de cîte ori veneam la *voi*. Ca și cînd *asta* mă aducea. Îmi spuneam că ești un bărbat mai potrivit pentru mine decît pentru Mihaela. Cred că dreptatea era de partea mea.

— Incontestabil! Dar, domnișoară Cecilia, îți dai seama că mi-ai făcut o declarație de dragoste?

— Nu chiar o declarație, pentru că, în fond, nu te iubesc. Ți-o spun foarte sincer.

— Mă refer la dragostea care are să vină mai tîrziu, dacă nu cumva se află pe drum.

— M-aș bucura să nu vină niciodată. E boală cu complicații de care mă lipsesc. Prefer să trăim sub steagul prieteniei...

— Pare-mi-se că ai din ce în ce mai multă dreptate. În concluzie, îmi dai mîna?

— Da, cu toată luciditatea!

Mi-a întins-o princiari, iar eu, plecîndu-mă, am pus pe albul lor pecetea buzelor. N-am îndrăznit s-o sărut pe gură (măcar de formă) sau s-o îmbrățișez pentru că aș fi călcat protocolul.

— Cu o rezervă, a spus Cecilia menținîndu-se netulburată de eveniment, și anume *încuviințarea părinților*.

— De la sine înțeles, i-am replicat, fiind perfect în rol.

Partidul democrat veni la putere pe la începutul primăverii. Chintescu, tatăl Ceciliei, intră în guvern și luă *internele*. Ținea să mă

aibă secretar general la ministerul său. N-am primit. Ce n-a făcut să mă înduplece, chiar Cecilia stăruia mereu să nu refuz.

N-a fost chip. Eu voiam același post, dar la Ministerul de Finanțe, acolo unde era Nenișor. Ambiția mea nemăsurată rîvnea ca soțul Mihaelei să-mi fie subaltern, întotdeauna la dispoziția mea, nu pentru a-l prizoni sau a-i face neajunsuri (o, nu!). Voiam, pur și simplu, să-l zdrobesc cu mărinimia mea, numai și numai ca să știe Mihaela de ce sînt capabil.

Lucrurile se aranjă exact după placul meu. Am fost numit secretar general la Finanțe unde era titular Popișteanu, bun prieten cu tatăl Ceciliei.

Cel dintîi lucru pe care l-am făcut, intrînd în funcțiune, a fost avansarea lui Nenișor. Nu mi-o ceruse nici el, nici Alexa și cu atît mai puțin Mihaela. Omul voia probabil să-mi mulțumească și-mi ceru o audiență în acest scop. Nu l-am primit, nu mă interesa persoana lui nici cît negrul sub unghie. În schimb îmi mulțumi Alexa în numele soră-și.

Am primit-o ca pe o regină. Îmi instalasem biroul într-o încăpere somptuoasă, tapetată cu mătase, cu persiene pe jos în care se afunda piciorul și fotolii îmbrăcate în piele. (Toate astea fuseseră aranjate în vederea unei eventuale vizite a fostei mele soții.)

Alexa mă felicită pentru înalta demnitate cu care fusesem onorat, îmi ură stereotip "la mai mare" și adause că sora ei s-a bucurat aflînd de ascensiunea mea.

— Ce mai face? am întrebat-o profitînd de faptul că venise vorba de Mihaela.

— Așa și așa...

M-am prefăcut că nu pricep răspunsul ei în doi peri. Alexa încercă să mă lămurească.

— Chiar dacă ar avea comorile lumii, tot nu se simte fericită. Îi lipsește ceea ce e mai important: mulțumirea sufletească.

— Cum, n-o duce bine cu soțul?

— Nu-i vorba de asta, făcu ea, clătînînd din cap, iar eu am înțeles numaidecît, dincolo de vorbe, ceea ce avusese de gînd să-mi spună.

VII

Treceau cîteodată săptămîni și luni întregi fără să am vreo știre despre Mihaela. Trebuia să umplu această lacună care mă sufoca mai rău decît lipsa aerului. Mai mult decît atît: țineam să aflu și felul curii reacționează la veștile pe care le primește despre mine. Ce spune? Ce face? În ce ape se scaldă? Aș fi vrut, dacă era cu putință, să-i cunosc gîndurile. (O, mai ales gîndurile!) De cîte ori n-am vrut să tocmesc un detectiv particular ca s-o urmăresc. Bineînțeles, am renunțat, era ceva lipsit de sens. Ce alta avea să-mi raporteze decît mișcările ei? (De fapt, lucruri exterioare.) Eu aveam nevoie de cineva oare să pătrundă în intimitatea ei pentru a-mi da în vileag

Însăși stările sufletești prin care trecea. Alexa era foarte indicată pentru aceste investigații, dar nu puteam s-o descos mereu fără să-mi bănuiesc intențiile și pe urmă n-o aveam oricând la îndemină.

După îndelungi dezbateri cu mine m-am oprit la o soluție mai acceptabilă care părea că rezolvă problema: să mă pun în legătură cu slujnica. Șoferul meu, un oltean isteț, făcu ce făcu și intră în legătură cu ea. Dar treaba se dovedea plină de riscuri și cerea timp. Așa că, în ziua când mi-o aduse acasă, în loc să-i propun primejdiosul târg care s-ar fi putut să mă dea peste cap, i-am propus s-o angajez la mine, dublându-i leafa. Femeia primi bucuroasă luându-și obligația să-i aducă stăpînă-sii în loc pe... nevasta șoferului meu, în care aveam. Încredere deplină. Schimbul izbuti fără greutate și astfel, iată-mă prezent în casa Mihaelei cu ajutorul a doi ochi care vedeau tot ce se petrecea acolo și a două urechi care auzeau orice vorbă.

Astfel am aflat că Nenișor era mereu bolnav (nevasta șoferului susținea că e tuberculos) și că Mihaela nu dormea în aceeași cameră cu el. (Nu știa, se vede, de acest obicei al stăpînei.) Ce noroc avusese să ia un bărbat cu un picior în groapă. (Mi-a părut bine, de ce aș minți? Ou toate că și eu am silit-o să facă acest pas. Totuși vina rămînea a ei — întreagă.)

Într-altă zi aflînd că Mihaela se ducea la Operă ca să vadă *Madame Butterfly*, am reținut o lojă, calculînd să fie în dreptul fotoliilor ei (știam chiar locurile cumpărate). Dar ce era să fac singur într-o lojă? Trebuia neapărat să găsesc o femeie (și încă una frumoasă) ca să-mi dau seama cum reacționa Mihaela. Va rămîne indiferentă sau are s-o doară faptul că mă vede în tovărășia unei femei? (Simțeam că această verificare mi-e absolut necesară pentru edificarea mea.)

Am trecut în revistă cunoștințele feminine care ar fi putut să mă ajute. M-am oprit la poloneză (tot avea Mihaela pică pe ea) și, fără să mai stau pe gînduri, m-am dus s-o caut la vechea adresă. N-am mai găsit-o; se mutase și nimeni nu știa unde. Era o prostie: n-o mai văzusem de ani de zile. Pe cînd mă întorceam abătut, iată pe Dolly în dreptul unei vitrine. Am schimbat cîteva vorbe și i-am propus să meargă cu mine la Operă. Refuz categoric: n-a vrut în ruptul capului. Se vede că tot mai ținea supărarea de odinioară.

Văzînd așa m-am hotărît să *închiriez* o femeie. Patroana celei mai de seamă case de *rendez-vous* aflînd oe vreau și prețul pe care îl ofer, mi-a pus dinainte un album ca să aleg ce-mi place. Înainte de a-l răsfoi mi-a arătat fotografia unei frumuseți (îi spunea *Miss Europa*). Am recunoscut-o numaidecît. Nu era alta decît poloneza pe care o căutam. Am recunoscut-o de la prima ochire. Vezi, dragă Doamne, ajunsese cocotă de lux. În definitiv, ce-mi păsa? Mă bucuram că o găsisem chiar pe această cale ocolită. Patroana i-a telefonat, nu era acasă. Plecase cu o oră mai devreme lăsînd vorbă că se duce la *Café de la Paix*. (Avea probabil o în-tîliire.) Feste cîteva minute mă aflu la o masă vecină. Bineînțeleles m-a observat și mina zîmbit pe furiș. Tocmai m-apucasem să-i scriu două rînduri cînd chelnerul se apropie de mine ca să-mi șoptească:

— Doamna vă roagă s-o așteptați după o jumătate de oră la Continental.

— Spune-i că vin.

...Și la opt și jumătate seara poloneza îmbrăcată într-o toaletă superbă (adică mai mult dezbrăcată), își făcea apariția în loja Operei, alături de mine. Cîteva sute de ochi încremeniră privirile asupra ei. Era frumoasă, exotică, decorativă, pretutindeni stârnea admirație.

M-am prefăcut că nu observ pe Mihaela, palidă și modestă în rochia ei simplă de seară. Se făcuse mică de tot, în fotoliu, ferindu-se să n-o descopăr. După primul antract locurile lor rămaseră goale. Plecase cu bărbatu-său, nereușind să reziste pînă la urmă în vecinătatea mea și a polonezei. Mi-am frecat mîinile cu o satisfacție diabolică. În noaptea aceea am chefuit pînă în zori.

Reușitele acestea mărunte îmi gâdilau, nici vorbă, orgoliul, dar erau departe de a mă satisface. Îi dăruisem casa, transferasem pe soțul ei, îl avansasem, și de curînd colaboram regulat la ziarul pe care-l citea. Egal cu zero! Simțeam nevoia să înfăptuiesc ceva extraordinar, afară din obișnuit, să intervin mereu în viața ei, să le fac bine, nu atîta pentru plăcerea de a face bine, cît mai ales să-mi potolesc setea nemărginită de a fi regretat de fosta mea soție, de a-i arăta marele meu preț. Dar âmi lipseau împrejurările favorabile. Și-mi băteam capul ce să mai născocesc, ce faptă bună să mai fac ca să rămîn neconținut viu și actual în conștiința Mihaelei. Atunci am ajuns să-mi creez eu însumi, ca odinioară la școală, ocaziile de care aveam nevoie.

Soția șoferului, care de la o vreme își îndeplinea rolul de spioană cu mult zel (cred și eu — cîștiga cît un director de minister), mă puse la curent că Nendșor căzuse în patima jocului de noroc.

— După ce e bolnav prăpădit, mai pierde și noapțile la cărți.

— Și conîța ce zice?

— Ce să zică? S-a obișnuit și nu-i pasă. Parcă n-ar fi bărbatul ei. Of, dacă aș avea așa soț... nu știu, zău, ce s-ar alege de el.

De fapt, viciul lui Nenișor nu era o noutate pentru mine. Auzisem chiar din gura lui că-i place jocul de cărți. Acum îi revenise patima. Foarte bine! Să-l mutăm acolo unde trebuie.

A doua zi am întocmit o decizie prin care soțul Mihaelei era delegat casier central al ministerului.

Socoteala era asta: odată și odată tot va fi silit să bage mîna în visteria statului ca să achite o datorie la cărți. Ah, dacă aș putea să-l prind cu o lipsă pe care să n-o poată acoperi! Ce scandal și ce prilej minunat de a-i veni în ajutor, scăpîndu-l de năpastă!

Vremea trecea fără să descopăr nimic. Voiam să renunț la ideea mea stupidă cînd, într-o zi, m-am pomenit cu Charlot. Auzise de ascensiunea mea și-mi cerea un post de controlor financiar, undeva în provincie. Cum l-am văzut, un plan drăcesc mi-a scăpărat în minte, cu toate detaliile, așa de limpezi și închegate, încît de la început avui certitudinea că va izbuti la milimetru.

— Ascultă, Charlot, mai știi să măsluiești cu atîta îndemînare

cărțile de joc?

Fostul coleg roși, crezînd că poate îi fac o imputare.

— Nu, dragul meu, n-o lua așa, am fost și rămînem prieteni. Îmi ceri un post. Ți-l dau în schimbul unui contraserviciu.

I-am arătat despre ce e vorba. El ezita încă și nu s-a învoit înainte de a-i da explicații liniștitoare.

Cu ajutorul unui prieten l-am introdus pe Charlot la *Clubul Modern* pe care-l frecventa Nenișor. Acolo făcu cunoștință cu el și, potrivit planului, bărbatul Mihaelei fu lăsat prima seară să cîș-tige. {Cîștigă vrea 60.000 lei.} A treia seară cîștigă, de asemenea (45.000 lei). Dar după această primă etapă (necesară pentru a capta încrederea victimei) urmă dezastrul. Nenișor pierdu în trei nopți consecutive tot ce cîștigase și pe deasupra vreo 300.000 lei. Îndemînarea lui Charlot depășise orice prevederi.

De unde avea domnul casier central suma aceasta considerabilă?

Nu era bogat, salariul pe care-l primea abia-i ajungea să ducă un trai modest. Nici vorbă, sustrăsese bani din visteria statului, cu gîndul să-i pună la loc cînd, firește, va face rost de alții.

Apoi, ce așteptam eu? Ce urmăream eu? Hei, domnule casier central, ai căzut prost, sărăcuțule! Vei avea de-a face cu mine. Și nu numai tu... ci mai ales *altcineva*... pentru că persoana și banii tăi nu mă interesează deloc.

Am cerut inspectorului financiar să verifice îndată gestiunea lui Nenișor. Acesta îmi aduse raportul chiar în după-amiaza acelei zile. Găsise o lipsă de 420.000 lei (se vede că Nenișor sustrăsese bani și mai înainte, pentru alte nevoi).

— L-am prins! Al meu e! strigam copleșit de satisfacție, de parcă apucasem pe Dumnezeu de picior.

— Ce facem, sesizăm parchetul? m-a întrebat inspectorul, de a cărui prezență furat de valul bucuriei uitasem cu desăvîrșire.

— A, nu... nu încă... mai avem timp. Lasă-l în seama mea.

Soarta rivalului era în mîinile mele. Cu un simplu gest, cu o vorbă numai, l-aș fi prăbușit în prăpastie, i-aș fi distrus cariera, l-aș fi ucis pentru societate.

Cine mă împiedica s-o fac? Pentru că, hotărît lucru, n-o puteam face, deși el îmi tulburase viața, îmi răpise pe Mihaela, era vinovat față de mine, vinovat cu ghiotura. Și chiar dacă n-ar fi fost mai vinovat decît Mihaela, era oare un motiv valabil în ochii mei ca să-l cruț? Ce ocazie mai bună mi-ar fi astîmpărat setea de răzbunare?

Și cu toate astea!...

Ce așteptam de nu dădeam curs raportului, a acelui raport care aducea cu o sentință de condamnare la moarte civilă?

...Așteptam pe Mihaela. Voiam să intervină pentru el, pentru salvarea lui, știam că va interveni, nu se putea să n-o facă. Prea era grav cazul ca să nu-și calce mîndria în picioare și să alerge la mine, să mă roage. Să apară umilită în fața mea, așa cum nu apăruse niciodată pînă atunci, conștientă de marea mea putere, să-mi cîntărească orice vorbă din gură, să tremure de mine. Iar eu să mă

arăt bun, mărinimos, infinit de bun, infinit de mărinimos! Ca s-o doară și mai mult puterea mea. Ca s-o rănească pînă în străfundul sufletului generozitatea mea!

Am așteptat-o cu încordare toată ziua, dar n-a venit. A venit în schimb Alexa. O trimisese în locul ei, în numele ei, veșnic ca ambasadoare! Ea nu catadixea să se deranjeze. Spumegam de mînie:

"Lasă că te fac eu să vii, stimată doamnă Nenișor. Și cît se poate de repede. Cu o sută de kilometri pe oră. Nici o grijă în privința asta!..."

I-am spus Alexei pe un ton scăzut, încercînd să-l fac cît mai blînd, dar părea încă destul de aspru (ca și cum ea ar fi fost vinovată de ceva), că situația e disperată, chiar dacă Nenișor depune banii.

— Cum, nu se poate face nimic?!

— Absolut nimic! Parchetul a fost sesizat!

A plecat în grabă, aproape fugind, să ducă soră-sii teribila veste.

Nu mințisem (exageram numai). Iată ce se întîmplase: între timp, inspectorul (care nu agreea pe Nenișor) trecuse peste mine și raportase ministrului fraudă descoperită, iar ministrul dăduse ordin peste capul meu să fie sesizat parchetul.

Gluma se îngroșase și o clipă mi-a fost frică să nu scap frînele din mîini.

Cred că n-a trecut nici o oră de la plecarea Alexei, că secretarul îmi anunță o doamnă.

— Poftește-o imediat.

Eram sigur că-i Mihaela. Într-adevăr, ea era. Intră șovăind, clătinîndu-se, amețită. Slăbise mult, avea pe față o paloare de convalescentă. Din primele clipe îmi făcu impresia că nu mai e sigură pe ea, că se miră de propriile-i mișcări, de faptul că trăiește. Într-adevăr, părăsind mîndria, nu mai semăna cu ea.

Am poftit-o să șadă, dar n-a vrut. Mi-a mulțumit și a rămas în picioare.

— Știi pentru ce am venit. Numai pacostea asta îmi mai lipsea, după toate celelalte. E un om pierdut (nu îndrăzni să-i pronunțe numele în fața mea). Scapă-l! Îmi dau seama ce-ți cer, să salvezi un om pe care îți stă în mînă să-l dobori.

— Cred că nu-ți dai seama ce-mi ceri.

— E așa de grav? Nu-mi închipuiam! Dumnezeuule, ce-i de făcut? Va trebui să fie arestat?

— Da. Și îl așteaptă nu mai puțin de cinci ani de pușcărie.

— Nu, strigă ea, speriată, scapă-l! Ou orice preț! Ești puternic și bun! Făgăduiește-mi! Fă-o pentru mine... pentru tot ce a fost între noi.

Tăceam. Mă uitam laoom la făptura ei și tăeeam. Îmi trebuia un răstimp de frămîntare și de nehotărâre, de luptă intensă, ca să nu-i dau impresia că cedez atît de ușor.

— Fie, i-am spus răspicat, o fac pentru tine. Numai pentru o singură ființă de pe pămînt!

— Pentru mine! exclamă Mihaela cu glasul alterat. Mă privi lung,

mirată, ca o făptură cu însușiri supraomenești.

Ochii ei aveau priviri atît de rugătoare, atît de neliniștite! Se prăbuși inertă într-un fotoliu și acolo izbucni în hohot sfîșietor de plîns.

— Aimée, ce înseamnă asta? Nu trebuie! E o prostie ce faci!

— Aimée, Aimée! repetă ea mașinal printre suspine. De cînd nu te-am mai auzit spunîndu-mi așa!

Aș fi putut în clipa aceea s-o cuprind în brațe, s-o sărut ne-bunește (simțeam o foame cumplită de ea) și poate aș fi făcut-o, era cît pe-aci s-o fac, dacă Mihaela în clipa aceea sau cu o clipă mai înainte nu se ridica brusc. Era acum înaltă, dreaptă, demnă, ca ea însăși.

— Trimite-mi pe Alexa, i-am spus. Am nevoie de ea. Și n-ai nici o grijă în privința lui...

— Îți mulțumesc!

Făcu ochii mari de uimire. (Și ce frumoși erau ochii ei acum, ca un cer limpezit de nori, după furtună.) Toată ființa-i părea răvășită, pieptul îi sălta, avea nevoie de aer mult. Ședeam lîngă ea, auzeam cum îmi soarbe răsuflarea și m-așteptam să izbucnească într-o explozie de dragoste. (Se petrecea cu ea, se vede, același lucru care se petrecuse cu mine cîteva clipe înainte.) Aștepta din parte-mi un semn, cît de mic, o încurajare, un *da* nerostit. Tăceam înghețat și-mi era teamă să nu-i vorbească chiar tăcerea mea.

Atunci Mihaela, reprimîndu-și dureros simțirea, recurse inconștient la un compromis.

— Uite, ți s-a desfăcut nodul de la cravată...

Și cu mîinile tremurînde, agitată, încurcîndu-se și roșind de neobișnuita ei neîndemînare, încercă să-mi înnoade cravata. Apoi fugi și nu știu dacă fugea de mine sau de ea...

A doua zi, Alexa veni la minister cu noaptea-n cap.

— În primul rînd, i-am spus, (el) trebuie să acopere lipsa. E vorba de 420.000 lei.

— Dar de unde are să scoată nenorocitul atîția bani? (îmi plăcu așa de mult că-i spusese *nenorocitul* — superbă caracterizare!)

— Sînt nevoit să-i pun eu la dispoziție. Nu-i altă soluție.

— Cum, faci dumneata asta? E cu putință? O sumă atîț de considerabilă?

— Nu vei fi crezînd c-o fac pentru el, am strigat răstit. Iată suma, s-o depui imediat în numele său. Eu nu vreau să-l văd în ochi.

Alexa plecă și se întoarse după o oră cu recipisa. De rîndul acesta avu loc o scenă destul de dramatică pe care nu o prevăzusem, dar prinse tare bine. Ministrul Popișteanu auzind că vreau să scot basma curată pe un funcționar incorect, intră în cabinetul meu (ne despărțea doar o ușă) și-mi declară răspicat că nu admite cu nici un preț cruțarea delapidatorilor banului public. Atîț tonul cît și atitudinea ministrului mă jigniră, mai cu seamă că Alexa era de față. I-am replicat ferm:

— Domnule ministru, dacă se trece peste mine în chestiunea aceasta te rog să mă consideri demisionat chiar în clipa de față.

Popișteanu rămase perplex ca și când ar fi primit din senin o măciucă în moalele capului.

— Cum e posibil să pui la bătaie situația dumitale pentru o cauză care angajează codul penal?

— Am convingerea că e o crimă din partea noastră să distrugem un om și o familie pentru o simplă nesocotință. Funcționarul are un trecut nepătat, a depus banii, statul nu-i păgubit cu nimic. Mă opun chiar dacă i s-ar da o mustrare scrisă.

— Te ascult, dragul meu, și mă întreb dacă vorbești cu adevărat serios.

— Pentru numele lui Dumnezeu, am eu aerul că glumesc? Te rog, domnule ministru, hotărăște... Vreau să știu ce-mi rămîne de făcut.

Eram probabil palid și tremuram de enervare. Popișteanu, după un efort vizibil, rosti cu alt ton:

— E pentru prima dată când consimt să-mi calc pe conștiință. O fac pentru dumneata! Și spunînd acestea rupse hîrtille.

Alexa înghețase pe scaun și ne privea fără să vadă, ca o halucinantă — suferind că fusese martoră la o astfel de scenă.

Ah, cum are să-i povestească Mihaelei tot ce văzuse și auzise: cît am luptat de dîrz să-i scap soțul, la cîte riscuri m-am expus și cum am înfrînt, pînă la urmă, cerbicia ministrului. Și are să adauge poate: tot ceea ce a făcut pentru tine a fost, nesocotito, care n-ai știut să-l prețuiești. Va tresări Mihaela auzind toate acestea? O vor copleși părerile de rău? O vor spinteca amintirile? Și are să-i ajungă o noapte să tot plîngă?

În urma acestei întâmplări, boala lui Nenișor se înrăutăți. Ceru un concediu de o lună ca să-și caute sănătatea. I-am aprobat trei luni, cu salariul întreg. Nevasta șoferului îmi raportă că plecase la munte să se interneze într-un sanatoriu, iar Mihaela rămăsese acasă, cu toate rugămințile lui de a-l însoți. Mai spuse că ar fi auzit de la medicul care îl îngrijea că stăpînu-său nu mai are multe zile. Altădată îmi destăinui că Mihaela plînsese o noapte întreagă și că ea, încercînd s-o consoleze, o auzise spunîndu-i: "Mă arde aici un foc mare" și-i arătase în dreptul inimii. După care nevasta șoferului mai zise:

— Tare mă bate gîndul că iubește pe cineva, conîța. Dar văz că boala ei n-are leac.

— Și pe cine crezi că iubește?

— Pe cine altul decît pe dumneavoastră? Că prea e cu ochi și cu sprîncene. Dar nu pricep ce tot aveți cu ea de-o pătimiti așa? Că și dînsa din carne-i făcută, nu din piatră. Mai mare păcatul, zău așa!

Ticăloasă slujnică! Îmi venea s-o îmbrățișez pentru inteligenta ei dojana. I-am făgăduit un spor de leafă și i-am dat pe deasupra bani de-o rochie. Cînd să plece am făcut-o atentă:

— Să nu mă dai de gol, că e moarte de om, să știi...

— Da' ce am înnebunit, Doamne ferește, se burzului ea și-mi ceru și de pantofi.

Cecilia, la care mă duceam în fiecare seară, înflorise ca o floare de seră. Zilnic își schimba rochiile, dar rămînea aceeași statuie cu

grai și mișcare. Odată s-a întâmplat să lipsesc câteva zile. Nici gând să mă întrebe unde am fost sau ce am făcut. O preocupa numai clipa actuală, pentru rest era total absentă. Părinții ei priveau cu simpatie apropierea noastră de care aflaseră de altfel și prietenii casei. Așa că eram socotit pretendentul oficial la mîna ei.

Am serbat logodna noastră în cercul restrîns al familiei și rudelor. După o lună s-a celebrat și căsătoria într-un cadru extrem de fastuos. Printre invitați erau mai mulți membri ai guvernului și însuși primul ministru. (Socrul meu avea relații foarte înalte.) Bineînțeles veniră și părinții mei, tata într-o dispoziție excelentă — mama puțin cam tristă, nu știu ce avea.

Cecilia, în rochia albă de mireasă, cu trenă fără sfîrșit, ea însăși înaltă și suplă, părea neverosimil de frumoasă. (Fotografia ei apărură în ziare și pe coperta unei reviste ilustrate.)

Am poftit și pe Alexa la nuntă. (Să nu pară cuiva ciudat faptul, dar nu concepeam această nuntă fără prezența Alexei.) I-am trimis invitația prin curier special, ca să am siguranța că a primit-o. Și cu toate astea n-a venit. Degeaba căutam s-o descopăr prin furnicarul nuntașilor. Această căutare insistentă (nu reușeam să mă împac cu absența Alexei) atrase oarecum atenția unor rude. Chiar Cecilia care observa atît de greu, mă întrebă:

— Pe cine tot cauți?

— Fericirea, i-am spus dînd-o prin glumă, cu toate că numai de așa ceva nu-mi ardea.

Mă așteptam să-mi răspundă că "fericirea" e chiar ea, în persoană, dar inteligența Ceciliei scăpă ușor prilejul.

În zorii zilei am plecat în *voyage de nocces* la Abazzia pentru o lună de zile, dar n-am stat decît o săptămînă. Ne-am întors o-dată cu toamna...

PARTEA A PATRA?

I

Alaltăieri, vineri 7 septembrie, s-a produs deznodămîntul. Pe neașteptate, ca un trăsnet prăvălit din senin. Nici o presimțire, nici un semn, nimic nu păru că deosebește ziua aceea de celelalte, gemene, în uniformă. Toată dimineața am lucrat intens într-o comisie financiară. La prînz m-am întors extenuat acasă cu mașina. Pe cînd cercetam corespondența, telefonul zbîrnîi strident. Deși receptorul era alături de mine, am pregetat să întind mîna ca să-l ridic. (Poate acesta să fi fost singurul semn.) Soneria continua să țipe, strident, asurzitor, ca un semnal de alarmă.

— Alo, cine-i? am întrebat aproape răstit.

— Tudor, vino repede! îmi răsună în ureche o voce gîtuită de emoție.

Atît. Închise brusc aparatul, fără să arate cine telefonase și mai cu seamă despre ce era vorba.

Nu mai aveam nevoie de așa ceva. Am strîns receptorul în palmă cu o încordare supremă, gata să-l sfărîm, și în clipa aceea am avut revelația celor întîmplate cu o certitudine pe care ți-o dau numai marile presimțiri.

Probabil eram palid și tremuram pentru că Cecilia care venise să mă poftască la masă, se sperie văzîndu-mă.

— Ce ai? Ești galben ca ceara. Ce s-a întîmplat?

— Mihaela s-a sinucis!

Ea nu slobozi un țipăt de spaimă și nici nu se făcu albă ca varul așa cum s-ar fi întîmplat cu oricare altă femeie. Nu. Încremeni locului și mă întrebă cu cel mai desăvîrșit calm:

— Cînd? De ce? Ce s-a întîmplat? Cum a fost? De unde ai aflat?

Nu era un potop de întrebări, cum s-ar părea. Între o întrebare și alta se așeza timpul cu tăcerea. Ce aș fi putut să-i răspund? Și mai înainte de toate — ce știam? Am ridicat din umeri fără să articulez un cuvînt.

— Sărmana! Ar fi meritat o soartă mai bună!

Cecilia rostise vorbele astea de compătimire? M-am uitat la ea surprins. Altă mirare: pe fața ei de marmură lunecau cîteva boabe de lacrimi la vale.

— Plîngi?

Ce descoperire! Statuia mea nu era construită din marmură, decît numai pe dinafară. În piept avea inimă și simțire care o făceau să sufere. Vestea îi străbătuse învelișul protector, umanizînd-o.

Întoarse capul, se feri să-mi arate slăbiciunea, deși sentimentul n-o micșora, ci dimpotrivă... Apoi zise:

— Du-te la ea... s-o vezi... Ai iubit-o... Poate o iubești încă...

Îmi netezi părul răvășit și, după ce m-am ridicat, îmi perie sumar haina și pantalonii (deși nu era nevoie) cu o drăgălășenie discretă, reținută, parcă ar fi vrut să-mi arate prin aceste gesturi mărunte că e alături de mine în acel ceas greu și împărtășește în aceeași măsură durerea mea.

— Da, trebuie să te duci... acolo... Poate mai e timp să-i vii în ajutor...

Cecilia dovedi în această împrejurare înțelepciune și tact. Ea singură mi-o luase înainte trimițîndu-mă la Mihaela ca să mă scu-tească de o explicație poate dureroasă pentru ea, fiindcă tot mă duceam și fără îndemnul ei. Înțelegea așa de bine unele lucruri!

Drumul pînă în strada Triumfului (*Triumfului*, — ce sinistră ironie!) l-am parcurs într-o stare vecină cu somnolența. N-aș fi vrut să ajung niciodată la destinație și totuși într-acolo mergeam, scurtînd în fiecare minut distanța, apropiîndu-mă neîncetat. Înregistram rece, automat, prin ferestruica mașinii, mișcarea vie și pestriță a străzii fără să recunosc locurile pe unde treceam.

Am tresărit de neliniște. Ajunsesem. Da, trebuia să ajung o-dată! Mi-a apărut în fața ochilor casa tupilată în verdeață, cuibul dragostei noastre defuncte... Fără să vreau, vedeam dinainte biletul de

închiriat care-mi oprise cîndva pașii la poarta aceea, azi blestemată, îmi suna în urechi: *ride la terra* din opera lui Puccini. Apoi amintirile începeau a se trezi, una după alta, ca să-mi acapareze prezentul. Le goneam ca pe dușmani. Fugiți, n-am nevoie de voi, nu vă mai cunosc. Acum vă urăsc! Nu vreau să-mi aduc aminte de ziua cînd Mihaela a împlinit 21 de ani, nici de noaptea minunată cînd a fost a mea. De nimic... Fericirea care s-a dus mă sufocă, pentru că e tot durere.

Copleșit de potopul aducerilor aminte, am străbătut cu pași repezi grădinița și am sunat. Mi-a deschis Alexa, o arătare înveșmîntată în negru. Cînd m-a văzut, a podidit-o plînsul:

— De ce mi-a făcut Mihaela una ca asta? Numai pe ea o aveam pe lume.

— Curaj, Alexa! Nu trebuie să ne pierdem cumpătul. Nu rezolvăm nimic, absolut nimic...

Mi-am mușcat într-ascuns buzele, stînjedit de goliciunea frazei ce-i debitasem.

Abia aici, la fața locului mi s-a confirmat revelația pe care am avut-o în urma apelului telefonic și m-am îngrozit de nebunia ce făcusem dînd Ceciliei o veste cînd nu știam încă precis ce se întîmplase. Așteptam oare acest deznodămînt, îl dorisem în străfundul ființei, fără să-mi dau conștient seama? De ce nu mă gîndisem la *altceva* în clipa cînd mi-a telefonat Alexa? Aș fi putut invoca atîtea posibilități: un accident, o boală subită, o neînțelegere gravă care ar fi reclamat prezența mea. Or, înlăturasem toate eventualitățile și mă oprisem numai la una singură: sinuciderea Mihaelei. De ce o așteptasem atît, ascunzîndu-mă chiar de mine? Îmi trebuia neapărat această sinucidere? De ce voiam să moară Mihaela? În fond ce rezolva dispariția ei? Setea de răzbunare a unui soț înșelat oare între timp și-a refăcut viața pe baze mult mai largi și solide? Dar asta nu era decît pedeapsa celui mai nesăbuit orgoliu. Ar fi prea monstruos să cred așa ceva, m-aș coborî în subsolul ființei omenești, chiar mai jos...

Alexa m-a condus în odaia moartei. O femeie tînră zăcea întinsă pe pat, ou mîinile puse cruce pe piept. Părea străină, avea trăsături necunoscute. Nu m-am abținut să nu întreb.

— E Mihaela?

Sora ei, auzind teribila întrebare, a tresărit și a holbat ochii în așa fel că-i ieșiseră din orbite.

— N-o mai recunoști?

Era așa de schimbată, încît îmi venea greu să cred în realitatea ei. Cu toate astea nu trebuia să mă mir de nimic pentru că această transformare avea toată îndreptățirea. Chiar de cînd ne despărțisem, Mihaela începuse să nu mai semene cu ea. Ce luminoasă, fragedă, clocotitoare o făcuse dragostea mea. Numai *cu mine* reușea să se realizeze, fără mine se dezagrega ca într-un mediu neprielnic, nociv. Dovada fusese făcută acum o dată pentru totdeauna.

Și totuși, am descoperit destul de greu în colțul gurii surîsul ei de

mîndrie care îmi era atît de familiar. Plecase cu el în eternitate, vrînd pînă și-n înfrîngerea de pe urmă să-și păstreze aerul de învingătoare.

O priveam lung, apăsător, continuu, ca să-mi satur ochii pentru totdeauna de ea. Chipul Mihaelei se multiplica, vedeam un șir lung de moarte, încît odaia, poate chiar toată casa se umpluse numai de ea. Aș fi vrut să plîng, dar de unde lacrimi? O stîncă și tot ar fi fost zguduită de clipa revederii. Eu — nu. Rămîneam inert," gol de simțiri, absent. Și doar Mihaela jucase rolul principal în viața mea. Aveam îndărăt anii noștri de bucurii și suferințe care ne legaseră cu lanțuri mai tari decît oțelul. O iubisem mult, îi deschiseseam larg porțile sufletului, ființa mea era casa ei. Și acum își curmase brusc zilele. De ce nu mă durea neființa Mihaelei?

Încă nu știam. Ceea ce mă preocupa în momentul acela era ceva care nu ținea de simțire. Cînd îmi telefonase Alexa, am văzut cu ochii minții pe Mihaela așezată pe pat cu capul spre fereastră, iar nu eu picioarele, cum era în realitate. Această nepotrivire a închipuirii cu realitatea mă contraria de astă dată și-mi făceam reproșuri stupide în ceea ce privește lipsa mea de previziune.

Extenuat de nemișcare, am trecut în hol. Alexa a venit după mine. Abia acum am întrebat-o (tot în șoaptă) deși acolo puteam foarte bine să vorbesc tare. (De ce în preajma morților oamenii vorbesc numai în șoaptă?)

— Cum s-a întîmplat?

...Se trezise în revărsatul zorilor. (Probabil că n-a dormit toată noaptea.) Slujnica a văzut-o scriind de zor. (Cui o fi scris? — asta e foarte important.) De dimineață a plecat în oraș, nu se știe unde a fost, iar pe la opt și jumătate a venit înapoi. A chemat slujnica și i-« dat un plic să-l ducă Alexei.

— M-am speriat citind bilețelul, urmă Alexa. Ce-i cu ea, mă întrebam, o fi primit vreo veste rea de la sanatoriu? (Nenișor era grav bolnav.) Am lăsat totul baltă și am alergat să văd ce se întîmplase? Am găsit-o întinsă în pat, credeam că doarme. Voiam s-o scol, dar nu se trezea deloc. Dumnezeuule, era moartă! Murise de curînd, încă nu se răcise. Nu-mi dau seama cum am telefonat după medic, cu cine am vorbit și ce am vorbit. Gîndeam că poate mai e o speranță, nu-mi intra în cap ca Mihaela să moară. Smaranda a zărit pe noptieră două fiole. Otravă!... De unde o procurase? Nici slujnica, nici eu, nu știam nimic. Doctorul venit în pripă a ridicat neputincios din umeri. El a spus că-i morfină. Își făcuse singură injecția cu o doză mortală... Sărmana, cel puțin n-a suferit... Apoi a venit procurorul și încă cineva... Erau oameni cumsecade, au renunțat la autopsie.

...O ascultam tăcut, dus pe gînduri, deși în realitate nu mă gîndeam la nimic. La un moment dat, Alexei îi păru ciudată această muțenie prelungă și nu se stăpîni să nu mă întrebe:

— Mă ascuți?

— Ba da, te ascult, cum nu? am replicat brusc, ca trezit din-tr-un somn greu.

Închipuirea mea rățăcea în neștire prin cele mai stranii locuri, arătându-mi fie un colț de stîncă sau un cal slăbănog opintindu-șe din răspuțeri să tragă o căruță înțelenită în glod, sau alte locuri la fel de absurde, fără nici o legătură cu clipa actuală.

Într-un tîrziu, am întrebat-o pe Alexa, așa ca să spun și eu ceva:

— Pe *el* nu-l anunți de ceea ce s-a întîmplat?

— Cred că n-aș face bine. E cu un picior în groapă, săracul! O veste ca asta, atît i-ar trebui ca să-l dea gata. După un răgaz, adăugase: De ce îmi pomenesci de *el*? Tot pe tine te-a iubit...

A spus-o bine Alexa, de asta eram sigur de mult, adică de totdeauna. Dar abia acum aveam certitudinea deplină, cînd altcineva, mi-o confirma.

Ea văzînd că nu-i răspund, se uită lung la mine, cu ciudă, apoi spuse muștrător:

— Credeam că încă mai ții la ea...

Trebuia să mă apăr, să-i dovedesc că se înșală, că am iubit-o pe sora ei tot atît cît mă iubise ea, poate chiar mai mult. La ce-bun. Ce-aș fi cîștigat dacă mă dezvinovățeam invocînd nu numai dovezile pe care le cunoștea Alexa, ci însăși evidența? Și ce pierdeam rămînînd vinovat față de ea? Mihaela nu mai era pe lume și această plecare fără întoarcere făcea zadarnică, fără sens, orice susținere.

M-am ridicat să plec.

— N-a lăsat nici o scrisoare? Nici un rînd? (am evitat să adaug: *pentru mine*.)

— Nu, nimic...

— Spuneai că slujnica ar fi surprins-o pe cînd scria...

— Crede-mă, nu știu ce să-ți răspund. Poate i-o fi trimis lui (soțului) un cuvînt de adio... Aici, în casă, am căutat, nu există urmă de scrisoare.

— Bine, la revedere...

— Ce faci? Pleci? făcu ea surprinsă.

— Da. Trebuie. Trimit pe secretarul meu să-ți ajute. E nevoie de un bărbat pentru îndeplinirea formalităților...

Fulgere de mînie țîșniră din ochii ei și Alexa, izbucnind vulcanic, într-o dezlănțuire care nu se potrivea deloc cu fire-ai stăpînită, răcni la mine:

— Pleacă! Acum știu cine ești. Tu ai omorît-o pe Mihaela!

Strigătul ei de acuzare fusese rostit numai o singură dată, dar eu îl auzeam multiplicat de sute de ori în mine, răsfrîngîndu-se în ecouri prelungi, grave, nesfîrșite:

— Poate că am omorît-o, i-am răspuns foarte calm, dar și ea pe mine!

— Se și vede! rînji ea crispat ca o vedenie.

— Se va vedea! am țipat înfruntînd-o.

Violența tonului o sperie. Se trase un pas înapoi, privindu-mă ca halucinantă. În timp ce ieșeam pe ușă îmi aruncă o piatră:

— Ticălosule!

Poate mi s-a părut, nu sînt sigur. Oricum ar fi fost, nu mă duru lovitura. Nimerise într-o chiurasă de oțel, ori devenisem complet

insensibil?

În dreptul porții, altă scenă tare. Smaranda, nevasta șoferului care; tocmai se întorcea, dînd cu ochii de mine, mă apostrofă cu o excesivă mînie:

— Vă plăcu ce făcurăți, om rău ce sînteți? V-aș omorî dacă aș putea, dar o să vă plătească Dumnezeu cu vîrf și îndesat...

I-am întors spatele și mi-am văzut de drum. Ce să-mi pun mintea cu o toantă? Îi plăcea să încaseze două lefuri și acum — poftim proces de conștiință... Pe Alexa o înțelegeam, durerea o silise să-și iasă din fire. Dar nici ea nu trebuia să mă acuze că am ucis-o pe soră-sa, sîht limite peste care nu se poate trece. Și pe mine — ce m-o fi apucat să-i spun că și Mihaela m-a *ucis* la rîndu-i? Sincer vorbind îmi păru rău de izbucnirea mea ipocrită.

Și pe urmă, de ce i-am strigat "*se va vedea?*". Ce noimă avea replica asta stupidă? Ce are să se *vadă*, mă rog? O voi lua pe urmele Mihaelei? Mă voi sinucide, la rîndu-mi, drept compensație pentru că am ucis-o? Haida-de! Nici nu-mi trecea prin gînd. Am jucat teatru ieftin, de prost gust... Puah, mi-e rușine!

La primul telefon public m-am oprit ca să dau dispoziții secretarului meu să *se ocupe* de formele și operațiile înmormîntării, cumpărînd tot ce trebuie, fără a cruța banii și timpul.

Scăpat de această grijă, ca și cum ar fi fost cea mai importantă, m-am simțit întrucîtva ușurat, aș zice chiar bine dispus. Dar în loc să mă întorc acasă unde Cecilia mă aștepta, hoinăream în neștire pe străzi, fără nici o țintă. Vremea prînzului trecuse de mult. Nu-mi era foame. Uitasem și de prînz și de foame. Ajungînd pe Lipscani, în dreptul cinematografului Maxim, cineva din spate mă trase de mîneacă. Era Walewska, poloneza! Volubilă, suplă, strălucitoare, așa cum fusese Mihaela pe peronul gării, în ajunul escapadei noastre la Constanța. La început o scurtă explozie de veselie, apoi muștrări:

— De ce nu dat pe la mine, cum făgăduit la Oper, urs reu? Vali (Vali era numele ei de alint) iubești mult la tine și tu necăjești la ea. Vreau vedem filmul împreună, este forte frumos. Mergi cu Vali.

Am intrat, incapabil să mă împotrivesc celui mai firav îndemn. În pustietatea mea sufletească eram disponibil, la îndemîna oricui. Sala cinematografului, tristă, aproape goală. Cîteva perechi răsfireate îci și colo. Ne-am așezat în fund, pe ultimul rînd, lîngă perete, lipindu-ne unul de altul, ca un singur trup. Ea m-a sărutat în întuneric. Am lăsat-o, n-avea decît să facă ce voia cu un obiect ca mine. Nu-mi ardea nici de ea, nici de film, absolut de nimic.

— La tine nu place săruțe la Vali? se mira femeia nedumerită că inițiativa tuturor îmbrățișărilor o lua numai ea. Rîdeam cu rîsul altuia și o sărutam inert.

În pauză, am ieșit în hol să fumez o țigară. (Uitasem să mai fumez de două ceasuri.) Fumam și priveam zbuciumul străzii prin geamurile ușilor de la intrare. La un moment dat mi se păru că secretarul meu trecuse pe acolp. M-am luat după el și strecurîndu-mă anevoie prin viermuiala pietonilor l-am ajuns din urmă. Rămase uluit zărindu-mă cu capul gol, făcîndu-i semne disperate și strigîndu-

I într-un loc atît de nepotrivit.

— Ce cauți pe aici?

— Mă duceam să comand o coroană.

— Comandă cinci. Ți-am spus să nu te uiți la bani.

— Am înțeles, domnule secretar general, le trec în contul dumneavoastră.

— De ce în cont? Plătește imediat! Tot! Imediat!

— Bine, dar bani?

Ah, ce lapsus: nu-i dădusem nici o lescaie.

— Uite cheile de la casă. Ia de acolo cîți bani îți trebuie. Și de ce n-ai plecat cu mașina?

— E în reparație.

— Ia Buik-ul meu. Îți stă la dispoziție oricît ai nevoie.

— Am înțeles, să trăiți...

— Așa, du-te și fă treaba. Ba nu, stai... Era cît p-aci să uit. Ce-ai făcut cu cavoul? Cînd e gata?

— Trebuie cavou? Nu știam. Nu mi-ați pomenit nimic despre așa ceva...

— Aștepți să ți se dea mură-n gură? N-aveai decît să înțelegi.. Sau să întrebi dacă nu poți înțelege.

— Vă rog iertați-mă, domnule secretar general. Mă pun imediat în legătură cu un arhitect. În mai puțin de două săptămîni cred că va fi gata...

— Ești nebun? Ce tot pălăvrăgești aici? În două săptămîni?

Pînă mîine după-amiază trebuie să fie gata, pricepi?

— Dar... credeți că e posibil... Într-un timp atît de scurt?

— Orice o posibil cînd știi să vrei. N-au decît să lucreze zi și noapte cincizeci sau o sută de lucrători... Plătesc oricît...

Secretarul meu se uita la mine alarmat, aproape în panică.

— Vino cu mine... Unde găsim un telefon public?

Era unul chiar la spatele nostru, în incinta unui magazin.

— Cheamă pe Goiceanu, arhitectul ministerului. Vreau să vorbesc cu el.

Secretarul făcu numărul și ceru direcția arhitecturii. Din fericire, Goiceanu era acolo. Am luat receptorul și i-am spus:

— Ascultă, dragul meu, te rog să-mi faci pe socoteala mea un cavou la Belu... Pînă mîine după-amiază trebuie să fie gata... Da, da, mîine după-amiază, la orele patru... Nici un minut mai tîrziu. După cum vezi urgență extremă... E cu putință, orice-i cu putință cînd clientul nu se uită la preț. Angajează o mie de lucrători... cîți poțtești. Nu mă privește. Dar nu admit un minut de întîrziere, înțelegi? Fă un proiect, nu-i nevoie să-l aprob, mă bizui pe gustul dumitale... Ceva simplu, clasic, dar nelipsit de grandoare. Secretarul meu îți pune îndată la dispoziție banii de care ai nevoie. Nu-mi trebuie deviz, nu pricepi? De ce să pierdem timpul cu asta?... Capacitatea?... Două morminte, da, două... Ajunge.... Bineînțeles, pe frontispiciu gravezi numele meu... Ne-am înțeles? Foarte bine... Mulțumesc.

Cînd am depus receptorul în furcă, secretarul meu izbucni într-un

elan de admirație:

— Sînteți formidabil, pe onoarea mea!...

— Nu vorbi prostii, l-am admonestat cu o asprime prea excesivă.

Hai, șterge-o acum și vezi-ți de treburi.

Înainte de a pleca rămase cîteva clipe locului, încurcat:

— Vă rog să mă iertați: pentru ce e nevoie de două morminte?

— Am spus *două* morminte?

— Da, v-am auzit cu urechile mele.

— Nu-i nimic. Lăsăm și două. Ce-are a face?

Mda, avea dreptate băiatul. De ce comandasem cavoul cu două morminte? Mare mirare! Dar ce importanță avea faptul? În tot cazul, nu se construiește un cavou pentru o singură persoană, el trebuie să adăpostească o întreagă familie sau măcar o pereche... Ducă-se la naiba.

Am luat-o agale, în sens contrar, pe urmele unei fetișcane care-mi zîmbi angajant ca s-o uit după trei minute și să mă opresc pe strada Bărăției în fața unei vitrine ou puști de vînătoare și arme de tot soiul.

— Ce-ar fi să cumpăr un revolver? Am să i-l arăt Alexei: Nu credeai că mă sinucid? Ei bine, *se va vedea!* Deocamdată am făcut rost de armă.

Înainte de a mă hotărî, intrasem deja în magazin. Patronul îmi arată cîteva revolve, și mari și mici, unele vechi, demodate, cu butoi, altele minuscule ca niște jucărioare.

— Nu-mi plac. N-aveți altele mai bune?

— Pentru ce vă trebuie?

— Vreau să-mi zbor creierii, i-am răspuns cu tonul cel mai natural de pe lume.

Negustorul zîmbi superior (crede domnul că mă prostește?!) și adăugă cu cinism:

— Pentru așa ceva oricare e foarte potrivit. Tot treaba aia o face.

Perfect logic omul de după tejghea, dar simplist, fără un pic de fantezie. E de-a dreptul barbar să-și ridice cineva viața trăgînd de limbă un revolver oribil, cu butoi, sau să se arunce sub roțile unui Ford desuet în loc să prefere un somptuos Roll's sau măcar Cadillac.

Așa că am ales un Browning mic, cu prăselele încrustate în sidef. O adevărată bijuterie în miniatură. Negustorul mi-a făcut pe loc un scurt instructaj atrăgîndu-mi atenția să nu-l lipesc de tîmplă în momentul sinuciderii, ci să păstrez o distanță oarecare.

— Știți, e mai eficace lovitura și nu dă greș.

— Foarte amabil din partea dumatăle, i-am spus rîzînd cu poftă.

Bineînțelele rîdea și el, devenisem subit prieteni.

Leșind din magazin, m-am uitat cu un gest reflex la ceas. Arăta 4 fix...

— Tiii, la ora asta am curs cu anul III.

Repede am oprit o mașină. După cîteva minute coboram la facultate. Pe cînd străbăteam în grabă lungile coridoare, cîțiva studenți mă salutară. Cînd să le răspund — surpriză — eram cu capul gol. Mi-am amintit de poloneză, de cinema și de pălăria pe care o

lăsasem pe scaun. Ce-o fi crezut Vali de plecarea mea ciudată? Probabil că mă așteaptă încă... Uitasem cu desăvîrșire să mă întorc. Poate să aștepte mult și bine. Ce mi-o fi venit să intru la cinema?

Am chemat asistentul:

— Fii bun, te rog, și anunță studenții că azi nu țin curs.

Nu mă nedumerea contrazicerea în care mă puneam. Alergasem într-un suflet la facultate (luînd o mașină ca să nu întîrzii), iar acum cînd nimeni nu m-ar fi împiedicat să țin cursul, îl contramandam din senin, fără nici un motiv.

— Dar nu aveți ours, spuse mirat asistentul.

— Cum n-am? Nu-i astăzi sîmbătă?

— Vă înșelați, e vineri...

— Ești sigur?

— Foarte sigur, și îmi arată, cu un gest, calendarul din perete.

Într-adevăr, era vineri.

— Da, ai dreptate, scăpasem din vedere. Sînt cam obosit.

Am intrat în cancelarie foarte abătut, nu din cauza lapsusului, ci din cauza pălăriei (deși aș fi putut foarte bine să mă întorc s-o iau sau mai degrabă să cumpăr una nouă).

Pe birou, un plic alb, care contrasta violent cu verdele postavului, îmi atrase privirile. Parcă m-a săgetat un curent electric.

— Scrisoarea Mihaelei! Asta trebuie să fie scrisoarea Mihaelei!

Plicul nu purta nici o ștampilă poștală. În ce fel ajunsese la mine?

— De unde e asta? am întrebat cameristul.

— A venit azi-dimineață o domnișoară și a adus-o.

— La ce oră?

— Pe la opt, opt și jumătate. Mi-a spus să v-o dau în mîină că e ceva important.

Așadar, Mihaela fusese. Pentru asta făcuse drumul în oraș! Să-mi aducă scrisoarea... Se temuse s-o dea la poștă, să nu se piardă sau să nu cadă în mîini străine. Așadar, nu plecase în împărăția lui Pluton și a Proserpinei înainte de a-mi lăsa un cuvînt de adio.

Am desfăcut plicul tremurînd, apucat de toate frigurile. Citeam cu răsuflarea tăiată paginile una după alta, parcă aș fi vrut să le mistui cuprinsul dintr-o singură ochire.

Cine ar fi putut să înțeleagă ceva în nerăbdarea mea care sărea dincolo de timp și în tremurul care învălmășea frazele amestecîndu-le alandala? Am reluat lectura după o pauză tot fără rezultat. Mihaela scria mare, nervos, unele cuvinte erau cu neputință de descifrat. Așternuse pe hîrtie tot ce avea pe suflet, într-o grabă febrilă de parcă s-ar fi temut să n-o surprindă moartea înainte de a isprăvi.

N-a fost chip să citesc scrisoarea decît după ce am dormit o oră cu ajutorul unui somnifer. Iat-o mai jos, reprodușă întocmai:

Poate ai aflat pînă acum că nu mai sînt. Înainte de a pleca în necunoscut voiam să-ți vorbesc, să-mi deschid pentru ultima dată inima înaintea ta, dar mi-a fost greu, foarte greu. De aceea am ales calea scrisului, mult mai lesnicioasă, cînd poți spune tot ce te doare, fără să te întrerupă nimeni.

Trebuie să-ți mărturisesc din capul locului că mă simt vinovată față de tine, da — vinovată... Îmi recunosc deschis greșeala care a făcut să ni se despartă drumurile pentru totdeauna. Dar nu vinovată fiindcă te-am înșelat, așa cum ai crezut mereu, ci numai pentru că am nutrit nebunescul gînd de a te înșela.

Să nu-ți închipui că încerc să mă dezvinovățesc. La ce bun? În fața veșniciei, omul leapădă masca minciunii și ipocriziei și simte nevoia unei purificări desăvîrșite, pe care nu ți-o dă decît spovedania sinceră, deznădăjduită. E ceea ce se întîmplă cu mine, acum — în pragul unei lumi necunoscute. Dar s-o iau de la început.

Nu, nu pot începe mai înainte de a-ți spune încă o dată că te-am iubit, cum n-am iubit pe nimeni. Adică greșesc: cum să fac o comparație cînd nu te-am iubit decît pe tine?

Mereu mă osteneam să-ți plac, să fiu aceea pe care o căutai și, cu cît voiam mai mult, cu atît mi se părea că eram mai puțin. Ai să zîmbești cînd ți-oi mărturisi că de cînd am fost a ta mă simțeam mai bună pînă și cu mine însămi, și așa spune că eram chiar geloasă pe propria mea persoană.

Tu ai rămas singura mea iubire și, dacă aș fi trăit pînă la adînci bătrînețe, tot n-aș fi iubit a doua oară. Este așa de neverosimilă și de puțin omenească povestea acestei iubiri unice, încît oricui i-ar părea o născocire. Cînd am citit Manon Lescaut, om ridicat din umeri zîmbind sceptic, neconvinsă. E cu neputință, îmi spuneam, să iubești așa de total, numai o singură dată în viață?

Destinul a vrut să-mi dea o lecție aspră; m-a ales tocmai pe mine ca să confirm realitatea unei povești, s-o depășesc chiar.

Nu mă plîng! O vreme am fost atît de fericită, încît socot că nu m-am achitat față de fericire cu prețul tuturor suferințelor pe care le-am îndurat după aceea.

Iubirea e nesățioasă, de un egoism sălbatic, vrea să-i sacrifice tot fără a-i cere nimic în schimb, mulțumindu-te doar cu ceea ce-ți oferă. Eu am rîvnit totul de la tine pentru că îți dădusem totul. Oricum, ceva mai bun decît mine nu puteam să-ți dau. De aici a pornit eroarea, de la acest schimb în aparență just. Dar ce experiență aveam, de unde să știu că iubirea dintre două ființe nu e egală, că balanța atîrnă cînd într-o parte, cînd într-alta după imponderabile de care arar ne dăm seama. În cazul nostru balanța atîrnă în favoarea ta, lanțurile cu care mă încătușai erau mai puternice decît ale mele. De ce te-am judecat luîndu-mă pe mine drept unitate de măsură? Bărbatul, datorită se vede eului său așa-zis "superior", se dă dragostei cu prudență, păstrînd rezerve pentru sine, de aceea își păstrează, măcar parțial, echilibrul. Pe cînd noi, femeile, cînd iubim, ne dăm integral mistuindu-ne în așa fel încît nu ne rămîne decît umbra celor ce am fost. Iată de ce prăbușirea

noastră în lipsa coloanei vertebrale e așa de catastrofală.

La fel s-a întâmplat și cu mine. E greu, aproape imposibil, să-ți înșir în ordine succesiunea evenimentelor care au concurat la rostogolul meu în neant. Nu-mi dau seama dacă acest rostogol a început atunci când tu, sătul de iubire, ai provocat ruptura sau când, chinuit de remușcări, te-ai întors pocăit? Chestiunea n-are importanță. E sigur că, înăuntrul acestor două date, mi-a încolțit un gând feroce de răzbunare. Nu te mira, ai citit bine: răzbunare. Și încă ceva: trebuie să știi că nici o răzbunare nu e mai cumplită ca aceea care izvorăște din dragoste.

Ai să mă întrebi: de ce voiam să mă răzbun? Fiindcă mă părăsise tocmai atunci când credeam mai mult în dragostea ta? Dar ai revenit mai copt, mai subjugat de mine, și dovada cea mai bună e că-mi dădusei numele. Ah, Dorule! (Lasă-mă să-ți spun așa, e mult de când nu mi-a fost îngăduit să te chem astfel.) Ah, Dorule, e foarte firesc să judeci așa. Te iubeam prea mult! Și nu știu dacă o femeie îndrăgostită raționează vreodată cu creierul. Nu, toate ne lăsăm duse de-o sensibilitate care nu cunoaște măsura. Pe oricare femeie, în condiții identice, dacă o părăseai vremelnic, ca s-o iei, după aceea, de nevastă, i s-ar fi închis rana, iar legătura s-ar fi dezvoltat cât se poate de normal. Numai cu mine a fost altfel. Nu puteam accepta umilința unei părăsiri atât de jignitoare. Ei bine, mîndria mea, crunt strivită cu călcîiul, m-a împins să mă răzbun. Rana pe care mi-o deschisese în piept nu se vindeca fără balsamul acelei blestemată răzbunări.

Niciodată n-o să-ți dai seama cât am suferit de pe urma gestului tău necugetat, ce uragan mi-a pustiit sufletul, cât am fost de mutilată. Și tocmai atunci, ca o încununare a deznădejdii, s-a ivit sarcina.

Dacă am suportat părăsirea cu toate chinurile provocate de ea, rușinii acesteia cu grele repercursiuni sociale n-aș fi putut să-i supraviețuiesc. Mă hotărâsem încă de atunci să-mi ridic viața și nu era decît o chestiune de zile ca să ajung la faptă, când ai reapărut. Crezi că aș fi primit vreodată să fiu soția ta dacă n-ar fi fost sarcina? În ruptul capului, dragul meu! Aș fi putut contracta o căsătorie chiar în situația aceea dacă voiam. Ți-am spus că am întîlnit din întîmplare pe tînărul acela cu care m-ai văzut vorbind în holul hotelului Palace. Și pentru că am adus vorba de el, să-ți povestesc cum l-am cunoscut. Nu l-am cunoscut atunci pentru prima dată așa cum îți spuseseam, pentru a evita explicațiile, ci cu doi ani înainte, într-o împrejurare destul de hazlie. Mă întorceam de la Predeal, cu alte trei colege (pe una din ele, Aurora, o cunoști) unde făcusem o excursie de cîteva zile prin munți pentru a ne recrea după obositoare eforturi ale examenului de bacalaureat. Eram singure în compartiment când, la Sinaia, s-a urcat un tinerel în același vagon. Stătea pe culoar la fereastră și fuma. O colegă mucalită ne-a propus să ne batem puțin joc de el dîndu-ne drept studente grecoalice venite să viziteze țara. Puțin cam naiv el a crezut. Nu-ți spun ce conversație s-a încins în limba lui Moliere pe care o vorbea

destul de stîngaci, ce rîsete au fost, ce veselie! Credea tot ce-i pălăvrăgeam, dar nu-și lua ochii de pe mine. Mi-a cerut adresa de la Athena, chiar mi-a făgăduit că vine acolo să mă vadă. Colegele mele să moară de rîs! gata, l-ai prins în laț...! În Gara de Nord, cînd ne-am despărțit, mi-a sărutat de cîteva ori mîna. Era tare trist. Asta a fost absolut tot, adică un simplu și inocent joc.

La Constanța, cînd m-a revăzut, i-am spus că sînt logodită cu un român și că plecăm în Grecia. Abia cînd ne-am întîlnit a treia oară a aflat adevărul, că nu eram nici grecoaică, nici logodită. De atunci mă aștepta ore întregi într-o bodegă din fața casei, pîndind să ies în oraș ca să mă vadă și să-mi vorbească. De cîte ori nu mi-a propus să ne căsătorim! M-ar fi luat, sînt sigură, chiar dacă i-aș fi mărturisit că sînt însărcinată. De ce să-ți ascund: mă iubea tînărul și nu era o partidă de disprețuit. Dar, mai ales, m-ar fi salvat în acea împrejurare grea. N-am primit tot din cauza mîn-driei mele tiranice. Nu mi-aș fi iertat niciodată să intru în acea căsătorie cu o lipsă de prestigiu pe care viitorul soț putea s-o exploateze mai tîrziu în favoarea sa. Preferam să rămîn nemăritată toată viața decît să... (urma ceva indescrifabil). Chiar pe tine luîndu-te în condițiile acestea, la fel îmi călcam mîndria. Pentru bunul motiv că eram silită să mă mărit cu un bărbat care nu se mai bucura de stimă în ochii mei. De aceea setea mea de răzbunare crescuse mai aprig datorită acestei acceptări, ca să răbufnescă mai tîrziu cu o putere mult sporită.

Cred că și vitrega soartă a uneltit ca să se întîmple așa. Dacă îmi trăia copilul viața mea ar fi curs pe altă albie. El mi-ar fi polarizat gîndurile și simțirea asupra-i și m-aș fi destinat iubirii și creșterii lui. Nu s-a întîmplat așa. A trebuit să lepăd copilul ca să piară, probabil, orice piedică din drumul răzbunării.

Atunci l-am revăzut pe el, a patra oară, de astă dată nu datorită hazardului, ci din voința mea. L-am telefonat. Nu știa că "grecoaica" se măritase între timp — a aflat-o ceva mai tîrziu. Și acum îmi făcea o curte discretă. Ori de cîte ori îl întîlneam, devenea stîngaci ca un adolescent. Mi-a plăcut purtarea și constanța sentimentului său care presupunea, oricum, o distincție sufletească.

Ce rațiune aveau aceste întîlniri discrete? Ei bine, voiam să-l folosesc ca unealtă a răzbunării mele. Era omul cel mai indicat, pentru că știam cît sînge rău îți făcea, cum îl urai și te temei de el.

Plănuiam așadar, să mă despart de tine pentru a mă căsători cu el. Parcă vedeam aievea, cu ochii minții, scena care avea să se desfășoare: într-o seară, la cină, ai fi găsit numai un tacîm la masă. Întrebare: "Ce înseamnă asta? Tu nu mănînci?" Răspuns: "Eu iau masa în oraș". "Unde? Cu cine?" ... Și aici, trăsnetul: "Cu viitorul meu soț! Tînărul de la Constanța! Nenișor!"

Cît doream, cît îmi trebuia revolta, deznădejdea, gelozia ta. Toate astea laolaltă...

Recunosc: era un plan absurd, ridicol, nebunesc. Auzi, să divorțezi pentru a te mărita cu cineva pe care nu-l iubești, numai de dragul unei răzbunări. Nu știu dacă femeile care înșală au avut

vreodată un motiv mai puternic decît mine. Dar motivul nu interesează; important este numai gîndul că te stăpînește. Cînd la mine s-a pîrguit acest gînd, nimic n-a mai putut să mă împiedice de a-l pune în aplicare. Principalul se îndeplinise.

Văzînd încurajările mele, el îşi luă din nou îndrăzneala şi-mi vorbi. Mă îndema să divorţez, să devin soţia lui, să punem capăt acestei situaţii neclare. Îi strîngeam mîna încetişor: "Ei bine, voi fi a dumitale, ți-o făgăduiesc, încă un bob zăbavă..."

Făgăduisem şi aşteptam ziua cea mare ca să te umilesc, ziua răzbunării mele smintite. Dar soarta vitregă, care m-a păscut din leagăn, vru altfel, şi planul se năruî ca un castel durat din cărţi de joc.

În ziua aceea mi-a propus o plimbare cu maşina pînă la pădurea Băneasa. Am refuzat scurt, era imposibil, nu numai pentru că putea să ne vadă cineva, ci pentru că nu-mi îngăduiam eu însămi așa ceva. El stăruî şi puse atîta căldură încît împotrivirea mea începu să se clatine. Poate tot n-aş fi primit pînă la urmă dacă ghinionul nu făcea să treacă o maşină. El o opri şi aşteptă să mă urc. În faţa faptului împlinit, n-am mai avut încotro.

Ceea ce a urmat, o ştii. Şoferul a luat-o razna cu 80 km pe oră şi în dreptul Arcului de Triumf, vrînd să ocolească o trăsură, făcu un viraj brusc. Din cauza şoselei stropite cu apă maşina derapă şi se izbi de un pom. Nu ştiu ce s-a mai întîmplat. M-am trezit în spital, uluită, îngrijorată. Nu-mi păsa de piciorul fracturat, nu mă dureau rănile! Mă înspăimîntam de tine, de Alexa, de scandal.

Cum îmi imaginasem despărţirea noastră şi cum avea să se petreacă în realitate! De unde socoteam că te voi copleşi de dispreţ, eu am fost cea dispreţuită şi a trebuit să părăsesc casa.

Nu m-ai întrebat ce s-a întîmplat, cea a fost între mine şi el. Erai prea mîndru. Ai tăcut tot timpul, te-ai retransat în spatele unei tăceri îndărătnice şi mistuitoare. Poate aveai dreptate. La ce bun să mă întrebi cînd dinainte credeai că ştii răspunsul? Cînd te aşteptai că voi tăgădui sau voi confirma legătura mea adulteră, ceea ce pentru tine era totuna. Nici nu m-aş fi ostenit să mă apăr. Îmi dădeam seama că atunci nu m-ai fi crezut. Îţi mărturisesc însă acum cînd sînt sigură că mă crezi:

Ei bine, află că relaţiile mele cu el, nu numai pînă în ziua accidentului, dar chiar pînă în ziua nunţii, au fost din cele mai corecte. El n-a îndrăznit să mă sărute măcar şi nici mîndria mea nu i-ar fi îngăduit-o. Tot ceea ce mi-aş reproşa nu-i decît faptul că i-am acceptat curtea. Dar se putea altfel? Cum aş fi ajuns să-mi pun planul în aplicare?

După aceea a început prăbuşirea. Am căzut din ce în ce mai jos şi această cădere înceată a mers pas cu pas cu limpezirea procesului meu de conştiinţă. Într-un fel, aş putea afirma că limpezirea de care vorbesc, în loc să înlătore catastrofa, a provocat-o.

Abia după transcrierea divorţului, mi-am dat seama ce pierdusem, cît preţ aveai tu. E parcă un făcut să nu ne dăm seama de valoarea unei fiinţe sau a unui lucru decît după ce-l pierdem. Des-

părțirea mi-a deschis mintea asupra unui simțămînt de care nu mi-am dat niciodată seama că există cîtă vreme ai fostul soțul meu: că te iubeam.

Nu ridica din umeri; nu te mint, nu te-am mințit niciodată. Și mai ales în clipele acestea. Te-am iubit și te iubesc cu atît mai deznădăjduit, cu cît știu că de-acum n-ai să mai fii niciodată al meu.

Ce s-a întîmplat cu mine, ce pînă mi s-a pus dinaintea ochilor încît n-am reușit să te văd așa cum erai în realitate? Cum de au trecut neobservate marile tale valențe sufletești? Am închis într-adins pleoapele că să nu văd decît ceea ce voiam eu? Sau tu îmi arătai mai puțin decît trebuia? Nu știu, nu știu ce să mai cred.

Te-am socotit flusturatic, rău și josnic, pentru că m-ai părăsit absolut fără nici un motiv; un om fără trăire interioară, asemeni milioanei de viețuitoare ale pămîntului menite să înlesnească circulația materiei în natură ca, după despărțire, să-mi apară altul, în întregime altul, cu alt suflet, altă înfățișare, chiar alt trup, de parcă te născusei a doua oară. Pînă și micile tale defecte deveneau acum calități deosebite și te iubeam și pentru ele.

Cît erai de deosebit față de ceilalți oameni cînd mi-ai dăruit casa care trebuia să fie a amîndurora. Cine ar fi făcut un gest atît de mărinimos pentru fosta lui soție? Apoi, mai tîrziu, cînd l-ai scăpat pe el de rigorile legii cu prețul atîtor jertfe. Alexa mi-a destăinuit cum ți-ai riscat situația pentru a-ți respecta cuvîntul pe care mi-l dădusei.

Cîteodată această revărsare de generozitate mă revolta. Mai precis: mă durea. Găseam însă repede o consolare. Îmi spuneam: de ce face el toate astea? De ce nu mă ignorează ca pe o străină de care nu-l mai leagă nimic? Nu, nu-i sînt încă străină, el tot mă iubește. Dacă nu m-ar iubi, tot ceea ce ar face n-ar avea sens. Doamne, ce nevrednică eram de iubirea ta! Mă simțeam așa de mică față de tine, mică și neînsemnată ca o gînganie, iar conștiința acestei micimi îmi strecura în suflet o suferință dizolvantă.

Nu, Dor, n-ai să înțelegi niciodată ceea ce am trăit. Eram silită să stau alături de un bărbat pe care nu numai că nu-l iubeam, nu-l iubisem niciodată, dar ajunsesem să-l consider cauza nenorocirii mele, prin faptul că apăruse în viața mea. Bietul! În realitate n-avea nici o vină. Făcea tot ce-i stătea în putință să fiu mulțumită, era îndatoritor cu mine, mă copleșea de atenții care ar fi măgulit pe orice altă femeie. Îi apreciam rece eforturile și mă sileam să-l cruț de suferințe. Degeaba!

În cele din urmă a înțeles că tot pe tine te iubeam. Odată, într-o seară, mi-a spus-o. Bineînțeles, am tăcut și asta a fost o confirmare pentru amîndoi. Ce era să facă? Mi-a mai spus: dacă vrei să-ți refaci căminul, n-am dreptul să mă împotrivesc.

M-a mișcat, de ce aș minți? Îmi părea rău, era bolnav, slăbise mult și, căutînd o evadare, căzu în patima jocului. Într-adevăr, bărbații fac uneori gesturi admirabile, dar, pentru a-i aprecia, trebuia mai întîi să-i iubești, să simți ceva pentru ei. Eu nu reușeam să-i prețuiesc delicatețea sufletească decît rece, rațional, ceea ce era egal cu zero.

Da, este adevărat că în cei doi ani cât a durat această nouă căsnicie n-a fost zi în care gândurile mele să nu fie în preajma ta, lângă tine.

(Cum era să mă simtă departe când Mihaela trăia între lucrurile mele, în casa dragostei noastre? O parte din ființa mea sălășluia în fiecare colțișor, eram prezent în fiecare bucată de grădină, teiul îi vorbea de mine și peste tot plutea amintirea celor ce au fost)

Citeam articolele tale din ziare, îți urmăream activitatea, descosînd pe Alexa dacă mai știe ceva despre tine. Când n-aveam fapte noi, coboram în trecut ca să re trăiesc în ore lungi de reverie sărbătorile iubirii noastre. N-aveau să se mai întoarcă niciodată, ca zilele smulse din calendar.

Revedeam plecarea surprinzătoare la Constanța, plecarea și mai surprinzătoare la Constantinopol, frenetica noastră bucurie de viață cu rîsul ei nepotolit, vizita micuței cinteze care ne-a făcut atîta bucurie — și, desprinsă de realitate, surîdeam trecutului. Parcă numai astea erau? Dar călătoria pe mare, cu ultimele clipe ale unor osîndiți la moarte, dar Kala-Miche (disparația și apariția ta), dar espadon-grille, dar păsărelele din bazar, și Journal d'Orient? Dar cîte altele toate!

Cînd am aflat că te-au numit profesor, m-a podidit un plîns sfîșietor. Nici acum nu-mi dau seama de ce am plîns atîta. De bucurie că ai ajuns atît de sus sau de durere că nu mai erai al meu? Poate și de una și de alta. Am înțeles, mi-o spunea toată ființa, că și asta ai făcut-o pentru mine. Știai cît de mult doream să ajungi profesor universitar. Și cum te-am jignit în seara aceea, cînd după conferința lui Tîrnoveanu îți spuseseam, în glumă, că și tu ai fi ajuns profesor ca el, dar că nu... voiai. Iată, ajunsesei. Mi-ai dovedit că erai capabil să ajungi.

Doamne, cîte lacrimi am vărsat în ziua aceea. De cînd sînt n-am plîns atîta. Iar seara mă aflam în fața unei hotărîri nestrămutate. M-am îmbrăcat în pripă și am fugit la tine. Nu știu ce voiam să fac: să te felicit, să-ți cad la picioare rugîndu-te să mă ierți, sau numai să te văd și să mă întorc împăcată cu mine. Îmi trebuiai în clipele acelea așa de covîrșitor, încît mîndria, despotica mea mîndrie, rămînea mută, nu mai avea un cuvînt de spus. Nu-mi păsa orice s-ar fi întîmplat, mi-era indiferent tot ce ai fi crezut despre mine. N-aveai decît să mă respingi, îmi ajungea doar să mă uit în ochii tăi, să te simt aproape și să-ți sorb aerul. Atît!

Dacă te găseam aș fi ieșit din groaznicul tunel în care orbecăiam, pașii mei apucau poate pe alt drum. Dar nu erai acasă. Am sunat zadarnic o jumătate de oră. Ca și cînd părea de neînchipuit și ireparabil să lipsești în ceasul acela, m-a invadat o descurajare vecină cu moartea. Picioarele mi s-au muiat din genunchi și m-am sprijinit de gardul curții să nu cad. M-a cuprins atunci o sete nebună de a muri. M-am culcat jos pe caldarîmul rece, cu o voluptate smintită ca să sfîrșesc acolo, pe unde treceam atît de fericita

altădată, ca să mă găsești fără suflare când te vei întoarce din oraș. Aveam credința nestrămutată că poți să-ți ridici viața și fără ajutorul unei arme, ci numai cu voința de a muri. Poate că reușeam pînă la urmă dacă nu mă descoperea o bătrînă. S-a aplecat asupra mea, m-a ridicat de jos, crezîndu-mă leșinată. Un bărbat, care trecea pe trotuar i-a venit în ajutor. Amîndoi m-au urcat într-o mașină și așa m-am pomenit acasă. A doua zi, n-am mai avut curajul să revin, și nici în zilele următoare, niciodată...! Cu toate astea când ai ținut lecția de deschidere, la universitate, m-am furișat printre auditori, pînă în fundul sălii, ca să nu mă vezi, și te-am ascultat de acolo. Când vorbeai mi se părea că nu mai ești tu. Mă minunam cum de poți vorbi așa de limpede și fluent în fața unui auditor atît de numeros... La început mi-a fost teamă să nu-ți pierzi șirul și odată, când ai făcut o pauză lungă, am înghețat de spaimă. Credeam că m-ai zărit și de aceea te-ai încurcat. Nu știam cum să mă strîng, să mă fac mică, mică de tot, să pier ca un fulg de păpădie. În fine, a trecut și asta. Fără' să vreau am surprins o frîntură din conversație: două studente din fața mea vorbeau despre tine. Una spunea: "Ce dascăl simpatic, seamănă leit cu Garry Cooper. O fi căsătorit?" Cealaltă a răspuns: "Nu știu, parcă n-aș vrea să fie. Tare-mi place ca bărbat". Mi-a trecut o sabie rece prin inimă. Cum le-aș fi strigat că eu sînt soția ta sau că măcar am fost și numai pe mine mă iubești. Ah, ce mult uram pe femeile dinaintea mea (mai ales pe poloneza aceea zănatică) pentru ceea ce-mi furaseră din trecutul tău, precum și pe cele după mine care se vor desfăta în intimitatea ta, domeniu altădată al meu.

Ceva mai tîrziu, când s-a întîmplat năpasta cu banii aceia luați de el și am venit la minister să-l scap de rigorile legii, ce frumos și mîndru mi-ai apărut! Mi-am dat seama că niciodată n-o să mai cobori pînă la mine, că nădejdea într-o întoarcere e o nebunie curată. Am vrut atunci să te îmbrățișez cu de-a sila, așa cum făcuseși și tu cu mine odinioară, pe scara mansardei, ca să mă aleg măcar cu atîta, să-mi potolesc gura arsă. Ce slabă m-am arătat! Mi s-a tăiat dintr-o dată curajul și m-am pomenit că-ți aranjez cravata. Tot era ceva. Stăteai așa de aproape, încît ți-am respirat aerul!...

(Aveam, așadar, dreptate, când mi se păruse ca și cu Mihaela s-a petrecut același lucru.)

O, Dorule, încă de la începutul legăturii noastre erai sigur că te iubesc. E adevărat, te-am iubit și atunci mult. Dar iubirea la care răspunzi nu e decît jumătate iubire. Chiar mai puțin decît atît. Dacă te sărutam o dată, îmi întorceai zece sărutări la loc și nu eram lacomă după ele pentru că mi le dădeai din belșug. Acum, acum să mă fi lăsat să te sărut, când nu mai era cu putință. Ai fi știut ce înseamnă o sărutare. Și aș fi știut, bineînțeles, și eu. Sufeream de rău de tine, înțelegi? Întrebuințez acest cuvînt fiindcă nu găsesc altul mai potrivit. E ceva care aduce cu o sfîșietoare nostalgie, dar e mai mult decît nostalgie. Acest rău de dragoste mă măcina încetul

cu încetul, îmi răvășea ființa, îmi lua mințile. Umblam pe străzi năucă, buimacă, ca să consum energia care mă apăsa, sau scriam frenetic ceasuri întregi, acoperind zeci de coaie, strigându-ți dorul meu mistuitor, setea mea de tine, așa cum făceai și tu la începutul dragostei noastre.

Cit așa fi dorit să ai o nevoie ca să te pot ajuta cu ceva. Ce spun — nevoie? Voiam să te îmbolnăvești grav de tot ca să te' îngrijesc zi și noapte, să nu mă dezlipesc de căpățiui tău, să te fac bine cu dragostea mea. Sau să omori pe cineva, să te închidă, iar eu să stau cu tine în celulă ani de-a rîndul, izolați de-lume, veșnic numai noi doi, tu singur și eu, ca în poezia bardului de la Mircești.

Mă băteau și alte gînduri la fel de absurde și chiar stupide. Pentru dramul de voluptate ce-mi aduceau, înduram chinuri cu carul. Dar nu mă dezbăram de ele, cum fac morfinomanii care se afundă tot mai adînc în viciu. Cînd nu te poți înfrîna înseamnă că ai pierdut cîrma și plutești la întîmplare, în voia valurilor. Nu mai eram stăpîină pe mine și așa fi îndurat poate încă mult timp viața asta de sclavă a ta, dacă... dacă nu-mi dădeai lovitura de grație.

...În ziua aceea mă dusesem la soră-mea, să iau un model de dantelă pe care mi-l făgăduise. Știam că n-o găsesc acasă, totuși am plecat. Pe masa ei de lucru, un carton alb, îmi atrase atenția. Ce-i asta? L-am luat în mîină, l-am desfăcut. O invitație-la nuntă, la nunta ta cu Cici.

Am simțit cum m-a spintecat o durere groaznică, parcă mi-a plesnit ființa în milioane de bucăți. Camera a început să fugă de sub picioarele mele și m-am prăbușit pe jos, fără cunoștință. Cînd s-a întors Alexa, nu-mi venisem încă în fire. Îngrijorată, m-a luat în brațe, m-a scuturat, mi-a dat ceva de băut. "Ce ai, ce s-a întîmplat?" "Nu știu, mi-a venit o amețeală mare". Ce-aș fi putut să-i spun? Voia să cheme un medic. Am oprit-o. La ce bun? Toți doctorii de pe lume nu sînt în stare să mă vindece. Mi-a dat modelul (ce-mi mai trebuia?) și am plecat. Mergeam pe stradă descompusă, clătînîndu-mă ca un om beat. Cînd puneam piciorul pe trotuar, mi se părea ciudat că nu se scufundă pămîntul cu mine. Eram frîntă de oboseală, deși nu făcusem nici o sută de pași și singură... singură... Toată lumea mă părăsise: și tu, și el, și Alexa, toți. Poate și eu plecasem din mine. Aș fi vrut să mă odihnesc, să mă așez jos, pe bordura trotuarului, dar continuam să merg; prinsesem de veste că mă urmărea cineva din spate. Ce cruntă ironie! În starea în care mă aflam numai de-o aventură nu-mi ardea. Bărbatul mă ajunsese, se apropie de mine. Fără să vreau am ridicat privirea și, în aceeași clipă, am tresărit de spaimă. Semăna așa de mult cu tine, încît în primul moment am crezut că ești chiar tu. Avea trăsăturile tale, ochii, nasul, chiar aerul tău. Poate exageram, fiindcă eram plină de tine, totuși asemănarea părea de necrezut. N-am așteptat decît să-mi spună două vorbe ca să mă agăț de brațul lui, ca cea din urmă prostituată. Ce proces s-a petrecut fulgerător în conștiința mea, ca să mă arunc orbește în aventura aceea vulgară? Femeile învinse de viață au uneori o sete nebună de a cădea tot mai jos, chiar simt o

voluptate de a-și distruge ce a mai rămas curat în ele. Nu știu dacă acesta era cazul meu ori dacă faptul că semăna cu tine părea să fie o justificare a gestului. Oricum, voiam să gust voluptatea propriei mele decăderi.

Aveam nevoie de aer, de libertate, de zgomot, de muzică, de orice, pentru că îmi era groază să rămân numai cu mine.

Nu ți-aș fi povestit această întâmplare, dacă de la început nu-mi impuneam linia unei sincerități nude. Admițând că aș fi ascuns-o, s-ar fi schimbat ceva din destinul meu?

Am intrat amîndoi într-un local, primul ieșit în drum. Puțin îmi păsa unde mă duc. Chiar m-aș fi bucurat dacă mă recunoștea cineva. Da, să se ducă vestea că sînt o desfrînată! Din păcate nu erau decît figuri necunoscute. Ne-am așezat la o masă unul lîngă celălalt. El a început, exuberant, o conversație simplistă, fără nivel, debitînd lucruri nesărate. Glasul lui nu semăna cu al tău. Era răgușit, avea un timbru aspru, strident. Nu puteam să-l aud, îmi zgîrîia urechile. I-am spus:

"Taci! Lasă-mă doar să te privesc".

El rîse vulgar, zgomotos:

"Ei drăcie! N-o să stăm muți!"

"Te rog mult!"

Mă privi lung, nedumerit de insistența mea, apoi ridică din umeri:

"Ești ciudată, ma parole!"

În clipa aceea, orchestra execută L'invitation à la valse. N-am recunoscut bucata chiar de la primele măsuri într-atît îmi păru de neașteptat s-o aud în acea împrejurare. Nu mă înșelam însă. Era aceeași melodie pe care o auzisem la cea dintîi întîlnire a noastră, acolo sus, la mansardă, după miezul nopții, strînși unul lîngă celălalt, cu mîinile împreunate, plutind în extazul pe care îl dă iubirea. Totul s-a șters din jurul meu, n-am mai văzut pe nimeni, și-n obscuritatea aceea se ivi dinaintea ochilor un ecran luminos, pe care se proiectau scene din poemul pe care îl trăisem noi doi. Urmăream filmul nostru de dragoste cu inima strînsă, uitînd unde mă aflu. Nu știu ce mă durea, muzica sau dragostea? Parcă o mîină dușmancă îmi spintecase pieptul ca să-mi smulgă de acolo inima, cu fibrele tremurînde. Și pe aceste fibre treceau, nemilos, arcușurile viorilor... Plîngeam cu toată ființa... Tot ce rămăsese viu în mine plîngea angrenat într-o dezlănțuire ce nu mai putea fi stăvilită. Și, ciudățenie, plînsul acesta îmi făcea așa de bine! Găsisem un sîmbure de fericire chiar în lacrimi.

Cînd a tăcut orchestra, s-a destrămat și vraja care mă smulsese din realitate. Revenindu-mi luciditatea, m-am îngrozit de aventura în care mă angajasem. Atunci s-a întîmplat ceva uluitor: mi s-a părut că masa noastră a luat foc, că localul în care mă aflu se aprinsese din toate părțile. Poate era o simplă iluzie, dar mi-aduc aminte că am simțit în nări mirosul de fum. Am țîșnit pe ușă țipînd de spaimă. Nici acum cînd îți scriu nu-mi dau seama ce-a fost asta. Poate făceam primul pas în nebunie sau... (urmează cîteva rînduri șterse

atît de violent, încît hîrtia fusese ruptă.)

Se sfîrşise cu mine! Cît timp erai singur, aveam credinţa că nu m-ai uitat, că mai ţii la mine, cu tot răul pe care ţi l-am făcut; că amintirile noastre dragi încă stăruiesc în tine, cu mireasma lor atenuată de timp, totuşi destul de vii. Pentru mine acest gînd constituia o mîngîiere, un sprijin, o speranţă. N-aş putea spune că mă gîndeam la o împăcare. Ar fi fost lipsit de sens să mi-o mărturisesc deschis chiar mie însămi. Dar în adîncul sufletului, spun drept, tot nădăjduiam.

Şi acum căzuse şi asta! Erai de aici înainte al alteia. Şi cine îndrăznise să mi te răpească? Cici! Tocmai ea, buna şi nepreţuita mea prietenă!

Dacă nu cunoşti sufletul femeiesc, n-o să înţelegi niciodată năpraznica mea durere. Aş fi suportat să te însori cu toate femeile din ţară, de pe glob, din întreg sistemul solar, afară de una singură: de Cici! Aş fi îndurat orice nenorocire ce s-ar fi abătut pe capul meu, oricît de cruntă, afară de căsătoria ta cu Cici. Asta m-a doborât! A trecut dincolo de capacitatea mea de a suferi. Pentru că m-a lovit tocmai în partea cea mai vulnerabilă a sensibilităţii: în mîndria mea. Am încercat să-mi adun gîndurile răscolite de grozăvia acestei năpaste. Cu neputinţă! Cu neputinţă!!!

Ştiu că n-ai luat-o să te răzbuni pe mine şi să mă nimiceşti. Eşti prea mare şi bun ca să-mi vrei într-aft răul. Şi apoi de ce m-ai ajutat şi te-ai jertfit pentru mine? De ce mi-ai dat neconţinut atîtea dovezi de dragoste?

Mă gîndeam-cu spaimă că s-ar putea să vă întîlnesc undeva, pe stradă, la teatru sau la cinema. Unul lîngă altul, sorbindu-vă din ochi, conversînd intim; ea rezemîndu-se tandră de braţul tău, aşa cum făceam şi eu adesea. Mă cutremuram toată şi gemeam de durere.

Am vrut să fug de voi, şi gîndul acesta m-a stăpînit un timp. Să plec undeva departe, în alt colţ de pămînt, în străinătate, oriunde! Să vînd tot şi să plec. Să încep acolo o nouă viaţă cu alţi oameni, alt decor, chiar alt aer. "Une autre vie! Une autre vie!" cum striga odinioară M-me de Stael, fără să fi fost în pielea mea. N-am putut. Prea tîrziu! Mă simţeam legată de casă, încătuşată de pămînt şi obosită, obosită, obosită... Aveam nevoie de odihnă multă şi lungă, să nu se mai sfîrşească. O odihnă pe care nu ţi-o dă altcineva decît moartea. Căci de atîtea ori viaţa e mult mai grtă decît moartea.

O nouă dragoste poate m-ar fi salvat, ştiu eu? O dragoste coup de foudre, ca aceea dintre Romeo şi Julieta. De ce n-a venit?

De ce am fost sortită să am o singură dragoste şi aceea atît de tragică?

Plec mutilată de pe lumea asta, înfrîntă definitiv. Nu ştiu, dar unii oameni sînt sortiţi să ispăşească greu o greşeală. Eu sînt dintre aceia. Nu mă plîng! Dealtfel, nici nu mai am lacrimi.

Odată, sînt mulţi ani de-atunci, o ţărăncă octogenară mi-a spus: domnişoară frumoasă, să te păzească Dumnezeu şi Maica Precista de dragostea neagră. La vîrsta aceea n-am înţeles despre ce era

vorba. Acuma știu prea bine. Invitația ta la vals n-a fost decît actul de naștere al acelei iubiri negre care sfîrșește cu moarte. Sînt sigură că nu te-ai așteptat la un asemenea deznodămînt, dar tot pe atît de adevărat că nici nu l-ai putut împiedica.

Rămîi cu bine, dragul meu! Iartă-mă dacă aceste rînduri îți vor tulbura clipele de beatitudine cu... (scrisesse probabil Cici dar s-a răzgândit și a șters durerosul nume). N-am avut încotro. Dacă nu scriam scrisoarea de față, n-aș fi putut să mor. Nu-i nimic. Ai să mă uiți repede și după aceea îți vor rămîne de trăit încă ani mulți și fericiți. În plus îți las și partea mea de fericire de care destinul m-a lipsit.

Încă o dată rămîi cu bine, Dor! Te sărut aievea, cum te sărutam odinioară de zeci de ori, încît îmi spuneai copleșit: "Nebuno lasă-mă, mă înăbuși." — și eu tot mai mult voiam să te înăbuș. De ce nu te-am omorît atunci? De ce n-am murit împreună?

Mihaela Petrican

Aimée a ta.

III

Am pus scrisoarea deoparte, automat, ca un om care încă trăiește după ce viața s-a scurs din el. Privirea mea țepănă se lipise de neașteptata ei semnătură. Iscălea: *Mihaela Petrican*, călcînd peste registrul stării civile, pentru a se pune în acord cu simțirea ei. Așadar, trecuse în eternitate ca fiind *a mea* nu a *celuilalt*. Oh, am fost atît de bine inspirat cerînd să fie pus numele meu de familie pe frontispiciul cavoului care avea s-o adăpostească.

Cea dintîi impresie care se desprinsese din lectura scrisorii fu aceea că tot ceea ce se întîmplase între noi se datora nu numai unui crîncen conflict dintre crîncenele noastre orgolii, ci a unei tragedii a erorilor generate de ele. O gravă eroare am comis părăsind fără motiv pe Mihaela; altă eroare, tot atît de gravă, a fost divorțul, fără să știu sigur dacă m-a înșelat sau nu. Acum *știam sigur* că nu mă înșelase cu omul acela, ci avusese doar intenția s-o facă. Așa fiind, era probabil să fie pedepsită pentru un gînd nepus în mișcare, pentru o faptă încă nefăptuită? Dacă da, care om dintre noi oamenii n-a gîndit să înșele, să fure ori să ucidă pe semenul său? Și atunci pămîntul trebuie să se transforme, de la un capăt la altul, într-o imensă închisoare.

Cu toate astea Mihaela, din prea multă curăție sufletească, s-a considerat culpabilă chiar greșind cu gîndul și a plătit. A fost o sfîntă... și eu — eu care...

"Tu ai ucis-o!" șopti crispat aievea glasul Alexei. (Avea un ton grav, amenințător, de verdict.)

"Da, eu..." recunosc global ființa mea supusă.

"De ce n-am murit împreună?" răsuna în urechile mele vocea Mihaelei, reproducînd ultimele cuvinte din scrisoarea ei. Îmi păru atît

de vie draga voce, încît am întors capul crezînd că moarta se afla chiar la spatele meu. Da, mă voia lîngă ea, ca să fim pururi împreună. Cum ar fi putut să rămînă fără mine o veșnicie întreagă? I-am răspuns: "Așteaptă-mă că vin, Aimée... Nu te las singură!"

Abia acum, în această clipă, am știut că fusesem sortit morții de marea putere a dragostei. Și ciudățenie: nici o împotrivire de nicăieri, nici urmă de revoltă. Din contră: acceptare pe toată linia, și nu resemnată, ci chiar bucuroasă. Așa fiind, cine va cuteza să mă salveze vreodată și pentru ce? Cu un gest reflex am pipăit revolverul din buzunar, ca să confirm ființei mele: "Da, da, desigur!..."

Cum am ajuns așa de repede la această supremă decizie? Oricine știe că sinuciderea e o boală a sufletului, că nimeni nu-și curmă zilele înainte ca ea să fi ajuns la sfîrșitul evoluției. Cînd s-a pîrguit în mine această maladie ca să mă trezesc acum în pragul neființei fără speranță de tămăduire? Cum s-a întîmplat de n-am prins de veste că sînt atît de bolnav? Aș fi luptat împotriva bolii și poate am fi scăpat amîndoi: eu și Mihaela.

Era să adaug: *ciudat de tot!*

Nu, nu-i ciudat deloc! Acum nu mai e nimic ciudat pentru mine, pentru bunul motiv că, în sfîrșit, am înțeles tot ce nu puteam înțelege. Toate ciudățeniile firii mele, care mă nedumereau atîta, nu erau deloc ciudățenii, ci atribute perfect normale și logice, conforme cu gîndirea și sensibilitatea mea.

Într-o pornire înfrigurată de a mă salva în ultimul ceas, am dezbătut procesul existenței mele înaintea forului suprem: conștiința. Am disecat în lumină tot ceea ce s-a petrecut între mine și Mihaela, am cîntărit întîmplările, pipăind resortul fiecărei fapte, oricît de neînsemnată ar fi fost. Nu, nu este nimic de făcut! Acesta-i adevărul! Sentința, implacabilă ca un destin, rămîne în picioare. Și, odată cu ea, toate punțile care mă leagă de viață se trag îndărăt, ca înainte de plecarea unei nave spre necunoscut. Nici o ispită lumească nu mă mai ademenește să înfrunt verdictul, nici o dorință, nici un țel, nici o ambiție. Nimic.

Totul în mine e orînduit pentru moarte și această orînduire se dovedește atît de trainic sudată, încît toate puterile lumii nu s-ar încumeta s-o zdruncine. E opera inconștientului, care mi-a pregătit eșafodul, în tăcere, vreme îndelungată. Nu știi dacă a fost o conspirație care se temea să țină piept, pe față, bucuriei mele de a trăi. Cred că nu. Inconștientul lucrează după legi imuabile, avînd rădăcini adînc înfipte în viață și așa greși atribuindu-i un rol de călău.

Ceea ce știi însă, cu toată luciditatea, e că inteligența mea a dat un greș formidabil. Credeam că știe să-mi arate drumurile, să-mi descurce încurcăturile și să-mi pună la îndemînă soluțiile cele mai bune. Ce-i drept, luminile ei m-au ajutat deseori, însă numai în lucruri mărunte, de suprafață. Pe cele importante, marile răscruci și cotituri ale vieții, e neputincioasă să le rezolve. Îți dă numai iluzia că le-a rezolvat. E neputincioasă prin însuși rostul funcțiunii, pentru că se află în serviciu comandat, slujind acelui uriaș inconștient unde se fermentează orice gînd și faptă, unde se face legătura cu morții și,

pe deasupra lor, ou însăși soarta omenească.

Dacă inteligența mea se dovedea mai sprintenă, aș fi avut la timp aceste date. Mi-aș fi luat măsuri de apărare, n-aș fi rămas descoperit ca acum. Drama începe de acolo că n-am izbutit să mă cunosc decît atunci cînd era prea tîrziu. N-am știut cînd trebuia încotro să-mi îndrept pașii, în ce chip să-mi stăpînesc pornirile inimii și, apucînd la întâmplare pe un drum greșit, iată-mă ajuns înaintea de vreme la sfîrșitul său. Adică în fața prăpastiei. Dar să mă explic:

Spuneam la începutul aceste: spovedanii cum, încă de la cea mai fragedă vîrstă, o pornire irezistibilă mă împingea să părăsesc iubitele după ce le făcusem cele mai fierbinți jurăminte. Simțeam în asta o voluptate vecină ou nebunia, care nu se poate traduce în cuvinte. La fel am procedat și cu Mihaela. Cine mă îndemnase să-i trimit acea scrisoare de despălrțire după ce ne-am întors din călătoria de la Constantinopol? Era o simplă manieră de a mă scutura de legături sugrumînd sentimentele în fașă? Hotărît, nu! Provocam ruptura de obicei într-o vreme cînd raporturile erau în floare ca să trăiesc acea voluptate bizară cînd ele veneau să mă roage să revin, să Se umilească în fața mea, cerșindu-mi dragostea. E adevărat, voluptatea se confunda cu bucuria învingătorului, dar nu pentru asta le întorceam spatele, căci odată cu voluptatea mă chinuia și pe mine suferința. Atunci? Ei, bine, le părăseam ca să n-ajung eu însumi la propria mea umilire. Mi-era teamă, imensă teamă, înfricoșată teamă de *infidelitate*.

Să ne înțelegem. Vă amintiți de mîndria mea fără margini? Mă înnebunea de plăcere o laudă oricît de palidă, de oriunde ar fi venit. Cînd eram la școală, încercam să captez admirația colegilor și a profesorilor. Dacă epuizam mijloacele cinstite recurgeam la stratageme uneori destul de reprobabile. Ajunsesem pînă acolo încît umileam profesorii numai și numai să provoc vîlvă și admirație în jurul persoanei mele. Voiam să mă mențin neconținut la suprafață, în atenția tuturor. Amorul propriu îmi cerea eforturi prelungite și luptam din răspuțeri să-i aduc satisfacțiile de care avea nevoie. Și dacă astfel stăteau lucrurile, cum ar fi îndurat acest amor propriu atît de sensibil, bolnăvicios de sensibil, umilința cumplită a unei infidelități, cînd el însuși era mai puternic decît dragostea cea mai puternică?

Pornisem, așadar, pe lume avînd în centrul ființei, ca trăsătură dominantă, un orgoliu nesăbuit, chiar cinic. Voiam să cuceresc, să înngenunchez viața, să fiu pretutindeni în frunte, fie în societate, fie în dragoste, călcînd fără scrupule peste învinși, zdrobind obstacolele care-mi stăteau în cale, subordonînd universul *persoanei* mele pentru a-mi asigura fericirea.

Cine ar fi putut să cîștige luptînd în astfel de condiții, adică de unul singur împotriva tuturor, fără aliați, fără spate acoperit, pe un ocean de vrăjmași? Era de ajuns o singură înfrîngere, ca toate biruințele dobîndite anterior să se ducă pe copcă. Și chiar așa s-a întîmplat.

Nici vorbă, inconștientul îmi îndemna pașii pe pămînt solid, îmi

sugera gânduri sănătoase și mă ocrotea de acolo din postul lui invizibil de comandă. Așadar, sugrumarea înainte de vreme a iubirilor mele se dovedea a fi un imperativ organic, care ținea de înțelepciune și prudență.

Cîtă vreme am ascultat poruncile sale mi-a mers bine și n-am avut de ce mă plînge. Iată însă că a apărut în viața mea Mihaela, care nu semăna cu nici una din fetele pe care le cunoscusem pînă atunci. Semăna mai degrabă cu mine, fiind dotată cu un orgoliu la fel de atotputernic. Așa că hotărîrea de a o părăsi ca și pe celelalte era perfect îndreptățită, pe linie caracterologică.

Numai că de rîndul acesta se întîmplă ceva neașteptat, care frînse echilibrul. Gîndul despărțirii se născu prea tîrziu, cînd eram deja iremediabil subjugat de farmecul ei. Fusesse o coaliție a simțurilor care adormiseră inconștientul pururea de veghe? Sau el însuși pierduse măsura?

Nu știu. Adevărul e că pentru întîia oară pasiunea birui rațiunea, iar eu n-am mai găsit putere de a rezista pînă la urmă rupturii. (Mai cu seamă că Mihaela nu-mi dăduse măcar satisfacția de a se umili în fața mea, cerșind dragostea.

Mi-aduc și acum aminte de răzmerița ființei mele răscolite, care-mi cerea imperios pe Mihaela. Cine s-ar fi încumetat să înăbușe o asemenea revoltă?

Așa am ajuns la soluția căsătoriei, unica soluție care rezolva problema. Era un compromis necesar pentru restabilirea echilibrului, însă ca orice lucru impus, mă puneam în dezarcord cu întreaga mea ființă.

De aici începe eroarea care m-a urcat pe culmile deznădejdiei. Ceea ce a urmat e cunoscut: m-am căsătorit cu Mihaela pe care o jignisem (deși o iubeam) tocmai pentru că voiam să fug de ea. (În realitate fugeam de mine.) Dacă n-ar fi intervenit sarcina ei neprevăzută, desigur că nu consimțea să se mărite cu mine. Am fi fost scăpați amîndoi, sau măcar unul.

Dar soarta noastră era pecetluită. Ea trebuia să devină soția mea, totul o silea să facă pasul acesta, în ciuda voinței ei. Nunta se făcu, dar Mihaela tiranizată de mîndria ei nu uită, nu putea să uite jignirea îndurată, după cum n-aș fi uitat-o nici eu, în împrejurări similare. Acum nu-i rămînea decît să se răzbune, și răzbunarea ei făgăduia să fie cu atît mai crudă cu cît simțise (instinctul i-o spunea) că o iubeam iremediabil.

Și această răzbunare ne prăbuși în neant pe amîndoi. Nu dintr-o dată, fulgerător, ca biblicul gest al lui Saxonson, ci încet, (calculat, fărîmițîndu-ne bucată cu bucată, dezagregîndu-ne ca sub acțiunea unei soluții dizolvante.

Nu mi-am dat seama încă de la început ce anume urmăream. Mai precis, n-am avut conștiința teribilei răzbunări care îmi încolțea în minte după consumarea trădării ei imaginare. Ce era mai simplu, mai firesc, decît să-i pun revolverul în tîmplă? Poate aș fi procedat și așa, dacă o prindeam asupra faptului, sau aș fi sugrumat-o dacă n-aș fi fost înarmat. În fierbințeala unor astfel de clipe, rațiunea face

mai întotdeauna loc nebuniei. N-o prinsesem însă. Aflasem doar de infidelitatea ei. (Ah, dacă știam în ce constă această "infidelitate"!)

Și apoi trecuse o noapte peste știre. Vreme destulă ca să mă acomodez cu ideea trădării, să se producă o destindere în mine, o acceptare silnică a stării de fapt. A doua zi îmi lipsea tensiunea sufletească de a ucide și, dacă aș fi făcut-o, aș fi fost un criminal de rînd. Dar, nu! Pedeapsa asta dac-o aplicam era prea ușoară, gîndeam, în raport cu vina ei; Mihaela n-ar fi suferit decît o clipă, murind în mîna mea. Atît, o singură clipă de suferință fizică!

Inconștientul meu voia o pedeapsă mult mai grea: să moară prin ea însăși, de o moarte totală, întîi a sufletului și pe urmă a trupului. Iar pe de altă parte conștiința mă îndemna să fac totul ca Mihaela să regrete că a trebuit să se despartă de mine, dîndu-mi în felul acesta satisfacțiile de care aveam atîta nevoie.

Așadar, luptam pe două planuri: pe planul conștient, căutînd să întretin Mihaelei regretul de a mă fi *pierdut*, și pe planul inconștient, urzind un vast complot care avea drept scop suprimarea ei.

Cea dintîi faptă a fost dania casei (dacă ar fi bănuît scopul perfid al acestui mărinimos gest, cu cîtă spaimă trebuia să-l fi respins!). Cum era însă cu puțință să prindă așa ceva de veste cînd eu însumi n-am reușit să pricep decît abia acum semnificația mîrșavei danii? Îmi amintesc ce bucurie mă copleșea că reușisem, chipurile, să mă depășesc, trecînd fără efort peste egoismul firii mele nefericite. Și mă simțeam mai bun, mai om, mai îndrăgostit de mine. Prin însăși anormalitatea ei, fapta ar fi trebuit să-i dea de gîndit. (Mihaela se obișnuise însă cu ciudățeniile mele.)

Dacă m-aș fi purtat brutal, copleșind-o cu mizeriile ce-și fac de obicei perechile care se despart, fără îndoială că nu i-ar fi fost greu să reziste pînă la urmă. M-ar fi disprețuit și disprețul acesta, întretinut zi de zi, ar fi detașat-o de mine, sugrumînd orice rămășiță de iubire. Dar, în locul unei purtări menite s-o depărteze, ea primea neconținut dovezi de dragoste tot mai mari, care o apropiiau.

Într-o vreme simțeam nevoia unei superiorități nete asupra bărbatului ei, în ceea ce privește situația socială. Știam cît sînt de sensibile femeile cînd e vorba de galoane ierarhice. (Vidra lui Răzvan trăiește în orice soție.) Eram avocat, el funcționar public. Între aceste două cariere nu părea să fie o diferență sensibilă. Mie îmi trebuia una zdrobitoare.

Cu cîtă rîvnă și putere de muncă am izbutit să ocup o catedră. (Și asta pentru că voise ea.) Nu era destul! Mă ridicasem și mai sus, devenind secretar general, după cum se știe. Și ori de cîte ori obțineam vreo izbîndă, aveam grijă să i-o comunic. (Pentru că, în definitiv, tot ceea ce făceam, era pentru ea exclusiv, nicidecum pentru mine, lucru pe care îl observase.) Afară de asta trebuia s-o preocup neconținut de mine, să fiu mereu în actualitatea ei sufletească, evitînd orice gol care însemna uitare.

Cel din urmă punct al planului era căsătoria cu Cici... Dacă Mihaela rezistase durerii de a mă pierde, cînd își dăduse seama de *prețul* meu, se mîngîia cel puțin cu gîndul că-mi aparține, că poate

cîndva vom încerca o apropiere, o reconciliere. Desigur, o vagă nădejde, totuși o posibilitate. Auzind însă că m-am recăsătorit, abia atunci înțelese că m-a pierdut definitiv pentru ea. (Cît se înșela — nu mai e nevoie s-o spun.)

Îi dădusem atîtea dovezi de iubire și le anulam dintr-odată, brutal, necruțător. Îmi scria că aș fi putut să mă însor cu toate femeile de pe pămînt, afară de Cecilia: Avea dreptate! Căsătoria asta fusese pentru Mihaela lovitura de grație. Cui i-ar fi trecut prin minte așa ceva?

Dar inconștientul meu calculase cu precizie teribila lovitură, situînd-o într-adins la urmă, încredințat de consecința ei catastrofală.

Acum stau și mă întreb: cum a fost cu puțință să-mi retez creanga de sub mine fără a avea în vedere urmările la care mă expuneam? Pentru că repet, n-am avut absolut deloc conștiința catastrofei care mă aștepta sau pe care, mai bine-zis, mi-o pregăteam singur, pe îndelete.

Ei, bine, toate au fost posibile datorită acelei acțiuni de minare a inconștientului. Fiecare faptă a răzbunării mele, luată în parte, avea o anumită semnificație și un anumit scop; aceleași fapte însă, considerate în total, prezentau noi semnificații, duceau la un scop pe de-a întregul opus celui conștient.

E ceea ce se întîmplă cu culorile spectrului solar: fiecare în parte dă roșu, portocaliu, galben, violet etc. Toate la un loc își pierd proprietățile individuale și alcătuiesc ceva nou: culoarea albă.

Considerată separat și fără perspectiva timpului, dăruirea casei avea drept scop, în conștiința mea, o revărsare neobișnuită de generozitate, o anulare a instinctului de răzbunare (explicabil în atare situații), o depășire a mea în înțeles bun. Considerată încă în ansamblul faptelor sugerate de inconștient, se dovedea a fi una dintre cele mai rafinate și crude răzbunări pe care o poate născoci o minte omenească.

De asemenea, căsătoria mea cu Cecilia. Departe de a fi socotită de mine ca o lovitură de grație împotriva Mihaelei, o credeam, din contră, un omagiu adus ei, iubirii noastre. În Cici iubeam de fapt tot pe Mihaela, deoarece ea îmi amintea neconținut de fosta mea soție, de parcă s-ar fi integrat în ființa ei proprie. Iubirea mea (din cauza obstacolului ivit în cale prin divorț) îmi cerea acest nevinovat compromis.

Și cu toate acestea, în plină dragoste, sforile nevăzute ne traseră în fața a două morminte proaspăt deschise.

Nu-mi pasă dacă voi fi învinuit de moartea Mihaelei. Recunosc că eu am împins-o să facă supremul gest. Am dezagregat-o mai întîi cu abilitățile născocite de inteligență (iar cînd mi-am dat seama că o iubesc), cu puterea dizolvantă a iubirii. Dar asta m-a pierdut. Prin proporțiile ei uriașe, răzbunarea mea inconștientă m-a răsturnat și pe mine.

Mă întreb dacă o fire ca a mea ar fi fost aptă pentru o căsnicie obișnuită al cărei ideal de fericire e liniștea lipsită de surprize, un

calm egal de-a lungul anilor, precum și o securitate materială și morală sau, după cum ar spune Palmerston, o viață fără plăceri ca să o putem suporta.

Nu! N-am avut niciodată voluptatea inconștientă a omului sănătos, nici optimismul simplist al celui care scrie pe apă erezînd că face o operă durabilă. Ceva în mașinăria subtilă a ființei mele a fost dereglat în permanență, poate chiar din copilăria mea tristă cînd duceam morții închipuiți la cimitir, ori poate încă de la naștere cînd mi-a fost transmis orgoliul îngrozitor care a dat peste cap viața bunicului...

În orice caz numai dragostea și creația fac viața vrednică de a fi trăită și, totodată, de a fi părăsită fără regret. N-am creat nimic care să rămîna generațiilor viitoare, dar am avut *dragostea*...

E de neconceput cît am iubit-o pe Mihaela. S-a strecurat atît de integral în mine făcînd una cu ființa mea, încît acum cînd a plecat în lunga ei călătorie și-a luat numai trupul cu ea, dar în mine a rămas întregă, mai vie ca niciodată. Voia să-mi intre în sînge și, iată, izbutise mai mult, infinit mai mult decît se așteptase.

Totul, totul îmi vorbește de ea: locurile pe unde am hoinărit, casele, grădinile, lucrurile, oamenii pe care i-am cunoscut împreună. În toate și în tot parcă și-a lăsat ființa ei. (Și risipa aceasta nu mai avea margini.) Cînd tac, ființele și lucrurile din afară încep să grăiască amintirile din mine. În gînduri și în vis, în iubire și în ură, în bucurie și în suferință, în faptă și în vorbă, e pururea vie, pururi prezentă Mihaela! Pretutindeni Mihaela! Obsesie uriașă, co-pleșitoare, trebuință ca aerul și lumina.

Cine ar putea să-mi smulgă rădăcinile ei crescute pînă în adîncurile mele cele mai insondabile? Iubirile mari sînt tocmai acelea de care te îndoiești mai mult.

Totuși, în rînduiala aceasta cuminte a morții, un gînd se agață timid de viață. A tras un colț de umbră și mi-a luminat drumul pe care l-aș fi străbătut de aici înainte: politica, profesoratul, căsnicia. Mi-a arătat perspectivele, bucuriile, victoriile care mă așteptau. Degeaba! Toate îmi par șterse, serbede, fără noimă. Pentru cine aș mai ține prelegeri? Pentru cine aș mai smulge onoruri? Pentru cine aș mai duce-o cu Cecilia? Mihaela nu mai este și, odată cu ea, dispare sensul tuturor strădaniilor mele, însuși rostul existenței mele. De acum s-a prăbușit temelia pe care se clădesc fapte noi, îmi lipsește îndemnul, scopul, nădejdea, răsplata, visul tot... tot...!

Sînt obosit!

Încerc impresia că am trăit cîteva vieți pămîntești, atît de greu mi-e sufletul. Iar copilăria mi se pare așa de îndepărtată și nebuloasă, încît mă îndoiesc că am fost cîndva copil.

Nu, nu-mi pare rău de nimeni, de nimic... Nici de părinți, nici de Cecilia (și ea o victimă), nici de ceea ce las în urma mea...

Am credința fermă că viața mea a început cu Mihaela și se încheie odată cu ea.

Oricum, a fost prea frumos ca să se sfîrșească altfel. Adio!...

SFIRȘIT